

III
1541

Wizow
18
18
18

35341, VII, B, e.

35341, VII, B, e, 14

03/96
carb.

Šaljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral in izdal

Anton Brezovnik

učitelj.

Druga povsem predelana in za polovico pomnožena izdaja.

Ljubljana 1896.

Natisnila in založila lg. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

IZVESTJE

iz založbe Ig. pl. Kleinmayrjeve in Fed. Bambergove.

V najinem založništvu so tudi izšli:

Poezije Simona Gregorčiča. Druga pomnožena izdava. Elegantno vezana knjižica z zlatim obrezkom 2 gold., nevezana 1 gold. 20 kr.

Simon Gregorčič je po vsi pravici najpriljubljenejši naš novejši lirik. Blagoglasni, a vendar preprosti njegov jezik, lepota pesniške oblike, čistost in blaginja njegovih mislij, ki so navzlic svoji globini vendar vsakomur umevne, pridobile so Gregorčiču v slovenskem narodu prijateljev in občudovalcev, kakor jih nima malone noben drug slovenski pesnik. In ravno v prvih njegovih pesnih, katere je kakor slavec v grmu, skrit pod črko X, pel «kakor mu je Bog grlo vstvaril», kažejo se najbolj te njegove vrline. Zato lahko priporočamo drugo izdavo prvega zvezka tembolj, ker je pomnožena z nekaterimi pesnimi, katerih ni v prvi izdavi.

Balade in romance. Napisal A. Aškerc. Cena broširani knjigi 1 gold. 30 kr., v izvirne platnice elegantno vezani pa 2 gold.

Aškerc nam je epik, kar nam je Gregorčič lirik. Čvrsta in korenita je njegova beseda, zanimiva, različna in prav narodna je pesniška oblika njegovih balad in romanc. A kar je še več vredno, to je jedro, ki tiči v tej zlati lupini, to je njegovo moško, čisto, nesebično domoljubje, to so nauki, katere je pesnik zajel iz svojega naroda in s katerimi vnema za svoj ideal: za dom in svobodo. In kar še povišuje njegovo vrednost kot pravega klasika, to je neupogljivi pogum, s katerim ga naudaja zavest resnice in pravice.

Narodne pesmi koroških Slovencev. Zbral in na svetlo dal J. Scheinigg, c. kr. gimnazijski profesor v Celovci. 466 strani v osm. Mehko vezane 1 gold. 70 kr.

Čim bolj se širi lahkost prometa in znanje branja, tem bolj gine tradicionalno slovstvo v narodu, tem nujnejša je potreba, da se reši, kar se še rešiti dá. Zato smo Slovenci hvalo dolžni gosp. profesorju Scheiniggu, da je zbral deloma iz narodnih ust neposredno, deloma pa iz neobjavljenih zbirk pesmi svojih koroških rojakov. Poučna je ta zbirka za jeziko- in narodoslovca, velik je pa tudi nje literarni pomen, kajti narodne popevke imajo za slovstvo stalno klasično vrednost — ne vse, a vse prave narodne pesmi.

Zlatorog. Planinska pravljica. Spisal R. Baumbach. Preložil A. Funtek. Cena broširani knjižici 1 gold. 30 kr., v izvirne platnice elegantno vezani pa 2 gold.

Pravljica o Zlatorogu, katero si baje tolminski pastirji še danes pripovedujejo, je izmed najlepših slovenskih bajk. Ta prepoetični predmet si je izbral nemški pesnik R. Baumbach, ki je rad zahajal v Triglavovo pogorje, razvil ga je prav dramatično, prepletel z drugimi slovenskimi pripovedkami ter s hvaležnim navdušenjem in pravim pesniškim ukusom oslikal krasoto našega planinskega sveta in značaj čilega naroda, ki po njem prebiva. Gosp. A. Funtek je jako srečno izvršil težko svoje podjetje, in tudi iz njegovega prevoda veje krepčalni planinski vzduh kakor iz originala.

Jos. Stritarja zbrani spisi. 6 zvezkov v osm., mehko vezanih stane 15 gold., v platno vezanih 18 gold. 60 kr., v francoski vezbi 20 gold. 70 kr.

Šaljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral in izdal

Anton Brezovnik,
učitelj.

Druga povsem predelana in za polovico pomnožena izdaja.

Ljubljana.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1896.

Predgovor k prvi izdaji.

Če znamo društvo razveseljevati, pridobimo si srca vseh. Smeh je dobrot, znamenje, da je srce s seboj spravljeno; da je duša v blagodejnem ravnotežju; da je ves notranji človek tako povsem zadovoljen s seboj. Kdor me prisili k smehu, ta je moj prijatelj, temu sem dolžen hvalo. Snov za presrčen smeh je pogostoma več vredna kot darilo ali milost. Ni je na svetu stvari, katera bi notranjega človeka ohranila tako zdravega kakor prava šala. «Brez šale bi bil svet grobišče, življenje prava muka; v šali šele zadobi življenje čut, izvirnost in istino. Kar je sol jedilom, to je humor (šala) življenju. Humor izgubljen, življenje izgubljeno», pravi K. Bühler.

To misel uvažujejo tudi mnogi naši časniki ter prinašajo redno v svojih predalih nekaj kratkočasnic, da bi tako njih čitatelji vsaj za kratek čas pozabili posvetne težave ter se veselili zdrave šale. Marsikateri Slovenec zna celo kopico najboljših smešnic, s katerimi v vsakem društvu vzbujajo dokaj smeha. Ker pa smo do sedaj pogrešali posebne večje zbirke takih kratkočasnic, lotil sem se jaz tega dela. Ker smo premajhen narodič, da bi imeli za vsak stan posebno tako

zbirko, zbral sem šal iz vseh stanov skupaj v jedno knjigo. Vender sem pri zbiranju skrbno pazil, da ne bi žalil nobenega stanu, nobene dobe, nobenega spola. Skrbno sem se izogibal tudi vseh podlostij, sploh vsega, kar bi utegnilo koga pohujšati ali mu vzeti dobro voljo; gledal sem le, da podam dobro zdravilo zoper dolgočasnost in pobitost.

Nabral pa sem te kratkočasnice po raznih krajih; nekaj sem jih vzel iz naših domačih časnikov (n. pr. iz «Vrtca», «Slov. Gospodarja», «Slov. Naroda», «Novic» i. dr.), nekaj sem jih poslovenil iz drugih jezikov, nekaj pa je vmes tudi izvirnih, še nikjer natisnjenih.

Nadejem se, da podam s to knjižico Slovincem, ki so «radi vesel'ga srca», dobrodošlo zbirko ter želim, da bi jim prebiranje te knjižice napravljalo toliko veselja kot meni nje pisanje.

Vojnik pri Celji, dne 24. svečana 1884.

Predgovor k drugi izdaji.

Želja, s katero sem «Šaljivega Slovenca» prvokrat poslal med slovenski svet, ta želja se je uresničila! Zakaj ne le jako laskava ocena vseh slovenskih listov, nego prav sosebno to, da je že čez nekaj let treba drugega natiska (kar je pri naših književnih razmerah za tako precèj drago

knjigo vsekakor nekaj posebnega), kaže, da sem s to knjižico ustregel obči želji, da je naš narod take knjige nekako potreboval v svoje razvedrilo.

Ker obeta «Šaljivi Slovenec» biti še nekaka «narodna knjiga», katero bodo jednako radi vzprejemali v krasni palači bogatinovi kakor v borni koči siromakovi, v tihi sobi učenjakovi, kakor v oni neukega težaka; katero bodo jednako radi jemali v roke stari in mladi, moški in ženske, zato mi je bilo tem bolj paziti, da se ne vrine vanjo nič, kar bi utegnilo žaliti tega ali onega; vse naj razveseljuje, vsem naj bo prijateljica! Duhovniku in uradniku, kmetu in obrtniku, dijaku in težaku, vsakemu naj po trudapolnih urah resnega dela deli «kapljice sreče, kapljice nedolžnega veselja».

Glede vsebine opomnim to-le: Število oddelkov se je pomnožilo, ono smešnic pa, dasi sem jih izpustil okolo jedne stotine iz prve izdaje, skoro podvojilo, tako da je druga izdaja nekaj novega tudi za one, kateri imajo že prvo.

Idi torej, dragi «Šaljivi Slovenec», zopet na pot, razvedruj s tovarišem «Zabavnikom»* Slovence, ki so «dobrega srca in blage volje!»

Vojnik pri Celji, dne 24. novembra 1895.

Izdatelj.

* «Zabavnik.» Zbirka družbinskih iger za v sobi in pod milim nebom. Izdal A. Brezovnik. Celje. Drag. Hribar. Cena 70 kr.

Kazalo.

	Stran		Stran
Predgovor k prvi izdaji	III	4. Kaj je Bog?	8
Predgovor k drugi izdaji	IV	5. Kaj Bog v nebesih dela?	8
I. Iz otroškega življenja.		6. Kaj je sv. Duh?	9
1. Ljubi Bog ne more	1	7. Prva zapoved	9
2. Ne kruha!	1	8. Zunanost Evina	9
3. Smetje v juhi	2	9. Kaj je storil Jezus po 40danskem postu?	10
4. Na nosu se ti pozna	2	10. Kaj je bil sv. Pavel?	10
5. Srečen pes	2	11. Koliko je zakramentov	10
6. Izvolitev stanu	2	12. Otroška logika	10
7. Kaj delajo oče	2	13. Izpraševanje vesti	11
8. Kaj znajo mati	3	14. Tuji grehi	11
9. Le kadar boste spali!	3	15. Kdo je naš prijatelj	11
10. Po hrbtu plavati	3	16. Stari učenci	12
11. Kdaj človek umrje	3	17. Četrta prošnja v oče-našu	12
12. Divjaki	3	18. Neveren učenec	12
13. Kaj je nevesta	4	19. Hudiči drva krađejo	13
14. Ne na zunanost gledati	4	20. Abraham konservativec	13
15. Osla jezdil	4	21. Kako naj si vsakdo pomaga	13
16. Brez skrbi	4	22. Kaj v šoli ni prav	13
17. Otroška nedolžnost	4	23. Koštrunček	14
18. K sedmi božji zapovedi	5	24. Radoveden učitelj	14
19. Nič ne maraj!	5	25. Zakaj učenci časih prepozno pridejo v šolo	14
20. Dobro je izračunil	5	26. Stara znanca	14
21. Kaj se opravi pri otrokih z lažmi	5	27. Počakajte vender	15
II. Iz šolskega in dijaškega življenja.		28. Vaja v čitanji	15
1. Prostdušen odgovor	7		
2. Skrivnost	7		
3. Kje je Bog?	8		

	Stran		Stran
29. Trije glavni časi	15	65. Mladi modrijan	29
30. Strela	15	66. Hitro izračunil	29
31. Dvoživke	16	67. Kaj je sleparstvo	30
32. Zakaj vzhaja solnce vedno na jedni strani	16	68. Svarilo dijakom	30
33. Kdo je bil Kolumb	16	69. Čuden stavek	30
34. Kako koristi voda	16	70. Koliko je vredna ma- tematika	31
35. Siten učitelj	16	71. Pismo dijakovo očetu	31
36. Iz računanja	17	72. Pismo očetovo sinu dijaku	31
37. Učinek gorkote	17	73. Še nekaj drugih pisem	32
38. Slama v glavi	17	74. Zbirka starega de- narja	32
39. Materin jezik	17	75. Knjige ga živé	33
40. Uganka	18	76. Redni in izredni pro- fesorji	33
41. Najlepše mesto v Av- striji	18	77. Kako je ravnati z opozicijsalcem	33
42. Znamenje	18	78.—81. Pri celjskem opatu M. Vodušku	34
43. Dobra izkušnja	19	82. Potovanje v živin- skem vagonu	39
44. Ne bodi sebičen	19		
45. Lahka odgovornost	19		
46. Moder šolski nad- zornik	20		
47. Mačka s tremi repi	20		
48. Plačilo za modrost	21		
49. Prihranjen trud	21		
50. Pod svojo streho	22		
51. Malo	22		
52. Nobenega razločka	22		
53. Začarani osel	23		
54. Slična imena	24		
55. Gluhi profesor	25		
56. Lepi spomini	26		
57. Kako se išče posojilo	27		
58. Mož beseda	27		
59. Ni prav razumel	27		
60. Nova bolezen	27		
61. Gotova dedščina	28		
62. Ni se bati	28		
63. Zadnjega plačam	28		
64. Kako se omedlelec oživi	29		
		III. Iz lovskega življenja.	
		1. Prost lov	41
		2. Nikdar v zadregi	41
		3. Muhasta tolažba	41
		4. Kdaj je videl zajca	42
		5. Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade	42
		6. Kateri bo iztožil?	42
		7. Lovec na drevesi	43
		8. Muhe je kupil	44
		9. Zobje zunaj	44
		10. Velika sreča	45
		11. Lov v sobi	45
		12. Kako se lovi opica gorila	46

	Stran		Stran
13. Premočen tobak. . .	46	29. Tri vprašanja. . .	60
14. Kako jazbec koruzo krade?	47	30. Prestopek postave .	61
15. Lov na medvede .	48	31. Zvit odgovor . . .	61
16. Lov na volke. . .	49	32. Preetročji	61
17. Orel odnese psa. .	50	33. Najboljša nastanitev	62
18.—23. Modri psi . .	50	34. Odgovor vojaškega župnika	62
IV. Iz vojaškega življenja.		35. Kako se bo čudil!.	62
1. Občuten nedostatek	54	36. Velik junak	63
2. Novinec s svetinjo.	54	37. Hopsa! Hopsa! . .	63
3. Krajša hlačnica . .	54	38. Poročilo vojakovo .	64
4. Pri novačenji. . .	55	39. Kaj je bolje? . . .	64
5. Kje si se naučil pla- vati?	55	40. Pozabljivosti slabi nasledki	64
6. Ni ošaben	55	41. Uljudnost	64
7. Sitno	55	42. Čudna tolažba . . .	65
8. Napredek	55	43. Nenavadno veselje.	65
9. Trda glava.	56	44. Nos reši življenje .	65
10. Še jeden tak vzgled	56	45. Kozaška	65
11. Nisem obljubil . .	56	46. Klinov močnik . . .	66
12. Prehitro umrl. . .	56	47. Stava	67
13. Dvoje vino	57		
14. Zakaj morajo vojaki stati na jedni nogi	57	V. Iz meščanskega in kmetskega življenja.	
15. Preozke hlače . . .	57	1. Lilije	69
16. Vesten stražnik . .	57	2. Drobna jajca	69
17. Vesten stražnik . .	58	3. Kako se žalost od- pravi	70
18. Napačno razumel .	58	4. «Frišni» raki	70
19. Ali kadiš?	58	5. Goski	70
20. Majhen razloček .	58	6. Kratek odgovor . . .	71
21. Taktika	59	7. Novi strežnik	71
22. Huda kazen	59	8. Slabo naletel	71
23. Težko ime	59	9. V posnemo	72
24. Kako prijetno je pri vojakih	59	10. Vašo kapo	72
25. Vojaško merilo . .	60	11. Prekanjen tat. . . .	72
26. Vojaški pozdrav. .	60	12. Nesrečen tatolovec .	72
27. Veliko slame	60	13. Hude sanje.	73
28. Premočen tobak. .	60	14. Preveč je bil zmočen	74

Stran	Stran		
15. Nekdo, ki ni bil ganjen	74	50. Županova desetletnica	87
16. Še nekaj čez	74	51. Neprijetno voščilo	88
17. Izkupila	75	52. Vrag ujet	88
18. Suha krava	75	53. Strašilo je	89
19. Srčen konj	75	54. Kdo pomije lonec?	90
20. Da krava ne brca	75		
21. Prebrisana vola	76	VI. Iz krčmarskega življenja.	
22. Delo z glavo	77	1. Dober svet krčmarjem	94
23. Nevarno žuganje	77	2. Različna mera	94
24. Prevzetnost	77	3. Dvojna izguba	94
25. Gos pod mizo	78	4. Ne še!	95
26. Izplačal jih je!	78	5. Ne preveč terjati	95
27. Pogumnež	78	6. Kdo naj ga pojé	95
28. Kako se hudič jezi	79	7. Mera za želodec	95
29. Kaj je v peklu lepega	79	8. Pobotano	96
30. Pokora	80	9. V vzgled	96
31. Kmetška pohlevnost	80	10. Prijatelj otrok	97
32. Zakaj se je treba ženitve bati	80	11. Kako si je pomagal	98
33. Post	80	12. Slepa miš	99
34. Kako zvemo svoje grehe	81	13. Vestno	100
35. Oba vesela	81	14. Mož za pečjo	100
36. Gospodar pod mizo	81	15. Kaj so raki?	101
37. Najboljša žena	81	16. Ljubezniv krčmar	102
38. Dedščina	82	17. Premalo slano	102
39. Nevarno pihanje	82	18. Menj dobička	102
40. Kako se ozdravi nemec	82	19. Na dežji	102
41. Čuden pomoček	83	20. Dobro se je izvil	103
42. Novodobni posli	83	21. Zakaj trkamo s kupicami	103
43. Blaga žena	84	22. Pameten pes	103
44. Iz navade	85	23. Kako je prišel prvi krčmar v nebesa	104
45. Ne bom silil	85	24. Vedno več	105
46. Pogrebščina	85	25. Rad žejen	106
47. Drag bik	86	26. Radovedne stenice	106
48. Vsak po svojem	86	27. Kaj je bolj čudno?	107
49. Dolenjec v Ameriki	86	28. Dolg vrat	107
		29. Neprijeten ukus	107

	Stran		Stran
30. Dobro spanje . . .	107	14. Poraba zacherlina .	126
31. Kakeršno vprašanje, tak odgovor . . .	108	15. Servus	126
32. Luna ali solnce? .	108	16. Luknje v klobuku .	127
33. Boji se je!	108	17. Oslovske glave . .	127
34. Predaleč doma . .	108	18. «Galantni» trgovec	127
35. Zanesljivo znamenje	109	19. Pod ceno	128
36. Pijače sit	109	20. Iz svoje izkušnje .	128
37. Dvojen vzrok . . .	109	21. Slaba trgovina . .	128
38. Velik gospod . . .	110	22. Čudna oporoka . .	128
39. Plat zvona	110	23. Kako je bilo ne- davno v Ameriki .	129
40. Prav reden	110	24. Tihotapec	129
41. Kako ga boste pili?	110	25. Tiskovni pogreški .	130
42. Očetovo premišlje- vanje	111	26. Brezplačna vožnja .	131
43. Prepozno spoznanje	111	VIII. Iz duhovskega življenja.	
44. Učinki vina	111	1. Kaj pomaga vse pri- digovanje	134
45. Na smrtni postelji .	112	2. Pomoček zoper spa- nje pri pridigah . .	135
46. Pričakovanje . . .	112	3. Še drug pomoček, da se poslušalci vzbude iz spanja	136
47. Neuljuden klobuk .	112	4. Ženska v cerkvi ni- ma govoriti!	136
48. Štirje letni časi . .	112	5. Nasičenje 5000 mož	136
49. Skopuh in pijanec .	113	6. Ali pridejo tudi žen- ske v nebesa?	137
50. Pridiga za pijance .	113	7. Bog ne more vsem ustreči	137
VII. Iz obrtnege in trgov- skega življenja.		8. Tolažba	138
1. Dobra služba	118	9. Vse namesto jedne	138
2. Smešno pismo	118	10. Na jednom samem vozičku	139
3. Ni mi do tega	119	11. Plačilo za grehe . .	139
4. Pri čevljarji	119	12. Pri izpraševanji . .	139
5. Čevljar in vragi . .	119	13. Kje pa je sin? . .	139
6. Dva čevlja	123	14. Povabilo	140
7. Metlarja	124	15. Izogni se!	140
8. Prevelika skrb . . .	124		
9. Niti za dve!	125		
10. Dober brodnik . . .	125		
11. Velika predrznost .	125		
12. Prosimo, da se po- zvoni	125		
13. Strup za podgane .	126		

	Stran		Stran
16. Kakor ti meni, tako jaz tebi	141	17. Vesten bolnik	152
17. Največji čudež	141	18. Jediní pomoček	152
18. Kakor sém tako tja	142	19. Šele prvi	152
19. Jednaka mera	142	20. Zdravilo za hude žene	152
20. Neuka dostojanstvenika	142	21. «Flajštri»	153
21. Dobro odgovoril	143	22. Na rokah me nosijo	154
22. Menih in protestantovska duhovnika	143	23. Tekne mu	154
23. Papež	144	24. Kmetška ošabnost	154
24. Papež Leon X. in alhimist	144	25. Srečno odnesel	154
25. Ne skrbite za jutri	145	26. Ne zaupa	154
26. Duhovnik in odvetnik	145	27. Dobra tolažba	155
27. Pot v nebeško kraljestvo	145	28. So li raki zdravi?	155
28. Dobro so si izmislili	145	29. Sami ne jemljemo zdravil	155
IX. Iz zdravniškega življenja.		30. Migljaj	156
1. Osepnice staviti ne pomaga nič	147	31. Na dobičku	156
2. Kmetovalca	147	32. Moč blejske kopeli	156
3. Če se le prav rabi	147	33. Vzhodni veter	157
4. Osličje mleko	148	34. Drug drugemu	158
5. Kaj početi?	148	35. Zbirka domačih zdravil	158
6. Bolje trpeti nego plačati	148	X. Iz pravniškega življenja.	
7. Kako se godi vdovcu	149	1. Izjema	163
8. Nezmotni recepti	149	2. Gog je gog	163
9. Dobro priporočilo	149	3. Svoja fara	163
10. Pogovor na cesti	150	4. Imenitno potrdilo	164
11. Kako človek zboli	150	5. Najstarejši ljudje	164
12. Čuden zdravnik	150	6. Nadležen spremljevalec	164
13. Brezplačno	150	7. Potrdilo	165
14. Nevarno	151	8. Kako se dobi ženin	165
15. Žebli v krsto	151	9. Skrben župan	166
16. Težko vzdigovanje	151	10. Preklic	166
		11. Vsi pravijo prav	166
		12. Moder maček	167
		13. Tajitev	167
		14. Nedolžen	167
		15. Mož in žena	167
		16. Znana ura	168

	Stran		Stran
17. Že kaznovan	168	50. Prav lahko	182
18. Čuden izgovor	168	51. Malo upanja	182
19. Kdo ga je izdal	169	52. Prekanil ga je	182
20. Očitanje	169	53. Modrost v žepu	183
21. Dober zagovornik	169	54. Dobljena pravda	183
22. Zrcalo vesti	169	55. Dober svèt	183
23. Dobro cenil	170	56. Darilo odvetniku	184
24. Cigan	170	57. Akte mlatiti	185
25. Za dobro ime	170	58. Veliko čudo	185
26. Poknjen nos	170	59. Čez mero opral	186
27. Dolgočasno	170	60. Testament	186
28. Trmoglavnež	171		
29. Da se ne zmoti	171	XI. Iz življenja umetnikov,	
30. Zadovoljen	171	učenjakov in vladarjev.	
31. Kakor bo	171	1. Prehitro veselje	187
32. Lahka volitev	172	2. Namazal	187
33. Še jedno ničlo	172	3. Trije umetniki	188
34. Pijano sodišče	172	4. Rdeče morje	188
35. Dovtipno uradno po-		5. Čarovnikova osveta	190
ročilo	173	6. Najlepša godba	190
36. Prijazen nasvet	174	7. Kdo je večji mojster?	191
37. Med akte	174	8. Evangelist Lukež	191
38. Nezadovoljna priča	174	9.—13. Primeri zamiš-	
39. Nesrečna salomonska		ljenosti	191
razsodba	176	14. Čuden potres	193
40. Druga salomonska		15. Pozabil je!	194
razsodba	177	16. Izrael, žaluj!	195
41. Še jedna salomonska		17. Času primerno	195
razsodba	177	18. Čudna molitev	196
42. Še jedna salomonska		19. Še druga taka čudna	
razsodba	178	molitev	197
43. Sodnik ne vé, dokler		20. Prekanjen prošnjik	197
ne najde v koranu	178	21. Papež Pij II. in Staro-	
44. Kakor nalašč	180	tržani	197
45. Samo jedenkrat	180	22. Nerabni glasbeni	
46. Golšasti hudodelec	180	stroji	198
47. Ubogi grešniki	181	23.—25. Črtice iz živ-	
48. Krojač namesto ko-		ljenja Rudolfa Habs-	
vača	181	burškega	199
49. Usodni nahod	181		

- 26.—50. Črtice iz življenja cesarja Jožefa II. 202
- 51., 52. Črtice iz življenja cesarja Franca Jožefa I. 218
53. Kako je vladar spravil svoje kmete v cerkev. 220

XII. Iz židovskega življenja.

1. Kako koristita krava in vol 222
2. Kaznovana nagajivost 222
3. G. M. J. R. 223
4. Gnus 223
5. Trajno blago 224
6. Najdeno blago 224
7. Moder žid 224
8. Menica v krsti 225
9. Zgodaj začne žgati... 226
10. Dobro posojilo 226
11. Narobe šestka 227
12. Spekulacija. 227
13. Kako je žid za pet palic kupoval konja 227
14. Opeharjeni žid 229
15. Prevelika in pre-majhna 230
16. Samosvoja obsodba 230
17. Nedovoljeno veselje 230
18. Proti pogodbi. 231
19. Skopuh 231
20. Kdo je bil slepar 231
21. Pomiritev 232
22. Kako so žida spravili iz nebes 233

XIII. Protivoljne smešnice v časnikih in v šoli.

- A. V časnikih 236
- B. V šoli 241

XIV. Raznoterosti.

- 1., 2. Potres leta 1895. 244
3. Požigalec 247
4. Neljuba pomota 247
- 5.—9. Kako se človek zagovori 248
- 10.—14. Jeza napravi človeka neumnega. 249
15. Skromnost 250
16. Čuden kotel 251
17. Telegraf 251
18. Telefon 252
19. Komu škodi tobak 252
20. Velika krivica 252
21. Angelji 253
22. Zaslužno plačilo 253
23. Pravi vzrok 253
24. Dokaz 253
25. Božični dar 254
26. Previsok nos 254
27. Nevarne razvaline 254
28. Izplačana šala 255
29. Izgubljeni lasje 255
30. Česar kdo išče, najde 255
31. Velike zahteve 255
32. Kaj je fenomen 256
33. Češnja 256
34. Dobra soseda 257
35. Če govori občinski pisar francoski 257
36. Kako visoko je sezala voda 258
37. Dober izgovor 258
38. Za vsak slučaj 258

	Stran		Stran
39. Jednakost	259	71. Trije modrijani	270
40. Zakaj je Mohamed prepovedal vino piti	259	72. Kako je ogenj «ven prišel»	270
41. Uspehi denarja	259	73. Prebrisani Kočevar	270
42. Dobra ura	259	74. Kako se merijo vod- njaki	271
43. Koliko ur	259	75. Koliko listov ima drevo	271
44. Vožnja v mesto	260	76. Obljubiti in storiti	272
45. Kako daleč je solnce	260	77. Velika zadrega	273
46. Interpelacija	260	78. Kristus in sv. Peter	273
47. Srebrna miš	261	79. Skrivni pomoček	274
48. Zlobna občina	261	80. Kako se ljudje po- zdravljajo	275
49. Berača	262	81. Koristi male loterije	276
50. Kako se komu na- pravlja veselje	262	82. Slovenska jeziko- slovca	276
51. Zakaj se psi vohajo	262	83. Vprašati se mora znati	277
52. Pa se!	263	84. Ni treba zapisati	278
53. Zakaj ljudje kade	263	85. Raztrgani škornji	278
54. Kako raste pamet	264	86. Izpred oltarja	278
55. Prepovedano	265	87. Brez skrbi	279
56. Zakaj zvoní	265	88. Najdena ura	279
57. Vsaka reč ima svojo dobro stran	265	89. Resnica	279
58. Večina	265	90. Pusti, česar ne moreš	279
59. Muhast odgovor	266	91. Vročá želja	280
60. Kaj se vse vidi na semnji	266	92. Dobro jim je zasolil	280
61. Blag namen	266	93. Natančen hlapec	280
62. Čudna potnika	266	94. Zakaj ga ni otel	280
63. Kako se spozna go- spoda	267	95. Daljnogleden	281
64. Slabo je naletel	267	96. Šaljiv kamen	281
65. Lepa prihodnjost	267	97. Hitro potovanje	281
66. Lakomnik	267	98. Vedno priden	282
67. Kako se odpode ci- gani	268	99. Kje je posojilnica	282
68. Gos ob jedni nogi	268	100. Ne prekličé!	282
69. Lažnivec nad laž- nivcem	269	101. Dolgo ime	282
70. Ni treba vedeti vsa- komur	270	102. Zvest mož	282
		103. Zvita glavica	283

	Stran		Stran
104. Čudovito mesto	284	121. Na razpotji	290
105. Davek na modrost	284	122. Slab prijatelj	290
106. Kako težek je dim	285	123. Umor v gledališči	290
107. Ob čem žive ljudje	285	124. V svojem čolnu	290
108. Dve glavi	285	125.—134. Smešnice o Lemberžanih	291
109. Popolnoma zado- voljen	286	135.—138. Smešnice o Madjarih	298
110. Katera bo prva	286	139. Kdaj je Kolumb odkril Ameriko	299
111. Dvoumna pohvala	286	140. Pesem o Možičanih in Črnjanih	302
112. Razloček	287	141. Grenka smrt	303
113. Dekle in ura	287	142. Najboljša	305
114. Parniki	288	143. Odgovor	306
115. Štiri fakultete	288	144. Nezadovoljna žena	307
116. Stari Slovani	288	145. Deset zapovedij Slo- vanu	307
117. Prava pot	288		
118. Petak in vinar	289		
119. Vzor skrbne gospo- dinje	289		
120. Nezaupnost	289		

I.

Iz otroškega življenja.

1. Ljubi Bog ne more.

K tretjemu rojstvenemu dnevu dado oče svoji hčerici Olgici lepo puničico ter reko: «Vidiš, Olgica! To puničico ti je poslal ljubi Bogec, ker si bila dosedaj zmirom lepo pridna!»

Nekaj dnij pozneje Olgica lepo ne sluša, pa ji reko oče: «Olgica, Olgica! Če ne boš pridna, vzame ti Bogec puničico.» Deklica takoj odgovori: «Oj oče, ljubi Bogec mi ne more vzeti puničice!» — «Zakaj ne?» vprašajo oče. «Zato ne, ker jo je iz nebes lahko vrgel, nazaj je pa ne more več dobiti,» odreže se Olgica.

2. Ne kruha!

Triletni Mirko sedi pri mizi, na kateri se kadi skleda dobro zabeljenih štrukljev. Odrasli molijo, in Mirko tudi sklene ročice ter posluša molitev. Komaj pa domolijo do: «Daj nam danes naš vsakdanji kruh . . .!» plane pokonci, razpne roke in zakriči: «Ne kruha! Ne kruha! Štrukljev! Štrukljev!»

3. Smetje v juhi.

Malčika pride z očetom k dedu (staremu očetu). Pri kosilu prineso na mizo govejo juho, v kateri plava nekaj drobnjaka (šnitloha). Malčika hitro reče: «Oh, oče, te juhe pa ne bom jedla, preveč je smetja v nji.»

4. Na nosu se ti pozna.

Mati: «Branko, Branko, danes si že zopet lizal smetano!»

Branko: «O ne, mama!»

Mati: «Ne laži, saj se ti še na nosu pozna!»

Branko: «O ne, mama, to je še od včeraj!»

5. Srečen pes.

Mali Jožek reče domačemu psu: «Oj, Perun, Perun, kako je tebi dobro! Ni se ti treba umivati ne česati, pa tudi v šolo hoditi ti ni treba!»

6. Izvolitev stanu.

Oče: «Kaj bi bil najrajši?»

Sinko: «Dimnikar!»

Oče: «Kako to?»

Sinko: «Tedaj bi se umival le ob nedeljah!»

7. Kaj delajo oče.

Gospod sreča na cesti dva dečka. Vpraša prvega: «Kaj so tvoj oče, ljubi deček?» Deček odgovori: «Zdravnik!» Gospod vpraša drugega: «Kaj pa delajo tvoj oče?» — «Kar jim mama ukažejo!» odgovori odkritosrčno.

8. Kaj znajo mati.

Milica: «Moja mamica igrajo na klavir, tvoja pa ne!»

Milan: «Moja pa vzamejo vse zobe iz ust. Tega pa tvoja ne morejo!»

9. Le kadar boste spali!

Tinče: «Oh, oče, kupite mi boben! Lepo prosim!»

Oče: «Boben? Pojdi, pojdi! To je vse preveč ropota!»

Tinče: «Oh, prosim! Saj bom bobnal le takrat, kadar boste spali!»

10. Po hrbtu plavati.

Oče: «Vidko! Danes se ne smeš iti kopat, ker praviš, da te trebuh boli!»

Vidko: «Oj, oče, to nič ne škodi, saj znam tudi po hrbtu plavati!»

11. Kdaj človek umrje.

Otrok: «Oče, kdaj umrje človek?»

Oče: «Kadar se postara!»

Otrok: «Oh, prosil bom ljubega Boga, da se ne postarate!»

12. Divjaki.

Metod: «Prosim, oče, dajte mi denarja, da se popeljem v državni zbor!»

Oče: «Kaj hočeš ti v državnem zboru?»

Metod: «Divjake bi rad videl!»

13. Kaj je nevesta.

Vprašajo malega Vladka, kaj je nevesta? Premišlja nekaj časa, potem odgovori: «Nevesta je gospa, ki še nima moža, pa že ve zanj!»

14. Ne na zunanost gledati.

Oče: «Ali te ni sram, Hugon, da si tako raztrgan in umazan?»

Hugon: «Ljubi oče, saj ste me že večkrat učili, da človeka ne smemo soditi po obleki!»

15. Osla jezdil.

Strijc vzame petletnega Jernejčka na kolena, da bi jezdil. Čez nekaj časa reče strijc: «Je li, Jernejček, to ti ugaja?» Jernejček reče: «Da, prav zelo! A včeraj sem jezdil pravega osla; to je bilo še prijetneje!»

16. Brez skrbi.

Mati: «No, zlati moj sinko! Ali si že napravil nalogo?»

Adolf: «Ni mi je treba delati!»

Mati: «Pač, moraš jo narediti, drugače boš v šoli za jednega zadi!»

Adolf: «O, mama, itak sem zadnji!»

17. Otroška nedolžnost.

Trgovec dá Ančiki, katera spremlja mater, košček sladkorja. Ančika vtakne sladkor v usta, ne da bi se zahvalila.

Mati: «No, kako se reče?»

Ančika: «Še jeden košček!»

18. K sedmi božji zapovedi.

Deček: «Oče, rokavico sem našel!»

Oče: «Samo jedno?»

Deček: «Da! Na drugi je še mož sedel!»

19. Nič ne maraj!

Mihec lazi po blatu in reče tovarišu, ki ga opazuje: «No, Cirilček, zakaj ne greš k meni v lužo?»

Cirilček: «Ne grem! Ko bi prišel blaten domov, pa bi me mama pretepli!»

Mihec: «Ej, kaj to! Jaz bom tudi tepen, pa ne maram nič za to!»

20. Dobro je izračunil.

Oče: «Povej mi, Pavlek, ali si se že učil v šoli računiti?»

Pavlek: «Že, oče!»

Oče: «Izračuni mi torej to! Dva voznika sta 8 *km* narazen; oni, ki je spredi, vozi vsako uro 2 *km* počasneje nego oni, ki je zadi — kje se snideta?»

Pavlek: «V krčmi!»

21. Kaj se opravi pri otrokih z lažmi.

Kmetica nabere velik lonec strdi. Da bi jo obvarovala sladkosnednega osemletnega sinka, reče mu: «Ne jej mi iz tega lonca, v njem je hud strup; če ga le količkaj pokusiš, boš umrl!» — Nekega dne odide kmetica po poslu z doma ter

naroči sinku, naj pazi na kure, da jih ne dobi ujeda. — Sinček pazi prav skrbno, pa oj nesreče — jastreb prileti ter mu vzame dve najlepši kuri. Da bi se ne zgodila še večja nesreča, zveže deček vse kure na vrvico, češ: «Ždaj ne morejo narazen, in če se krilata ujeda vrne, ne bo mogla odnesti nobene.» Res prifrči jastreb zopet in potegne kar vse kure s seboj. To vzame dečku vso pamet. Bojé se, da bi ga mati preveč ne kaznili zaradi te nerodnosti, sklene se ostrupiti. Gre in poišče lonec s strdjo. Meneč, da ima sam hud strup pred seboj, pojé vso strd.

Ko pride kmetica domov in vidi, da ni nobene kure pri hiši, vzame palico, da bi dečka našeškala. A deček se spusti na kolena in milo prosi: «Oh, mati, preljuba mati! Nič me ne tepite! Saj ne bom več dolgo živel!» — «Zakaj ne, ti nepridiprav ti?» — «Ker sem popil ves lonec strupa!» — Žena sedaj ne ve, ali bi se jezila ali smijala. Iz jednega zla je napravila z lažjo dve.

II.

Iz šolskega in dijaškega življenja.

1. Prostodušen odgovor.

V šoli vprašajo dečka: «Povej mi, sinko, kdo je naredil vse te lepe hribe okolo naše vasi?» — «Ne vem, ker smo šele nekaj dnij tu!» odgovori deček.

2. Skrivnost.

Dan pred šolsko izkušnjo sreča nadzornik nekega dečka. Nagovori ga ter med drugim vpraša, koliko je Bogov.

Deček: «Pet, šest, sedem, osem, devet.»

Nadzornik: «Tako? Koliki si pa ti v šoli?»

Deček: «Prvi.»

Nadzornik gre svojim potem in si misli: «No, ali bo to jutri lepa izkušnja!»

Pri izkušnji zapazi nadzornik takoj onega dečka ter ga zopet vpraša, koliko je Bogov. Čisto prav odgovori deček: «Jeden sam Bog je, pa tri božje osebe.»

Nadzornik: «Ej, kako pa, da tega včeraj nisi vedel?»

Deček: «Ker vas nisem poznal. Gospod katehet so nam rekli, da je sv. Trojica velika skrivnost, pa sem si mislil, da tega ne smemo vsakomur obešati na nos.»

3. Kje je Bog?

Katehet: «Kje je Bog?»

Učenec: «Povsod, v nebesih in na zemlji, v vsakem kraju.»

Katehet: «Ali je tudi v šoli?»

Učenec: «Tudi.»

Katehet: «V vaši kleti?»

Učenec: «Ne, v naši kleti ga pa ni.»

Katehet: «Zakaj pa ne?»

Učenec: «Ker nimamo kleti.»

4. Kaj je Bog?

Nekje na Slovenskem so dobili učitelja, ki ni znal prav slovenski. Ko nekoč z otroki ponavlja katekizem, vpraša drobno deklico: «Povej mi, Anka, kaj pa je Bog?» Dete ni vedelo, kaj bi odgovorilo. Naposled si domisli, da pri nji doma oče jedo, kar jim mati skuhajo. Zato odgovori živahno: «Kar mu Marija, Mati božja, skuha!»

5. Kaj Bog v nebesih dela?

K verozakonski izkušnji pride dekan. Učenci so vsi dobro odgovarjali, sosebno se je odlikoval jeden. Dekan želi od kateheta več pozvedeti o

tem dečku. Ko mu ga katehet opiše za jako bistrournega dečka, hoče se dekan sam prepričati o tej dečkovi bistrournosti. «No, Slavko,» reče dekan dečku, «ker si tako prebrisane glave, gotovo tudi lahko poveš, kaj zdaj Bog v nebesih dela? Če mi prav odgovoriš, dobiš razven navadnega darila še od mene štiri pomaranče». Deček nekaj časa strmé gleda dekana, potem odgovori pogumno: «Gospod dekan, če mi pa vi sami prav odgovorite na svoje vprašanje, dam vam jaz sedem pomaranč.»

6. Kaj je sv. Duh?

Katehet je v šoli učil otroke o sv. Duhu. «No, kaj je sv. Duh?» vpraša majhnega dečka v prvi klopi. «Sv. Duh je ptica iz popirja, ki visi na nitki doma nad našo mizo,» odgovori učenček.

7. Prva zapoved.

Katehet: «Kako slove prva božja zapoved?»

Učenec: «Ne jej!»

Katehet: «Tako!»

Učenec: «Da! Ljubi Bog je že v raji Adamu in Evi zapovedal, da ne smeta jesti sadu z drevesa na sredi raja; onih deset zapovedij je dal veliko pozneje.»

8. Zunanost Evina.

V šoli so čitali zgodbe sv. pisma. Katehet pokliče Radovančka. Ko ta prečita stavek: «Človeku ni dobro samemu biti, ustvariti ti hočem

tovarišico,» obrne. Po nesreči zgrabi več listov zajedno in čita v pripovedi o Noetovi ladji dalje: «ki bo 300 čevljev dolga, 50 široka, 30 pa visoka. Namaži jo zunaj in znotraj s smolo.»

9. Kaj je storil Jezus po 40danskem postu?

«Kaj je storil Jezus, ko se je postil štiri-deset dnij?» vpraša katehet zelo lahkomiselnega učenca. V naglici odgovori ta: «V Kano je šel na ženitovanje.»

10. Kaj je bil sv. Pavel?

Učitelj: «Matijček, povej, kaj je bil sv. Pavel?»
— Matijček molči. — Učitelj bi ga rad opomnil s početnimi črkami ter mu reče: «A-po-» Matijček: «Sv. Pavel je bil apotekar.»

11. Koliko je zakramentov.

Katehet: «Koliko zakramentov imamo?»

Učenec: «Tri.»

Katehet: «Kateri so to?»

Učenec: «Župan, birič pa žandar.»

Katehet: «Kako ti pa pride kaj tako bedastega na misel?»

Učenec: «Ko so ti trije včeraj k nam prišli rekli so oče: „So ti trije sakramentarji že spet tukaj!“»

12. Otroška logika.

Katehet: «Anka, kaj moramo najprej storiti, da se nam oprostite grehi?»

Anka: «Grešiti moramo.»

13. Izpraševanje vesti.

Učitelj veronauka reče v šoli, naj vsak človek zvečer, predno zaspi, izpraša vest. Šestletni Ivanek je bil zvečer v postelji nemiren. Mati ga okregajo in ga vprašajo, zakaj ne spi. «Da,» pravi, «gospod kapelan so rekli, da moramo zvečer izpraševati vest; jaz jo pa izprašujem že dolgo, pa mi ne odgovori ničesar.»

14. Tuji grehi.

Katehet: «Povej mi, ljubi otrok, kateri so tuji grehi?»

Učenka: «Ne vem, gospod katehet, pa vprašajte mojega brata, ki je bil na tujem; morda ve.»

15. Kdo je naš prijatelj.

Pri izkušnji vpraša katehet dečka, ali moramo tudi sovražnike ljubiti. — Ker deček ničesar ne odgovori, nastane ta-le pogovor:

Katehet: «To menda veš, kdo je naš prijatelj, kdo pa naš sovražnik?»

Deček ne odgovori.

Katehet: «Pazi. Ti bi se n. pr. igral ob vodi. Nekdo bi potihoma prilezel ter te od zadi sunil v vodo; kdo je to?»

Deček: «Moj sovražnik.»

Katehet: «Dobro! Kdo neki je torej tvoj prijatelj?»

Deček (hitro): «Kdor bi me od spredi sunil v vodo.»

16. Stari učenci.

V nekem razredu so se učile zgodbe sv. pisma v skupinah po dveh letih. Ker so začetkoma šolskega leta prihajali novi učenci v ta razred, seveda niso mogli odgovarjati vprašanjem iz prejšnjih let. Tako se zgodi, da učenec ne odgovori na neko vprašanje. Katehet ga vpraša: «Kako dolgo se že učiš sv. pisma?» — «Od Kristusovega rojstva,» odgovori dečko. — «Torej ne od stvarjenja sveta?» — «Ne, pa ta moj sosed je že tako dolgo tu.»

17. Četrta prošnja v očenašu.

Katehet vpraša učenca: «Zakaj prosimo le vsakdanjega kruha, pa ne za ves teden ali za ves mesec?» Učenec nekoliko pomisli, potem se odreže: «Zato ne, ker bi bil prestar in plesniv.»

18. Neveren učenec.

Katehet je svojo mladino tako pripravljajal za izkušnjo, da je vsak otrok po vrsti moral povedati po jeden člen iz apostolske vere, česar so se otroci prav hitro naučili do dobra. Po nesreči preskoči pri izkušnji dekan jednega učenca.

«Janez Smuk! Povej mi, kako slove osmi člen vere?»

Smuk: «Sveta katoliška cerkev, občestvo svetnikov.»

Dekan: «Kaj? Ne praviš li v osmem členu: Verujem v svetega Duha?»

Smuk: «Ne, v sv. Duha jaz ne verujem, v tega veruje Franc Ocvirek.»

19. Hudiči drva kradejo.

Katehet: «Rekel si, Tine, da je v peklu večer ogenj. Zakaj se ta ogenj imenuje večer?»

Tine: «Ker vedno gori.»

Katehet: «Ali pa veš, zakaj večer gori?»

Tine: «Ker vedno drva nalagajo.»

Katehet: «Pa, ljubi Tine, premisli, kje bi pa dobivali toliko drv?»

Tine: «Jih pač hudiči kradejo.»

20. Abraham konservativec.

Katehet razlaga besede svetega pisma: «Abraham reče Lotu: Če greš ti na levo, pojdem jaz na desno, če pa greš ti na desno, pojdem jaz na levo» ter vpraša: «Kaj vidimo iz tega?»

Učenec (sin nekega poslanca): «Iz tega vidimo, da je bil Abraham konservativec, Lot pa liberalec!»

21. Kako naj si vsakdo pomaga.

Bil je v šoli govor o izgubljenem sinu, ki je moral pasti svinje ter je zraven stradal. Katehet vpraša mesarjevega Lipeta: «No, Lipe, kaj bi bil pa ti storil, ko bi bil svinjski pastir pa bi bil moral stradati?» — Lipe: «Jaz? Jaz bi bil takoj zaklal prase!»

22. Kaj v šoli ni prav.

Jožka, ki je bil prvokrat v šoli, vprašajo mati iz šole prišedšega: «No, Jožek, kako je bilo v šoli; ali ti je kaj všeč?» — «Nič kaj,» odgovori Jožek, «dvakrat smo molili, pa nobenkrat jedli.»

23. Koštrunček.

Učenca so vprašali v šoli: «Kako je očetu ime?» Učenec odgovori: «Ta stari.» — «Kako pa materi?» — «Baba,» odvrne učenec. Na vprašanje učiteljevo, kako je to, odgovori učenec: «Moja mati očetu nikoli ne pravijo drugače nego ,ta stari', a oče materi tudi ne drugače nego ,baba'». — «Če je temu tako, kako pa pravijo tebi?» vpraša učitelj dalje. «Meni pravijo koštrunček,» odreže se učenec veselo. Seveda se je po šoli vse smijalo.

24. Radoveden učitelj.

Ko pride mala Tinica prvokrat iz šole, pravi opoldne pri mizi: «Mama, ko bi vedeli, kako radovedni so naš gospod učitelj — vedno in vedno vprašujejo, vse bi radi vedeli.»

25. Zakaj učenci časih prepozno pridejo v šolo.

Učitelj (prepozno v šolo došlemu dečku): «Tako? Ali je šele zdaj čas priti v šolo? Dobro bi bilo, če bi te pozneje pridržal še jedno uro tukaj!»

Učenec: «Oprostite, gospod učitelj; ravno so v naših ulicah orožniki prijeli tatu, pa so mi mati rekli, naj grem pogledat, ali niso naš oče!»

26. Stara znanca.

Učitelj vpraša učenca, na *i* kazaje: «Poznaš li to črko?»

Učenec: «Da, gospod učitelj, na videz jo že poznam, pa ne vem, kako se imenuje.»

27. Počakajte vender.

Učitelj pograja učenca, da je tako črn in umazan. Deček pa odgovori na kratko: «Ej, saj danes še ni nedelja!»

28. Vaja v čitanji.

Jurijče čita jecljaje: «Go-gospod, t-tu je do-do-dobro biti. Če ho-hočeš, bo-bomo si tu t-tri ko-koči-ce posta-postavili.»

Učitelj: «Jurijče, pazi, če ne, dobiš zaušnico!»

Jurijče čita dalje: «Tebi jedno, Mojzesu jedno in Eliji jedno.»

29. Trije glavni časi.

Ko učitelj učencem razloži tri glavne glagolove čase, reče: «Mihec, povej mi še jedenkrat, koliko glavnih časov imamo?»

Mihec: «Imamo tri glavne čase.»

Učitelj: «Imenuj jih!»

Mihec: «Dobro jutro, dober dan in dober večer!»

30. Strela.

V šoli se je učenec pisal za Strelo. Učitelj vpraša nekdanj: «No, Zdravko, včeraj sem vam razlagal, kaj je blisek ali elektrika; povej mi zdaj, kaj pa je strela?» — «Strela je sosedov Matijček z belimi lasmi, ki sedi tukaj za mano!» odreže se Zdravko.

31. Dvoživke.

V šoli so se menili o dvoživkah (amfibijah). «Kaj je to, dvoživka?» ogласi se učenec v zadnji klopi. Učitelj: «Vidite ga, zopet je pokazal, da se ni ničesar naučil! Dvoživke so živali, ki žive takisto v vodi kakor na kopnem!» Učenec: «Aha! Zdaj vem, to so goske in race!»

32. Zakaj vzhaja solnce vedno na jedni strani.

Učitelj: «Kako je to, da solnce vsak dan na jedni strani vzhaja in na drugi zopet zahaja (za goro gre)?»

Učenec: «Solnce gre ponoči zopet nazaj, pa ga ne vidimo, ker spimo!»

33. Kdo je bil Kolumb.

Učitelj: «Kdo je bil Kolumb?»

Učenec: «Kolumb je bil ptič!»

Ko se poleže smeh, vpraša učitelj učenca, kje je to zvedel. — «Saj sem bral nekje: ‚Kolumbovo jajce,‘» odreže se deček.

34. Kako koristi voda.

V šoli so dobili nalogo, da bi popisali, kako koristi voda. Učenec konča svoj spis z besedami: «Konči je voda tudi zato koristna, ker bi brez nje ne mogli do otokov.»

35. Siten učitelj.

Učitelj je bil jako vesten in natančen v vseh rečeh. Zato je bil pri učencih razvpit, da je siten.

Nekdaj vpraša v šoli: «Koliko je polovica od pet?» Brž sune učenec svojega soseda, rekoč: «Vidiš, kaj sem ti rekel, da so učitelj sitni! Če jim odgovoriš, da je ‚dve‘, zdelo se jim bo premalo; če pa rečeš ‚tri‘, pa jim bo preveč!»

36. Iz računanja.

Učitelj: «Gašper, kaj so tvoj oče?»

Gašper: «Opekár.»

Učitelj: «Pazi! Če stane 20.000 opek 100 gld., po čem jih pride tisoč?»

Gašper (prebrisan): «Kakor se pač prodado!»

37. Učinek gorkote.

Učitelj: «Lojzek, povej mi, kakšno svojstvo ima gorkota?»

Lojzek: «Gorkota vse reči raztegne, mraz pa jih skrči!»

Učitelj: «Povej nam vzgled!»

Lojzek: «Poleti so dnevi dolgi, pozimi pa kratki.»

38. Slama v glavi.

Ko pride Peter iz šole domov, odloži torbico, steče k očetu ter vpraša: «Oče, kakšno slamo pa imate vi v glavi? Meni so danes gospod učitelj rekli, da imam ajdovico!»

39. Materin jezik.

Učitelj: «Kaj je materin jezik?»

Učenec: «Da morajo oče molčati!»

40. Uganka.

Učitelj: «Otroci! Kdo mi reši to uganko? Dokler je človek mlad, tedaj si je želi, ko pa se postara, pa si je ne želi več?»

Janez: «Jaz vem, jaz vem!»

Učitelj: «No, pa povej, Janez!»

Janez: «Ženo!»

Učitelj: «Kdo pa ti je to povedal?»

Janez: «Oče doma.»

Učitelj: «No ni povsem napačno, res je; pa jaz sem imel prav za prav le starost v mislih!»

41. Najlepše mesto v Avstriji.

Učitelj: «Katero je najlepše mesto v Avstriji?»

Učenec: «Gradiška!»

Učitelj: «Kako to?»

Učenec: «Moj oče jo ogledujejo že pet let!»

42. Znamenje.

A: «Bil sem pri izkušnji tvojega razreda in odkrito priznavam, da sem zelo strmел, ko so na tvoja zelo težka vprašanja vzdignili vsi učenci roke, češ, da znajo odgovoriti. In vsak, katerega si vprašal, odgovoril je dobro.»

B: «Tebi, prijatelj, povem, kako sem ravnal! Ti nisi zapazil, da so držali nekateri desno, nekateri pa levo roko kvišku.»

A: «Ne, tega nisem zapazil!»

B: «In v tem je ravno vsa umetnost. Tisti, ki so znali odgovoriti, držali so kvišku desno roko, drugi pa levo!»

43. Dobra izkušnja.

Na konci šolskega leta pride učenec domov. Oče ga vprašajo: «No, kako si prebil izkušnjo?» — «Prav dobro,» odgovori sin, «tako dobro, da so vsi gospodje jednoglasno sklenili, da jo moram delati drugo leto še jedenkrat!»

44. Ne bodi sebičen.

Mati: «Slavko, zadnjič si mi napravil tako veliko veselje, ko si bil prvi v šoli, zdaj si pa že zaostal!»

Slavko: «Toda, mati! Druga mati si tudi kdaj žele imeti tako veselje!»

45. Lahka odgovornost.

Šolski nadzornik gre mimo šole ter zasliši v nji otroka, kako na glas plaka in vpije. Nadzornik stopi v šolo ter vidi, kako ima učitelj nekega dečka čez koleno položenega ter ga maže z «brezovim oljem» po zadnjem delu telesa. Ko nadzornik to vidi, vpraša: «Kaj pa se je zgodilo, gospod učitelj?» — «Kakor vidite, kaznujem tega malopridneža!» odgovori učitelj. — «Kaj pa, ko bi prišla zdajci dečkova mati v šolo?» vpraša dalje nadzornik. «Iz šole bi jo pognal!» odgovori učitelj mirno. — «Kaj pa, ko bi prišel oče?» — «Ta pa ne pride!» — «Kako to veste?» vpraša nadzornik zopet. — «Ker to ni mogoče!» pravi učitelj. — «In zakaj bi ne bilo mogoče?» — «Zato, ker sem jaz sam njegov oče!»

46. Moder šolski nadzornik.

Mati pride s trinajstletnim sinom k šolskemu nadzorniku ter potoži, da ga je učitelj tako pretepel, da ne more desne roke vzdigniti do glave. Nadzornik veli sinku, naj se toliko sleče, da bo videl poškodbo. Deček sluša. Ko nadzornik ugleda sivkasto progico na hrbtu, reče: «Da, fante, gospod učitelj so te res udarili precej močno; pa nikakor ne dvojim, da si to zaslužil, ker te poznam že dlje časa za pravega hudobneža, ki napravlja svojemu učitelju mnogo bridkostij in težav. Še dlje pa poznam tvojega gospoda učitelja kot potrpežljivega, dobrega gospoda, ki ne kaznuje, predno ga sila ne primora.» Ko pa mati le vedno poudarja, da njen sin od tega udarca ne more vzdigniti niti roke do glave, reče ji nadzornik: «Ljuba žena, nekaj vam svetujem, in če me boste slušali, vzdigne vaš sin že danes zvečer roko lahko do glave. (Mati posluša radovedno.) Umijte mu namreč, kakor hitro pridete domov, hrbet z mrzlo vodo, privežite mu zdravo roko trdno k životu, na glavo pa kos kruha ter mu ne dajte ničesar jesti. Uverim vas, da bo sinček še danes zvečer otrpelo roko prav lahko vzdignil do glave!» — Žena spozna, kam meri nadzornik, zahvali ga in odide.

47. Mačka s tremi repi.

Dijak pride ob praznikih domov in pravi starim šolskim znancem: «Jaz vam lahko dokažem vsako reč.» — «No,» seže mu jeden v besedo, «tedaj pa nam dokaži, da ima naša mačka tri

repe!» Dijak: «To mi je igrača! Glejte, nobene mačke ni, ki bi imela dva repa. Dobro, če pa nobena mačka nima dveh repov, tedaj mora jedna mačka vsekakor imeti jeden rep več nego nobena mačka, in tedaj ima vaša mačka tri repe!»

48. Plačilo za modrost.

Kmet je imel dijaka, za katerega je izdal že veliko denarja. Nazadnje je želel zvedeti, koliko se je sin naučil. Ta pa dolgo ni hotel nič pokazati. Nekdaj prinese mati tri jajca na mizo. Sedaj je hotel sin pokazati svojo učenost, zato reče: «Poglejte, oče! Pokazati vam hočem, da je tukaj pet jajec v skledi, dasi vidite samo tri. Kjer so namreč tri, tam sta tudi dve; tri in dve pa je pet!»

Oče se močno začudi bistremu umu svojega sina ter reče: «Res, to si dobro napravil! Zdaj si bomo vsaj lahko razdelili ta jajca! Jaz vzamem od onih pet, kar jih je v skledi dve, jedno bo pa za mater. Ti pa vzemi oni dve, ki še ostaneta!»

49. Prihranjen trud.

Šolski ravnatelj pokliče k sebi dijaka, o katerem je slišal, da hodi v krčmo. Ko mu ravnatelj med drugim reče, naj si dá, če ga že tako žeja, prinesiti vina domov, odgovori mu dijak: «Gospod ravnatelj, prav rad bi uporabil ta svèt, a časih imam komaj za osminko litra vina denarja. Če pošljem koga po vino, moram mu kaj dati za pot, potem pa nimam za vino dosti. Ali če grem sam v krčmo po vino, izpijem ga rajši kar tam.»

50. Pod svojo streho.

Kakor znano, ne smejo dijaki srednjih šol kaditi. Nekega dijaka pa zatožijo pri ravnatelji, da kadi. Ravnatelj okrega dijaka ter reče: «Kadar boste pod svojo streho, tedaj kadite!» Čez nekaj dnij pridejo zopet dijaka tožit, da kakor navadno kadi, pa sedaj vedno pod svojim — dežnikom (katerega po nekaterih krajih imenujejo kar streho). Ta smešna uporaba prejšnjih ravnateljevih besed izvabi celo strogemu ravnatelju lehak nasmeh, tako da dijaka samo očetovski posvari.

51. Malo.

V gostilni na Dunaji je sedel princ P., in natakarkar mu je dal list, na katerem so bile zapisane jedi. Princ pogleda list, pa ga vrne natakarkarju in zareži: «Drugega nič? To je kaj malo.» — Pri mizi zraven je sedel dijak; tudi temu dá natakarkar na zahtevo list. Dijak ga pogleda in pravi: «Drugega nič? To je kaj malo.» Zdaj skoči princ ves razsrjen pokonci ter zakliče dijaku: «Kako se drznete mene posnemati, jaz sem princ P.!» — Dijak pa sedi dalje in pravi hladnokrvno: «Drugega nič? To je kaj malo!»

52. Nobenega razločka.

Dijak D. in trgovec I. sta si bila sovražnika. Nekdaj se snideta v družčini. Da bi se znosil na dijaku, vpraša trgovec: «V čem sta si podobna dijak in žid (jud)?» — Dasi je to dijaka jako razžalilo, odgovoril je vender mirno, da ne ve

za nobeno sličnost. «Jaz pa vem,» pravi nato trgovec, «oba namreč sleparita». Ko se vsa družba zadosti nasmeje, vpraša dijak trgovca: «V čem pa se razločujeta trgovec in osel?» — Naglo odgovori trgovec: «Ne vem!» Prav tako hiter pa je bil tudi odgovor dijakov: «Jaz tudi ne!» Sedaj so bili smejalci na dijakovi strani.

53. Začarani osel.

Nekega vročega dne o šolskih počitkih so šli štirje dijaki po kmetih. Žeja jih je zelo trpinčila in radi bi bili šli v krčmo, pa — v žepu je bila kača. Belijo si glavo, kako bi si vsaj nekoliko ugasili žejo. To premišljuje, ugledajo poleg ceste otovorjenega osla, ki muli travo, a blizu njega v mehki travi spi njegov gospodar. Jeden prekanjenih dijakov reče tovarišem: «Veste kaj? Tukaj-le nekaj ujamemo. Le pomagajte mi, da živinče oprostimo tovara. Potem naložite tovor name in denite mi tudi uzdo na obraz. Vse to pa storite lepo tiho in mirno, da ne vzbudite gospodarja. Osla potem vzemite in ga odženite v mesto na semenj; tam ga prodamo.» Tovariši slušajo in storé, kakor jim je dejal prekanjenec.

Ubogi kmetič se zdaj prebudi in kako se prestraši, ko ugleda človeka namesto osla! «Za Boga, lepo vas prosim,» zastoče dijak, «razbrzdajte me in otmite me težkega bremena!» — «Šmencajte, kaj pa je to? Kaj neki delaš ti tukaj, in kje je moje živinče?» vpraša prestrašeni kmet. «Oče, le počasi in ne ustrašite se preveč tega, kar vam povem. Vse natanko vam razložim. Glejte, nesreča

je, da sem sin copernikov. Nekega dne sva se z očetom prav hudo sprla, in moj oče me je razkačen izpremenil za dve leti v osla. Prav danes je ta doba pretekla in prejšnja človeška podoba se mi je povrnila.» — Trapasti kmetič verjame sleparju. Hitro skoči k njemu, otme ga težkega bremena in uzde ter zagrmi nanj: «Zdaj se mi pa le poberi, zakaj s coperniki nečem imeti nič opravka.» — Ko je dijak težkega bremena prost, odide hitro za tovariši in se jim pridruži.

Kaj pa je bilo zdaj storiti okradenemu kmetu? «Drugega osla bo treba kupiti,» misli si trapec in gre na semenj, kjer jih je bilo dosti na prodajo. Ko si jih mnogo ogleda, zapazi naposled tudi svojega ukradenega osla med njimi. «Oho!» zavpije trapasti kmet, «kakor vidim, sprl si se že zopet s svojim očetom. Zdaj pa bodi, kjer hočeš, jaz ne maram več zate». Iz «Vrtea».

54. Slična imena.

Dunajski profesor Štirikot, katerega dijaki niso prav nič čislali, namenil se je nekoč v Ljubljano. Ko dijaki to zvedo, sklenejo potujočega profesorja spraviti v zadrego. Zato gredo nekaj ur naprej v Ljubljano. Ko jih pri ljubljanskih mestnih vratih stražar vpraša za ime, pravijo: «Jaz sem Enkot, jaz Dvokot, in jaz Trikot.» Ta čudna sličnost imen sicer stražarja nekoliko osupne, a vendar pusti vse tri v mesto. Skoro nato pride profesor. Ko na stražarjevo vprašanje odgovori, da se piše «Štirikot», raztogoti

se stražar in zarohni: «Počakajte, gospod, bom vas že poštirikotil!» Na dano znamenje pridejo policaji ter odženo profesorja v zapor. Šele čez nekaj ur se je posrečilo profesorju, da je policiji dokazal nedolžnost.

55. Gluhi profesor.

Na vseučilišči v I. je učil popolnoma gluhi profesor H., s katerim so dijaki sosebnost radi brili svoje norce. Ko pride nekdanji mlad dijak na vseučilišče in meni pri onem gluhem profesorju poslušati predavanja, vpraša starega vseučiliškega slušatelja, je li navada, da se dijaki predstavljajo svojim vseučiliškim profesorjem. «Seveda,» odgovori stari dijak, «in ker bom jaz zahajal k istemu predavanju kakor ti, grem kar s teboj k profesorju H.» Na poti poučuje novince tako-le: «Nikar ne misli, da se moraš vseučiliškim profesorjem bližati tako ponižno kakor gimnazijskim. Nikakor ne! Tu smo mi gospodje, ne profesorji, in kako moraš ravnati z njimi, pokažem ti takoj, in ti stori, kakor boš videl mene.» Da pa je profesor H. gluhi, to je prekanjenec popolnoma zamolčal.

V tem prideta k stanovanju profesorjevemu. Stari dijak sune nekolikokrat z nogo ob vrata profesorjeve sobe, nato zaslišita glas: «Noter!» — Učenjak vzprejme dijaka kaj spoštljivo ter vpraša, česa «visoko spoštovana gospoda želita». Stari dijak mu predloži vpisno polo in reče z močnim glasom: «K tvojim predavanjem bi rad hodil, ti stari čuk ti!» Profesor se jima novič

prikloni ter se podpiše na vpisno polo. Strmé gleda mladi dijak vse to početje. Ko ga nato profesor vpraša, ali želi tudi on hoditi k njegovim predavanjem, ne more od same začudenosti skoro izpregovoriti besedice. Šele ko ga njegov tovariš resno pogleda, zajeca: «Da, rad bi, ti stari č . .!» Beseda «čuk» mu je obtičala v grlu. Ko se profesor podpiše tudi na njegovo polo, poslovita se, mladi dijak molčé, stari pa s krepkim «servus!»

Ko prideta na ulice, reče «stara sablja» mladeniču: «Glej, dragi, tako se vedi povsod! Takoj od začetka moraš profesorjem napraviti rešpekt. Idi zdaj k profesorju M-u., jaz pa grem k Z-u. Pri obedu se zopet snideva!» Mladeniču je ves dogodek tako imponiral, da je na poti k profesorju M-u izgubil že vso boječnost. Prišedši do vrat M-ovega stanovanja, sune dvakrat z nogo vanja. Profesor M., ki nikakor ni bil gluh, skoči s sedeža ter gre gledat, kdo razbija po vratih. «Ti stari čuk!» zavpije dijak, «tvoja predavanja bi rad poslušal!» — «Gospod, ste li blazni?» pravi profesor, umikajoč se nazaj. Nato veli slugi: «Janez, vrzi tega nesramneža čez stopnice!» — Mislite si strah ubogega dijaka in pa smeh, s katerim so ga vzprejeli tovariši opoldne v krčmi!

56. Lepi spomini.

Dr. T.: «Da, ljubi tovariš, to so bili lepi časi, ko sva bila na vseučilišči, najsi sva bila uboga! Nekaj časa sem stanoval v tako majhni sobi, da se niti prestopiti nisem mogel v nji!»

Dr. R.: «Jaz pa sem stanoval v taki, da niti ura ni mogla iti; zato sem jo tudi takoj zastavil!»

57. Kako se išče posojilo.

Prvi dijak: «Prijatelj! Ali potrebuješ denarja? Le odkrito povej, nič se ne sramuj!»

Drugi dijak: «Hvala Bogu, denarja imam sedaj zadosti!»

Prvi dijak: «Bodi torej tako prijazen in posodi mi deset kron!»

58. Mož beseda.

Krojač: «Prosim, da poravnate račun!»

Dijak: «Ta mesec vam ne morem plačati!»

Krojač: «Tako ste rekli tudi prejšnji mesec!»

Dijak: «No, ali nisem ostal mož beseda?»

59. Ni prav razumel.

Dijak Živko prijatelju: «Dragi prijatelj, nasvetuj mi, kaj naj storim! Kamor pridem, povsod me tirjajo, naj plačam dolge, a jaz nimam niti desetice!»

Prijatelj: «Ravno prav! Pošlji račune mojemu očetu; ta mi je ravno danes pisal ter rekel, da je že sit vedno plačevati le moje dolgove.»

60. Nova bolezen.

Gospa je prinesla dijaku, kateri je stanoval pri nji, zajutrek. Videč, da je še v postelji, vpraša ga sočutno, zakaj še ni vstal.

Dijak odgovori: «Oh, gospa, slabo se mi godi, slabo!»

Gospa: «Pošljem li po zdravnika?»

Dijak: «Menite, da mi ta kaj posodi?»

61. Gotova dedščina.

Dijak pride k ženi, ki je vedeževala na kvarte, in jo naprosi, naj mu razodene bodočnost. Žena sede k mizi, razgrne kvarte ter začne vedeževati. Ko zopet vzame dve kvarti, pravi: «Oj, kako ste srečni! Skoro boste podedovali mnogo mnogo denarja!» Dijak jo pogleda ter reče: «To me prav veseli! Prosim vas pa, bodite tako prijazni ter posodite mi na to dedščino sto goldinarjev.»

62. Ni se bati.

Hišni gospodar vpraša dijaka, katerega misli vzeti v stanovanje: «Morda vam ne bo prijetno hoditi zvečer, ko pridete domov, tako visoko čez štiri stopnice v četrto nadstropje?»

Dijak: «Bodite brez skrbi! Kadar pridem zvečer domov, navadno obležim že na prvih stopnicah!»

63. Zadnjega plačam.

*Krojač: «Saj ste mi vender obljubili, da me plačate zadnjega! Danes je zadnji, in vi nečete ničesar vedeti!»

Dijak: «Vi me niste razumeli! Rekel sem vam: Zadnjega vas plačam; sami vidite, koliko upnikov še čaka!»

64. Kako se omedlelec oživi.

Profesor kandidatu medicine: «Mislimo si, da bi se bil vaš tovariš tako napil, da bi obležal nezavesten na tleh! Kako bi ga najhitreje spravili zopet k zavesti?»

Dijak: «Zakričal bi mu v uho, da ga čaka pismonosec z denarjem!»

65. Mladi modrijan.

Dijak bi bil rad šel za nekaj dni domov. Poprosi torej svojega razrednika dovolitve. Ker mu razrednik prošnjo odbije, gre prosit ravnatelja. Najsi mu tudi ta ne dovoli, gre dijak vendar domov. Ko pride čez nekaj dnij zopet v šolo, hočejo ga kazniti zaradi nepokorščine, a on se zagovarja z znanim slovniškim pravilom: «*Duae negationes fortior affirmant.*» — Oprostili so mu to pot!

66. Hitro izračunil.

Profesor H-r na celjski gimnaziji je bil jako oster ter znan, da nalaga dijakom navadno prav težke naloge. Nekdaj narekuje pri zrelostnem izpitu dijaku zopet prav težek račun. Ko dokonča, reče: «No, kako bi napravili ta račun najlože in najhitreje?» — Dijak, spoznavši, da temu računu ni kos, vzame gobo ter ga izbriše. Komisija in profesor so ta tihi «migljaj» razumeli, in mirno, kakor bi se ne bilo ničesar zgodilo, narekoval mu je H. drug precej ložji račun, katerega je dijak tudi dobro zvršil.

67. Kaj je sleparstvo.

Profesor vpraša pri izkušnji pravnika: «Kaj je sleparstvo?»

«Sleparstvo je, če me sedaj pri izkušnji vržete!»

Profesor: «Kako to?»

Dijak: «Ker je po kazenskem zakonu oni slepar, kdor porabi nevednost drugega, da bi mu škodoval!»

68. Svarilo dijakom.

Pokojni celjski profesor O-k je imel navado, da je rad temu ali onemu dijaku kaj prerokoval, če se ni pridno učil. Najčešče je rekel: «Ti fatalin ti! Zakaj se ne učiš? Ne boš gospod! Ne boš jedel pečenke s solato, ampak kvečjemu nezabeljene žgance!»

Sosebno hudo pa je prerokoval nekemu M-u., sedaj graščaku blizu Celja, ko ga je videl v šoli, da prepisuje nalogo od svojega soseda. Rekel mu je: «Oj, M.! Ti slepari! Kdor pa slepari, ta laže; kdor laže, ta krade; kdor krade, ta ropa, in kdor ropa, ta pride na vislice, in to se zgodi tudi s teboj! Še danes bom pisal tvojemu očetu, da prideš na vislice!»

69. Čuden stavek.

Prav tisti profesor je imel tudi navado, da je poklical vedno po več dijakov skupaj, da so morali iti pred prvo klop, kjer jih je izpraševal. Nekdaj pa so bili v njegovem razredu dijaki, izmed katerih se je jeden pisal Pajek, jeden Muha,

jeden Zaletel, jeden pa Proklet. Kadar je hotel profesor te poklicati, rekel je le: «Proklet Pajek se je v Muho Zaletel!»

70. Koliko je vredna matematika.

Dijak gre z očetom iz mesta domov. Blizu ceste se pase velika čreda goveje živine. Oče reče sinu: «Ker si se že toliko učil, povej mi, koliko glav živine se pase tam-le?» Sin pogleda živino ter odgovori: «64 glav!» Gresta in vprašata pastirja. Pastir odgovori, da jih je res 64 glav. Oče vpraša ves začuden sina, kako je preštel živino tako hitro. Dijak pravi: «Seštel sem noge ter razdelil to število s štirimi!» Oče zmaje z glavo ter pravi: «Vidim, da se nisi zastonj učil matematike!»

71. Pismo dijakovo očetu.

Ljubi oče!

Danes v ponedeljek vam pišem; jutri v torek oddam pismo na pošto; v sredo prejmete pismo; v četrtek mi odpišete, in če v petek ne dobim nič denarja, pojdem v soboto na pot, in v nedeljo boste imeli svojega sinčka doma! — Servus!

72. Pismo očetovo sinu dijaku.

Ljubi sin!

Pišem ti: Jaz sem osel; ker bi, ako bi ti pisal: Ti si osel, tudi ti bral: Ti si osel in bi mislil, da sem jaz osel. Ako ti pa pišem: Jaz

sem osel, boš potemtakem tudi ti bral: Jaz sem osel, pa boš vedel, da si ti osel. — Tvoj oče Bedakovič.

73. Še nekaj drugih pisem.

Sin piše očetu:

Ljubi oče!

Noč in dan se moram učiti, zatorej ne utegnem mnogo pisati. Prosim, pošljite mi 20 kron, drugič vam pišem več! — Vaš sin Modrijan, mlajši.

Oče odpiše sinu:

Ljubi sin!

Tudi jaz ne utegnem pisati mnogo; pošiljam ti 4 krone, drugič menj! — Tvoj oče Modrijan, starejši.

74. Zbirka starega denarja.

Dijak piše očetu:

Ljubi oče!

Pošljite mi 40 kron, da si nakupim nekaj redkih starih denarjev, ker namerjam napraviti veliko zbirko denarja iz starih časov. Vaš sin Potratovič.

Oče odpiše sinu:

Ljubi sin!

Da bi si ti napravil zbirko denarja, zdi se mi prav tako, kakor bi si naš Sultan napravil zbirko mesenih klobas!

75. Knjige ga živé.

Da bi poplačal dolgove, proda dijak knjige ter piše potem očetu: «Ljubi oče! Veselite se, ker me že moje knjige živé!»

76. Redni in izredni profesorji.

Oče: «Kakšen razloček je med rednimi (pravimi) in izrednimi profesorji?»

Dijak: «Redni profesor ne zna nič izrednega, izredni pa nič rednega (pravega)!»

77. Kako je ravnati z opozicijonalcem.

Pokojni celjski profesor A. Hluščik je bil strasten opozicijonalec; če je kdo trdil belo, gotovo je rekel Hl. črno ter kričal tako dolgo, da je obveljalo njegovo.

Bil je ob njegovem času na gimnaziji dijak R-r, čegar strijc je bil istočasno tam profesor krščanskega nauka. Ta dijak pa je storil nekaj, zaradi česar bi bil moral biti po šolskih zakonih izključen. Strijc bi ga rad rešil, zato gre k profesorjem ter jih poprosi, naj ne glasujejo za izključitev. A profesorji-tovariši mu reko, da ne bo vse nič pomagalo, ako ne pridobi tudi Hluščika. A kako tega dobiti? Saj ga je poznal! Premišljuje torej in nazadnje najde rešno pot.

Ko pride pri seji R-ova reč na vrsto in vpraša ravnatelj profesorje za njih mnenje, oglasi se takoj dijakov strijc ter izpregovori resno: «Dasi sem fantu strijc ter mu želim vse najboljše, vendar vidim, da je njegova pregreha tolika, da bi bila

tu milost na nepravem mestu. Svetujem torej, da se izključi!» Komaj zasliši to Hl., plane kvišku, udari s hromo desnico ob levo, krepko vzklikne ter reče: «Kaj, izključimo naj ga? Čemu neki? Saj ni storil nič takega! Šest ur ga zaprimo, pa je!» Drugi profesorji mu nalašč oporekajo še nekaj časa, a pri glasovanji se vzprejme Hluščikov predlog soglasno. R-r je odsedel svojih šest ur ter smel ostati na gimnaziji. Strijčeva zvijača ga je bila rešila!

78—81. Pri celjskem opatu M. Vodušku.

Bilo je v navadi, da je imel blagi celjski opat Matija Vodušek (umrl 1873.) pri sebi po dva gimnazijska dijaka, ki sta mu po redu stregla pri sv. maši ter zajedno opravljala službo strežniško, tajniško, ekonomsko in še več drugih. Godilo se jima ni slabo.

Kako blago je ravnal Vodušek z dijaki, vidimo tudi iz teh dogodbic.

Bila sta okolo l. 1870. pri njem sedmošolec Tonček in petošolec Jožek, ki sta sedaj oba profesorja ter jako delavna slovenska domoljuba.*

1.

Jožek je rad izostal časih do desete ali poljednajste ure ponoči, to mu je bila slaba navada, in če ni dobil odprtih vrat, pa je splezal preko njih, ker je bil dober telovadec, in je vselej srečno

* Tudi sedanji vladika lavantinski, prevzv. milost. gosp. Mihael Napotnik, je bil zajedno z g. Fr. Stifartjem, sedaj profesorjem v Kalugi pri Moskvi, takov gojenec opata Voduška.

prišel v hišo; samo nekoč, ko je bil dokolovratil ob navedeni poljednajsti uri do opatijskih vrat, zavihnil se je kot «Sokol in spe» na vrh, pa ko se je ravno hotel na drugi strani spustiti na dvorišče, zaslišal je prijazen glas iz opatovega okna: «Jožek, kaj si ti?»

Kakor strele so zadele Jožka te sicer ne ostre besede, in kakor mrtvo truplo se je zvalil na trdo dvorišče.

Opat zapre okno in odhiti čez stopnice doli na dvorišče gledat svojega mrtvega Jožka. Ali tega ni bilo nikjer videti, nikjer več najti. Gre v sobo Tončkovo in Jožkovo, pa kliče: «Tonček, Tonček! Je li Jožek doma? Užgi svečo!» Tonček prižge svečo, opat s svečo v roki gre gledat in res najde Jožka pod odejo, ali čisto praznično oblečenega in s klobukom na glavi.

«Ti norček ti, pa s klobukom spi!» reče opat, postavi svečo na stolec kraj Tončkove postelje in odide, vesel, da Jožek tako lepo spi, najsi s klobukom na glavi in da ni mrtev.

2.

Ko so pri Sv. Miklavži gori na bregu tik Celja imeli cerkveni shod, izročil je opat svojemu Tončku ključ do pivnice na bregu in mu rekel: «Ná ključ, Tonček, daj godcem vina, vsakemu po jeden polič, a gospodom le daj več; kolikor bodo hoteli piti, toliko jim daj!»

Ko je tistega dne opat stal doma pred oknom in gledal Šmiklavški breg, čul je, kako so ljudje veseli na bregu in kako godci v jednomer igrajo «tuš». Kaj je neki to? Kaj bi bilo? Gospodje so

bili veseli v gorici opatovi in so Tončka posadili medse; a ko je Tonček sedel med gospodo, ni se mu hotelo streči in meriti vina godcem in zato jim je oddal ključ do pivnice za tisto popoldne, in to je storilo, da so «tuši» prihajali vedno gostejši in hrupnejši na Šmiklavškem bregu.

Ko je prišel Tonček z brega domov, moral je Jožek še tisti večer vzeti Tončku ključ in ga prinesiti opatu; tudi je dobil Jožek povelje, naj se pride prijaviti ob peti uri v jutro.

Ko se Jožek prijavi drugi dan ob peti uri v jutro, dá mu opat ključ in reče, naj gre precej na breg in naj vizira tisti sod, ki je na pipi, a s Tončkom da ne sme ničesar izpregovoriti, ampak naravnost njemu mora povedati, koliko je še vina v sodu.

Jožek gre in gre po bregu gori in premišlja je spotoma, kaj in kako bi naredil, da ne bi nikomur napravil krivice, in naposled izračuni, koliko vina bi utegnilo še biti v sodu. Ko pride domov na «raport», pove opatu, koliko je še vina v sodu, pa siromak se je bil menda grdo zmotil v računu, ker je opatu povedal, da je še toliko vina v sodu, da bi ga bilo po njegovem računu več, nego ga je bilo dan pred cerkvenim shodom, ko je opat sam brez znanja Tončkovega in Jožkovega viziral sod. — Posledica te zmote je bila, da je rekel opat: «Le pojdi v šolo, ti Jožek; Tonček je pošten, ti pa nisi!»

3.

Še jedno sitnost je doživel Tonček na Šmiklavškem bregu! Ko je namreč nekega dne hotel

opat zapisati nekaj v vinogradarsko knjigo, opazil je, da nima svinčnika pri sebi.

«Zmirom nosim svinčnik s seboj, danes ga pa nimam!»

«O nič ne dé, saj ga imam jaz,» odgovori Tonček naglo.

«Veš ti, Tonček, jaz nisem vprašal, ali ga imaš ti s seboj ali ga nimaš, ampak jaz ga nimam, in ti precej skoči čez breg doli domov po moj svinčnik in potem bom imel tudi jaz svojega!»

Tonček, ki je bil navajen slušati na vsak migljaj, če se mu je kaj zapovedalo, hitel je iz početka, zatem je pa hodil čimdalje počasneje po bregu do prve sence; tam je legel in je obrezaval svoj svinčnik, dokler ni bil nekamo podoben opatovemu svinčniku, zatem je še poležal pol ure in se naposled vzdignil in opatu ponesel svinčnik.

Opat prime v roko svinčnik, zapiše nekaj v knjigo in pravi: «Svinčnik je sicer podoben mojemu, ali moj pa le ni, ker ti, Tonček, nisi čisto nič zasopel in moker po taki vročini, kakor jo imamo danes!»

4.

Ko je prišel sv. Matija (24. febr.), povabil je opat na obed ali na večerjo svoje prijatelje in znance, drugi so prišli tudi brez povabila, in vsak je dobro došel, a Tonček in Jožek sta stregla oba.

Ko je potem prišel nekoč sv. Anton, Tončkov patron, tedaj je tudi Tonček povabil svoje prijatelje k sebi v opatijo in jim nanosil vina v obilji iz

opatove kleti (ključ je bil v Tončkovi oskrbi), a domača kuharica je bila tudi mehkega srca, pa je priredila Tončkovim gostom dobro večerjico. Ko so se v prijateljskem krogu v pritličnih prostorih celjske opatije razmočila mlada grla, zapeli so Tončkovi gostje nekoliko tiho, samo da ne bi hišnega gospodarja zmotili v spanji.

Ko so odpeli prvo pesenco in se ni začul zvonec, ki se je navadno oglasil, kadar je bilo večje društvo pri Tončku in Jožku, intonirali so drugo in potem tretjo; ali še niso bili odpeli tretje, že se odpro vrata Tončkove in Jožkove sobe, a na pragu se prikaže prijazna podoba celjskega opata. Družbi je kar sapo zaprlo, in ubrani glasovi so mahoma obtičali pevcem v grlu.

«Le dalje, le dalje, studiosi generosi!» oglasi se hišni gospodar, in ko se Tončkovi gostje zavedajo in vstajajo, potisne opat na čelu sedečega dijaka za sedež nazaj, pa sede na njegovo mesto, čisto tako, kakor da je prišel med navadne svoje goste.

Tončku je bilo sicer tesno pri srci, pa se je potolažil in si mislil: «Če bom tudi poklican jutri, na besedo k opatu, pa se že izgovorim kako tako, da ne bo hude ure.»

Ko je predsedujoči opat s svojo prijaznostjo mladeniče nekoliko utolažil, tako da so zopet poskušali peti, prinese kuharica sama in svojeručno polno skledo krapov v sobo, ali ko ugleda opata na čelu družbe sedečega, prestraši se tako, da kar zapodi od daleč skledo na mizo in zbeži.

«Jožek, pojdi, pojdi in reci, naj kuharica pride v sobo!» reče opat čez nekaj časa.

Jožek gre v kuhinjo, pa ničesar ne opravi; tudi Tonček gre, ali kuharica le neče priti v sobo, ampak zaklene kuhinjo za seboj.

Ko je bilo že bolj pozno, poslovil se je opat in odšel. Tudi dijaki so odšli vsak na svoj dom in so spali vsi dobro, samo Tonček in kuharica nista zaspala precej dolgo, ker je vest pekla prvega zaradi vina, drugo zaradi krapov.

Drugo jutro je ministriral Tonček v kapelici Matere božje sedmih žalostij in ni bil poklican «na besedo» tudi kuharica ni bila poklicana.

Spectabilis.

82. Potovanje v živinskem vagonu.

Minilo nedeljo je napravilo toliko Dunajčanov izlet v okolico, da so železniškemu ravnateljstvu pošli potrebni osebni vozovi ter se je moralo kakih 50 izletnikov dijakov peljati v vozech za prevažanje goveje živine. V začetku nekoliko nejevoljni, potolažijo se med vožnjo ter si izmislijo to-le osveto:

Ko pride izprevodnik (konduktar) ter naprosi prvega dijaka za vozni listek, da ga preotli, odgovori mu dijak z žalostno zateglim: «Mu! Mu!» Izprevodnik ponovi prošnjo, a zopet se začuje žalostni: «Mu!» Poprosi drugega. Ali z «Mu!» se mu oglasi tudi ta, in skoro odmeva iz vseh kotov vagona: «Mu! Mu!» Ko izprevodnik tu ničesar ne opravi, gre k drugemu vozu. Komaj odpre vrata, zasliši zopet od vseh strani: «Mu! Mu!» Zaloputne torej vrata in na prihodnji postaji naznani vso stvar postajnemu načelniku. «Jaz

jim takoj pokažem!» pravi načelnik, gre k vlaku, postavi se ošabno pred prvi voz ter osorno izpregovori: «Pa, gospoda . . .!» — «Mu! Mu! Mu!» zazveni iz vseh voz tako močno, da se kar strese. Načelnik zmaje z rameni, obrne se, in vlak zdrdra zopet dalje. Ne dolgo, in prišli so do postaje D., kjer so izstopili. Izprevodnik naznani ves dogodek postajnemu uradniku, in ta sklene, dijake siloma pripraviti do tega, da izpregovore ter oddado vozne listke. Zato se postavi sam pri izhodu ter zahteva kar najodločneje in najstrože listke. «Mu! Mu!» oglase se izletniki ter odhite skakaje k onim vratom, skozi katera odganjajo živino. Uradnik pohiti tja, krega se, preti, da jih vse naznani sodišču ter prime jednega za vrat. Komaj pa se to zgodi, zaženo se drugi z glavami v uradnika ter ga suvajo in «bodejo» od vseh strani, dokler ga ne izpusti ter zbeži. Dolgi zategli «Mu-u!» ga je spremljal, dokler se ni skrnil v hišo. Nato oddado vsi izletniki smehoma svoje listke drugemu zraven stoječemu železniškemu služabniku ter se dobre volje razidejo.

III.

Iz lovskega življenja.

1. Prost lov.

«Imaš li velik lov, Kiselič? Kako daleč seza?»
vpraša tihotapski lovec drugega.

«Vse, kar vidiš tu okolo, vse je moje, samo
če pride lastnik, pokažem pete!»

2. Nikdar v zadregi.

Star lovec lovecu novincu: «Prej si vedno
trdil, da ti puška ne nese prav, a sedaj, ko imaš
novo, pa zopet nič ne zadeneš!»

Novinec: «I kaj! Zdaj pa zajci ne teko prav!»

3. Muhasta tolažba.

A: «Če pomislim, koliko me stane lovska
karta, koliko zapravim pri lovu, koliko raztrgam
obleke in obutala in koliko zamudim doma, stane
me vsak zajec, katerega ustrelim, vsaj 10 kron!»

B: «Zahvali torej Boga, da jih tako malo
ustreliš!»

4. Kdaj je videl zajca.

Lovec: «Ali nisi videl zajca tekočega tu čez cesto?»

Pastir: «Pač, videl sem ga!»

Lovec: «Kdaj?»

Pastir: «Kaki dve leti bo že tega!»

5. Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

Mogočna Dunava in ribata Tisa sta se razlili po neizmerni ogerski planjavi ter nemilo vzbudili spečega zajčka. Zajček v sili spleza na vejevno drevo, pod katerim je spal. Drugi dan ga iz vasi ugleda Madjar in ga sklene ujeti živega. Zasede čolnič in se odpelje po zajca. Toda ko je Madjar po jedni strani plezal na drevo, skočil je na drugi strani zajček z drevesa v čolnič in se po valovih srečno odpeljal, zapustivši nesrečnega Madjara namesto sebe na drevesi.

6. Kateri bo iztožil?

Kmet je imel njivo zelja, na katero so v gosti zahajali zajci prav pridno. Kmet si misli, kaj bi napravil, zakaj streljati in loviti jih je bilo prepovedano. Imel je namreč nekov gospod ta lov v najemu.

Ko zelje dozori, poseka ga, le jedno lepo glavo z najvišjim korenem pusti in jo izotli; to otlino pa napolni z močnim njuhalnim tobakom. Okolo glave naloži kamenih plošč, da bi zajci lože dosegli do zeljne glave. Zajci pridejo in začno glo-dati to glavo. Pa komaj so je nekaj objedli, za-

čeli so že kihati, ker jim je tobak prišel v nosnice, in ob tem kihanji so z glavami treskali na kamenite plošče ter si potolkli glave. V malo urah je ležalo več mrtvih zajcev okolo zeljne glave.

Primeri se, da najemnik tega lova najde mrtve zajce; zato gre kmeta tožit. — Kmet pride pred sodišče. Vprašan, kaj je storil z zajci, odgovori: «Zelje ni bilo nasajeno za zajce, tudi jim nisem rekel njuhati tobaka, zato tudi nisem kriv, da so kihali in se pobili. Nasprotno pa so zajci kakor samomorilci vredni kazni. Zdaj pa bom jaz vas, kot najemnika lova, tožil za tobak, katerega so mi ponjehali zajci.»

7. Lovec na drevesi.

Na Francoskem sme vsakdo loviti, kjer in kadar hoče, samo da si prej omisli lovsko karto. Orožniki pa vestno pazijo na one, ki si brez karte dovoljujejo to zabavo.

Nekdaj ugledata dva orožnika lovca in takoj stečeta k njemu. Lovec beži in hiti. Ko prideta orožnika blizu njega, zleze na bližnje drevo, vzame iz žepa zajutrek in je mirnega srca. To je bilo čakajočima orožnikoma preveč. Jeden izmed njiju spleza na drevo; lovec mu ne brani.

«V imeni postave zahtevam vašo lovsko karto!» reče orožnik. Lovec mu jo mirno poda. «V redu je!» — «Seveda,» odgovori lovec. — «Zakaj ste pa zbežali?» — «Sem li vam rekel, da morata tudi teči?» — «Zakaj ste pa šli na drevo?» — «Jaz obično na tem drevesu zajutrujsem in vama nisem rekel priti k meni.» —

«Zakaj pa tega niste prej povedali?» — «Jaz odgovarjam samo tedaj, kadar sem vprašan!»

8. Muhe je kupil.

Pri nekem kmetu je stanoval vojak. Neko popoldne leži za pečjo, a muhe mu ne dajo miru. Ker mu je dolgčas, premišljuje, kako bi se pošalil s svojim gospodarjem ter si iz lepa pripravil jeden ali dva goldinarja iz kmetovega žepa. Reče torej kmetu: «Oče, muhe kupim od vas, ki jih imate v sobi!» Kmet, misleč, da ga ima za norca, pravi, da mu jih rad dá zastonj in naj le vse polovi. «Ne,» reče vojak, «zastonj jih nečem; a kupim jih od vas, ako hočete; jeden goldinar dam zanje!» Kmet pravi, da mu je prav, ako jih že hoče kupiti. Vojak mu dá goldinar, in kmetič ga smehoma vtakne v žep.

Vojak potegne sedaj puško izza peči, nabije jo s svincem ter ustrelj tja po mizi, kjer lazi največ muh. Kar zaškripalo je in okna so zažvenketala. «Za Boga, kaj pa delate?» zavpije prestrašeni kmet. «Muhe streljam, ki sem jih kupil od vas,» odgovori vojak resno in zopet nabije puško ter drugič pomeri. Zdaj pa poklekne kmetič predenj ter ga naprosi, naj prizanese njegovi hiši, saj mu rad vrne goldinar. Vojak pa zahteva dva goldinarja. Rad mu ju je dal kmet, da je le zopet razdrl kup.

9. Zobje zunaj.

Potnik pripoveduje: Hodeč lansko zimo po Rusiji, srečal sem v hosti volka, ki je zijal tako

grozovito, da sem mislil: Požre me kar živega. Kaj je bilo storiti? Sežem volku z roko v gobec, potem po gobci naglo naprej do repa, zgrabim ga za rep in ga potegnem z vso močjo k sebi. Tako ga obrnem, kakor bi bil že na meh odrt in mu rečem: «No, mrha, zdaj me pa le ugrizni, če moreš, ko imaš zobe zunaj!»

10. Velika sreča.

A: «Strašansko srečo sem imel zadnjič na Hrvaškem pri lovu na leve!»

B: «Na Hrvaškem vender ni levov!»

A: «Prav to je bila moja sreča!»

11. Lov v sobi.

Plemenit gospod je stanoval v prvem nadstropji. Bil je velik prijatelj lova; ni bilo dosti, da je podnevi s svojimi psi dirjal okrog, celo doma v sobi je lovil, ščuval svoje pse na mrtvega, z žagovino natlačenega zajca. Ali je bil to ropot!

V drugem nadstropji nad njim pa je stanoval učen gospod, ki je tudi rad lovil, pa ne zverine, ampak učenost in vedo, ki pa potrebuje tihote in miru. Ta naznani svojemu sosеду, naj ustavi tisto brezkončno ropotanje. Plemeniti gospod pa odgovori: «V svojem stanovanji smem delati, kar se mi poljubi!»

Kaj se zgodi? Ko drugega dne naš junak ravno lovi s svojimi psi mrtvega zajca, prestraši ga zdajci dež, ki se vsuje s stropa. «Kaj je to?» vpraša najprej samega sebe, potem strežnika, naposled pa učenega gospoda nad seboj. Ta pa

reče, kazaje na svojo poplavljeno sobo: «Gospod! Vi lovite v svojem stanovanji zajca, a jaz lovim ribe. V svojem stanovanji smem delati, kar se mi poljubi!» — Od tega časa je bil spodaj mir, a tudi dežja ni bilo več.

12. Kako se lovi opica gorila.

Lovec, ki se je ravnokar vrnil iz Afrike, pripoveduje v veseli družbi, koliko goril (dva metra visokih opic) je pokončal tam. Poslušalci se začudijo, kako je mogel tem nad vse močnim in divjim živalim do živega. Nato jim reče: «Seveda je ta lov jako težaven in nevaren, a če človek zna, pa je lahek. Le poslušajte, kako sem jih lovil! Kakor veste, opice rade človeka v vsem posnemajo. Pa to njih svojstvo sem si izkoristil. Vzamem namreč dve pištoli, jedno nabijem s samim smodnikom, v drugo pa denem tudi kroglo. Kadar sem ugledal v gozdu kako gorilo, izstrelil sem pištolo le s smodnikom nabito proti svojim prsim; drugo s kroglo pa sem vrgel nato od sebe na tla ter zbežal. Gorila to opazi, priplazi se tja, pobere pištolo, nastavi si jo na prsi — ter se ustrelj. — Tako sem jih pokončal mnogo!»

13. Premočen tobak.

V Petranovi krčmi so sedeli v nedeljo popoldne kmetje za mizo ter pridno praznili literčke in se menili o tem in onem. K njim prisede tudi grajski lovec Martina. Po raznih pogovorih se začno meniti tudi o — hudičku. «Ali si ti že videl hudiča?» vprašajo drug drugega. «Ne!» —

«Ti?» — «Ne!» — Zdajci pa poseže Martina v besedo ter pravi: «Jaz pa sem ga videl, jaz! Če želite, vam povem, kje in kako!» — «Le povej, le povej!» zasliši se iz vseh kotov.

Martina pomakne kapo na levo uho, pogleda globoko v kupico ter začne: «V sredo teden sem zasledoval tam v Šipkovem travniku kljunače. Zdaj ugledam sila velikega moža, ki gre naravnost proti meni. Imel je širok klobuk in rdeč plašč, izpod katerega sem videl konjsko kopito in kravji rep. Takoj ga spoznam ter mu rečem: «Dober dan, gospod vragovič!», ponižno se mu odkrivši. «Dober dan, Martina! Odkod pa, odkod?» — «Z lova!» — «Ali si kaj ustrelil?» — «Tri kljunače!» — «Zakaj pa si jih obesil zunaj na torbo?» — «Da ostanejo lepo gladki!» — «A tako! Kaj pa nosiš tu čez ramo?» vpraša hudiček ter pokaže na mojo puško. «To je moja pipa, gospod vragovič,» odgovorim mu jaz. «Rad bi nekoliko kadil iz tvoje pipe, Martina! Ali jo imaš natlačeno?» — «Da, da, gospod vragovič! Vzemite le sprednji konec v usta! Takoj vam spodaj sežgem tobak!» — Vrag stori kakor sem mu rekel, in jaz vesel, da posvetim vragu in ga ugonobim, napnem, petelin se izproži — puf! — in kaj mislite, kaj se je zgodilo?» — Odprtih ust poslušajo vsi! . . . «No, pljunil mi je vsa zruca nazaj v lice ter dejal: ‚Ej, Marfina, ti pušiš vender premočen tobak!‘»

14. Kako jazbec koruzo krade?

Stari lovec Koritnik je pripovedoval sosedom to-le mično dogodbico: «Moja koruza ki je

kazala tako lepo, imela je vedno menj storžev. Pasja noga, mislil sem si, to pa ni kar tako. Tatu moram dobiti. Vzamem risanico in se postavim v zasedo. Dolgo čakam in že mislim, da je vse čakanje zastonj. Kar zaslišim nekako hlastanje, ki se vedno bolj bliža moji njivi. Aha, mislim si, zdaj smo pa skupaj!

Niti genil se nisem, da bi se ne izdal. Vražji tat, danes bodeva orala!

Gledam in gledam, in kaj vidim? Dva jazbeca prikobacata k moji koruzi. Komaj sta pri njivi, leže prvi vznak ter pomoli noge kvišku kakor ročice pri vozu. Drugi pa se meni nič tebi nič zakadi med koruzo in trga in puli, da kar vse poka. Nalaga storž za storžem na ležečega jazbeca, kolikor drže njegove noge. Ko vidi, da se ne dá več, zagrabi ležečega jazbeca s tovorom vred za rep in potegne vse skupaj v jazbino.»

«Zakaj pa niste ustrelili?» vpraša nekdo izmed sosedov.

«Kako neki?» odgovori Koritnik. «Stvar je bila presmešna. Smijal sem se, da me še danes vse boli!»

15. Lov na medvede.

Lovec Cene pripoveduje v veseli družbi: «Pred nekaterimi leti sem bil prvič na lovu, daleč tam v gorah. Dva medveda sta bila tam in sta nadlegovala živino in ljudi na planini. Mene postavijo na ozko stezo ob skalah. Na jedni strani se vzdiguje strma gora, na drugi pa je globok prepad, čez katerega drži lesena brv. Ne stojim še

dolgo tam, kar zaslišim neko mrmranje, in zdajci stoji pred menoj velik medved. Kaj je početi? Ustreliti ne morem, ker mi je padla puška od samega strahu iz rok ter telebila doli v prepad. Ne premišljujem dolgo. Počenem na brv ter se splazim po nji čez prepad. Pa komaj dospem na sredo brvi, zapazim medvedko, ki mi pride naproti. Tako sem bil ujet; pod menoj prepad, pred menoj medvedka, za menoj pa njen kosmatinec medved. Bili so to strašni trenutki» . . . Lovec nekoliko umolkne, poslušalci pa plašno zijajo vanj, in nekdo reče: «Kaj pa je bilo potem?» — «Snedla sta me!» reče lovec in odide.

16. Lov na volke.

A: «Lov na volke utegne biti za lovce posebno veselje?»

B: «Res! Vender tudi nevaren je časih; zakaj volki so prav strašne zveri.»

A: «O tem ne dvojim; pa lovci se vender podpirajo med seboj?»

B: «Ne vselej. Glejte, pred nekaj leti šel sem na Poljskem na volkove. Bilo nas je kakih deset lovcev. Kar se volk iz gozda naravnost zakadi vame. Vsi lovci zbeže — moja puška se ne izproži — in po meni bi bilo, da me ni rešil moj zvesti pes. Ta namreč zgrabi volka, in začneta se boriti in grizti, da je groza.»

A: «Pa kateri je bil močnejši, pes ali volk?»

B: «Da — tega ne morem določiti; zakaj grizla in borila sta se, dokler nista drug drugega popolnoma požrla; nič ni ostalo — razven njiju repov!»

17. Orel odnese psa.

Dva mlada lovca nadlegujeta starega izkušnega lovca z raznimi neslanimi lovskimi izmišljavami. «Ej,» pravi naposled stari lovec, «to vse ni nič proti temu, kar se je zgodilo nekoč meni. Ustrelim namreč zajca. Pes ga prime, da bi ga prinesel, kar prileti orel, zgrabi psa in zajca ter odnese oba. Jaz ustrelim za njim in — kaj mislite, koga sem zadel? — Orel in zajec sta padla na tla, pes pa je letel dalje po zraku!»

18—23. Modri psi.

V nedeljo zvečer je sedelo pri Hanžiči več lovcev, ki so se menili o tem in onem. Kakor je že pri lovcih navada, hvalili so tudi svoje pse. Nekaj teh «pasjih modrostij», kakor sem jih tedaj slišal, naj vam zapišem!

1.

Lužarjev Peter pripoveduje to-le dogodnico: «Znano je, da psi silno dobro vohajo, a tako dobro kakor moj pes menda ne voha nobeden na svetu. Le poslušajte! Bili smo nedavno na ptičjem lovu! Tri ure smo se že plazili in lazili, a dobili nismo nijedne jerebice, sluke ali kaj takega. Kar obstoji moj Bolhober, češ, da je nekaj ovohal. Napnemo peteline ter se pripravimo za strel; a zastonj! Nobene ptice ali druge živali ni videti. Pes pa stoji še vedno mirno ter miga z repom. Skoro pa začne na vso moč kopati pri leskovem grmu. Opazujemo ga še

nekaj časa mirno, potem pa se mu oprezno približamo. Pes koplje in koplje in že izkoplje precejšnjo jamo. Radovedni čakamo in gledamo, kaj bo izkopal. Zdajci se prikaže v jami nova porcelanasta pipa. Komaj jo pes ugleda, popade jo ter prinese meni. Začuden jo pogledam, in kaj mislite, kaj je bilo na nji posebnega? — Jerebica je bila naslikana na nji, in to je pes ovohal globoko v zemlji. Vidite, tu imam še sedaj to pipico!»

2.

Nato pa pravi Mlačnikov Tinček: «Še boljši nos ima moj Dijabolo. Nekdaj stavim, da mi poišče in prinese nazaj vsako reč, za katero mu velim. Res, peljemo se nekega dne na kmete. Gredé zaznamenujem srebrn goldinar, dam ga Dijabolu povohati, potem pa ga vržem na cesto. Čez kako uro spustim psa z voza ter mu ukažem, naj poišče goldinar in mi ga prinese.

Mine ura za uro, in psa ni od nikoder. Prijatelji se mi smejejo in mi zabavljajo. Na večer smo sedeli v krčmi pri vrčkih piva, in požreti sem moral marsikatero pikro zaradi Dijabola. Zdajci popraska nekaj na vrata. Natakark odpre, in v sobo pride ves krvav moj — Dijabolo ter prinese v gobci raztrgane hlače, katere položi predme. Vzamem hlače, preiščem jih ter najdem v žepu svoj zaznamenovani goldinar. Ubogi pes je ovohal, da je našel moj goldinar nekov delavec ter ga vteknil v žep. Zato je uboga živalca hodila ves dan za delavcem, spremila ga zvečer na njegov dom ter se zmuznila pod njegovo po-

steljo. Ko delavec zaspi, popade Dijabolo hlače, skoči skozi zaprto okno (tu se je okrvavel!) na cesto ter mi jih prinese!»

3.

Komaj je ta izgovoril, že se oglasi Pesanov Nandek, rekoč: «Ne bom grajal drugih psov, pa moja psa, Perun in Muha, sta vender še bolj prebrisana. Posedala sta rada na mehki zofi, zato ju nekega dne prav pošteno natepem. Drugega dne me dolgo ni bilo domov, in psa se valjata zopet po zofi prav po domače. Ko me zaslišita v veži, skočita hitro na tla in mi prideta naproti, ko stopim v sobo. Precej zaslutim, kaj se je zgodilo; potipljem zofo ter najdem, da je še topla. Vzajem palico ter ju zopet namlatim.

Ko pridem tretji dan nenadoma domov, stojita Perun in Muha pred zofo in na vso moč pihata na njo, da jo ohladita, predno bi jo jaz potipal. — Tako prebrisan ni vsak.»

4.

Za njim se oglasi Balantov Jože ter tako-le pohvali svojega Pazija: «Svojemu Paziju sem dajal vsak dan po dva novčiča, da si je šel k peku po žemljo za zajutrek. Ker si nekaj dni sem ni prinesel žemlje, opazoval sem, kam spravlja denar. A glejte! Peti dan ga vidim, kako koraka od mesarja s klobaso v gobci. Uboga živalca si je pet dni shranjevala one novce, da si je kupila klobaso za deset novčičev!»

5.

Kobalov Janez ni prebil takih pohval o drugih pseh. Zato izpregovori tudi on in reče: «Gotovo ste poznali mojega Belina! Ali vam je bil to pes; pameten, da mu ga ni bilo jednakega in ga ne bo! Nekoč mi siromak zboli. Vzajem ga seboj k živinozdravniku. Ta mu dá zdravila, in skoro pes ozdravi. To si je Belin dobro zapomnil! Kadarkoli je pozneje obolel, vselej je takoj sam šel k onemu zdravniku.

V starosti se prime siromaka vodenica. Ko vidi, da mu ni pomoči in da se mu bliža zadnja ura, pride zvečer, ko smo odvečerjali, v sobo, poda ves žalosten najprej meni, potem pa moji ženi desno nogo ter odide počasi zopet na navadno ležišče.

Ko ga zjutraj dekla pokliče, da bi mu dala jesti, najde ga mrtvega. Poslovil se je zvečer od mene. Uboga živalca, kako si me imela rada!»

6.

Ko zasliši mati krčmarica o vseh teh lepih pasjih svojstvih, oglasi se tudi ona za pečjo ter pravi: «Res, pametne pse imate, ne da bi dejala! A mojega Dragca ne prekosi nobeden! On mi pobira zanjke, če mi pri pletenji katera pade z igle!»

Nato vsi umolknejo. Vsak poravna svoj račun ter odide.

IV.

Iz vojaškega življenja.

1. Občuten nedostatek.

Pri vojaškem naboru v Š. vpraša polkovni zdravnik mladeniča: «No, ali ti kaj ,fali‘?» — «Nič drugega nego nekaj pameti!» odgovori mu ta.

2. Novinec s svetinjo.

V vrsti novincev je stal nekje pred vojašnico tudi novinec, ki je imel na prsih svetinjo. Stotnik ga vpraša: «Rekrut Jazbec, odkod imaš svetinjo?» Rekrut malo osramočen odgovori: «To je tista svetinja, ki jo je na zadnji živinski razstavi dobil naš bik!»

3. Krajša hlačnica.

Častnik: «Infanterist Lisjak, vaša leva hlačnica je daljša od desne. Kaj je to?»

Lisjak: «Ponižno ,meldam‘, gospod ,lajtman‘, to je od tega, ker je bil včeraj ,geldtak‘ in sem ves denar, ki sem ga ,fasal‘, v levi žep ,ferzorgal‘!»

4. Pri novačenji.

Polkovni zdravnik čvrstemu novincu: «Imaš li kaj napak?»

Novinec: «Jezik se mi nekoliko zapleta.»

Zdravnik: «To nič ne de; pri vojakih je itak treba molčati!»

5. Kje si se naučil plavati?

Major novincu: «Znaš li plavati?»

Novinec: «Da, gospod major!»

Major: «Kje si se naučil?»

Novinec: «V vodi, gospod major!»

6. Ni ošaben.

Stotnik okrega vojaka, katerega je pogostoma videl jako zanemarjenega in zamazanega, in mu reče: «Ali te ni sram, da si tako umazan in zanemarjen, tvoji tovariši pa so tako čedni?»

Vojak: «Častiti gospod stotnik! Jaz, hvala Bogu, nisem tako ošaben, kakor so drugi!»

7. Sitno.

Korporal: «He, Cenc, jaz ti bom pokazal, ti umazanec! Kakšna je tvoja puška? Blatna in umazana je kakor gnojne vile! Takoj mi pojdeš k raportu!»

Cenc: «Prosim, gospod korporal, šele zdaj vidim, da sem v naglici vzel — v a š o puško!»

8. Napredek.

Malgaj svojemu tovarišu: «To me veseli, da naš korporal vendar že bolje misli o meni. Prej

me ni imenoval drugače, nego bik, zdaj mi samo še pravi, da sem tele.»

9. Trda glava.

Korporal: «Gospod stotnik, ponižno naznanjam, da je treščil trobčev konj dragonca Svetina s kopitom po glavi!»

Stotnik: «Je li dragonec težko ranjen?»

Korporal: «Ponižno naznanjam, da se dragoncu ni zgodilo nič, pač pa si je konj nogo zvinil!»

10. Še jeden tak vzgled.

(V vojaški šoli). Častnik: «Tako, zdaj sem vam povedal, kako se morate vesti, kadar se vozite po železnici! Rekrut Štober, zakaj ne sme vojak pomoleti glave skozi okno, kadar se pelje po predoru (tunelu)?» — Štober: «Da se predor ne poškoduje!»

11. Nisem obljubil.

Korporal novincu: «Odkod prihajaš tako pozno in še brez puške? Ali nisi slišal, kako sem vam vsem sinoči naročil, da morate biti že vsi ob petih zjutraj pripravljene na marš?»

Novinec: «Res, gospod korporal, rekli ste to, rekli, a jaz vam nisem obljubil za gotovo!»

12. Prehitro umrl.

Korporal: «Ponižno naznanjam, gospod stotnik, da je novinec Muhelj v bolnici umrl!»

Stotnik: «Glejte ga no, glejte; saj še eksercirati ni znal!»

13. Dvoje vino.

Pijan vojak sreča svojega stotnika ter ga hoče dostojno pozdraviti, ali nikakor se ne more postaviti mirno. «Tepec!» zagrmi stotnik nanj, «menda si se ga že zopet navlekel, da ne moreš mirno stati!» Vojak odgovori: «Gospod stotnik, saj ni res; pijan nisem, le dvoje vino sem pil, črno in belo, pa me vleče prvo sem, drugo tja!»

14. Zakaj morajo vojaki stati na jedni nogi.

Dva kmeta gledata vojake pri vojaških vajah. Naposled reče prvi drugemu: «Nikakor mi ne gre v glavo, zakaj morajo vojaki dvigati zdaj to, zdaj drugo nogo in potem dlje časa stati na jedni nogi!» Drugi odgovori: «To je kaj pametno; zakaj če vojak v boji izgubi jedno nogo, lahko hodi po drugi, ako se je tega že prej dobro naučil!»

15. Preozke hlače.

A: «Zakaj imajo hrvaški vojaki tako ošpiljene noge?»

B: «Ker bi jih sicer ne spravili v ozke hlače!»

16. Vesten stražnik.

Vojaški poveljnik je dal tik trdnjave na primernih prostorih nasaditi sadno drevje. Ko stražnik hodi ravno pod jednim takim drevesom, pride poveljnik mimo njega ter ga vpraša: «Kaj storiš, ako pade jabolko z drevesa?» Stražnik odgovori: «Vsako zaženem takoj nazaj na drevo!»

17. Vesten stražnik.

Vojak, ki je moral stražiti kanon, zapusti ga ter gre v bližnjo krčmo. — «Čemu si šel z mesta?» zagrmí nanj stotnik, ki slučajno tudi sedi v oni krčmi. «Gospod stotnik!» odgovori vojak, «poskušal sem kanon vzdigniti; dva moža ga ne spravita z mesta, če pa jih pride več, tedaj ga itak ne ubranim! Čemu bi torej še stal tamkaj?»

18. Napačno razumel.

Korporal Majer ni znal dobro slovenski. Nekdaj poučuje novince, kako se morajo vesti na straži ter reče: «Če kdo pride, zakličite trikrat: ‚Wer da?‘ Če ne dobite odgovora, dajte ogenj!»

Čez nekaj dnij se hoče sam prepričati, kako so ga novinci razumeli. Gre torej proti straži. Ko se ji približa, zakliče stražnik: «Trikratverda!» — Korporal molči. Takoj užge stražnik nekaj užigalic ter jih ponudi korporalu.

19. Ali kadiš?

Stotnik novemu strežniku: «Ali kadiš?»

Strežnik: «Kadim, gospod stotnik!»

Stotnik: «Dobro! Torej bom smodke zaklepal!»

20. Majhen razloček.

Vojak vpraša stotnikovega strežnika, kako se razumeta s svojim gospodom.

«Izvrstno,» odgovori strežnik. «Vsako jutro drug drugemu prah iztepavava iz obleke; samo to je razloček, da imam jaz obleko, kadar mi jo gospod iztepava, na sebi!»

21. Taktika.

V vojaški šoli je razlagal star narednik novincem besedo «taktika» tako: «Vidite, pri vojakih gre vse tako po redu in točno kakor pri uri; le da ura pravi ,tik-tak,‘ pri vojakih pa imenujemo to ,tak-tik!‘»

22. Huda kazen.

Stotnik naredniku: «Prostak Cibek dobi tri dni le kruha in vode, ker je tako zanikern!»

Narednik: «Oprostite, gospod stotnik, Cibek je vegetarijanec*), ne bo se torej veliko zmenil za to kazen!»

Stotnik: «Tako! No, tedaj naj pa dobiva tri dni pečenko in juho!»

23. Težko ime.

Korporal jednoletnemu radovoljcu: «Kako se pišete?»

Radovoljec: «Mihael Ozebec!»

Korporal: «Kaj ste?»

Radovoljec: «Koasistent na ginekološki polikliniki!»

Korporal: «Ka-aj? — Odstopite za danes; a to vam povem, če ne boste do jutri kaj takega, kar bom mogel izreči tudi jaz, dam vas zapreti!»

24. Kako prijetno je pri vojakih.

Korporal: «Novinec Čuk, kaj gledaš vedno kvišku? Ali misliš, da je v nebesih prijetneje nego pri nas vojakih?»

*) Vegetarijanci uživajo le rastlinske jedi.

25. Vojaško merilo.

Korporal: «Vi, jednoletni radovoljec, vi hočete biti učen človek, pa ne znate niti čez plot skočiti?»

26. Vojaški pozdrav.

Korporal: «Kaj storiš, kadar se ti sanja o našem generalu?»

Vojak: «Spim!»

Korporal: «Butelj, ne spati, ampak salutatirati moraš!»

27. Veliko slame.

Korporal nerodnemu novincu: «Ej, škoda zate, da nisi pri konjici (konjkih). Ves eskadron konj ima za mesec dnij dovolj slame, katero imaš ti v glavi!»

28. Premočen tobak.

Stotnik: «Sme li vojak prodati svoj, komis'tobak?»

Novinec: «Ne, ne sme ga!»

Stotnik: «Zakaj ne?»

Novinec: «Ker je premočan za nevojake».

29. Tri vprašanja.

Tri vprašanja s primernimi odgovori je moral korporal vbiti vsakemu v glavo, da je vedel generalu, kadar je prišel nadzirat, dobro odgovoriti: 1.) Koliko let služiš? Odgovor: 2 leti! — 2.) Ko-

liko let imaš? Odgovor: 20 let! — 3.) Ali oče in mati še živita? Odgovor: Oba.

Nekdaj pride general in vpraša prvega vojaka: «Koliko let služiš?» Ta mu v naglici odgovori: «20 let!» — General: «Koliko let pa tedaj že imaš?» — Vojak: «2 leti!» General nejevoljen: «Sedaj pa res ne vem, sem li jaz blazen ali ti?» Vojak: «Oba!»

30. Prestopek postave.

Po vojaškem službeniku so morali višji častniki vsakogar do narednika vikati. Ko pa nekdanji narednik nekaj pregreši, reče mu stotnik osorno: «Si pač osel!» Mrzlo mu oni odgovori: «Milostivi gospod stotnik, ne zamerite, v službeniku slove: ,Vi ste osel!«

31. Zvit odgovor.

General častniku: «Zakaj se smejete, če vas resno opominjam vaših dolžnostij?»

Častnik (videč, da ga tovariši od strani pogledujejo): «Ne zamerite, gospod general, da ravnam tako! Če se držim resno, vedo moji tovariši takoj, da ste me okregali; če pa se držim na smeh, tedaj menijo, da ste me povabili na kosilo!»

32. Preetročji.

«So li tudi pri vas vojaki na stanovanji?» — «Da, milostivi gospod, celih šest jih je!» — «Se li vedejo spodobno?» — «O, prav pridni so, samo nekoliko preetročji!» — «Preetročji? Kako

mislite to, mamka?» — «Ej no, kar vidijo, hočejo imeti, in kar se jim ne dá, vzamejo sami. Drugače so pridni!»

33. Najboljša nastanitev.

Ko pride začetkom tega stoletja nadvojvoda Karol v neko vas blizu Trsta nadzirat vojake, vpraša kmeta: «Oče, ali ste imeli kaj vojakov na stanovanji, vkvartiranih?»

«Da, najprej Francoze, potem pa Lahe,» odgovori kmet.

«Kateri so bili boljši?»

«I kaj! Vojak je vojak!»

«Pa katere bi zopet rajši imeli?» vpraša nadvojvoda dalje.

«Če bi si smel česa želeti,» pravi kmet, «želel bi si, da bi vsi Francozi popadali v morje in utonili, Lahi pa naj bi zunaj stali na obrežji ter se jim tako smijali, da bi od smeha — popokali. Tedaj bi bil rešen vseh!»

34. Odgovor vojaškega župnika.

Vojaški župnik je bil pri vojaških vajah, kjer so prav zelo streljali s topi. «No, gospod župnik,» nagovori ga po končanih vajah general, «danes ste si lahko prav živo predstavljali peklenski ogenj!» — «Da,» odgovori duhovnik, «sosebno, ker sem videl vas, ekscelenca, sredi njega!»

35. Kako se bo čudil!

Dva vojaka sta bila na straži. Proti jutru jeden leže ter zaspi. Komaj pa trdno zaspi, pri-

leti topova krogla ter mu utrga glavo. Ko drugi to vidi, reče: «No, ta se bo začudil, ko bo videl, da nima več glave!»

36. Velik junak.

Stotnik: «Zdaj sem vam razdelil odlike! Morda sem slučajno prezrl koga izmed vas, ki misli, da je tudi zaslužil svetinjo! Naj se oglasi!»

Prostak Zajec: «Gospod stotnik, jaz!»

Stotnik: «No, kaj si storil takega?»

Zajec: «Odsekal sem Turku roko.»

Stotnik: «Zakaj pa ne glave?»

Zajec: «Te že ni več imel!»

37. Hopsa! Hopsa!

Za francoskih vojsk prijezdi nekaj francoskih vojakov do slovenskega kmeta. Pred hlevom vojaki razjašejo ter odženo konje v hlev. Jeden vojakov gre v tem v hišo, kjer najde staro ženo samo za pečjo. Ko jo vojak ugleda, pravi: «Mati, hopsa, hopsa!» — «Ej, gospod,» odgovori žena, «kaj bom jaz hopsa, hopsa, prestara sem že!» Vojak zopet reče: «Mati, hopsa, hopsa!» Žena mu zopet odgovori, da je za to že prestara. Ko ji vojak še tretjič ostro zapove: «Hopsa, hopsa, mati!» stopi žena izza peči ter mu vsa v strahu hoče pokazati svojo spretnost v plesanji. V tem pa stopi drugi Francoz, ki je nekoliko bolje znal slovenski, v sobo in videč, kaj se godi, reče ženi, da njegov tovariš ne misli na ples, nego da hoče le o vsa za konje.

38. Poročilo vojakovo.

Vojak je moral prvič v boj. Oče in mati sta bila v skrbeh za njegovo življenje. Nekega dne jim pošlje novinec to-le pismo: «Ljubi oče in ljuba mati! Ne skrbita preveč za mene; jaz sem, hvala Bogu, zdrav in vesel, in naši častniki pravijo, da sovražnika ne dobimo še tako skoro. Ako bi pa bila volja božja, da bi moral umreti v boji, poročim vam to, kakor hitro mi bode mogoče, da boste za gotovo vedeli, ali sem živ ali mrtev.»

39. Kaj je bolje?

Ko pride vojak prvič v bitko, pade kar na tla, kakor bi bil močno ranjen. Ko zdravnik ne najde niti najmanjše rane, tedaj ga močno ošteje. «Oj, gospod doktor,» reče vojak, «ali ni bolje, da se vi zastonj jezite, nego da bi bil jaz ranjen?»

40. Pozabljivosti slabi nasledki.

Ko izgubi Korošec v bitki pri Kustoci obe nogi, reče mirno: «Prav se mi godi! Kolikokrat sem ljubemu Bogu priporočal dušo in telo, a teh prebitih nog sem vselej pozabil!»

41. Uljudnost.

V bitki pri Kraljevem Gradcu pobere Tirolec ranjenega tovariša ter ga odnese iz ognja.

«Lepa ti hvala,» zastoka ranjenec, «daj Bog, da bi ti skoro tudi jaz postregel prav tako!»

42. Čudna tolažba.

Vojskovodja izgubi v vojski nogo; njegov verni sluga se joče zaradi nesreče svojega gospodarja. Ta pa ga potolaži tako-le: «Ne jokaj se, ljubček, temveč vesel bodi, ker odslej ti bo treba snažiti samo po jeden čevelj.»

43. Nenavadno veselje.

Dva prijatelja sedita na klopi pred hišo. Prvi ima časnik v roki. «Zakaj tako pazno prebiraš imenik vojakov, ubitih na vojski? Saj nimaš nobenega sina pri vojaki!» Tako ga vpraša prijatelj. «Nimam ga ne,» odgovori prvi, «ali če čitam kakega znanca med ubitimi, pa me venderle razveseli.»

44. Nos reši življenje.

V Herzbergu na Pruskem je leta 1880. umrl poštar Franke, imajoč 99 let. Izredno velik nos je imel. Leta 1812. se je bojeval na Ruskem. Kozaki so potolkli njegove tovariše, toda ugledavši njegov velikanski nos, zasmijali so se in ga vzeli s seboj v veliki tabor in ga tam kazali. Pozneje so ga izpustili.

45. Kozaška.

Ves Bukarest se je v zadnji rusko-turški vojski smijal premetenemu kozaku, ki se je v krčmi blizu vasi Vakareči zastonj dobro okrepčal in si zaslužil še nekaj novcev. Ko se je namreč kozak v krčmi napil, kolikor se mu je zdelo, vzal je meni nič tebi nič čapko, odšel iz sobe

k svojemu konju in ga zasedel. Krčmar pa je še o pravem času prišel kozakovi pozabljivosti na pomoč ter je mužika vprašal po denarji. Težkega srca potegne kozak zamazano mošnjo iz žepa in že hoče seči po denar, kar se zgrudi konj pod njim, kakor od mrtvouda zadet. Kozak je ves obupan, vse mogoče poskuša, da bi šarca prebudil, daje mu najnežnejša imena — pa zastonj. Konj ostane trd—mrtev. Navzoče ljudi, kateri so dobro vedeli, da je konj osebna svojina kozakova, da se je tedaj kozaku pripetila velika škoda, genil je ta prizor tako, da so med seboj nabrali nekaj milodarov, s katerimi bi kozaku opomogli vsaj nekoliko. Tudi krčmar je bil usmiljen mož. Vrgel je nekaj drobiža žalostnemu Zaporožcu in ga še potolažil z vinom. Ko se je kozaku zdelo zadosti, odpasal je potolažen konju sedlo, vrgel je s sulico vred čez ramo, še jedenkrat milo pogledal zvesto žival ter odšel. Tisoč korakov od hiše postoji. — Tanek zvižg se zasliši. — Oj, čudo! Konj razume znamenje, spravi se nagloma na noge in zbeži veselo rezgetajoč kakor pušica za svojim gospodarjem. Prihodnji trenutek sedi Zaporožec že zopet na šarci, pozdravlja z roko in se zahvaljuje, potem pa zdirja po planjavi.

46. Klinov močnik.

Vojak je prišel k ženi v hišo in jo naprosil, naj bi mu dala kaj jesti. Ona pa mu odgovori, da nima ničesar jesti v hiši. Nato pravi vojak: «Daj mi vsaj ponev in malo vode, da si napravim klinov močnik!» Žena mu dá, česar jo je naprosil.

Vojak vzame ponev, dene vanj železen klin, nalije vode in postavi vse nad ogenj. Ko se voda segreje, hoče imeti od žene malo soli, katero tudi dobi, in nato posoli vodo. Ko voda zavre, hoče imeti malo moke; žena mu dá tudi to, samo da bi videla, kakšen bo vender ta klinov močnik. On moko posiplje v ponev in jo dobro pomeša. Potem reče za jajca, in tudi ta dobi ter jih razbije v ponev; naposled reče še za maslo; ž njim si lepo zabeli, vzame ponev od ognja, potegne klin iz nje ter pojé močnik. Žena pa je zdaj vedela, kakšen je klinov močnik.

47. Stava.

Bil je svoje dni častnik, znan daleč na okolo, ker je stavil za vsako stvar in vsako stavo dobil, da že nihče več ni hotel staviti ž njim.

Nekega dne je bil rečeni častnik, po imeni Šimanov, premeščen k drugemu polku. Glas o njegovi strasti in sreči je prišel že pred njim v novo garnizijo, in pri večerji, njemu na čast prirejeni, vprašal ga je novi polkovnik, je li res, da dobi vsako stavo in kako je to mogoče.

«Jaz sem fizijognomik in stavim le tedaj, kadar sem si svoje stave svest,» odgovori častnik. «Sicer pa ni treba posebnih fizijognomskih vednostij; takoj se spozna, da se vi, gospod polkovnik, le zato držite na smeh, da prikrivate bolečine, ki vam jih provzročuje stara rana na nogi!»

«Kaj še!» reče polkovnik; «nikdar nisem imel rane na nogi. Vender nečete staviti, da se motim?»

«Zakaj ne?» reče Šimanov. «Stavim 500 kron!»

Polkovnik vzprejme stavo, sezuje čevlje, in navzoči polkovni zdravnik preišče nogo ter potrdi, da na nobeni nogi ni niti najmanjše rane. Šimanov je stavo izgubil, plačal mirnodušno ter se za ta večer poslovil od tovarišev.

Polkovnik je pisal takoj drugo jutro prejšnjemu Šimanovemu poveljniku in mu jako zadovoljno naznanil, da je nepremagljivega Šimanova premagal.

Skoro potem dojde odgovor s to-le vsebino: «Ljubi prijatelj! Šimanov je vražji človek! Stavil je pred odhodom z menoj 2000 kron, da te prvi večer po svojem prihodu pripravi do tega, da bodeš stal bos pred njim in da meni to sam naznaniš! Izgubil je sicer 500 kron, a dobil mojih 2000, katere mu odpošljem takoj danes!»

V.

Iz meščanskega in kmetskega življenja.

1. Lilije.

Meščan vpraša tovariša: «Zakaj pa se v našem mestu moški tako poredkoma ženijo?» Tovariš mu odgovori: «Temu so krive sedanje mestne gospe in gospice. Zakaj o njih velja to, kar čitamo v svetem pismu o lilijah: So kakor lilije na polji, ne šivajo ne predejo, in vender niti Salomon ni bil v svoji krasoti tako oblečen kakor jedna izmed njih!»

2. Drobna jajca.

Bila je gospodičina, ki je rada prebirala romane, naučila se nekoliko francoskih besed, igrala na klavirji in zraven pela prav čedno. Drugega ni vedela, nego največ še misliti na drago obleko. Kuhinja, gospodinjstvo, to dvoje ji je bilo nepoznano.

Pripetilo se je, da je ujela moža. Mlada gospa pride nekoč z dekle na trg. Brž ugleda precej

drobna jajca v košari neke kmetice ter izpregovori zaničljivo: «Jojmene, kako neumni ste pač kmetski ljudje! Ali niste mogli drobnih jajc še nekoliko dnij pustiti na gnezdu, da bi bila bolj odebelela?»

3. Kako se žalost odpravi.

Dobrosrčna gospa vidi mesarjeva sina, kako tiho sedita za mizo ter žalostno gledata predse. «Zakaj sta vaša fanta tako žalostna?» vpraša očeta. «Oj, gospa,» pravi mesar, «koliko sem ju že tepel zaradi tega, pa vse ne pomaga, vedno sta žalostna!»

4. «Frišni» raki.

Šegavo bablje je prineslo v Maribor rake na prodaj. Brž pristopi meščanka, pol Slovenka pol Nemka, rekoč: «Diese ‚raken‘ sain niks frišni!» — «So frišni, so!» odgovori žena, «naj le gospa poduhajo!» Meščanka res poduha, ali jojmene, v istem hipu jo vščipne rak in se ji nemilo obesi na nos. «No, ali vam nisem pravila, da so moji raki frišni?» reče sedaj kmetica in se zasmije z vsemi, kar jih je vpričo.

5. Goski.

Na lestvicah se je peljal premožen mož s sóprogo in dvema hčerkama iz Trsta v okolico. Mož in žena sta sedela spredi, hčerki pa zadi. Pri nekem kmetu je gospa potem kupila dve goski ter ji dala zadi na voz.

Ko se zvečer zopet pripeljejo do mesta, vpraša jih stražar: «Imate od česa plačati na vozu?» — «Dve goski imam tu zadi!» pravi gospod. Ker stražar kupljenih gosk ni videl ter mislil, da gospod svoji hčerki imenuje tako, reče nasmehoma: «Le peljite dalje! Za take goske ni treba plačevati mitnine.»

6. Kratek odgovor.

A: «Povejte mi, gospod sosed, kaj vender delate, da ste od dne do dne debelejši?»

B: «Nič!»

7. Novi strežnik.

Gospod dobi novega strežnika. Ob vzprejemu mu reče: «Plače dobiš 60 gld. na leto, in oblačil te bom!»

Takoj prvo jutro čaka gospod strežnika, da bi mu storil to in ono, toda ni ga od nikoder. Gospod ga kliče nekaj časa, potem gre v njegovo sobo. Res ga dobi v postelji. Vzame palico ter ga misli pretepti, ali služabnik odgovori: «Ne tako, gospod! Zdavnaj bi bil že rad vstal, a rekli ste mi ob vzprejemu, da me boste sami oblačili, zato sem pa čakal!»

8. Slabo naletel.

Na plesni veselici stopi plesalec drugemu na nogo. Jezno reče ta: «Mislite li, da sem noge ukradel?» — Mirno mu odgovori oni: «Tega si nikakor ne morem misliti, zakaj gotovo bi si bili izbrali boljše!»

9. V posnemo.

V Ljubljani pride na plesu mlad gospodek h gospici ter jo naprosi z nežnim glasom: «Dürfte ich um einen Tanz bitten?» — Ona mu reče: «Kaj vi, gospod, ne znate slovenski?» — «Znam, pa nečem govoriti!» odreže se mladič. «Tudi jaz znam plesati, pa nečem!» odgovori vrla domorodkinja ter se obrne od njega.

10. Vašo kapo.

«Česa želite, ljubi moj?» vpraša postaren gospod, ki je imel z zlatom obšito kapo na glavi, nekoga, ki se je plazil pod oknom. «Česa želite?» vpraša novič in se skloni čez okno.

«Vašo kapo!» odgovori tat, pograbi kapo in zbeži.

11. Prekanjen tat.

Tat pride v drugem nadstropji v sobo. Ker nikogar ne čuti, pobere oblačila, kolikor jih najde ter jih nese o lepem belem dnevi prav predrzno po stopnicah. V prvem nadstropji ga sreča gospod ter ga vpraša: «Kam neseš to obleko?» — «Dali so mi jo,» reče tat, «da jo skrtačim in malo popravim!» — «Bodi tako dober,» reče gospod, «vzemi še mojo suknjo in očedi mi jo!» — «Od srca rad!» odgovori tat, vzame suknjo ter hitro odide.

12. Nesrečen tatolovec.

One dni je zaseben uradnik v Ljubljani v lepi noči zaspal v «Zvezdi» na klopi. Ob njegovem

sladkem spanji pride prebrisan tat ter si osvoji žepno uro spečega moža. Ko se ta prebudi in pogreši uro, zakolne prav robato in misli, kako bi ujel tatu. Domisli si: Ta tat je gotovo tat iz navade in pride večkrat v «Zvezdo» krast; čakaj, jutri te dobim, in gorje ti bodi!

Drugi večer obleče drugo suknjo, vzame drug klobuk in gre ponoči zopet v «Zvezdo», leže na temno klop ter se dela, kakor bi spal, in čaka, da bi ga prišel tat tipat, je li ima uro ali kaj. Dolgo, dolgo leži, tatu ni. Ležišče se mu le zdi pretrdo in neugodno. Misli si: «Ne bo ga, zlodeja,» vstane in — oj! — klobuka njegovega ni nikjer, ki mu je ležal pri glavi na klopi. Od tiste dobe ne hodi več pozno v «Zvezdo» posedat ni dremat ni tatu čakati.

13. Hude sanje.

Tržan Krempelj je imel navado, da je v sanjah časih glasno govoril in kričal. Ko se mu neko noč sanja, da so vlomili tatje v njegovo hišo, začne zopet na ves glas vpiti in klicati na pomoč. Ko zasliši to nočni čuvaj, ki je ravno mimo prišel, steče po sosede, da bi prišli loviti tatove. Sosedje vstanejo ter odhite h Kremplju. Ker pa dobe hišne duri zaklenjene, odpirajo jih siloma. Ta ropot prebudi Kremplja. Misleč, da so tatje res tu, skoči s postelje, obleče se v naglici nekoliko, skoči skozi okno ter steče v bližnje ulice. Sosedje, mislé, da je to oni tat, vdero se za njim ter ga ujamejo. Ker ga v temi ne spoznajo, pretepo ga prav pošteno ter zapro v občinsko ječo. Šele drugo jutro so spoznali zmoto!

14. Preveč je bil zmočen.

Nekje so imeli jako lep muzej. Na uradnem potovanji pride v to mesto ministerski predsednik ter izreče željo, da bi si rad ogledal muzej. Predstojnik pričaka visokega gosta pred hišo, okolo katere stoji vse polno radovednega ljudstva. Ko stopi minister z voza, odvede ga predstojnik v vežo in zapre hišne duri, da bi ga nihče ne motil ob slovesnem pozdravu. To pa se je zunaj stoječim zelo «pod nos pokadilo». Zato odpre paglavec duri ter zakriči v vežo: «Butelj!» Ponižno reče predstojnik ministru: «Ne zamerite, Prezvzišenost, pobalin je mislil mene!»

15. Nekdo, ki ni bil ganjen.

Pri cerkvenem shodu v neki vasi je župnik pridigoval tako ganljivo, da so se vsi po cerkvi jokali. Le nekov kmet je ostal na videz mrzel in neganjen. Ko opravilo mine, vpraša ga jeden prav blizu njega stoječih, zakaj njega današnja pridiga ni genila do solz. «Eh, kaj bi se jokal,» odgovori mu, «ko pa nisem iz vaše fare!»

16. Še nekaj čez.

«Kako se imaš?» vpraša kmet siromaka, kateri je bil vedno vesel in dobre volje. «Prav dobro se imam!» odgovori ubožec. «Imam namreč vse, česar potrebujem in še nekaj čez.» Kmet se temu začudi. «I, kaj bi se čudili,» reče siromak, «kar sem rekel, to je resnica; glejte, potrebujem usta, in ta imam, potem pa še nekaj čez, in to je — nos!»

17. Izkupila.

Dva potepuha gresta mimo njive, kjer seje kmet. Porogljivo mu rečeta: «Oče, le delajte, le, midva bodeva pa uživala sad vašega truda!» — «To je prav lahko mogoče,» odgovori kmet, «ravno sejem konopljo, iz katere prediva se spletajo vrvi za vislice!»

18. Suha krava.

Ubožen kmet je gnal kravo na semenj in jo je ondu prodal. «Kravo si vender prodal prepoceni,» reče mu sosed Jože. — «E, kaj bi to,» odgovori kmet, «le pomisli, da je bila krava zelo suha; kako neki bi jo bil prodal draže!» — «Prav lahko,» reče sosed Jože, «ako bi jo bil prej le nekoliko zmočil!»

19. Srčen konj.

Kmet je prignal konja na semenj. Prišel je kupec ter vprašal, ali ima konj kaj napak. — «Oj, kje pa bi moj konj mogel imeti napako!» obregne se gospodar. — «Ni li morda plašljiv?» vpraša kupec dalje. — «Tega bi bilo še treba! Kako bi pa stal vso noč sam v hlevu, ko bi bil plašljiv!»

20. Da krava ne brca.

Na živinskem semnji v K. je nekdo kupil kravo. Kupec je sumnjal, da krava ni brez napake, kakor je zatrjeval prodajalec. Kupec kravo pošteno plača ter pravi kmetu: «No, zdaj mi pa povej po pravici, ali ima krava kaj napak ali ne?»

Saj je zdaj itak jedno, ker je že plačana.» Kmet se namuzne in pravi: «Drugega nima, samo brca rada!» — «O, to pa nič ne dé, če nima drugega pogreška, mene ne bo brcala,» pravi kupec. «Jaz znam to narediti!» Vsi radovedni, kako je to treba narediti, naprosijo ga, naj jim pove. Kupec počene h kravi, prime jo za vime in reče prodajalcu, naj stori prav tako od druge strani. Ko prodajalec že tudi čepi, reče mu kupec: «No, zdaj pa denar, ki si ga potegnil za kravo, predeniva iz rok v roko pod vimenom, pa te ne bo nikoli nobena krava več brcnila; jaz sem tudi tako naredil na semnji.» Ko dá kmet kupcu denar pod vimenom v roko, misleč, Bog vé kako čarovništvo se zvrši, kupec z denarjem vstane, spravi ga in reče nasmehoma: «No, zdaj pa mene ne bo več brcala!» — in odide. Kmetu pa je krava, ki jo je prodal brez napake, ostala zdaj z napako.

21. Prebrisana vola.

Vrtoglavec je imel ostudno navado, da je kmete dražil in z jezikom pikal. Tako je delal nekega dne z oračem na polji, ali takrat je dobil hudo po ustih. Ko je bilo namreč oraču že zadosti, rekel mu je: «Gospod, ker znate že toliko, povejte mi, zakaj moja vola pred plugom na besedo ,ho!‘ gresta na desno, na besedo ,hi!‘ pa na levo?» Gospod reče: «Tega pa ne vem!» — «No,» zavrne ga orač, «vi tega ne veste, glejte, moja vola pa vender dobro vesta!»

22. Delo z glavo.

Kmet vozi odvetniku drva iz gozda in zahteva za delo petak voznine. To je odvetniku preveč. Toda kmet mu reče: «Saj si tudi vi za kako tožbo daste plačati več nego petak in vender vam tožbe ni težko storiti!» — «Da, prijatelj,» odgovori odvetnik, «moram pa delati z glavo!» — «Saj so morali tudi moji voli delati z glavo; ali mislite, da so vlekli z repom?»

23. Nevarno žuganje.

Žigov konj pride na graščakov travnik ter se tam pridno napase. Graščak to zve, pošlje k Žigi hlapca z naročilom, da bo konju, če pride še kdaj na njegov travnik, rep odrezal.

Kmet odgovori: «Že prav! A povejte milostivemu gospodu: Če odreže mojemu konju rep, odrežem mu jaz obe ušesi!»

Ves razkačen pride graščak h kmetu, češ, da mu že pokaže, kaj se pravi pošiljati graščaku take odgovore. Pohlevno mu odgovori kmet, rekoč: «Milostivi gospod! Jaz nisem rekel, da porežem ušesa vam, temveč le svojemu konju!»

24. Prevzetnost.

a) Dobra letina.

Kmet reče prijatelju, kateremu je postregel z vinom: «Vidiš, dragi, takega pridelujem jaz v svoji gorici!»

b) Slaba letina.

Isti kmet istemu prijatelju, ponudivši mu vina: «Je li, da je kislo? Pa kaj si hočem! Kakeršnega je Bog dal, tako pa je!»

25. Gos pod mizo.

Prineso pri pojedini celo pečeno gosko na mizo. Starejšina vzame nož, da jo razreže. Ker pa pri takem poslu ni bil ravno spreten, spodrkne mu nož in goska zleti pod mizo. Ker je domači pes čakal pod mizo na kosti, katere so mu svatje pridno metali, zakriče zdaj takoj vsi: «Mrš! Mrš!» da bi psa splašili. Starejšina pa reče mirno: «Nič se ne bojte! Pes je ne dobi, z obema nogama stojim na nji!»

26. Izplačal jih je!

Nekaj gospodov povabi preprostega kmeta na kosilo. Po kosilu prineso na mizo veliko, umetno odičeno torto. Ker ni kmet še nikoli videl take jedi, potisnejo gospodje, da bi se s kmetom pošalili, torto predenj, češ, naj jo načne. Mirno vpraša kmet: «Kje naj pa načnem?» — «Kjer hočeš!» odgovore mu gospodje. «I, če je temu tako, načnem jo pa doma!» Reče, vzame torto ter odide k ženi in otrokom.

27. Pogumnež.

Ko pride Telčnik domov iz mesta, kamor je bil poklican zaradi neke pravde, reče svoji ženi: «No, Katra, ali sem jim povedal, tem

pričam! Dejal sem jim: Hinavci ste, sleparji in druge take ljubeznivosti!»

«Za Boga, mož,» pravi žena, «kaj si mislil, da si jim dajal take priimke; veš, da te bodo tožili!»

Mož: «Ej, Katra, ne boj se; saj jim tega nisem rekel v sobi, ampak šele, ko sem bil že zunaj mesta sam na cesti!»

28. Kako se hudič jezi.

Premec je imel navado, da je rekel ob vsaki priliki: «Primojdunaj!» Ko ga nekdo opomni, da je tako rekati greh, odreže se tako-le: «Dobro delo, pravim jaz, dobro delo, ne pa greh! Le poslušajte! Če bi rekel: Pri moji duši, česar me pa Bog varaj in sveti Florijan, to bi bilo greh! Kar je greh, to je pa greh. A jaz ne pravim tako; jaz zavpijem: Primojdu—, hudoba me že sliši. Alo, pa pero v kremplje in zapiše: ‚Stari Premec se priduša!‘ Jaz pa pravim: ‚Dunaj!‘ Tristo medvedov, zdaj je treba pa brisati! Tako zvijem hudobo, da se jezi, in hudiča jeziti je prav tako dobro delo, mislim, kakor če bi svetnika častili, primojdunaj!»

29. Kaj je v peklu lepega.

Kmet vidi v cerkvi poslednjo sodbo naslikano. Stopi pred podobo ter sosebnostno pazno ogleduje peklenski ogenj in one, ki gore v njem. To vidi imeniten gospod; stopi k njemu ter ga vpraša, ali mu je pekel res tako zelo všeč. Kmet odgovori: «Da, prav zelo mi je všeč; zlasti zato, ker ne vidim v njem nobenega kmeta, ampak zgolj gospodo!»

30. Pokora.

Mlad ženin je prišel ravno od izpovedi. Kar se spomni, da mu izpovednik ni naložil pokore. Vrne se torej k duhovniku in reče: «Velečastni, pozabili ste mi naložiti pokoro . . . !» — «Ali mi niste rekli,» odgovori duhovnik, «da se mislite skoro oženiti?»

31. Kmetška pohlevnost.

Kmet gre k sv. obhajilu. Ravno ko pride izpod kora, pljune mu nekdo na glavo. «Počakaj, tepec!» pravi kmet jezno, «danes nečem kleti; pa ko bi bil drug dan, naj te kar h vzame!»

32. Zakaj se je treba ženitve bati.

Kmet reče že odraslemu sinu, naj gleda, da se skoro oženi. Sin pa se razjoka od same boječnosti. Oče mu prigovarja, pa ker vse nič ne pomaga, reče mu jezno: «Česa se pa bojiš, neumnež? Kaj pa se ti bo neki zgodilo? Poglej mene, ali nisem tudi jaz oženjen?» — «Da, to je čisto kaj drugega,» odgovori sin ihté, «vi ste se lahko oženili, ko ste vzeli mojo mater, a jaz naj bi jemal kar čisto tujo!»

33. Post.

«Danes,» reče kmet Požirovec na veliki petek svoji ženi, «danes mi napravi samo deset štrukljev, ne dvanajst kot včeraj, pa naj bodo današnji zato nekaj večji!»

34. Kako zvemo svoje grehe.

Tepalovič je imel čudno navado, da je vselej, predno je šel k izpovedi, pretepel svojo ženo. Ko ga nekdo vpraša, odkod ta čudna navada, odgovori mu: «Če se mislim izpovedati, ne morem se takoj spomniti vseh svojih grehov, zato tepem ženo, dokler se ne razjezi ter mi ne našteva vseh grehov, kar sem jih storil od zadnje izpovedi!»

35. Oba vesela.

«Kako živiš s svojo novo poročeno ženico?» vpraša prijatelj prijatelja. «Prav dobro!» odgovori prvi. «Ona meče vame lonce, sklede, ponve in karkoli ji pride v roko. Če me zadene, veseli se ona, če ne, veselim se pa jaz, in tako sva oba vesela!»

36. Gospodar pod mizo.

Mož je imel hudo ženo, ki ga je večkrat natepla. Vender tega ni dal za živi svet komu veljati. Nekoč uide razdraženi ženi pod mizo; kar stopi nenadoma sosed v sobo. Začuden vpraša sosed, zakaj sedi pod mizo. Jezen ga zavrne mož: «Kaj tebi do tega? Tukaj sem jaz gospodar in lahko sedim, kjerkoli hočem!»

37. Najboljša žena.

Tikvič, do cela mirna in pohlevna dušica, je imel jako prepirljivo ženo. Vselej je morala imeti zadnjo besedo. Ko ga ravno nekoč

zopet ošteva prav hudo, in sicer vpričo prijatelja, reče mož: «Nič se ne kregaj, nič, ljuba moja, saj dobro vem, da imam najboljšo ženo izmed vseh!» — «Hudiča imaš, ne pa najboljše žene!» zadere se togotna žena.

38. Dedščina.

Jezična žena, mati še bolj jezične hčere, je bila nekoč hudo nejevoljna ter je jezno dejala svojemu možu: «Ljubi Bog, kako hudoben jezik ima najina hči; hotela bi le vedeti, od koga izmed naju ga je dobila, od mene ali od tebe?» Mož ji mirno odgovori: «Od tebe gotovo ne, ker ga imaš še zdaj!»

39. Nevarno pihanje.

Žena: «Zakaj ne ješ mesa, Andrejec?» — Mož: «Prevroče je še!» — Žena: «Pa ga nekoliko popihaj, da se ohladi!» — Mož: «Popiham ga lahko, a bojim se, da bi ga ne odpihnil, ker ga je tolik kos!»

40. Kako se ozdravi nemec.

V Šopronji na Ogerskem je imel bogat kmet trmasto ženo, ki po tri, štiri ali še več dnij ni izpregovorila ž njim ne besedice. Ako je poskušal iz lepa izvabiti dobro besedo iz nje, bila je še bolj trmasta ter časih kar po štirinajst dnij ni govorila.

Ko mož že ni znal nobenega drugega pomočka zoper to trmo, poslal je neko nedeljo

ravno pred pridigo listek k župniku, v katerem ga je naprosil, naj moli javno na leci za njegovo ženo, ki je že 14 dnij nema.

Dobremu župniku, kateremu stvar ni bila znana, zasmili se žena prav zelo. Na leci govori torej prav genljivo, kaka nesreča je, če izgubi kdo dar govora; naposled pozove vse v cerkvi pričujoče, naj molijo za to in to ženo (imenoval je celo ime), ki je že dolgih 14 dnij nema. Ženi, ki je bila tudi v cerkvi pri pridigi, prihajalo je vroče in skoro bi bila počila od jeze in sramote. Komaj mine opravilo, odhiti domov; joče se in kriči na moža, ki ji je napravil tako sramoto.

Ko pride pozneje tudi mož domov in zasliši, da njegova žena zopet govori, poklekne in reče na glas: «Čast in hvala Bogu, da moja žena zopet govori! Zdaj vidim, koliko pomaga skupna molitev!»

41. Čuden pomoček.

Boštjan: «Slišal sem, da se hočeš oženiti s svojo deklo, katera ti že več let izmika in krade?»

Jurče: «To je res! Pa glej, to je pametno! Ako jo vzamem v zakon, dobim iz lepa vse svoje reči nazaj.»

42. Novodobni posli.

Kmet kosi s hlapcem deteljo. Zdajci vzleti pred njima škrjanček ter zbeži na sosedno njivo. Kmet reče: «Glej, spodila sva škrjančka!» —

«Ni bil škrjanček, nego bila je prepelica!» pravi hlapec. Gospodar zopet trdi, da je bil škrjanček, ne pa prepelica, ker ga je vendar lahko ločiti. Hlapec trdi vedno svojo, in ker mu kmet ne pristane, reče naposled: «Če mi ne pritrдите, da je bila to prepelica, odidem še danes od vas!» Kmet, da ne izgubi hlapca sedaj poleti, sredi najnujnejšega dela, mora mu pritrčiti.

Prišla je huda zima, in sneg je ležal na debelo okrog in okrog. Tedaj reče nekega dne gospodar svoji ženi: «Neža, skuhaj danes za kosilo tri klobase in jedno repo!» — «Čemu bi skuhala repo?» vpraša ga žena. «Boš že videla!» reče kmet.

Ko sede opoldne okolo mize gospodar, hlapec in dekla, prinese gospodinja zahtevane tri klobase in debelo repo. Gospodar vzame klobase, dá jedno sebi, jedno ženi, jedno dekli, hlapcu pa — repo. «Kako da jaz ne dobim klobase?» — «Saj je to klobasa!» odreže se kmet. Ko mu hlapec ugovarja, reče mu kmet: «Pristani, da je to klobasa, ne pa repa; če ne, pa pojdi še danes iz službe!» Hlapec spozna, kam meri kmet, vzame molčé repo ter jo pojé, zakaj — kaj bi počel sedaj sredi zime brez denarja, brez dela! Nikdar več ni bil trmast.

43. Blaga žena.

Gašper: «Oh, moja rajna žena, to je bila blaga žena! Če je bila sirota še tako jezna, ni me pretepala nikdar drugače nego z mehkim metlinim koncem!»

44. Iz navade.

Prileten kmet leži na smrtni postelji. Pri umirajočem bolniku je samo njegov sin, kateremu prihaja nekamo tesno, da ni nikogar drugega vpričo. Gre pred hišo in se ozira, a od nikoder ni nikogar. Ves nejevoljen torej vzdikne: «Oče umirajo, pa noben hudič ne pride!»

45. Ne bom silil.

Pohorec se je sprl s sinom, ki je ravnal nehvaležno. Mnogo let se nista več pogledala, in starec je zbolel, da ni bilo več upati zdravja. Mašnik se trudi na vso moč, da bi ju spravil pred očetovo smrtjo. Sin je bil že mehak, samo da se ni upal k očetu, dokler mu ni odpustil. Pri očetu pa je bilo zastoj vse prigovarjanje, sina ni hotel več videti. «Ali kako se upate pred božji stol,» pravi mu duhovnik, «če se ne pomirite s sinom? Tako ne morete priti v nebesa!» — «Pa ne bom silil!» dejal je starec in umrl.

46. Pogrebščina.

Jurovič pride po pogrebu svoje žene k župniku ter pravi ves žalosten: «Častiti gospod, pogreb bi rad plačal!» Prijazno mu odgovori župnik: «Jurovič, vem, da vam je šlo zadnje čase trdo, zato vam ne bom nič računil!» Jurovič: «Tedaj vam pa tisočkrat Bog plati!»

Nato gre Jurovič k organistu: «Gospod organist, rad bi plačal pogreb za svojo ženo, koliko sem dolžan?» Organist: «Saj veste, da

vselej polovico onega, kar se plača gospodu župniku!» Jurovič: «Tedaj vam pa petstokrat Bog plati!»

47. Drag bik.

Oče je moral za sina prodati krave, da je mogel deček še dalje hoditi v šolo. Ko pa oče čez leto in dan vidi, da se sin neče pridno učiti, vzdihne in reče nejevoljno: «Oh, moj Bog, vse krave sem moral prodati zaradi jednega samega bika!»

48. Vsak po svojem.

Kmet je ležal na smrtni postelji. Ko čuti, da se mu bliža konec, pokliče sina in mu reče:

«Jaka, stopi, stopi po gospoda, da se ne bom pekel v peklju, ker sem prisleparil njivo pri kozolci!»

Sin pa odgovori: «I kaj bi? Saj ne bo tako hudo! Nekoliko se boste pekli, nekoliko potrpehi — njiva pa le ostane pri hiši!»

49. Dolenjec v Ameriki.

Dolenjec, na glasu, da rad veliko jé, dobi službo v Ameriki pri bogatem posestniku (farmerji). Prvo jutro v novi službi sedi pri zajuterku, gospod zraven njega pa se čudi krepkemu Dolenjcu, kako spravlja jed za jedjo pod streho svojega telesa. Ko je izpraznil že nekaj skled, odloži žlico. Farmer se hoče ž njim nekoliko pošaliti ter reče: «Vidiš, ljubi moj! Danes greva prav daleč v gozd drevje sekati! Ker najbrž ne

bo kosila, kaj, ko bi jedel že zdaj tudi za kosilo?» Dolenjec vzame zopet žlico v roko ter je dalje, kakor bi bil šele sedaj prisedel k mizi.

Ko čez nekaj časa venderle odloži žlico ter si obriše usta, reče farmer: «Ne vem, če prideva k večerji domov, zakaj najina pot je dolga, delo pa potrebno! Kaj, ko bi tudi večerjo že zdaj použil, potem sva brez skrbij!» Dolenjec, ne bodi len, vzame žlico ter je vesel dalje.

Ko vse pojé, pravi farmer: «Tako, ljubi moj! Zdaj greva pa na delo!» Dolenjec pa se mu šegavo namuzne in reče: «Kaj, na delo? Zdaj ko sem povečerjal? Pri nas doma je navada, da po večerji ne delamo več, in te lepe navade se mislim držati tudi tukaj!»

50. Županova desetletnica.

Staremu in zaslužnemu županu so hoteli vaščani desetletnico praznovati z velikimi gostmi in so sklenili pobirati vino po vasi. Vsak kmet naj bi vлил kaka dva litra vina v sod, s katerim se je pobiralo po vasi. Ali koj prvi kmet je vлил dva litra vode v sod, misleč, da se polovnjaku vina njegova voda ne bo poznala. — Sod je obhodil vso vas in je bil napolnjen.

Ko je potem pri obedu prvi svetovalec natočil kupico, da bi napil vzornemu županu, bila je v kupici zgolj čista voda. Kakor prvi kmet, tako so namreč mislili vsi in so sod napolnili z vodo namesto z vinom. Pri obedu pa je imel vsak težko vest, ali povedati tega nobeden ni hotel, in osramočen se je poizgubil drug za drugim iz hiše.

Bodi nam to v svarilo pri volitvah! Naj nihče ne misli: «Kaj se bom vtikal v volitve, bodo že brez mene opravili!» Volimo zmirom po pravici in ne dajajmo glasov nasprotniku!

51. Neprijetno voščilo.

Ko je še kmete stiskala tlaka in desetina, praznoval je graščak svoj god ter povabil tudi župana na kosilo. Ta je najel več ljudij in jim naročil, naj se postavijo pri gradu pod oknom. Kadar bi zaslišali graščakove besede: «Bog živi župana!» naj zakriče vsi: «Žlahtnega gospoda tudi!»

Ali primeri se, da je prinesel služabnik veliko steklenico dobrega vina. Prav ko jo hoče postaviti na mizo, pade mu iz rok in se razbije. Graščak pa jezen nedostojno zakolne: «Naj te, budalo, vrag vzame!» Hlapci pod oknom pa zaslišijo glas graščakov in zavpijejo na vsa usta: «Žlahtnega gospoda tudi, žlahtno gospo tudi in njiju oskrbnika tudi!»

52. Vrag ujet.

Nekje na Dolenjskem je bila vdova z majhnim otrokom. Nje rajni mož ji je zapustil nekaj premoženja. Nekega večera stopi v sobo — hudič strašne podobe in hoče vzeti novorojenega otroka, češ: «Otrok še ni krščen, tedaj je moj, ali pa ga moraš odkupiti s svojim denarjem!» Žena vsa prestrašena reče: «Najsi sem ubožna, rajši dam venderle denar nego otroka!» Gre in prinese hudiču ves denar, okolo 100 gld. Hudič je bil

denarja bolj vesel nego otroške duše — dokaz, da so v peklu tudi nekateri ubožni vragi — in je odšel hitro svojim potem.

Drugi dan je žena potožila župniku svojo nesrečo. Ta je pa brž spoznal, kaj to pomeni, in je vprašal ženo: «Komu ste pa povedali, da imate denar?» Žena reče: «Nikomur drugemu nego babici!» — «Dobro!» reče župnik, «pojdite tja k babici in pobahajte se, da imate še dosti denarja, da vam je hudič sicer vzel popirnat denar, da pa imate zlata in srebra še dosti!»

Žena gre k babici in se pobaha, koliko ima še srebra in zlata in da se za tisto ne meni, kar ji je vzel «nebodigatreba». V tem pa se je opozorila žandarmerija, in orožniki so prišli ter se poskrili pod posteljo in po kotih tiste hiše, kjer je stanovala vdova.

Še tisti večer so prišli namesto jednega kar trije hudiči in zahtevali od vdove zlata in srebra. V tem hipu priskočijo orožniki in primejo hudiče za vrat. Hudi duhovi pa, brez grozних rogov, obrnjenih kožuhov in železnih verig in umiti po obrazu z vodo, bili so — babica, nje mož in njiju sin.

53. Strašilo je.

V neki vasi na Moravskem je nedavno strašilo prav tako, kakor pripovedujejo pravljice o duhovih!

V onem kraju je navada kakor pri nas, da se zbero pogrebci po pogrebu v hiši, kjer je ležal mrtvec, in pri pojedini «sedmini» si zalivajo

žalost s kapljico vina. To se je bilo zgodilo tudi v tem slučaju. Ona, katero so bili ravno pokopali, bila je stara teta.

Ko se je bila zbrala družba in ji je hotelo veselje ravno z lic izbrisati prelite solze, odpro se duri in na pragu se prikaže «duh» stare tete, opravljen prav tako, kakor so jo položili v rakev, z belo pečo in črno obleko «Tukaj se tedaj vi veselite!» prične duh zamolklo, «in se ne spominjate, da jaz v grobu nimam miru, predno ste pomolili za mojo dušo rožni venec!» Rekši izgine.

Ko se družba iznebi prvega strahu, takoj jamejo moliti rožni venec, kakor je zahteval duh. Po molitvi je šla domača hči v prvo nadstropje nečesa iskat. Ali kdo opiše njen strah, ko opazi, da je vsa soba okradena! Vse je bilo pobrano razven pohištva. Zvit tat je porabil njih lahkovernost, prišel «strašit» in potem kradel prav polagoma.

54. Kdo pomije lonec?

Na sv. Martina god pride kmet Marko zvečer nekoliko vinjen domov in ukaže Mici, svoji ženi, naj mu skuha kašo. Sam ne ve, kdaj jo je jedel zadnjič.

«Bog pomagaj, ali si zblaznel, ali kaj ti je? Nocoj — in kašo, in prav nocoj na sv. Martina god!» zagrmi nanj njegova zakonska polovica. Ne gre ji v glavo, zakaj nje «stari» hoče kašo in ne kaj drugega. In prav nocoj, na sv. Martina večer, ko se vender spodobi kaj mesnega! Ali Marko je bil trmoglav, in kar je rekel, bilo je kakor pribito.

«Veš kaj, Mica! Dosedaj se še nikoli nisva sprla, pa se tudi nocoj ne smeva. Ti mi skuhaj kašo, pa je konec besedij! Če tebi ne tekne, skuhaj si kaj posebe!» To rekši prav resno pogleda svojo «staro».

Mati Mica bi bila gotovo molčala; a danes je sv. Martina god, in kaša za večerjo se res ne spodobi. Mica molči in misli. In kaj pravite, kakšne misli ji roje po glavi? Kašo skuhati je lahka reč in če je tudi sv. Martin danes; ali kdo pomije lonec?

Malokateri bralec teh vrstic še ni jedel te rajsko-slastne jedi, in malokdo izmed tistih, ki so kašo že jedli, vé, kako težko je pomiti lonec, a brez kropa se ne dá niti skorja ločiti od lonca. Ko bi imela deklo, bilo bi že še. Mica pa rada vse postori sama, samo da ji ni treba nič plačati. In sedaj bi morala ona pomiti lonec! Ne boš!

Marko je seveda dobro vedel, da se bo njegova «stara» branila skuhati kašo; tudi je dobro vedel, zakaj. Zato le molči in čaka, kaj poreče Mica. — «Če pomiješ ti lonec, skuham ti jo, ali pa jo pojdi sam kuhat,» odreže se Mica moški. Toda Marko ni znal kuhati, pomival pa tudi še ni. Utegnilo bi se pripetiti, da lonec ubije, ker je bil precej neroden. In kaj potem? To vse ji razloži in še pristavi, naj bi se sporazumela kako drugače. «Že prav,» pravi Mica, «jaz ti skuham kašo; a kdor po večerji prvi izpregovori, pomije lonec.» Češ: «Sedaj ga imam. Sosed pride nocoj gotovo malo povasovat, in ž njim bo moral govoriti.»

Za dobro uro je kaša že na mizi. Sline se mi cede, ko vidim Marka, kako je prezabeljeno

kašo. Kdo bi mi zameril? Seveda, Mica se kaše še dotekniti neče; kava, ta blažena kava! Povečerjata. Po stari navadi bi imela moliti rožni venec. A kdo naj začne? Lonec bi pomil, kdor prvi zamoli! Vest ju začne peči. Toda — kaj je stara navada, kaj vest, kadar je treba pomiti lonec od kaše! Poklekmeta in molita vsak zase. Odmolita. Zimski večer je dolg; soseda le ni. Marko sede za peč in puši iz pipe, ki jo je neki podedoval po starem očetu. Vidi se mu, da mu tobak diši; zakaj nabasal jo je že drugič.

Pozno je bilo že drugega dne, a pri Marku so še zaprte vežne duri, in zastrta so vsa okna. Čudno se to zdi sosedoma, ker sta bila Marko in Mica navadno zgodaj na nogah. Danes pa je že ura devet in še vse zaprto! Soseda gresta gledat; trkata in trkata, a vse zastonj! Marko in Mica sta sladko ležala na mehkih posteljah. Ni njemu ni nji se ni ljubilo vstati, ker sta oba dobro vedela, da kdo pride in da bi bilo treba izpregovoriti. Soseda le močnejše trkata in razbijata na vežne duri. Marko in Mica se pa gledata, kakor bi si hotela reči: Jeden izmed naju bo vender moral izpregovoriti prvi. A Marko je bil mož-beseda, Mica pa tudi ni bila samo malo trmasta.

Soseda vlomita v hišo in prilomastita kar naravnost v sobo, kjer sta naša ljubezniva zakonca premetavala svoje stare kosti po posteljah. «Za Boga, sosed, kaj vam je? Povejte vender, kaj se vam je pripetilo?» Malomarno potegne Marko roko izpod gorke odeje in pokaže s prstom na Mico. Stopita k Micini postelji; a Mica zopet pokaže na Marka. Soseda hodita od postelje do

postelje, od Mice do Marka, od Marka do Mice. Vse zastonj! Besedice ne moreta izvabit nikomur.

«Pa reci kdo, da nista zblaznela?» pravi prvi sosed. «Ali pa jima je Bog jezik zavezal,» pristavi drugi. Premišljujeta in ugibljeta, kaj jima je storiti. Tukaj ni, da bi ju čuvala, ker je treba iti na delo. Prvi sosed ostane pri Marku, a drugi pohiti k župniku ter mu razloži vso nesrečo. «Pridem pogledat,» pravi župnik, «vi pa se vrnite k njima in me počakajte; po maši pridem.»

Čez dobro uro res pride župnik in vpraša Marka, kaj mu je. Marko pokaže s prstom na svojo Mico. «Mica, povejte, kaj vam je?» vpraša župnik tudi njo. Vse zastonj. — «Vesta kaj,» reče župnik sosedoma, «zamudila sta pri delu mnogo; škode pa ne smeta trpeti. Vzemita na mojo besedo, kar se vama zdi, za plačilo!»

Soseda jameta takoj preiskovati, kaj bi bilo zanja. Pregledujeta najprej Markovo obleko. Suknja bi bila dobra, ali kdo bi jo kupil? Pregledujeta Micino obleko. Sukneno krilo, to je nekaj vredno! Ne, Mica ima srebrn pas. Ta bi se dal najlože spečati.

«Ve presneti mrhi volčji, ve tatinski; pokažem vama, kaj se pravi krasti!» zavpije Mica, skočivši s postelje.

«Hoho! Pomila ga boš, pomila!» zavpije Marko izpod odeje, kakor bi bil prismojen. «Hoho, pomila ga boš ti!»

Župnik in soseda ga gledajo kakor tele nova vrata, dokler jim Marko ne razloži vse dogodbe od začetka do konca. In Mica je, naj si precej nejevoljna, naposled venderle pomila lonec. «Sl. N.»

VI.

Iz krčmarskega življenja.

1. Dober svèt krčmarjem.

Gost: «Koliko piva potočite na teden, oče krčmar?»

Krčmar: «Ej, malo, malo, komaj po deset veder!»

Gost: «A jaz vem, kako bi lahko potočili po petnajst veder na teden!»

Krčmar: «Prosim vas, povejte mi, kako!»

Gost: «Ako boste ljudem, ki prihajajo k vam v krčmo, točili polne vrčke, a ne tako, da je pri vsakem vrčku za dobra dva prsta menj pijače!»

2. Različna mera.

Nekdo je imel mlin in krčmo pod jedno streho. Nekega dne mu očitajo pivci, da ima premajhno mero za pijačo, katero jim prodaja. «Nič ne sleparim!» reče jim posestnik; «za kolikor imam v gostilnici premajhno mero, za toliko imam večjo v mlinu, kadar merim vam in sebi!»

3. Dvojna izguba.

V krčmo pride gost, ki se dobro najé in napije, potem pa se začne tako pogovarjati s krčmarjem: «Ali ste že imeli kdaj gosta, ki vam

ni mogel plačati, kar je bil dolžan?» Krčmar: «Seveda sem jih imel, in še preveč!» Gost: «No, kaj pa ste naposled storili s takim človekom?» Krčmar: «Zgrabil sem ga in pognal skozi duri na cesto!» Gost: «Poskusite tudi sedaj tako; od srca rad se vam dam vreči iz krčme.»

4. Ne še!

Gostje: «Pijanci v drugi sobi vrišče in razbijajo, da še oglušimo! Dajte jih pometati iz sobe!»
Natakar: «Zdaj še ne; niso še plačali!»

5. Ne preveč terjati.

V krčmo pride gost ter zahteva vrček piva in golaš. Pivo je dobro, a v golaši najde košček cunje. Hitro jo natakne na vilice, jezno pokliče krčmarja, pokaže mu cunjo in reče: «Krčmar, kaj ste mi to prinesli?» Krčmar pa odgovori prav hladno: «I no, cunja je cunja, saj vender ne boste zahtevali, da vam morebiti za vaših borih dvajset krajcarjev prinesem celo suktnjo!»

6. Kdo naj ga pojé.

Gost: «Oče krčmar! Ta zajec je star vsaj štirinajst dnij, ker smrdi kakor kuga!»

Krčmar: «I no, kaj zato! Snesti se mora, in ali mislite, da ga bom pojedel sam?»

7. Mera za želodec.

Pivec pade s klopi in zaspi, ker se je preveč nasrkal vina. Ko se vzbudi, vpraša, ko-

liko je dolžan. Krčmar zahteva za šest litrov šest dvajsetic. «To ni mogoče!» reče gost; «moj želodec drži samo pet litrov!» — «To je prav,» odgovori mu krčmar, «zato vam je pa šel šesti liter v glavo!» Gost se nasmeje in plača.

8. Pobotano.

Bila je nekje procesija. Nazaj gredé, oglasi se križonosec v krčmi ter si dá postreči po želji. Ko se najé in napije, zapazi, da nima denarja. Vpraša krčmarja, če velja, da mu zastavi križ, katerega je nosil pri procesiji. Krčmar vzame križ, postavi ga v kot, a križonosec odide.

Kmet, ki pri sosedni mizi to vidi, stopi pred krčmarja, plača jed in pijačo za križnosca ter vzame zastavljeni križ. Ko je imel krčmo za hrbtom, pravi križu: «Glej, ljubi moj Jezus! Nekdaj si rešil ti mene, danes pa sem jaz tebe, in tako sva sedaj ,kvit'!»

9. V vzgled.

V krčmi je sedelo več gostov, izmed katerih je govoril drug nespodobneje in bogokletneje od drugega. Nato stopi krčmar, pošten kristjan, v sobo, gre k steni, sname božje razpelo ter ga hoče odnesti iz sobe. Gostje ga osupli gledajo in vprašajo, zakaj misli odnesti križ iz hiše. Kratko in resno odgovori krčmar: «Ne spodobi se, da bi vas ta-le poslušal!»

To je goste zmodrilo! Mirno izprazniijo kupice ter se molčé razidejo.

10. Prijatelj otrok.

Na vaški trati se je igralo mnogo otrok. K njim pride gospodsko oblečen mož, nagovori jih ter vpraša: «Otroci, bi li radi jedli klobase?» — «Radi! Radi!» odgovore vsi na glas. «No, pridite z menoj, pa jih dobite!» pravi tujec. Otroci priteko k njemu, in on jih vzame s seboj v bližnjo krčmo. Veseli posedejo otroci okolo miz, in gospod vpraša krčmarja, ali ima klobas. Ko mu krčmar pove, da jih ima, reče gospod: «Prinesite vsakemu otroku po jedno!» Krčmar stori, kar mu je naročil tujec.

Ko otroci klobase pojedjo, vpraša tujec: «Ali bi še rad vsak jedno?» — «Oh, prosimo lepo!» pritrde otroci. Tujec reče krčmarju, naj prinese še vsakemu otroku po jedno. Nad vse vesel, da je dobil danes tako dobrega gosta, odhiti krčmar v kaščo po klobase. Dočim jemlje krčmar klobase z rant ter zraven vesel preračunja, koliko bo dobička, reče tujec otrokom: «Le lepo počakajte tu; nekam moram iti!» To rekši odide.

Kmalu prinese krčmar klobase ter jih razdeli med otroke, ki takoj poskušajo svoje zobe ob njih. Ko klobase pojedjo, vpraša krčmar otroke, kam so šli «gospod strije». Otroci mu odgovore: «Oj, saj to niso naš strije!» — «Kdo pa tedaj?» vpraša krčmar. «Mi ga ne poznamo!» odgovore otroci ter povedo, kako so se sešli z njim. Krčmar se popraska za ušesi ter spozna, da je osleparjen za lepe klobase.

11. Kako si je pomagal.

Krčmar tik vélike ceste je imel navado, da je zjutraj rad dolgo pospaval. A v sladkem spanji so ga motili vozniki, ki so že na vse zgodaj pokali mimo krčme ter budili našega zaspaneta. Da bi se jih ubranil, zato jih je krčmar iz prva kregal, potem prosil, naj vender mirno vozijo mimo njegove hiše. A vse zastonj! Vozniki so ga zdaj šele prav nalašč jezili.

Ko krčmar vidi, da tako ne opravi ničesar, izmisli si drug pomoček.

Nekega dne sedi v pivski sobi sredi voznikov. Po raznih vsakdanjih pomenkih navrne govorico tudi na pokanje ter pravi, kako hvaležen je voznikom, ki ga s pokanjem vsako jutro vzbude, da vstane in gre gledat za družino. «Da boste pokali še rajši in še močnejše,» pravi dalje, «dajal bom od danes dalje žganja vsakemu, kdor bo pokal prav močno.»

Veseli te obljube, pravijo vozniki, da si hočejo žganje pošteno zaslužiti. In res! Ko bi jih bili slišali in videli, kako so se sedaj dan na dan napenjali in pokali! In dan na dan jih je pričakoval krčmar na hišnem pragu ter dajal žganja največjim mojstrom.

Tako je trajalo morda teden dnij. Potem pa krčmarja ni bilo več z žganjem na prag. Vozniki so se napenjali še nekaj dnij in pokali po svojih močeh, a plačila ni bilo več. Ko so naposled razvideli, da se trudijo zastonj, vozili so tiho mimo krčme. Na krčmarjevo vprašanje, zakaj ne

pokajo več, odgovorili so: «Ali mislite, da se bomo zastonj trudili? Takih bedakov si poiščite drugje!»

Pri tem je tudi ostalo. Vozniki hodijo še dandanes tiho mimo te hiše, krčmar pa spava mirno v mehki postelji, dokler ga je volja.

12. Slepa miš.

Bilo je v mestu. Trije gospodiči pridejo v krčmo, dado si odkazati posebno sobo ter si naroče najboljših jedil in šampanjca. Popili pa so vsako steklenico le na pol, ostanek so dali natakarkju, ki ni mogel prehvaliti teh radodarnih gospodov, zakaj vse žive dni še ni popil toliko dobrega šampanjca.

Ko so se gospodiči najeli in napili, vprašali so po računu. Ko ga jim natakark pove, hoče ga poravnati vsak sam, trdeč, da je danes vrsta na njem in da sta onadva tovariša le njegova gosta. Ker se ne morejo pogoditi, kdo bi plačal, zmenijo se naposled, da odloči žreb. Kako pa žrebat? Prvi predlaga tako, drugi drugače. Naposled reče tretji: «Ali vesta kaj, prijatelja? Zavežimo natakarkju oči, in oni, katerega najprej ujame, plača račun!»

Predlog je bil soglasno vzprejet, in jako rad si da natakark zavezati oči, češ: «Vsak teh ‚galant‘ gospodov se bo dal rad ujeti.»

Ali trudil se je zastonj katerega ujeti; zakaj na tihem so se splazili vsi trije iz sobe ter — pobegnili. Ko se natakarkju zdi že dosti, sname si robec ter pogleda, kje čepi kateri. Gospodov

sicer ni videl nobenega več, pač pa je videl, da so ga zviti ptički opeharili za ves račun. Zdaj jih lovi in išče, in sicer z odprtimi očmi. Kadar katerega ujame, pa vam povem.

13. Vestno.

Krčmar: «He, Janez! Si li zapisal liter vina, katerega je izpil včeraj potnik, ki stanuje v sobi številka štir?»

Natakar: «Tisti liter? Zdi se mi — da, da, mislim, da sem ga zapisal!»

Krčmar: «No, krivica naj se mu ne zgodi! Nečem nikogar oslepariti; pa če ne veš dobro, ali si zapisal ali ne — zapiši še jedenkrat!»

14. Mož za pečjo.

V Lukačevi krčmi je bil na steni pri sobinih vratih naslikan mož s klobukom v roki in s tem-le podpisom:

«Bog sam te poživi,
Naš gost ljubeznivi! —
Glej, tam za pečjo
Te čaka nekdo!»

Kogar je pekla radovednost, da je šel gledat za peč, kdo ga čaka, uzrl je tam naslikanega moža, ki se je od samega smeha držal za trebuh. Pod njim pa je bilo zapisano:

«Možicelj tam na steni,
Pošilja vse norce k meni!»

15. Kaj so raki?

V notranjem Kranjskem je pred leti živel mož, ki je s krčmo in majhno trgovino pošteno živil sebe in svoje. Poletnega dne se primeri, da mu pride v hišo tujec Nmec v gospodski suknji ter si ukaže prinesti jela in pila. Priljudni krčmar nosi na mizo, kar vzmoreta klet in kuhinja.

Ko si je potni gospod dušo že doberšno privezal, spomni se krčmar, da ima v kleti še nekaj lepih rakov. «Rak, rak!» ponavlja krčmar počasi ter si tare razorano čelo. «Kako neki se ta žival imenuje po nemško?» Nato stopi za hišo, pomakne si klobuk na čelo, položi roke na hrbet in koraka zamišljen po sobi, kakor je imel navado vselej, kadar je premišljal kaj posebnega. Za nekaj časa si popravi klobuk in gre zopet v sobo k tujcu, upre se oberoč ob mizo ter vrže gostu v obraz besede: «Noch bos binčens?» (Ali še česa želite?)

Tujec ga vpraša, kaj bi mu še mogel dati.

«Pefelens zer šene rake?»

«Was ist denn das ‚rake‘?» (Kaj je to?)

«Rake zajn klajne fiher, hat file file fusen, rote mondur, šnajdermajster, carukmarširt!»

Ne ve se prav, ali je Nmec razumel, kakšna zverina je to, ali resnica je, da ga je popadel silen smeh. Krčmarju iz prva ta smeh ni bil nič po volji; a naposled se je zasmijal še on, in smijala sta se oba tako od srca, da je prišla gospodinja iz kuhinje na prag gledat, kaj imata.

Hipoma pa se obrne mož, skoči v klet in prinese v vsaki roki lepega raka. Nato iz nova smeh, v katerega se sedaj spusti še žena.

16. Ljubezniv krčmar.

V krčmi sta sedela jedina dva gosta, a še tista sta morala vsake stvari čakati prav dolgo. Ko jima to že preseda, pritožita se pri krčmarji. Ta gre k natarkarju, ošteje ga prav pošteno ter reče nazadnje: «Preklicani butelj! Še teh dveh oslov ne moreš zadovoljiti! Kaj boš počel, kadar bo vsa soba polna gostov!»

17. Premalo slano.

Gost: «Gospod krčmar! Kako je to, da je pri vas vsaka jed premalo slana?»

Krčmar: «Tako? — No, bo pa račun bolj slan!»

18. Menj dobička.

Gost krčmarju: «To je pa venderle preveč, da stane pri vas pečenka 60 vinarjev; pri vašem sosedu jo dobim za 40 vinarjev!»

Krčmar nekoliko pomisli, potem pa reče: «Že mogoče, že, a potem pač nima toliko dobička kakor jaz!»

19. Na dežji.

Gost: «Oče krčmar, ali imate klet dobro pokrito?»

Krčmar: «I seve! Zakaj vprašate?»

Gost: «Ker je na vino, ki ste mi ga prinesli, menda deževalo!»

20. Dobro se je izvil.

Došel je sosed k sosedu v gosti. Gospodar nalije čašo vina, ponudi jo gostu in reče: «Na, pa izpij! Toda, ako porečeš, da je vino dobro, dam ti zaušnico; ako pa porečeš, da je za nič, dobiš tudi zaušnico!»

Gost izpije čašo do dna.

«No, kakšno je vino?» vpraša gospodar.

«Ej, prijatelj, izpil sem hitro v strahu, da niti ne vem, kakšno je. Daj, nalij mi še jedno čašo!»

Ko gost izpije drugo čašo, zopet vpraša gospodar: «No, kakšno je?»

«P r a v t a k o k a k o r p r v o ! » odgovori gost.

21. Zakaj trkamo s kupicami.

A: «Odkod je navada, da ljudje pri pitji trkajo s kupicami?»

B: «Zato trkajo, da ima vsak čut kaj ukusa o vinu. Oko ga vidi, nos ga voha, jezik ga okuša, tip se ga veseli po grlu, a uho, no, to ga vsaj sliši!»

22. Pameten pes.

Gost: «Gospod krčmar, vaš pes je pa vender grozno nadležen! Že nekolikokrat sem ga zapodil, pa se že zopet smučé okolo mene!»

Krčmar: «Ni nadležen ne, le pameten je tako! On dobro ve, da imate vi tisti krožnik, s katerega navadno sam jé!»

23. Kako je prišel prvi krčmar v nebesa.

Pravijo, da ima vsak človek do nebes nekako pravico, katero nam je pridobil Kristus, ako le ne živi prehudobno na tem svetu. Tako si je mislil tudi oni krčmar, ki je izmed krčmarjev prvi potrkal na nebeška vrata. Kako mu je bilo ime, to sem že davno pozabil, zakaj od onega časa je minilo mnogo, mnogo let. — Prvi gostilničar torej, ko je umrl, pride pred nebeška vrata, potrka, in sv. Peter pride k vratom, a predno odpre, vpraša: «Kdo je?» — «Jaz sem, krčmar iz Srednje vasi.» Sv. Peter gre gledat v zapisnik zemeljskih prebivalcev, prebira in prebira ter gre naposled zopet k vratom in pravi: «Ti bi sam za svojo osebo že še mogel v nebesa, a zaradi drugih —? Mnogo imaš namreč tujih grehov. Koliko se jih je pri tebi upijaniilo, ki so potem naredili velike nerednosti in so celo dokaj grešili; ti tedaj ne moreš v nebesa.» — «V pekel pa tudi ne grem!» reče krčmar ter premišljuje, kako in kaj; naposled si nekaj izmisli. «To ne bi bilo slabo, prostor je zelo pripraven!» reče sam v sebi. Kakor si misli, tako tudi stori. Pred nebeškimi vrati napravi — gostilnico. Naroči si najboljše pijače: ljutomercana, bizeljčana, sremčana in tudi nekaj vipavčana; sploh najboljša vina, ki jih rodi slovenska zemlja, zakaj mimorede bodi povedano, da je bil krčmar Slovenec. Vsakdo, kdorkoli je prišel v nebesa, katerega koli naroda, vsakdo se je oglasil pri njem. Vsak potnik, prišedši iz tega na oni svet, hotel se je okrepčati s pošteno božjo kapljico, predno se je

predrznil potrkati na nebeška vrata. Mnogim se je primerilo, da jim je trtin sok smrtno bledost izpremenil v živo rdečico. A pri tej priliki se jim je tudi razozlal jezik; tako je prišel vsak precèj mnogobeseden pred nebeška vrata. Peter se je pa čudil, odkod toliko poguma zemeljskim potnikom. A to še ni bilo vse! «Pri zadnjem požirku» — to ime so namreč vzdeli oni gostilni — bilo je vedno bolj živo. Počasi so se nabrali tudi godci, kakor so na svetu umirali drug za drugim. Tu je bilo zdaj plesanja — za počitek od prejšnjega truda. A to so kmalu zvedeli tudi nebeški prebivalci. Pogostoma so si izprosili dovolitve, da so šli iz nebes po opravkih. Toda kdor je prišel pred vrata, vsakdo se je nekoliko oglasil «Pri zadnjem požirku». Ker se pa niso samo ti, ki so prišli mimo, predolgo mudili pri krčmarji, nego so še drugi uhajali iz nebes in se potem prepozno vračali domov, bil je vedno nered v nebeški hiši. Zunaj in v krčmi se je vedno godlo in pelo. Peter se gre naposled pritožiti k Bogu Očetu. Bog pa mu reče: «Vzemi še krčmarja v nebesa, in vsega bode konec.» — Tako je prišel prvi krčmar v nebesa.

24. Vedno več.

V krčmi pokliče tujec natarja, pa mu dá čevlji, rekoč: «Tukaj-le je majhna luknja v čevlju; pošljite ga k čevljarju.» Natar stori tako.

Čez deset minut prinese deček od čevljarja zašiti čevlji, pa reče vratarju pri krčmi: «Tukaj je čevlji za št. 6.; stane deset vinarjev!» Vrtar

ga dá hlapcu, rekoč: «Tukaj je čevelj za št. 6.; plačal sem 20 vinarjev zanj!» — Hlapec ga dá natararju ter pravi: «Tukaj je čevelj za gospoda v št. 6.; plačal sem 30 vinarjev zanj, prosim, da mi jih vrnete!» — Natarar prinese čevelj tujcu ter reče: «Tukaj je zašiti čevelj, velja 50 vinarjev!» — Tujec gre vprašat k čevljarju, koliko je treba plačati za zakrpani čevelj. Čevljar pa odgovori: «Nič!»

25. Rad žejen.

Nekoč pride znan pivec v klet, kjer je sodar sam pretakal vino. Sodar vpraša žejnega prišleca: «Ali si rad žejen?» — «O zelo rad sem žejen!» — «Tedaj pa že dobro; le bodi žejen!»

Ko pride čez uro gospodar sam v klet in ugleda žalostnega žejnega pivca na sod naslonjenega, vpraša sodarja: «Ali ste mu že dali kaj piti?» — «Ne še! Vprašal sem ga, ali je rad žejen, in ker je rekel, da je rad žejen, pustil sem ga, misleč, da neče piti!»

26. Radovedne stenice.

V tržaško gostilno pride potnik, da bi tamkaj prenočil. Ko seže po knjigi za tujce, da bi se vpisal, zdajci ugleda veliko stenico, kako ravnodušno koraka čez popir. Tudi trudni potnik ravnodušno zapre knjigo ter reče odhajaje: «Afrikanški komarji so me že ujedali, pajki ameriškanski so me grizli — pa kokoš me brcni, če sem kdaj dobil krčmo, kjer stenice že vohajo po knjigi za tujce, v kateri sobi kdo počiva!»

27. Kaj je bolj čudno?

A: «Ali ni čudno, da kamela lahko osem dnij dela, ne da bi kaj pila?»

B: «Zakaj bi bilo to čudno? Jaz pa lahko osem dnij pijem, ne da bi kaj delal!»

28. Dolg vrat.

Dva človeka sta videla v zverinjaku žirafa. «Tinček», reče prvi, «glej, kako dolg vrat ima ta žival!» — «Oh», vzdihne drugi za odgovor, «ko bi bil jaz žirafa!» — «Pa zakaj si to želiš?» — «Imel bi tudi dolg vrat, in tako bi pijača dlje tekla po grlu!»

29. Neprijeten ukus.

Jakec: «Matijček! Kar liter za litrom vlivaš v grlo; kako moreš toliko piti?»

Matijček: «Glej, Jakec! Vino ima dandanes tako nekamo grenek ukus, in zato popijem hitro drugi liter, da splahnem slabi ukus iz ust!»

30. Dobro spanje.

Pijanec pade v krčmi pod mizo, kjer obleži ter spi dalje. Čez nekaj časa ga vzbudi prijatelj, rekoč: «He, Joško, vstani! Ali ne vidiš, da ležiš pod mizo?» Pijanec se ogleda in reče: «Res, res! Slišal sem pač, da je nekaj zaropotalo, a nisem vedel, da sem se sam zvrnil pod mizo!»

31. Kakeršno vprašanje, tak odgovor.

Župnik: «Ratomok, Ratomok, že zopet te vidim, da prihajaš iz krčme?»

Ratomok: «I sevé, gospod župnik, zmirom vender ne morem biti v krčmi!»

32. Luna ali solnce?

Dva Dunajčana sta prepila vso noč v podzemeljski gostilni. Ko se zjutraj zibljeta domov, reče prvi: «No, luna nama še vedno sveti!» Drugi pravi: «To ni luna, to je solnce, dragi moj!»

Prvi ugovarja, drugi se protivi, in oba se prepirata, dokler ne naletita na mimoidočega človeka, slučajno Madjara. Tega vprašata: «Priatelj, povejte nama, ali je na nebu luna ali solnce?» Madjar jima odgovori: «Oprostita, jaz nisem tu doma, šele zdaj sem prišel na Dunaj, torej sam ne vem, je li to luna ali solnce!»

33. Boji se je!

Žena: «Kako moreš vedno tako dolgo posedati v krčmi; ali se me nikoli ne domisliš?»

Mož: «Pač, a prav zato ne grem rad domov!»

34. Predaleč doma.

V Ljubljani obleži pijanec na ulicah. Mimgredoč mož ga prijazno vzdigne in reče: «Kje si pa doma? Spravil bi te rad domov!» Pijanec pa odgovori: «Priatelj, to vam ne bo mogoče, ker sem doma daleč tam na Ogerskem!»

35. Zanesljivo znamenje.

Boštjan: «Kako te vzprejme žena, kadar prideš pozno v noč iz krčme domov?»

Luka: «To spoznam že v kuhinji, skozi katero hodim v svojo sobo!»

Boštjan: «Po čem?»

Luka: «Po metli! Če je v kuhinji, tedaj je dobro!»

Boštjan: «In če je ni?»

Luka: «No, če je ni, tedaj jo ima žena pri sebi, in potem — —!»

36. Pijače sit.

Mož pride pijan domov. Žena se huduje in reče: «Nikoli nisi sit pijače!» — «Večkrat negoti!» odgovori ji pijanec.

37. Dvojen vzrok.

Mož je imel ženo pijanko. Hotel jo je odvaditi pijančevanja. Dal je tedaj na dno navadne kupice naslikati — samega peklenščka, da bi se ga žena ustrašila, kadar bi hotela piti. Toda žena se peklenščka ni ustrašila, ampak še bolj je pila, rekoč: «Peklenščku pač ne privoščim ni kapljice!»

Nato veli mož peklenščka izbrisati in naslikati angeljčka. Ali tudi to ni pomagalo. Ko jo je nekoč mož kregal, dejala mu je: «Ljubi mož, ne jezi se! Angeljček v moji kupici je tako lep, da ga moram večkrat na dan pogledati!»

Žena je ostala, kar je bila — pijanka.

38. Velik gospod.

Pijanec, po cesti grede, sam v sebi: «Glejte, glejte, kako lepo je, če je človek pijan! Najvišja gospoda se mi lepo umiče, sicer se ji moram pa vselej jaz!»

39. Plat zvona.

Pijanec obleži neko noč na cesti. Na vasi zagori; bijejo plat zvona. Pijanec, še na pol zmeden, zasliši plat zvona in si misli, da bije ura. Zato začne šteti. Šteje in šteje; našteje dvanajst, petnajst, dvajset. «Kaj bo, kaj bo?» reče sam v sebi, «tako pozno še nikoli ni bilo, in jaz še nisem bil nikdar tako dolgo v krčmi!»

40. Prav reden.

Sosed vpraša soseda, ali je njegov novi hlapec kaj reden. — «O, prav reden je!» odgovori sosed, «vsak dan je že ob sedmih zjutraj pijan!»

41. Kako ga boste pili?

Graščak povabi nekaj prijateljev na kosilo. Ko se zbero, vpraša jih graščak, kako hočejo danes piti, po živinsko ali po človeško? Prijatelji, ki so vsi prinesli prav suha grla s seboj, reko takoj, da ga žele piti po kravje. «Dobro, ljubi moji», pravi graščak, «želja se vam izpolni!»

Posedejo k mizi, in graščak ukaže prinesiti vsakemu pol litra vina. Ko tega popijo, ne dá

graščak več napolniti steklenic. Ko prijatelji nekaj časa željno čakajo vina, reče jeden: «No, gospod, saj smo vender sklenili, da hočemo danes piti ,po kravje‘!» — «Res je, dragi prijatelji!» odgovori jim graščak, «tega vašega sklepa se tudi držim! Dal sem vam vsakemu pol litra, in to je za žejo zadosti! Več kot za žejo krava nikdar ne pije!»

42. Očetovo preišljevanje.

Oče pijanec govori sam v sebi: «Imam še tri goldinarje! Zdaj ne vem, ali bi kupil sinu hlače ali hčerki jankico; pa nastal bi med njima prepir, ko bi ta kaj dobil, drugi pa ničesar! Najbolje torej, da denar zapijem!»

43. Prepozno spoznanje.

Na Gorenjskem je bil kmet, ki je podedoval lepo imetje, a tudi vse pognal po grlu.

Ko že ni imel več vinarja in je namesto vina pil samo vodo, vzkliknil je nekega dne: «Ko bi bil prej vedel, da je voda tako dobra, ne bi bil nikdar zapil ,grunta‘!»

44. Učinki vina.

Oče: «Sin, sin! Kaj bo, če se ne odvadiš pijančevanja?»

Sin dijak: «Oče, le brez skrbi bodite! Glejte, dobro vino nareja dobro kri; dobra kri provzročuje dobro voljo; dobra volja nam daje lepih mislij; lepe misli nas navajajo do dobrih del, in dobra dela nam pomagajo v nebesa!»

45. Na smrtni postelji.

Pijanec, ki ni nikoli pil vode, poprosi na smrtni postelji kupice vode, rekoč: «Na smrtni postelji se mora človek spraviti tudi s takimi, ki jih je najbolj sovražil!»

46. Pričakovanje.

Pijan mož gre v Ljubljani opolnoči iz krčme. Ko pride na ulice ter se mu vse vrti, postoji, potegne hišni ključ iz žepa ter ga mirno drži. Kmalu nato pride redar in ko ugleda pijanca, reče: «Gospod, kaj delate tu?» — «Prijatelj», zajeca pijanec, «ali ne vidite, da se suče vse mesto okolo mene? Zato čakam, kdaj pride moja hiša, da si jo odprem.»

47. Neuljuden klobuk.

Pijancu pade klobuk z glave. Rad bi ga pobral, pa ga ne more. Zatorej reče: «Ali veš kaj? Ako bi te hotel pobrati, tedaj bi obležal na tleh in ti bi me gotovo ne vzdignil; zato je bolje, da obležiš ti na tleh!»

48. Štirje letni časi.

Komu se na obrazu poznajo vsi štirje letni časi? Staremu pijancu; osiveli lasje na glavi kažejo na zimski sneg, cifrasti zardeli nos spominja jeseni, ko je vse polno pridelkov in sadežev, bliski iz očij, ožarelih od vina, značijo poletno vročino, in če se stari pijanec zopet naleze dobrega vina, tedaj se mu vse lice iz nova zasmеje kakor pomladansko solnce.

49. Skopuh in pijanec.

Šla sta skopuh in pijanec v mesto. Pijanec je imel nov lep plašč, ki mu je spotoma delal veliko sitnostij. Bil je namreč zelo težak, a solnce je pripekalo, da je bilo joj. Pijanec reče skopuhu: «Prijatelj! Huda žeja me tare, posodi mi goldinar, da si kupim pijače v bližnjem mestu.» Toda skopuh ne zaupa pijancu. Pijanec ga iz nova naprosi in reče: «No, pa vzemi plašč v zastavilo; če ti goldinarja ne vrnem, obdržiš lahko plašč, ki je gotovo več vreden nego ubogi goldinar.» S tem je skopuh zadovoljen; saj je že dolgo obračal oči po lepem plašči. Hitro potegne iz žepa nekaj bankovcev ter podá jednega pijancu. Pijanec vzame goldinar in prav prijazno ogrne plašč skopuhu okrog pleč. Tako potujeta dalje zadovoljna in vesela ter kmalu prideta do mesta. Pijanec postoji, obrne se k tovarišu, ponudi mu bankovec nazaj in reče: «Preudaril sem stvar nekoliko bolje. Denar, katerega si mi ga dal, bil bi hitro zapit, in Bog vé, ali bi ti ga še kdaj vrnil! Vzemi torej svoje in daj mi moje. Tukaj je dobra voda, za katero mi ni treba denarja.» Skopuhu ne ostane drugega, nego da vrne plašč, katerega je nosil pijancu tako daleč in v tako hudi vročini. Pijanec pa se je prav debelo smijal v pest, da je skopuha tako dobro zvedel za nos.

50. Pridiga za pijance.

Izvoljeni poslušalci! Večkrat slišite pridige o grdobi, zlu in nevarnosti pijančevanja. Pijančevanju sta vzrok vino in žganje; obe pijači: vino

in žganje, pa sta, kakor vsi vemo, dobri in koristni reči; dobra in koristna reč pa mora imeti tudi dobre in koristne nasledke. Ker je pijančevanje, ali bolje povedano, pijanost naravni nasledek obilnega zauživanja dobrega vina ali dobrega žganja, mora tudi pijanost biti dobra in koristna. Naredil sem vam torej pridigo o dobrih in koristnih svojstvih pijanosti in pijančevanja. Obilno zauživanje vina in žganja ali pijančevanje je dobro in koristno: I. za vse človeško društvo in II. za pijanca samega.

I. Pijančevanje je koristno vsemu človeškemu društvu, ker skoro vsem stanovom daje zaslužek, zaslužek pa je dobra reč, torej je dobro tudi pijančevanje. Pijančevanje daje zaslužek krčmarju, kateremu ni treba delati in se truditi, ker mu pijanec nosi za vino in žganje v potu svojega obraza zaslužene krajcarje, od katerih krčmar dobro živi brez velikih skrbi. — Pijančevanje daje zaslužek zdravniku, ker pijanec mnogokrat sebi ali komu drugemu v pijanosti prebije glavo, zlomi roko ali nogo, ali se vsaj ponoči domov gredé zvrne v jarek ali na kup kamenja ter se pobije. Da se to popravi, treba je zdravnika, ki si pri pijancih veliko zasluži ter ob tem pošteno živi. Pijančevanje je tudi vzrok dolgotrajnim boleznim (nekdo je izračunil, da $\frac{2}{3}$ boleznij prihajata od pijančevanja), zato imajo od pijancev razven zdravnikov tudi lep zaslužek postrežniki v bolnicah, lekarji in grobar, kateremu dado pijanci največ dela, torej tudi največ zaslužka.

Dalje priskrbuje pijančevanje skoro vsem rokodelcem zaslužek, postavimo: steklarju, če

pijanec pobija steklenice, kupice in okna; mizarju, če podira in tare stole in mize; krojaču, kadar si raztrga suknjo in hlače; klobučarju, ker ponoči malokdaj prinese klobuk domov; lončarju, ker domov prišedši rad meče sklede in krožnike za vrata ali za ženo. Ponočnim čuvajem preganjajo pijanci dolgčas; biričem dajo dela, da jim ni treba lenobe pasti, in sodnikom izdatno izboljšujejo njih plače, ker imajo ž njimi dosti dela, delo pa daje zaslužek. Naposled je pijančevanje tudi državi na veliko korist. Znano vam je, da ima vsaka država veliko ječ in kaznilnic, katere mora vzdržavati z velikimi troški. Za koga bi pa vzdržavala te zavode, če ne bi bilo pijancev, ker nekdo je trdil, da v teh zavodih stanuje po $\frac{2}{3}$ udov vinske bratovščine? To so glavne koristi pijančevanja za vse človeško društvo.

II. Pijančevanje pa je tudi dobro in koristno za pijanca. Vino namreč razveseljuje človeško srce; veselo srce pa je velika sreča za človeka na tem svetu. Zato gre človek, če je žalosten, čmeren in pobit od vsakdanjih skrbi, navadno v krčmo, in vino mu «spodi vse skrbi». In kdor si vselej skrbi spodi z vinom, temu se časih zgodi, da sčasoma vse njegove posvetne skrbi prevzame krčmar ali dober prijatelj; on pa potem veselo živi brez skrbi.

Pijančevanje daje dalje človeku srčnost, pogum in korajžo; zgolj lepa svojstva, ki prihajajo od pijančevanja, kar pijanci tudi dobro vedo, ker pojo: «En glažek al' pa dva, to nam korajžo dá!» In korajža je dobro, velikokrat potrebno svojstvo. Marsikdo ne bi legal, ne kral,

ne plenil, ne ubijal, ko ne bi imel korajže. Podložniki bi prednikom ne ugovarjali, ne bi se ustavljali, ne upirali, ko ne bi imeli korajže. Otroci ne bi žalili roditeljev; sin ne bi bil zavodnik, hči ne razuzdanka, žena ne bi sleparila moža, in mož ne bi spravil vsega premoženja po grlu, ko ne bi imel korajže.

Da so to res nasledki korajže, ki prihaja iz pijančevanja, potrdim vam lahko še z nekaterimi vzgledi, in sicer z resničnimi vzgledi, ki so bili popisani v poštenih časnikih; taki pa ne pišejo lažij. V takih časnikih se je že večkrat čitalo: Ta in ta se je obesil; ko so ga ljudje odvezali, dobili so v njegovem žepu prazno steklenico. Zopet smo čitali: Ta in ta se je ustrelil, in zraven njega je ležala prazna steklenica. Zakaj sta imela oba zraven sebe prazno steklenico? Zato, ker sta si z žganjem naredila prej korajžo, sicer bi se prvi ne bil obesil in drugi ne ustrelil. Zopet smo čitali in pred porotnimi sodišči lahko slišimo, da je mož v pijanosti svoje otroke suval in pretepal, da bi zdajci lahko izdihnili dušo, da je ženo vrgel ob tla in jo teptal z nogami, da je s polenom, s sekiro, s puško preganjal domačine. Ker je povedano, da je mož delal to v pijanosti, vemo, odkod je imel toliko korajže. Nasproti pa tudi čitamo, da je žena z burkljo preganjala otroke in družino, da je rodnega otroka vrgla v krčmi pod klop, da je pustila moža in otroke ter odšla Bog ve kam, da je ubila svojega moža . . . Za taka dejanja je pač treba korajže. Vsi pa vemo, da imajo ženske od narave malo korajže; morajo si jo torej izposoditi od vina ali žganja kakor moški.

Po tem premišljevanji lahko sklenemo, rekoč: Če hočeš tedaj biti bolehav, jezljiv, slab, ubožen, nezadovoljen — bodi pijanec. Če hočeš biti razcapan, zaničevan, zasramovan in preklinjan — bodi pijanec. Če hočeš biti lenuh, zapravljivec, pohujšljivec, v sramoto vsem ljudem — bodi pijanec. Če hočeš biti nehvaležen sin, krut mož, neusmiljen oče — če želiš ženi žalost, otrokom sramoto in vsem domačinom nesrečo — bodi pijanec. Če hočeš izgubiti razum, otrpniti voljo, zapraviti premoženje — bodi pijanec. Če hočeš imeti poštenjake za sovražnike, hudobneže pa za prijatelje — če rad živiš v razporu, v sovraštvu, v prepiru — če bi se rad naučil kleti, legati, obrekovati — bodi pijanec. Če bi rad skoro jedel prežgano juho, če se ti sline cede po kaši ali če bi hitro rad nesrečno umrl in se večno pogubil — bodi pijanec. Amen! «Sl. Gospd.»

VII.

Iz obrtnega in trgovskega življenja.

1. Dobra služba.

Potujoč pomočnik: «Gospod mojster, prosim, vzemite me v službo!»

Mojster: «Prav rad, a sam nimam nič dela!»

Pomočnik: «To nič ne de, meni je celo ljubše, če ni dela!»

2. Smešno pismo.

Jurče se je šel v mesto učiti mesarstva. Čez nekaj tednov pošlje domov tako-le pismo:

Ljubi oče!

Meni je tu prav zelo všeč! Mojster so mi dali že kožo dreti in o Veliki noči, rekli so, dado me že zaklati. Novega ni drugega nič, kakor da se mi dobro godi in da so včeraj našli zunaj v mestnem gozdu obešenega moža. Upam, da Vas moje pismo dobi prav takega ter ostajam Vaš hvaležni sin Žoržl.

3. Ni mi do tega.

Čevljarskega učenca je mojster prav dobro natepel. Ko ga drugi dan sočutno vpraša jeden njegovih tovarišev, koliko jih je dobil, odgovori mu učenec samosvestno: «Malo mi je do tega, kar se godi za mojim hrbtom!»

4. Pri čevljarji.

Gospod: «Gospod mojster, glejte, pri mojih čevljih se vedno prej raztrga gorenje usnje nego podplati. Ali mi ne morete napraviti tega kako drugače?»

Čevljar: «Oh, kaj lahko! Dam vam samo slabše podplate!»

5. Čevljar in vragi.

Živel je svoje dni čevljar, ki je imel mnogo otrok, še več pa dolgov. Ker si nikakor ni mogel pomagati, sklenil je končati to nadležno življenje.

Gre v gozd ter išče primerne veje, da bi se obesil. Prav tedaj pa je hodil po tem gozdu neumen vragec. Ko vidi čevljarja, z vrvjo hodečega, vpraša ga: «Kaj iščeš tod?» Kratko in osorno mu odgovori čevljar: «Srobotja, da povežem tebe in tvoje brate!» Tega se vragec ustraši ter reče: «Ljubi moj, ne stori tega! Kaj naj ti dam, da nas ne bodes nadlegoval?» Naglo reče čevljar: «Denarja, toliko, kolikor ga neseš na hrbtu!» — Takoj se pogrezne hudiček v zemljo, in ne traja dolgo, pa prinese, česar je zahteval čevljar.

Vesel se vrne čevljar na dom, vragec pa gre v pekel povedat tovarišem, da hodi po gozdu čevljar, ki nabira srobotja, da poveže ž njim vse vrage. Vragi se prestrašijo ter reko: «Zakaj nisi dal možu denarja?» — «Saj sem mu ga dal, in sicer toliko, kolikor sem ga mogel nesti!» odgovori hudiček vesel. To pa se je zdelo drugim preveč. Zapovedo mu torej, naj gre takoj zopet k čevljarju ter poskusi dobiti od njega denar nazaj.

Pride torej neumni vragec k čevljarju ter pravi: «Ti! Prišel sem k tebi, da se poskusiva za tisti denar. Če zmagam jaz, vrneš mi denar; če pa zmagaš ti, tedaj ga obdrži!» Čevljar tega sevé ni bil sosebnostno vesel, toda zvitá glava si takoj izmisli pomoček ter reče: «Dobro! Poskusiva se, kdo je močnejši! Imam 99letnega očeta, in če ga vržeš, vrnem ti denar!» Vragec se nasmeje, češ: «Takega starca pa vržem venderle lahko!»

Čevljar vzame vragca s seboj v hosto, kjer spi v brlogu velik medved. Ko prideta do brloga, reče čevljar: «Tukaj spi moj stari oče. Sprimita se!» Neumni vragec zakriči v brlog: «Pridi, starec, da se poskusiva!» Zdajci prileze medved iz brloga, postavi se na zadnje noge, prime vragca s sprednjimi ter ga telebne ob tla, da se zemlja strese. Ko se vragec čez nekaj časa zopet zave, podvije rep ter zbeži v pekel. «No,» reče tukaj tovarišem, «ali vam je to človek! Le pomislite! Ta preklicani čevljar ima starega očeta, ki šteje jedno leto menj nego sto, in ta me je vrgel tako močno ob tla, da sem kar iskre videl! Če je že stari oče tak, kakšen je šele vnuk!»

Nato posedejo vrage v krog, podvijejo repe ter se posvetujejo. Vsi so se strinjali v tem, da je njih tovariš — strašljivec. Izbero drugega ter mu naroče, naj gre k čevljarju ter se poskusi ž njim, kdo bolje teče.

Hudiček gre ter pozove čevljarja, da se poskusi ž njim, kdo teče hitreje. Čevljar odgovori: «Ljubi moj! Imam triletnega sinčka; če prekosiš tega, tedaj sem premagan in denar je tvoj!» Ko ga vragec vpraša, kje ima sinčka, pravi čevljar, da spi zunaj na njivi v senci košatega drevesa. Napotita se tja ter prideta do drevesa, pod katerim spi — zajček. «Tukaj leži moj sinko,» pravi čevljar, «pokličí ga!» Hudiček zakriči: «Dečko, vstani, poskusiva se v tekanji!» Zajček se vzbudi, skoči kvišku ter zbeži po polji, kakor bi ga veter nesel, hudiček pa za njim čez drn in strn. Pritečeta do precěj širokega potoka, in hop, preskoči ga zajec; vragec pa, ki skakanja ni tako vajen, štrbunkne v vodo. Ko srečno prikobaca iz vode, ni zajca nikjer več videti.

Osramočen se vrne hudiček v pekel, da poroča o svojem tekanji. «S tem čevljarjem ne opravimo nič!» pravi tovarišem, «ima triletnega sina, ki teče kakor strela; kako šele teče oče sam!»

Zopet so se posvetovali vrage. Jeden izmed njih se ponudi, da hoče iti k čevljarju ter poskusiti, kako je močan. Vsi so zadovoljni.

Vragec pride k čevljarju ter mu reče: «Čuj, čevljarče! Kdor izmed naju ponese konja trikrat po gozdu gori in doli, tega bodi denar!» — Čevljar, zvit kakor je, gre k sosedu, izprosi si najtežjega konja ter ga prižene hudičku. Ta ga

pogleda ter pravi: «Le nesi ga!» — «Ne,» odgovori čevljar, «hudiček ima prednost! Nesi ga ti prvi!» Hudiček si naloži konja na rame ter ga nese trikrat po gozdu. Pa moral je večkrat počivati, tako težek je bil konj. Nato pravi čevljar: «Zdaj pa glej! Jaz ne bom počival kakor ti, pa tudi si ne bom nalagal konja na rame, ampak takega konja nese vsak pošten čevljar — med nogami!» To izgovorivši, požene se na konja ter zajezi trikrat po gozdu. Začuden ga gleda vragec, in ko čevljar naposled reče: «No, kdo je močnejši?» smukne vragec prestrašen v pekel ter reče tam: «S tem čevljarjem se nečem več boriti! Trikrat sem kar najteže nesel konja po gozdu, a on ga je vzel med noge ter ga igraje nosil semtertja!»

Nato pošljejo vragec četrtga tovariša, da bi se poskusil s čevljarjem, kdo bolje zvižga.

Ko pride vragec k čevljarju ter mu pove, da se mora ž njim poskusiti v zvižganji za oni denar, tedaj je čevljar takoj pripravljen. Gresta v gozd. «Zazvižgaj!» reče vragec čevljarju. «Ne,» odgovori čevljar, «kdor je pravi hudiček, ima vedno prednost! Začni ti!» Nato vtakne vragec dva prsta v usta ter zazvižga, da kar listje popada z drevja. Zazvižga drugič, popadajo mladike, in zazvižga tretjič, in lomijo se veje ter padajo na tla. «Tako!» reče čevljar, «ti si spravil z zvižganjem listje, mladike in veje z dreves, a jaz zazvižgam, da bo kar drevje letelo po gozdu! Zato pa ti svetujem, da si zavežeš oči, da ti jih ne iztakne kako deblo!» Hudiček se prestraši in reče: «Oj, prijatelj, zaveži mi jih

ti! Čevljar mu jih zaveže. Nato vzame v roke debel kol, zazvižga, udari vraga na vso moč med roge in reče: «Ali slišiš, kako leti drevje po gozdu? Ali ti nisem prej povedal?» — «Oj ljubi moj!» prosi vragec, «ne zvižgaj več!» — Čevljar pa pravi: «Ti si zazvižgal trikrat, in trikrat zazvižgam tudi jaz!» To rekši, udari hudička še dvakrat, kar ima moči. Tu strga vragec robec z očij ter zbeži, kar ga neso noge, naravnost v pekel.

Ko vragec zvedo, kako se je zgodilo temu tovarišu, sklenejo čevljarju pustiti denar.

A. Jessen.

6. Dva čevlja.

Slepar, ki se je dlje časa potikal po Trstu, nameni se odpotovati. Potreboval je par novih čevljev, a ni imel denarja, da bi jih plačal. Zato si izmislil to-le sleparstvo.

Gre k čevljarju, naroči si par čevljev ter prosi, naj mu jih prinese gotovo do sedmih drugega jutra v njega stanovanje, ker takoj po sedmih odpotuje na Dunaj. Čevljar mu obljudi narediti čevlje do zaželenega časa.

Nato gre k drugemu čevljarju, dá si pomeriti tudi tu par čevljev ter naroči, da mu jih prinese gotovo prihodnji dan ob osmih zjutraj, ker takoj potem odpotuje.

Točno ob sedmih zjutraj prinese prvi čevljar naročene čevlje. Slepar jih poskusi. Čevelj za desno nogo je bil popolnoma prav, a oni za levo je bil po mnenju sleparjevem veliko pretesen. Naprosi torej čevljarja, naj vzame ta čevelj na

dom ter ga nabije še jedenkrat na kopito. Prinese naj mu ga popoldne do štirih, ker se je premislil tako, da odpotuje šele z večernim vlakom. — Čevljar pusti desni čevelj tu, levega pa odnese domov, da ga raztegne.

Ob osmih prinese drugi čevljar čevlje. Slepargih pomeri in pove, da je čevelj za levo nogo prav, oni za desno nogo pa pretesen. Poprosi torej čevljarja, naj ga raztegne ter prinese do štirih popoldne, ker se odpelje šele z večernim vlakom. — Čevljar se prikloni, pusti levi čevelj tu, desnega pa vzame na dom.

Tako je dobil slepar brez denarja par čevljev. Zdaj gre na železnico ter se odpelje.

Ob štirih popoldne prideta oba čevljarja vsak s svojim čevljem zopet v stanovanje sleparjevo. Ko zvesta, da je mož že odpotoval, namuzneta se drug drugemu, spoznavši, da sta oba osleparjena. Prodasta vsak svoj čevelj ter zapijeta denar v bližnji krčmi. Slepargja pa iščeta še danes.

7. Metlarja.

Metlar reče tovarišu: «Ne gre mi v glavo, kako ti je mogoče prodajati metle še ceneje nego meni, ki vender kradem veje za metle!» Drugi odgovori: «Jaz pa kradem kar storjene metle!»

8. Prevelika skrb.

«Ali kaj utegnete?» vpraša mlad človek skozi okno mimo gredečega brivca. «Da!» odgovori mu ta, «s čim vam morem postreči?» — «Prosim, hodite počasneje, da ne dobite sušice.»

9. Niti za dve!

Čevljar sedi pri oknu, krpa čevlje ter zraven prepeva besede: «Kljukec je bil! Kljukec je bil! Kljukec je bil!» Mimogredoč mož obstoji pod oknom, posluša te besede ter vpraša čevljarja, kdo je bil kljukec. «Prav takšen bedak, kakor ste vi!» odgovori mu čevljar. «Oj ti potepuh!» pravi zunaj stoječi, «le pridi na ulice, in dam ti zaušnico, da boš zvezde videl!» — «Hvala lepa, prijatelj,» odvrne čevljar, «ne grem na ulice, če mi daste tudi dve!»

10. Dober brodnik.

Brodnik reče gospodu in gospe, ki se želita prepeljati čez Savo: «Moj fant vas prepelje!»

Gospa: «Ta-le fantek? Saj še menda nima niti deset let, voda pa je tu zelo deroča! Kaj, če bi se čoln prevrnil?»

Brodnik: «Oj, fant zna plavati!»

11. Velika predrznost.

Trgovec pripoveduje prijatelju o nekem sleparji ter pravi naposled: «Tako sem ga vrgel po stopnicah, da si je kar vrat zlomil. Potem pa gre ta potepuh in me zatoži pri sodišči!»

12. Prosimo, da se pozvoni.

Na vratih nekega magacina je bil ta-le napis: «Ako ni nikogar v magacinu, prosimo, da se pozvoni!» — Ko mimogredoč potnik to prečita, po-

gleda pri steklenih vratih v magacin in ker nikogar ne vidi v njem, začne zvoniti na vso moč. Takoj prihiti trgovec iz gorenjega nadstropja ter vpraša potnika, kaj želi. «Nič!» pravi potnik, «le ker prosite, da bi zvonili, kadar ni nikogar v magacinu, pozvonil sem vam na ljubo!» Reče in odide.

13. Strup za podgane.

Deček pride v prodajalnico ter zahteva strupa za podgane. «Za koliko?» vpraša ga trgovec. «Gospod, natanko tega ne vem, pa kakih trideset jih je že!» odgovori deček prostodušno.

14. Poraba zacherlina.

V prodajalnico stopi kmetica ter kupi steklenico zacherlina, o katerem je že toliko slišala in čitala, da pomori muhe, ščurke, bolhe i. t. d. Predno odide, vpraša trgovca, kako se uporabi, da prežene bolhe. Trgovec ji odgovori: «Vidite, mamka, to je čisto lahko. Treba je le bolho ujeti, odpreti ji gobček ter ji natrositi malo tega praška vanj; précej pogine!»

15. Servus.

Oče pošljejo Jurčka v lekarnico po zdravila. Lekar mu jih dá ter pravi: «Servus, Jurče!» — Ker Jurče te besede ni še nikoli slišal, vpraša jednega izmed tovarišev, kaj pomeni beseda «servus». Tovariš, ki sam ni vedel, kako slove latinska beseda «servus» slovenski, reče mu šaljivo: «,Servus' se pravi po slovensko ,butelj'!»

Jurček se razjezi, vrne se hitro v lekarnico in zakriči: «Servus, servus — pa še jedenkrat servus, to imate zdaj!» — Ubogi Jurče ni vedel, da se «servus» slovenski reče «sluga» ali «hlapec»!

16. Luknje v klobuku.

Ribničan je kupoval v Ljubljani klobuk. Ko mu ga klobučar ceni jako visoko, pravi Ribničan: «Kje pa ima klobuk luknje?» Klobučar: «Luknje? Čemu pa bi bile?» Ribničan: «Da bi oni osel, ki dá toliko za tak klobuk, vtaknil ušesa skozi nje!» — Reče in odide.

17. Oslovske glave.

Kmet pride v mesto ter si ogleduje izložbe raznih trgovcev. Ko pride do izložbe menjalca J., najde okno prazno. Ko ugleda gospoda med vrati, vpraša ga: «Gospod, kaj prodajate vi, da ne vidim ničesar v vaši izložbi?» — «Oslovske glave!» odreže se menjalec. Kmet pa odgovori mirno: «Tako! Tako! Imate pač dobro trgovino, ker ste že vse razprodali in vam je ostala le še jedna!»

18. «Galantni» trgovec.

Štefek: «Ali to ti povem, Lovrek, naš novi trgovec, to ti je ‚galant‘ gospod; prav malo me še pozna, pa mi je dal danes robo za vso obleko na upanje!»

Lovrek: «No, kadar te spozna bolje, gotovo ga ne dobiš niti za vinar!»

19. Pod ceno.

Gambelec: «Ali si čital, kako trgovec M. razglaša, da prodaja blago še za nižjo ceno, nego ga je sam plačal?»

Strmec: «Beži, beži! Za menj, nego je on dal zanje, ne more ga prodajati; ker ni niti vinarja plačal za blago.»

20. Iz svoje izkušnje.

Trgovec (komiju, ki mu je odpovedal službo): «Torej oženiti se hočete?»

Komij: «Dà, gospod! Rad bi bil sam svoj!»

Trgovec: «Sam svoj, pa se greste ženit!»

21. Slaba trgovina.

A: «Moja trgovina uspeva slabo; vsako leto doplačujem!»

B: «Potemtakem bi jo jaz opustil.»

A: «Ob čem naj pa potem živim?»

22. Čudna oporoka.

Pred smrtjo pokliče bogat trgovec notarja, da bi napisal oporoko. Ko notar sede, narekuje mu trgovec: «Svoji ženi odločim po 500 gld. na leto. — Ali ste zapisali?»

«Dà», odgovori notar ter pristavi: «Žena še ni stara in bi se utegnila omožiti; kaj naj se zgodi v tem slučaju?»

«Dobro, zapišite še tako: Ako se zopet omoži, dobiva naj po 1000 gld. na leto!»

«Kaj, dvakrat toliko?» vpraša notar.

«Dà, dvakrat toliko, zakaj kdor jo vzame, zasluži si pošteno onih 1000 gld. na leto. Trpel bo, kakor sem trpel jaz!»

23. Kako je bilo nedavno v Ameriki.

Star mož iz Amerike nam je pripovedoval v društvu, kako se je nedavno živelo v Ameriki. Rekel je med drugim: «Nekdaj mi ponudi nekdo za par škornjev nad sto oralov zemljišča.»

Mi: «Kaj, ali mu jih niste dali?»

On: «Ne!»

Mi: «Ali ni bilo zemljišče nič vredno?»

On: «Oj, bilo je najrodovitnejše v vsi krajin! Celo petrolejski studenec je bil na njem!»

Mi: «Zakaj torej niste vzeli zemljišča?»

On (žalostno): «Ker — ker sam nisem imel škornjev!»

24. Tihotapec.

Nedavno je kupil Ljubljčan na kmetih tele ter stavil s prijatelji visoko vsoto, da ga spravi v mesto, ne da bi mu bilo treba plačati pristojbine (daca).

V ta namen si izposodi pri kmetu velikega psa, vtakne ga v vrečo, vrže vrečo čez rame, gre v mesto ter se niti ne zmeni za dacarje. Seveda ga le-ti takoj primejo ter vprašajo, kaj nese v vreči. Boječe jim pove, da je kupil zunaj na kmetih psa, katerega je vtaknil v vrečo, da bi več ne našel nazaj k prejšnjemu gospodarju. Dacarji mu ne verjamejo ter zahtevajo, naj jim razveže vrečo ter pokaže psa. Po dolgem

oprezovanji dene mož vrečo na tla ter jo odveže. Komaj pa je odprta, skoči pes iz nje ter pobegne nazaj na svoj dom.

Ko tihotavec to vidi, začne ga klicati ter vpije in joka tako, da se zasmili celo strogim dacarjem. Nato zbeži za psom in čez kake pol ure se že zopet vrne z vrečo na hrbtu ter pripoveduje dacarjem veselega srca, da že zopet ima svojega «Sultana». Dacarji ga puste sedaj mirno v mesto, ker so mislili, da ima res zopet psa v vreči. Toda ni imel psa, ampak ono kupljeno tele.

25. Tiskovni pogreški.

Po časopisih se pogostoma čitajo tiskovni pogreški, ki so tako smešni, da bi človek skoraj mislil, da niso nastali slučajno, nego iz stavčeve nagajivosti. Naj se prečita samo ta-le beležka, ki je ugledala beli dan v amerikanskem časniku:

«Prečastiti propovednik Jonas Thomson se je v cerkvi Sv. Andreja v Newyorku poslovil od velike množice poslušalcev. Ganjenega srca je povedal, da mu je zdravnik nasvetoval, naj se gre čez morje zdraviti na francosko milo zemljo. Ko je dal poslušalcem še mnogo dobrih svetov, pogledal je v goreči molitvi proti nebu — in mahoma zdirjal po ulicah Beafit-Streeta. Tam so ga pobalini ujeli in mu poveznili lonec čez glavo. Zdaj je divjal še bolj nego prej, a naposled je pomeril policist nanj z revolverjem ter ga ustrelil!»

Kako je nastala ta pomota? Stavec je prelomil poročilo o pridigi in zraven dejal drugi konec poročila o steklem psu.

26. Brezplačna vožnja.

V Celji je živel okolo l. 1850., torej v onem času, ko so zgradili železnico do Trsta, krojač, po imeni Muzelj. Bil je znan, da ni kaj bistrega uma, pač pa jako lahkoveren, zato so tudi razni meščani uganjali ž njim svoje šale. Jedno teh naj povem.

Muzelj je rad dohajal k «Levu», kjer se je vsak večer zbrala stalna družba «veselih vinskih bratcev», med njimi tudi nekov nižji uradnik.

Nekega večera se menijo tudi o novi železnici, in uradnik pravi, kako prijetno je sedaj uradnikom, ker se lahko brezplačno popeljejo, kamor se jim poljubi. Takoj vpraša Muzelj: «Kako pa na železnici spoznajo uradnika?» (Tedaj namreč še niso nosili posebnih uniform.) Uradnik, vedno poln muh, si takoj izmisli šalo in pravi: «Ako plačate nekaj bokalov ljutomerčana, pa vam povem!» — «No,» misli si Muzelj, ki se je rad vozil po svetu, «ta trgovina ni slaba! Ako res zvem to skrivnost, koliko si lahko prihranim!» Po kratkem premisleku reče, da plača pet bokalov. Uradnik je zadovoljen ter reče: «Da vas bodo spoznali za uradnika, treba je le, da potegneta, kadar ste dobili vozni listek, s kazalcem desne roke pod nosom! Tako-le!»

Muzelj si to dobro zapomni ter se sklene takoj drugi dan odpeljati v Trst. Gre na kolo-dvor k blagajnici ter zahteva vozni listek za II. razred. Ko mu dá blagajničar listek, potegne Muzelj s kazalcem desne roke od desne proti levi pod nosom, in blagajničar, ki je bil o tej

šali poučen, pokima ter se obrne k drugemu potniku. Vesel, da je zvedel toli dragoceno skrivnost tako po ceni, sede Muzelj široko v voz ter oddrda proti jugu.

V Trstu si nekaj dnij ogleduje mesto, vozi se za kratek čas po morji in ko zapravi do malega ves denar, nameni se zopet v Celje. Gre na kolo-dvor in zahteva vozni listek II. razreda. Uradnik mu ga dá, a nikar da bi plačal, potegne Muzelj s kazalcem desne roke pod nosom ter misli oditi. Blagajničar pa zakliče za njim: «Gospod, plačajte, plačajte!» Muzelj se ustavi, potegne še jedenkrat s prstom pod nosom, misleč, da morda uradnik prej tega ni videl. A blagajničar, ki se veda ni poznal tega znamenja, zahteva še ostreje svoje plačilo, in ker Muzelj ne plača, pa tudi listka neče vrniti, pokliče uradnik redarja, ki odžene Muzelja kot sleparja na policijo. Ko tu zvedo, kdo in odkod je, pošljejo ga, ker ni imel denarja za vožnjo, po odgonu zopet domov v Celje.

Ko pride drugi večer k «Levu», sede sam k svoji mizi, pije čmeren svoje vino ter niti ne pogleda drugih tovarišev. Čez nekaj časa pa stopi oni uradnik k njemu ter ga prijazno vpraša: «Kako je, prijatelj? Kako ste se vozili?» — Muzelj mu obrne hrbet ter ga niti ne pogleda. Ko ga uradnik le izprašuje, pove mu Muzelj ves jezen, kako so ga imeli «za norca» in kako se mu je godilo v Trstu. Sočutno ga vpraša uradnik: «Kako ste pa napravili v Trstu, da vam blagajničar ni hotel dati brezplačno voznega lista?» — «Potegnili sem, kakor ste mi rekli, s kazalcem

desne roke pod nosom!» odgovori Muzelj odkrito. «Ej, seve!» pravi uradnik, «tedaj seve niste dobili brezplačno listka, ker niste napravili pravega znamenja! Z desnim kazalcem od desne na levo pod nosom potegniti, tako je za tja (tour); za nazaj (retour) se napravi narobe s kazalcem leve roke od leve na desno, tako-le!»

Strmé gleda Muzelj uradnika. Takoj spozna, da si je res on «sfalil» in da je uradnik nedolžen. Jasnega lica sede zopet k tovarišem ter pije z njimi kakor prejšnje večere. Ali se je še kdaj poskusil brezplačno voziti po železnici, to «Šaljivcu» ni znano.

VIII.

Iz duhovskega življenja.

1. Kaj pomaga vse pridigovanje.

«Danes bodo novi gospod župnik prvič pridigovali,» pogovarjali so se v cerkev gredé kmetje grajske vasi; «radi bi vedeli, kaj znajo novi gospod.»

Novi gospod župnik pa je govoril tako lepo o marsikateri zapovedi, da so se kmetje prav zadovoljni še ves teden pogovarjali o tem govoru.

Drugo nedeljo pa župnik ni pridigoval in tudi še tretjo nedeljo ne, tem pridneje pa je hodil okolo po polji in gozdu, po hišah in vrtih ter opazoval delo in nedelo kmetov. Četrto nedeljo pa stopi župnik zopet na prižnico ter pove drugič ravno ono pridigo. Kmetje so začetkom poslušali, potem malo debelo gledali in na poti domov pazno govorili o stari in novi pridigi.

Zopet minejo štirje tedni, in župnik pride novič na prižnico ter govori ono prvo pridigo od besede do besede že tretjič.

To pa kmete razdraži; majejo z glavami, šepetajo ter kažejo prav očitno svojo nejevoljo. Toliko da mine opravilo, stakne pred cerkvijo

nekaj največjih kričačev glave; soglasno sklenejo z župnikom prav resno izpregovoriti zaradi tega čudnega pridigovanja. Vsa tolpa odide v župnišče, mojster šivankar je njih vodja in besednik. Na pol jezno, na pol boječe nagovori tako-le župnika, ko jih vpraša, česa žele:

«Pa, gospod župnik, mi bi vender radi vedeli, ali nam res ne znate pridigovati nič drugega?» — «O, vi ničvredni svojeglavneži,» odgovori župnik nejevoljno, «jaz naj bi vam napravil že novo pridigo, ko še po oni prvi niste začeli živeti? Storite prej ono, kar sem vam dejal v prvi pridigi, potem vam že napravim drugo. Če pa nečete, tedaj je že jedna pridiga preveč.»

Kmetje se zmuznejo drug za drugim iz sobe, in mojstra šivankarja je zelo sram. Je li pa je to kaj pomagalo, ne vem, drugače bi se še drugje lahko poskusilo kaj takega.

2. Pomoček zoper spanje pri pridigah.

Pridigar se je nekoč zelo trudil z dobro pridigo. Toda mnogo njegovih poslušalcev je spalo. Pridigar se nekaj časa niti ne méni zanje, temveč pridiguje dalje. Ko pa poslušalci vedno le spe, umolkne ter jih opazuje. Sedaj so vsi radovedni, kaj pomeni ta molk; vzdramijo se, vzbujajo tudi svoje sosede in gledajo prav pozorno na pridigarja. Smejé se zmaje pridigar z glavo in pravi: «Ali ste pač čudni ljudje; če pridigujem, spite, če pa molčim, tedaj ste pozorni in bi radi poslušali.»

3. Še drug pomoček, da se poslušalci vzbude iz spanja.

Če pridigar vidi, da njegovi poslušalci niso pazni ali da celo spe, naj stori tako kakor dr. Alymer, škof londonski. Ko nekdanj vidi, da večina njegovih poslušalcev spi, začne na glas čitati iz hebrejskega Sv. pisma, katero ima pri sebi. Ko so takoj vsi pozorni, reče jim škof: «Kakšni ste vnder! Pazno poslušate, če vam kaj čitam, o čemer ne razumete niti besedice; če pa z vami govorim v materinem jeziku, o rečeh, ki se tičejo vaše duševne blaginje, pa — spite.»

4. Ženska v cerkvi nima govoriti!

Župnik je v pridigi župljanom razlagal evangelij, govoreč o onih dveh mladeničih, ki sta šla v Ěmavs. Zgodi se pa, da kmetico, gredočo v cerkev, srečata dva mesarja. Vprašata jo, ima li kaj telet na prodajo. Žena se vrne ž njima in ko proda teleta, pohiti zopet v cerkev k pridigi, katere pa že precěj zamudi. Ravno ko stopi v cerkev, govori župnik o onih dveh svetopisemskih mladeničih ter vpraša: «Kdo sta bila ta dva?» Žena odgovori: «Ěj, dva mesarja sta bila, gospod župnik, ki sta šla teleta kupovat.» «Kaj,» odgovori župnik, «mesarja, buča neumna! Učenca Kristusova sta bila.»

5. Nasičenje 5000 móż.

Župnik neke vasi je pridigoval, kako je Jezus nasitil 5000 móż. Govoreč o brezvernežih, ki tega čudeža ne verujejo, razgreje se tako, da

pravi: «Mislim, da v moji župniji ni nobene take garjeve ovce.» Slednjič poslušalce celo vpraša: «Je li, da vsi verjamete to?» Vsi molče, le župan, ki ni bil župniku prijatelj, reče na glas: «Jaz ne verjamem!» Zaradi tega pohujšljivega odgovora zatoži župnik župana, in župan mora plačati 100 gld. globe. Prihodnje leto reče župnik v pridigi o istem predmetu: «Upam, da letos ni nikogar, ki ne bi verjel tega čudeža. Lani je sicer župan dvojil o njem, a bil je za to kaznovan!» Zaradi tega izreka pa zatoži župan župnika, in tega takisto kaznujejo za 100 gld., ker je zlorabil leco. Tretje leto na ravno ono nedeljo se župnik in župan slučajno snideta pred cerkvijo, in župnik reče: «Župan! Predlanskim ste vi nasitili onih 5000 móž, lani pa jaz. Mislim, da bo za naju oba najbolje, ako odslej to zopet prepustiva našemu ljubemu Odrešeniku!»

6. Ali pridejo tudi ženske v nebesa?

«Ženske ne pridejo v nebesa,» reče župnik v pridigi. Da bi se odpovedal tej krivi veri, pozovejo ga k škofu. V zagovoru pa se župnik sklicuje na Sv. pismo, kjer se čita v skrivnem razodetji sv. Janeza: «In bilo je v nebesih kake pol ure vse tiho.» — «Kako bi bilo to mogoče,» pravi župnik, «če bi bile tudi ženske v nebesih!»

7. Bog ne more vsem ustreči.

V vasi I. pride nekaj kmetov k župniku, naj izprosi od Boga dežja, ker je dejal v zadnji pridigi, da živa vera vse premore. Župnik jim

odgovori: «Rad vam storim to, toda skrbeti mi ni le za vas, ampak za vse župljane. Skličite vse, da se pogovorimo.» Ko se vsi župljani zbero pred župnikom, vpraša vsakega posebe, kakšnega vremena si želi. Pa glej! Ta hoče dež, drugi solnce, Matijček si želi to, Janez ono. Ko se kmetje tako prepirajo, pravi župnik: «Čudaki! Kako naj bi vam Bog vsem prav napravil?»

8. Tolažba.

Stara žena je svojega izpovednika vedno nadlegovala, ali bo vzveličana ali ne. Izpovednik jo poskuša umiriti tako in drugače, pa zastonj. Naposled ga mine potrpežljivost. Ko ga žena nekega dne zopet nadleguje s svojim vprašanjem in je vse poučevanje zastonj, reče ji izpovednik: «Odpri usta!» Ko ženica usta odpre in izpovednik v njenih čeljustih ne vidi nobenega zobu, reče ji: «Gotovo prideš v nebesa; zakaj v peklu je jok in škripanje z zobmi, ti pa nimaš nobenega zobu!» Je li to ženico umirilo, ne vemo.

9. Vse namesto jedne.

Sloveči dunajski dvorni pridigar, avgustinec pater Abraham a Sancta Clara, je pridigoval nekdam o grešnici Magdaleni ter rekel: «Tudi med mojimi poslušalkami sedi taka Magdalena! Želite li vedeti, katera je? — Glejte, vrgel ji bom to-le knjigo v glavo!» — To izrekši, vzdigne roko ter nameri. — Vse poslušalke umaknejo glave! «Kaj?» pravi pridigar, «mislil sem, da je le jedna, pa so vse!»

10. Na jednom samem vozičku.

Nekoč je pridigoval: «Device dunajske! Na jednom samem vozičku si jih upam vse zvoziti iz mesta!» To je bilo pa vendar preveč za visoko dunajsko gospodo. Zahtevajo torej, da pater to očitanje javno prekličé. — «Ničesar ne prekličem!» pravi v prihodnji svoji pridigi, «prav ničesar! Kakor sem rekel, na jednom samem vozičku jih speljem iz mesta! Saj nisem rekel, koliko-krat bi peljal!»

11. Plačilo za grehe.

Izpovednik je hotel kmetskemu dekletu prav živo predočiti velikost njenih grehov. Zato reče: «Kaj meniš, kaj si zaslužila za svoje grehe?» Naglo odgovori dekle: «Častiti gospod! Ničesar ne zahtevam zanje!»

12. Pri izpraševanji.

Župnik: «No, Anica, povej mi, koliko je Bogov?»

Nevesta: «Jeden!»

Župnik: «Prav! Koliko je pa oseb?»

Nevesta: «Z godci vred jih bo štiriindvajset!»

13. Kje pa je sin?

Ubožen kmet pride k župniku ter ga naprosi, da bi mu pomagal. Župnik reče: «Dam ti nekaj mernikov žita, ako se znaš prekrižati!» Kmet poskusi ter se, žal, prepriča, da se je že pre-

križati pozabil. Župnik mu reče, naj gre domov, pa ko se nauči, sme priti po žito.

Drugi dan na vse zgodaj pride kmet zopet ter se prekriža, rekoč: «V imeni Boga Očeta in svetega Duha. Amen!» — «Kje pa je Sin?» vpraša župnik. «Spodaj čaka z vrečo!» odgovori kmet.

14. Povabilo.

Župnik pride k sosеду, da bi ga za prihodnji dan povabil na kosilo. Ker pa nikogar ne najde doma, zapiše na listek: «Gospod sosed J. J. kakor tudi gospod kapelan sta za jutri k meni povabljeni na kosilo.» List prilepi na vrata ter gre zopet domov. Gospoda soseda pa nista samo drugi dan, nego tudi prihodnje dni dohajala na kosilo. To se je župniku, ki ju je povabil le na jeden dan, čudno zdelo. Zato vpraša tretji dan svoja soseda, kako da mu tako pogostoma izkazujeta čast, ko ju je vendar povabil le za jedenkrat. Gospod sosed pa mu odgovori, da najde vsak dan doma na vratih prilepljen listek: «... sta za jutri k meni povabljeni na kosilo.»

15. Izogni se!

Duhovnik velikega mesta gre na izprehod. Sreča ga mestni postopač, čegar največje veselje je bilo, drugim poštenim ljudem, sosebno duhovnikom, kaj ponagajati. Ko pride do duhovnika, sune ga neprijazno v stran, rekoč: «Ne bom se izogibal vsakemu oslu.» — «Jaz pa,» odgovori duhovnik krotko in gre dalje.

16. Kakor ti meni, tako jaz tebi.

Grof brez posestva se je hotel s titularnim opatom pošaliti. «Midva se poznavata že dlje časa, gospod opat, pa še ne vem, kje je vaša opatija?» — «To se mi zdi prav čudno,» odgovori mu opat, «saj je vendar sredi vaše grofovine.»

17. Največji čudež.

Potujoč župnik pride nekdam na obed v krčmo. K njegovi mizi prisede pozneje tudi mlad častnik, ki draži župnika tako in drugače. Župnik je molčal ter se je vedel, kakor bi ničesar ne slišal, kar je častnika še bolj jezilo. «Gospod župnik,» pravi naposled, «vi ste duhovnik in morate dobro poznati Sv. pismo. Povejte mi vendar, kateri je največji čudež v Sv. pismu?» — «Gospod častnik,» odgovori župnik, «bodite tako prijazni in govorite o čem drugem. Za ta kratki čas, kar bova tu skupaj, res niso taki pogovori.»

A častnik zahteva, naj župnik pove svoje mnenje. Ko pa župnik vedno le molči, reče častnik: «No, gospod župnik, pa ga vam povem sam. Največji čudež v Sv. pismu je, da si Elija, ki se je v žarečem vozu odpeljal v nebesa, ni osmodil hlač. Ta čudež,» nadaljuje častnik samosvestno, «je največji izmed vseh. Vidite, da je častnik bolj zveden v Sv. pismu nego vi.» — «Prav govorite, gospod častnik,» pravi župnik, «in prav rad se dam poučiti od vsakoga. Pa v tem trenutku sem se spomnil še večjega čudeža, kot je ta, in proti njemu je vaš prava malenkost.»

«In kateri bi neki bil?» vpraša častnik radovedno.

«Da je za časa Bileama osel govoril, ko ga vender nihče ni vprašal.»

18. Kakor sèm tako tja.

Kardinal Campegi se zaplete z modenskim vojvodo v prepir. V prepiru oponese vojvoda kardinalu, da je bil njegov oče preprost svinjski pastir. — «Istina!» odgovori kardinal, «pa ko bi bil vaš oče tudi svinjski pastir, iz vas ne bi bilo nikdar kaj boljšega.»

19. Jednaka mera.

Slavni bogoslovec Strigelij je bil dolgega in močnega života. Ko ga nekđaj povabijo na kraljevski dvor, začno se nekateri dvorniki ž njim šaliti. Ko smešijo tudi njegovo telesno velikost in jakost ter mu nekdo reče, da bi bil izvrsten mlatič, prime ga Strigelij za roko in mu dé prav uljudno: «Dà, če sem mlatič, držim sedaj pač cepca v roki.»

20. Neuka dostojanstvenika.

Maršal Villeroi, namestnik francoskega kraljeviča Ljudevita XV., je imel zelo grdo pisavo. Nekđaj pošlje pismo kardinalu Andreju Fleuryu, učitelju mladega kralja. Ker pa Fleury ni mogel prečitati tako slabega pisanja, naprosil je maršala, naj mu izrazi svojo željo jasneje.

Ko mu maršal pošlje še drugo prav tako grdo pisano pismo, odgovori mu Fleury: «Kakor

prvega, tako tudi vašega sedanjega pisma ne morem prečitati. Zato bi vas prosil, da rešiva čast naju obeh, da mi ne pišete nič več — zakaj sicer poreko: Kralj ima namestnika, ki ne zna pisati, papež pa kardinala, ki ne zna čitati.»

21. Dobro odgovoril.

Napihnjen filister, velik sovražnik duhovščine, hoče v družbi navzočega župnika podražiti in reče med drugim: «Če bi imel neumnega sina, moral bi biti duhovnik.» Župnik pa odgovori: «Vaš dobri oče so bili pač drugih mislij.»

22. Menih in protestantovska duhovnika.

Menih se snide v krčmi z dvema protestantovskima duhovnikoma, ki sta imela tudi svoji soprogi s seboj. Dasi nejednake vere, spoprijaznili so se vendar kmalu. Jeden protestantovskih duhovnikov bi se bil rad nekaj pošalil ter je ukazal v kuhinji, naj jim za večerjo prineso štiri jerebice. Ko pride jed na mizo, naprosi duhovnik meniha, naj razdeli jerebice, češ: «Ker mora razdeliti štiri jerebice med pet oseb, zase morda ne pridrži nobene.» Menih, ki précej spozna nastavljeno past, razdeli jerebice tako-le: Nabode jerebico na vilice, obrne se k duhovniku na desni in reče: «Vi gospod, vaša gospa in ta jerebica ste trije.» Potem nabode drugo jerebico, obrne se k duhovniku na levi in pravi: «Vi, gospod pastor, vaša soproga in ta jerebica ste tudi trije;» in naposled reče: «Dragi prijatelji! Jaz in te dve

jerebici, ki sta še ostali, smo tudi trije. Mislim, da je ta razdelitev, po tri in tri, najboljša.»

23. Papež.

Župnik nekega mesta pride v krčmo. Za mizo je pri kupici vina zbranih mnogo uradnikov in meščanov. Med njimi je tudi protestantovski kupec, ki ima psa po imeni «Papež.» — «Papež, Papež!» klical ga je, «pridi k meni, dobiš kruha.» Navzoči katoličani vprašajo župnika: «Ste li slišali, kako je ime psu?» — «Slišal,» odgovori župnik.

«Pa trpite kaj takega?» vprašajo oni. «Ali ga ne boste zavrnilo?»

«Čemu neki?» pravi župnik. — «To je neumevno,» menijo zopet drugi.

«To je prav lahko umevno,» dé župnik. «Mi katoličani imamo v Rimu svojega papeža. Če pa oni gospod misli, da je ta ‚papež‘ pod mizo za njegovo cerkev dober, kaj nam do tega?»

24. Papež Leon X. in alhimist.

Alhimist* je posvetil spis, v katerem je trdil, da zna zlato delati, papežu Leonu X., češ, da ga ta bogato obdari.

Leon X. pa mu pošlje samo veliko vrečo s tem-le pismom: «Dragi gospod! Ker ste tako prebrisani, da znate zlato delati, ne potrebujete drugega nego vreče, v katerih ga boste shranjevali.»

* Alhimisti so poskušali iz navadnih rud delati zlato.

25. Ne skrbite za jutri.

Graščak povabi domačega župnika na kosilo. Po končanem izvrstnem kosilu vzame župnik še dva pečena goloba ter si ju vtakne v žep. «Gospod župnik,» pravi graščak, «vi ne živite po svojih naukih; vedno pridigujete: Ne skrbite za jutri, a sedaj jemljete goloba s seboj!» — «Prav zato, da mi ne bo treba skrbeti za jutri,» reče župnik, «ponesem ta goloba domov.»

26. Duhovnik in odvetnik.

Sešla sta se duhovnik in odvetnik. Odvetnik vpraša duhovnika, da bi se ž njim pošalil: «Ko bi se duhovnik in hudič pravdala, kaj menite, kdo bi dobil pravdo?» — «Gotovo hudič,» odgovori duhovnik, «saj ima vse odvetnike za seboj!»

27. Pot v nebeško kraljestvo.

Župnik si je dal pred župniščem poravnati cesto ter je tudi sam pomagal pri tem delu. Plemenit gospod, prišedši tja, reče župniku zaničljivo: «Kakor vidim, popravljate cesto, ali to ni pot v nebeško kraljestvo.» — «To seveda ni, častiti gospod,» odgovori župnik, «ker bi bilo res veliko čudo, da vas vidim na nji.»

28. Dobro so si izmislili.

Očetje frančiškani v tridentskem samostanu na Tirolskem so minulo leto zapazili, da jim nekdo na vrtu krade grozdje in sadje. Da bi ujeli tatu,

potegnejo nekega dne okolo in okolo vrta tanko vrvico, katere jeden konec navrnejo v sobo ter privežejo ob njo zvonček.

Komaj ugase zvečer luč, že se oglasi zvonček. Očetje steko na vrt in zasačijo tatu. «Če hočeš jesti frančiškansko grozdje in sadje, nosi tudi znamenje frančiškansko!» reko mu ter ga odvedejo v refektorij, posade ga na stol, in frater brivec mu napravi na glavo lepo in veliko — tonzuro. Nato ga izpuste.

Drugi dan se je zdelo nekemu čevljarju v mestu čudno, zakaj dela jeden njegovih pomočnikov pokrit. Na vprašanje, zakaj se ne odkrije v sobi, pravi pomočnik, da ima silen nahod. Ko mu pa mojster navzlic ugovoru sname klobuk, ugleda na glavi najlepšo frančiškansko tonzuro!

IX.

Iz zdravniškega življenja.

1. Osepnice staviti ne pomaga nič.

«Jaz nikakor ne verjamem, da bi osepnice staviti kaj pomagalo!» pravi trmast kmet zdravniku. «Prav lani ste stavili mojemu Mihcu osepnice, a drugi dan je padel skozi okno in pri tej priči obležal mrtev!»

2. Kmetovalca.

Zdravnik Mazovič pokliče tesarja, da bi mu popravil plot okolo vrta. Komaj prideta na vrt, zapazita, da gori bližnja vas. «Tam meni pšenica cvete!» vzklikne tesar ter skoči čez plot, da bi bil prej pri ognju. V naglici pa se spotakne, pade ter si zlomi nogo. Mirno odgovori zdravnik: «Moja pa je že zrela.»

3. Če se le prav rabi.

«Dà, gospod Smučiper, kakor rečeno, da sem tako dobro rejen, zato moram zahvaljati jedino le Revalento arabico!»

Smučiper: «To mi je neumevno! Mene je ta budalost šele bolj posušila!»

«To je pač niste prav rabili! Prava uporaba je: Vzemi štiri grame ‚Revalente arabice‘, precejšen kos pečenke s krompirjem ter zalij oboje z litrom dobrega rdečega vina! Stori to vsak dan dvakrat in čez šest mesecev se boš čudil nasledkom!»

4. Osličje mleko.

Nekaj mladih gospodkov se je prepiralo, čemu je osličje mleko. Ta trdi to, drugi drugo; nazadnje reče jeden, da je osličje mleko najboljše zdravilo zoper sušico. Ker mu drugi tega ne verjamejo, sklenejo pisati slavnemu profesorju na vseučilišči v B. ter ga naprositi, da razsodi in pove, čemu je osličje mleko. Skoro dobe ta-le odgovor: «Za mlade osle!»

5. Kaj početi?

A: «Premili prijatelj! Zdravnik mi je prepovedal vino, pivo, žganje in tobak! Zjutraj naj pijem le mleko i. t. d. Kaj naj počnem?»

B: «Ej, drugega zdravnika si poišči!»

6. Bolje trpeti nego plačati.

Kmetič pride k zdravniku in ga naprosi, da bi mu izdrl zob. Zdravniški pomočnik je bil jako neroden človek ter je potegnil namesto jednega zobu dva. Kmetič je bil zelo žalosten in se ni dal utolažiti zaradi izdrtega zdravega zobu.

Pomočnik ga tolaži in mu reče naposled: «Pomirite se oče in molčite; zakaj če zve moj gospod, da sem vam izdrl dva zoba, plačate za oba!» — To kmeta utolaži, da takoj plača za izdrti bolni zob ter naglo odide.

7. Kako se godi vdovcu.

Zdravnik-vdovec reče dekli: «Lenčka, meni se zdi, da je perica prinesla precej menj perila nazaj, nego sem ga ji dal!»

Lenčka: «Saj ste si vender zapisali, kaj in koliko ste dali prat!»

Zdravnik: «Ne, nisem si nič zapisal!»

Lenčka: «O jejmine! Pa imate zunaj na deski zapisano, da ste ,praktičen‘ zdravnik!»

8. Nezmotni recepti.

V društvu je trdil zdravnik L., da še ni zapisal nobenega recepta, ki ne bi bil pomagal. — «To ni mogoče!» ugovarjajo nekateri. — «Uverjam vas na svojo čast!» odgovori zopet zdravnik, «če niso pomagali mojim bolnikom, pa so pomagali meni in lekarju.»

9. Dobro priporočilo.

Zdravnik: «Kaj vam ,fali‘?»

Žena: «Denarja, gospod doktor! — Lepo prosim, dajte mi goldinar, in razglasila bom povsod, kako hitro ste mi pomagali.»

10. Pogovor na cesti.

Tinček: «Kam pa tako hitiš, Gregec?»

Gregec: «Po zdravnika; žena moja mi nič kaj ne ugaja.»

Tinček: «Počakaj, Gregec, grem tudi s teboj; moja žena mi že dolgo ne ugaja.»

11. Kako človek zboli.

Janeza trese huda mrzlica, in zdravnik ga vpraša: «Kaj si pa storil, da si našel to bolezen?» Janez odgovori: «Glejte, sanjalo se mi je o mastni svinjetini z zeljem, katero sem bil pojedel vso sam; a svinjetina je bila menda pregreta, zakaj odkar sem se vzbudil, bolan sem na smrt.»

12. Čuden zdravnik.

Potnik zboli v gostilni ter pošlje po zdravnika. Takoj pride nekdo v sobo. «Ali ste vi zdravnik?» vpraša bolnik. «Da, kaj vam je?» — «Zelo sem bolan!» — «Ali ne morete nekoliko vstati?» — «Ne!» odgovori bolnik. «Kaj, tudi v sobi ne?» — «Ne, niti v sobi si ne upam vstati!» — «No, to je izvrstno!» reče tujec, vzame potnikovo uro in denarno listnico ter odide.

13. Brezplačno.

A: «Za Boga, kakšen si po lici! Kdo te je tako razmesaril?»

B: «Ej, z ranocelnikom sva se stepla.»

A: «Pa si ga vender zatožil?»

B: «Zakaj neki? Saj mi je rane brezplačno zašil!»

14. Nevarno.

Zdravnik, poklican k bolniku, zapazi majhno rano ter ukaže, naj hitro odpošlje hlapca v lekarnico po mazila. Bolnik se ustraši in reče: «Oh, za Boga, gospod, mislim, da še ni tako silno nevarno!» — «Silno nevarno je,» odgovori zdravnik; «zakaj če hlapec ne prinese hitro mazila, pa se rana zaceli že prej.»

15. Žebli v krsto.

Zdravnik: «Mihec, Mihec! Že zopet pri vinu! Ali ti nisem vina strogo prepovedal, ker je vsak liter, katerega popiješ, žebelj več v tvojo krsto?»

Mihec: «Oj, gospod zdravnik, jaz vina ne morem pustiti! Mislim si: Jeden žebelj več ali menj v krsti mi je po smrti pač jedno, najsi bo krsta polna žebeljev kakor jež bodic!»

16. Težko vzdigovanje.

Zdravnik: «Od česa si to dobil, da se tako treseš?»

Bibla: «Preveč sem vzdigoval!»

Zdravnik: «Kaj si vzdigoval?»

Bibla: «Polne litre!»

17. Vesten bolnik.

Zdravnik: «No, Florijanček, ali si me slušal ter si opustil krčmo?»

Florijanček: «I seve, gospod! Vino mi tekne tudi doma prav dobro!»

18. Jediní pomoček.

Ko je bil slavni zdravnik Hufeland nekđaj poklican k bolnici, ki je besedičila tako mnogo, da zdravnik nikakor ni mogel do besede, rekel ji je: «Pokažite jezik!» Ko ga bolnica sramežljivo nekoliko pokaže, reče ji zdravnik: «Ne tako malo, milostiva gospa, ves jezik hočem videti!» Ko bolnica pomoli ves jezik iz ust, reče Hufeland: «Tako, zdaj ga pa primite in držite, dokler ne preiščem, kakšno bolezen imate!»

19. Šele prvi.

Zdravnik je nekje stavil osepnice. Ko je delo že skončal ter pospravljaj orodje, odprla so se zdajci vrata in v sobo je stopila žena z jednoletnim otrokom v naročaji. Nejevoljen reče zdravnik: «No, ta je menda vender zadnji?» — «Oh, gospod doktor,» odgovori žena sramežljivo, «šele prvi!»

20. Zdravilo za hude žene.

Bila je nekđaj hudobna, jezava žena, ki je svojega moža tako dolgo dražila z ostrim jezikom, da jo je do dobra pretepel. Žena, katera ni po-

mislila, da provzročuje vse to sama s strupenim jezikom, gre nekega dne k slavnemu zdravniku ter ga naprosi, naj ji za Boga dá zdravila zoper moževo divjanje. Zdravnik takoj spozna, kakega zdravila ji je treba. Vzame torej stekleničico navadne vode ter jo dá ženi z naročilom, naj vselej, kadar se moža loti togota, vzame polna usta tega zdravila ter je ima tako dolgo v ustih, da se možu jeza zopet poleže.

Ker je žena vestno izpolnjevala ta nasvet, ni dobila od tega časa od svojega moža ne samo nobenega udarca, ampak tudi nobene neprijazne besede. Za to zdravniku ni bila ne le prav hvaležna, nego mu je prinesla tudi lep dar.

21. «Flajštri.»

Mož je imel ženo, ki se mu je nalašč naredila bolno in rekla: «Ej, ljubi moj Jurij, pojdi k zdravniku in prinesi mi ‚flajšter‘!» — Mož takoj odide k zdravniku in reče: «Gospod dohtar, flajšter, flajšter!» Ta pa je mislil, da ga ima Jurij za flajšter in ga ploskne za vsako uho jedenkrat. Jurij se obrne in gre domov. Žena mu precej reče: «Jurij, ali si dobil flajšter?» Mož ji odgovori: «Dobil sem in prinesel dva ter počí ženo za uho. Žena sedaj brž zdrava skoči kvišku, Jurij pa se vrne k zdravniku.

Ko ga ta ugleda, nasmeje se mu: «No, Jurij, ali sta pomagala flajštra?» — Jurij: «Gospod, dobro sta pomagala, pa še obeh niti porabil nisem, jednega prinašam nazaj.» — Rekši ploskne prav živo zdravnika za uho in odide.

22. Na rokah me nosijo.

Zdravnik pride k bolniku ravno, ko ga prenašajo iz postelje v posteljo. «Kako je kaj, prijatelj?» vpraša ga zdravnik. «Prav dobro,» odgovori bolnik. «Kakor vidite, nosijo me še vedno na rokah!»

23. Tekne mu.

Zdravnik: «Ali vam tekne jed?»

Bolnik: «I, če imate ravno kaj pri sebi, gospod zdravnik, pa bi že jedel!»

24. Kmetska ošabnost.

Zdravnik: «Tako, nate zdravilo za svojega moža! Dajte mu vsake štiri ure jedno žlico!»

Kmetica: «Oh, gospod doktor, saj mu jo lahko dam vsake pol ure. Nismo, hvala Bogu, tako ubožni, da bi si že zdravil ne mogli kupovati!»

25. Srečno odnesel.

Zdravnik pride kakor navadno zvečer v bolnico ter vpraša strežnika: «Koliko jih je umrlo danes?» — «Pet jih je zaspalo v Bogu!» odgovori strežnik. — «Saj sem vendar šesterim bolnikom zapisal zdravila,» pravi zdravnik, «kaj je s šestim?» — «Ta ni hotel izpiti zdravila, ta še živi!» odreže se strežnik.

26. Ne zaupa.

Gizdalin: «Gospod doktor! Poslal sem sicer po vas, a odkrito vam povem, da nič ne zaupam sedanjemu zdravilstvu!»

Zdravnik: «Nič ne dé! Osel tudi ne zaupa živinozdravniku, a ta mu venderle pomaga!»

27. Dobra tolažba.

Bolnik: «Ali res ozdravim, gospod doktor?»

Zdravnik: «Gotovo, gospod! Zakaj izmed sto ljudij, kateri imajo to bolezen, ozdravi le jeden! Zdaj pa mi jih je, kakor vidite tu-le iz mojih zapiskov, umrlo že 99, tedaj vi ozdravite!»

28. So li raki zdravi?

Gospa: «Gospod doktor, so li raki zdravi?»

Zdravnik: «Gotovo, milostiva gospa! Vsaj k meni še ni prišel nobeden po zdravila!»

29. Sami ne jemljemo zdravil.

Mlad zdravnik sedi pri postelji 30letne gospice ter potrpežljivo posluša dolgočasne tožbe o nje boleznih. Ko gospica konča, reče ji zdravnik: «Vaše bolehanje ni prav za prav nikakeršna bolezen, nego le neko neprijetno nervozno stanje. Omožite se, in takoj se poleže!» — Gospica nekoliko pomisli, potem pa reče: «Dà, prav govorite, gospod zdravnik! Storila bom, kakor mi svetujete! — Kaj, ko bi me vzeli vi?» — Zdravnik odgovori: «Žal mi je, gospica, da tega ne morem storiti! Mi zdravniki zdravila sicer zapisujemo, a sami jih ne jemljemo!»

30. Migljaj.

Bolnik (rekonvalescent): «Gospod doktor! Ali bi mi škodovalo, če bi se česa ustrašil?»

Zdravnik: «Seveda bi vam škodovalo!»

Bolnik: «Tedaj pa prosim, da uravnate račun po tem!»

31. Na dobičku.

Ljubljanski trgovec K. se je odpeljal po opravkih na Dunaj. Predno opravi tam svoje posle, zboli prav nevarno. Ko čez štiri tedne zopet ozdravi, dobi od zdravnika prav «slan» račun. Ko račun dlje časa pregleduje, vpraša ga zdravnik: «Ali niste zadovoljni ž njim?» — «O prav zelo!» pravi trgovec. «Preračunil sem ravnokar, da bi bil moral doma v Ljubljani ležati za ta denar pet let v postelji, tukaj na Dunaji pa sem odslužil to, hvala Bogu, že v štirih tednih!»

32. Moč blejske kopeli.

Bolehna gospa s Koroškega pride na Bled zdravja iskat. Ko ugleda opoldne pri kosilu jako krepkega moža, nagovori ga in vpraša: «Ali ste vi tudi zaradi zdravja tu?»

«Dà», odgovori gospod. «Vidite, ko sem prišel semkaj, bil sem tako slaboten, da si še misliti ne morete. Niti hoditi nisem mogel, zakaj kosti so mi bile mehke kakor testo, o mišicah kar ni da bi govoril!»

«Oh, ljubi Bog,» reče gospa, «in potem ste se tako okrepčali?»

«Od prvega dne, odkar sem prišel semkaj! Pomislite, da tedaj nisem imel nobenega zobu, da nisem mogel govoriti in da si od same slabosti nisem mogel kar nič pomagati!»

«In kaj vam je pomagalo tu?» vpraša gospa dalje.

«Spanje, dobri zrak, kopanje in mleko — nič kot mleko, drugega moj želodec ni mogel prebaviti!»

«In to vam je pomagalo?» nadaljuje gospa.

«Kakor vidite! Udje so se mi okrepčali, mišice so se razvile, zobje so vzrasli in glas sem dobil naposled tak, kakor ga slišite!»

«Čudno, čudno! Biti ste morali strašno slabi, ko ste prišli semkaj?»

«Res je; tehtal sem le tri kilograme. Tu na Bledu sem namreč — porojen!»

33. Vzhodni veter.

V vas na Gorenjskem pride tujec, ki bi se bil rad za nekaj tednov naselil ondu, da si v zdravem zraku okrepča potrto zdravje. Vpraša kmeta, pri katerem je najel stanovanje, ali je kraj zdrav in kakšen veter piha navadno tukaj. Kmet odgovori, da je kraj jako zdrav, sosebnost ker piha skoro vedno le vzhodni veter. Gospod se ozre ter vidi, da je dim, ki se vali iz dimnika, obrnjen proti vzhodu. Zato reče: «Glejte, oče, še danes piha od zapada in ne od vzhoda!» — «Dà,» odgovori kmet, «danes je ravno na poti nazaj!»

34. Drug drugemu.

Zdravnika so povabili na kmetske gosti. Bili so vsi prav židane volje; sosebno je godec Cenc kratkočasil vse goste s svojimi šalami. Po raznih govoricah so se začeli meniti tudi o nebesih. Zdravnik vpraša Cenca: «Kaj misliš Cenc, ali je kateri godec v nebesih?»

Cenc raztegne usta nekoliko na smeh, pogleda drobno izpod kosmatih obrvij in odgovori: «Ne vem, gospod doktor! Vender pa govore, da se je bil nekdanj eden napravil tja gori, pa da je na poti obolel in da so mu poslali v nebesa po zdravnika, ker je bilo na zemljo predaleč, pa da v nebesih ni bilo dobiti nobenega zdravnika!»

35. Zbirka domačih zdravil.

Če zobje bole.

§ 1. Zakuri v železno ognjišče, vzemi požirek vina ali vode v usta ter sedi nanje. Kadar zavre voda v ustih, izgine bolečina v zobu.

Ljudje, ki imajo slamo v glavi, ne smejo rabiti tega recepta — vnela bi se lahko v glavi — za take ljudi imam ta-le recept:

§ 2. Vzemi požirek mleka (ne kislega, ampak kuhanega) in obračaj glavo, dokler se ti ne naredi «puter». Seveda je to pri kuhanem mleku jako težavno ter traja dolgo časa, a uspeh je gotov.

Če glava boli zaradi vrtenja, pomagaš si lahko s tem, da deneš glavo čez noč v škaf z mrzlo vodo napolnjen — zjutraj je kri dovolj ohlajena.

§ 3. Poleti, kadar solnce pripeka, daj si ob poldvanajsti uri izdreti zob, pusti ga dve uri na vročem kamenu in bolečina v njem izgine.

Če bole zobje bolj na gorkem nego na mrazu, priporoča se to-le:

§ 4. Raztolči mero «pehtrana»; raztopi mila, prilij kisa in nekaj nagelnovih žebic. Vse skupaj zmešaj in namaži čeljusti — v treh tednih, če ne prej, neha te zob boleti.

Če pa bole zobje bolj na mrzlem nego na gorkem, dobro je to:

§ 5. Vzemi limbergerja, pehtrana, kalamfonije, nagelnovih žebic in fijolnega olja, skuhaj vse v litru hudičevega olja in izpij — nikdar več te ne bo zob bolel.

§ 6. Raztolči belih lilij korenine, prilij vode, v kateri si kuhal makarone, in drži to pod nos. To oživi čeljustne živce.

Zobe brez klešč dreti.

§ 7. Vzemi v lekarnici armonike, raztolči figovo perje (tudi star riškonto je dober) in pehtrana, vse pomešaj, da se naredi «ženft», in namaži s tem zob. Dvajset let po smrti ga gotovo izgubiš.

Črne zobe zopet bele «narediti».

§ 8. Vzemi v lekarnici opia festis, zmešaj to med vodo, prilij aqua renegatis in namaži zob — takoj se obeli. Š to tekočino umiješ celo zamorca.

§ 9. Rožmarin tudi hasne, ako ga raztolčeš in mu primešaš pehtrana; oboje zavij v svilen robec in ž njim drgni zob.

Da preženeš «krof».

§ 10. Vzemi rdeče metilke in repičnega perja, raztolči oboje s pehtranom in naredi «flajšter», s tem obeži «krof», in takoj izgine.

§ 11. Vzemi razbeljeno železo, deni sol in gobo nanje in drži v roki, da se ti pod krof kadi. Takoj izgine — goba in sol.

§ 12. Vzemi v lekarnici lopatke in mire, potem nekaj galbate, naredi podmet, namaži to na «čifutski» časnik in obeži krof. S krofom izgine tudi časnik.

§ 13. Za oči.

(Glej § 22.)

Za težko sapo ali naduho.

§ 14. Vzemi redkev in «našpikaj» jo s čmerikovo korenino, kakor se zajec «našpika» s slanino, pojej potem redkev, čmeriko pa zavrzi. To pomaga.

§ 15. Pojdi v davčni urad in plačaj davke; takoj boš dihal lože.

O boleznih na pljučah.

§ 16. Vzemi lastavično gnezdo, skubaj ga na mleku in to izpij. To je dobro.

§ 17. Vzemi trepotca za jedno pest, raztolči ga med pehtran in jedno žlico Frankove cikorije,

vzemi četrť kilograma mila, zmešaj vse in namaži s tem — pluča. Skoro ti bo dobro — na pokopališči.

§ 18. Vzemi sladkega janeža in fajgeljnovega semena, potem kilogram «kapleha ali plibreka», skuhaj vse skupaj in — vrzi na gnojšče. To pomaga.

Za kašelj.

§ 19. Naberitistih polžkov, ki se drže skal, skuhaj jih na litru vina, da se raztope, in to izpij.

Kadar koga kolje, to je «madron».

Za to bolezen je najbolje:

§ 20. Hrastov les na vinu skuhati, primešati šnefovega semena in «paradišholca» in s tem namažati trebuh — škodovalo ne bo.

Za želodec.

§ 21. Za želodec je najbolje, jesti pečene piške, pečenko s solato, klobase i. t. d.

§ 22. Za jezik.

(Glej § 13.)

Kadar trebuh boli.

§ 23. Česenj skuhaj na vinu in zmešaj vmes korijander, šentjanževe korenine, fengel in jelenov rog ter namaži — vrata. To gotovo pomaga.

Kadar od mraza glava boli.

§ 24. Skuhaj pol kilograma boba in česnja, zmešaj oboje med olje, namaži sence in srce — pa boš videl mirakel.

S tem sem na kratko popisal zdravila zoper najnavadnejše bolezni. Pripravljen sem trpečemu človeštvu še dalje pomagati s svetom in dejanjem.

Dr. Lapanensis,

Hidria, št. 57.

X.

Iz pravniškega življenja.

1. Izjema.

Redar: «Stojte, gospodje, ujeti ste! Ne veste li, da je župan šele nedavno ostro ukazal, da je ponoči mirno hoditi domov?»

«Res je, gospod redar, pa mi ne gremo domov, ampak v drugo krčmo!»

2. Gog je gog.

«V imeni postave ste ujeti!» — «Zakaj? Zakaj?» — «Ker ste demagog* in še baje jeden izmed prvih — gospodje tam pri mizi so mi vse povedali!» — «Pedagog,** ljubi mož, pedagog!» — «Eh, kaj! Gog je gog — le z menoj v ječo!»

3. Svoja fara.

Orožnik pride v vas in zaloti berača, ki se mu ne zdi domač, ampak iz tuje fare. Stopi k njemu in ko zve, da res ni doma v tej vasi, ukaže

* Voditelj = kdor podpihuje ljudstvo.

** Vzgojitelj = učitelj.

mu ostro, rekoč: «Ali ne veš, da moraš ostati doma? Poberi se takoj v svojo faro!» — «Oj, ljubi moj gospod!» reče berač, «ko bi imel svojo faro, nikoli bi tukaj kruha ne prosil!»

4. Imenitno potrjilo.

Nekje je moral vaški župan spisati hlapcu poslovsko knjigo. Ko pri osebnem opisovanji pride do odstavka: «Nos», pripiše na kratko: «Ga ima!»

5. Najstarejši ljudje.

V vasi so urejali meje nekega zemljišča; pogrešili pa so potrebne dokazilne listine. Torej so vpraševali najstarejše ljudi v vasi, ali se spominjajo iz mladih let česa, kar bi jim pomagalo rešiti to stvar. Sodnik, kateri je zastopal tožnika, poklical je župana in ga naprosil, naj mu imenuje najstarejše ljudi iz vasi. Župan mu odgovori: «Gospod, prav žal mi je, da vam ne morem ustreči, ker najstarejši ljudje v naši vasi so že vsi pomrli. Kako bi jih poklical torej za priče?»

6. Nadležen spremljevalec.

Tujec gre na mestni vrt, kamor ni bilo dovoljeno jemati psov s seboj. Takoj prihiti redar in se zadere nad tujcem: «Ali ne veste, da ne smete jemati psa s seboj na vrt?» — Tujec se ogleda in vidi, da res neko ščene hodi za njim, zato reče: «Ta pes ni moj!» Redar ga zavrne, rekoč:

«Ali pes vender hodi za vami!» Tujec pa se odreže: «Vi tudi hodite za menoj, pa niste moji!» Redar povesi oči in odide.

7. Potrjilo.

Birič, ki je pobiral zaostale davke, ni dobil pri Vrabiči nič denarja, pač pa dolgo vrsto razžaljivih psovok. Zato pošlje birič potem to-le pisano obtožbo sodišču: «Kmet Vrabič me je imenoval oderuha, sleparja, bedaka i. t. d., kar tu v dokaz resnice potrjujem s svojeročnim podpisom.»

8. Kako se dobi ženin.

Kmetsko dekletce nekje na Nemškem bi se bilo rado omožilo. Gre torej vprašat, koliko bi stala poroka. «Dve marki!» odgovori dotični uradnik (tam je namreč uvedena civilna poroka). «Toliko torej velja to!» pravi dekletce, «a kdaj moram priti?» — «V četrtek ob desetih!» pravi uradnik.

Natanko ob določeni uri pride nevesta, sicer sramežljiva, a vender pogumna, opravljena v svatovsko obleko z zlato verižico okolo vrata in v najličnejših novih čeveljčkih. Uradnik ji ponudi stol, in oba čakata ženina — toda tega ni od nikoder. Naposled vender vpraša uradnik nevesto: «I, kje imate vender ženina?» — «Ženina?» začudi se dekle, «no, mislila sem, da vse to dobim tu za dve marki!»

9. Skrben župan.

Nekje so hoteli uravnati vaško cesto. Naprosijo zemljemerca, da bi jim izmeril novo cesto. Ta se takoj loti dela, izmeri cesto ter zazname-nuje s količki, kod bi držala nova cesta. Ko v soboto zvečer konča svoje delo, reče županu: «Župan, zdaj pa skrbite, da do ponedeljka nihče ne ukrade kaj količkov!» — «Ne bojte se, gospod zemljemerec; skrbel bom, da ne izgine nobeden!»

Ko v ponedeljek zemljemerec zopet pride, ne najde nobenega količka več. Začuden vpraša župana, kje so. Ta mu odgovori: «Da jih nihče ne bi pokradel, popipal sem takoj v soboto zvečer vse ter jih shranil v klet!»

10. Preklic.

V krčmi so imeli silno surovega hlapca. Nekdaj reče gost: «Ta hlapec je prav tako surov kakor naš župan!» Ko župan to zve, zatoži gosta, da mora preklicati te besede. Gost jih prekličče drugi dan tako-le: «Ta hlapec ni tako surov kakor naš župan!»

11. Vsi pravijo prav.

Orožnik ujame pretepajoča se potepuha ter ju odžene pred sodnika. Sodnik veli prvemu potepuhu: «Povej, kako je bilo?» Ta razloži ves pretep, in sodnik mu reče: «Dà, prav govoriš!» — Nato se obrne k drugemu zatožencu, da mu tudi ta pove ves dogodek. Ko zatoženec konča pripovedovanje, reče sodnik: «Dà, prav si storil!»

Zadi stoječemu orožniku se je ta razsodba zdela čudna, zato je dejal: «Pa, gospod sodnik, oba vender nista mogla prav storiti?» Sodnik mu odgovori: «Dà, vi pravite tudi prav!» Reče in nažene vse tri.

12. Moder maček.

Sodnik: «Ali ste res rekli, da občinski tajnik Čukec ne zna toliko kakor vaš maček?»

Zatoženec: «Tega nisem rekel! Rekel sem le, da zna moj maček nekaj več nego tajnik Čukec, in pri tem ostanem tudi danes; zakaj miši loviti zna moj maček vender bolje nego tajnik!»

13. Tajitev.

Sodnik: «Ti si gospodarja, pri katerem si služil, okradel; se li upaš tajiti?»

Zatoženec: «Dà, gospod sodnik, če mislite, da kaj pomaga, že tajim!»

14. Nedolžen.

Sodnik: «Ali ste res rekli, oče Dremota, da je sosed Koleneč tat in slepar?»

Dremota: «Res je, res, ali jaz, gospod sodnik, tega nisem rekel!»

15. Mož in žena.

Sodnik: «Veš, Janez, živi vender v ljubezni s svojo ženo in premisli, da sta mož in žena jedno telo!»

Janez: «Gospod sodnik, to ne more biti; ker če mene v gostilni pretepajo, tedaj se moja žena smeje; če potem pretepem jaz njo, pa jaz nič ne čutim!»

16. Znana ura.

Sodnik: «No, ali ne poznaš te ure, katero smo našli v tvoji skrinji?»

Zatoženec: «Ne, gospod sodnik, ne poznam je!»

Sodnik: «Orožnik! Odženite zatoženca zopet v ječo, da se omeči!»

(Dan pozneje.) Sodnik: «No, ali poznaš sedaj to uro?»

Zatoženec: «Dà, gospod sodnik, poznam jo!»

Sodnik: «Tako je prav, da si se vender spametoval!»

Zatoženec: «I kako bi je ne poznal, ko ste mi jo včeraj pokazali!»

17. Že kaznovan.

Sodnik: «Ali ste bili že kdaj kaznovani?»

Zatoženec: «Dà, oženil sem se bil!»

18. Čuden izgovor.

Sodnik: «Zakaj ste tako pretepli svojega prijatelja?»

Zatoženec: «Vidite, gospod sodnik, to je bilo tako: Midva leživa skupaj v jedni postelji. Pa se mi je neko noč sanjalo, da sem dobil za god pečeno gosko v dar; ravno sem si jo raz-

rezal ter hotel ponesti bedro v usta, kar se moj tovariš obrne ter me ob tem vzbudi. To me je tako razjarilo, da sem ga pošteno naklestil!»

19. Kdo ga je izdal.

Sodnik: «Dokazano je, da si bil tudi ti med onimi tatovi, ki so okradli trgovca Pirca. Izdali so te škornji, katere si v naglici pozabil pred vrati!»

Zatoženec: «Gospod sodnik, ne zamerite, pa to bi si jaz nikdar ne bil mislil o svojih škornjih.»

20. Očitanje.

Sodnik: «To je vender čudno, da ste ukradli blago, a pustili z denarjem napolnjeno listnico, ki je ležala tik blaga!»

Zatoženec: «Oh, gospod sodnik, ne očitajte mi vender tudi vi tega! Saj me je že doma žena dosti ozmerjala!»

21. Dober zagovornik.

Sodnik: «Zatoženec! Imate li zagovornika?»

Zatoženec: «Svojo ženo sem prignal s seboj; ta ima jezik za tri dohtarje!»

22. Zrcalo vesti.

Mlad sodnik staremu črnobradatemu zatožencu: «Vaša vest je menda prav tako črna kakor vaša brada!»

Zatoženec: «Če je brada zrcalo naše vesti, nimate vi sploh nobene vesti!»

23. Dobro cenil.

Sodnik: «Koliko cenite škornje, kateri so vam bili ukradeni?»

Okradenec: «Za nove sem dal 8 gld.; za dvakratno popravilo sem plačal 4 gld., torej skupaj 12 gld.»

24. Cigan.

Sodnik: «Ti si ukradel kravo! Kaj ne?»

Cigan: «Le vrv, milostivi gospod sodnik; toda vrv sem vzel le tako mimogrede; da je bila privezana krava ob nji, tega nisem vedel!»

25. Za dobro ime.

Sodnik: «Zatoženi ste, da ste uganjali razna sleparstva. Pod imeni Smuk, Novak, Treslek i. t. d. ste osleparili mnogo ljudij. Zakaj?»

Zatoženec: «Gospod sodnik, svojega poštenega imena vender nečem spravljati v sramoto!»

26. Poknjen nos.

Pretepač je bil obtožen, da je pri tepeži tovarišu razdrobil nos. Ko mu sodnik to očita, odgovori zatoženec: «Kaj, jaz da bi mu bil razdrobil nos? Ni mogoče! To je moral že prej imeti razpoklega!»

27. Dolgočasno.

Sodnik: «Pri preiskavi ste govorili čisto drugače nego danes.»

Zatoženec: «Res, gospod sodnik, a jaz nikdar dvakrat ne premlevam jednoistega; to je predolgočasno!»

28. Trmoglavnež.

Sodnik: «Oče Slamnik, vi ste dobili pravdo!»

Slamnik: «Pa rekuriram, gospod sodnik!»

Sodnik: «Zakaj hočete rekurirati, oče, ko ste dobili pravdo? Ste li blazni?»

Slamnik: «Ne, nisem blazen, a pri višjem sodišči naj tudi zvedo, da je Slamnik jedenkrat v pravici!»

29. Da se ne zmoti.

Sodnik: «Ni ti bilo dosti, da si siromašnega Blaža pretepel, še z nožem si ga sunil!»

Zatoženec: «Dà, gospod sodnik, drugače bi niti ne bil vedel, da mi je bila resnica!»

30. Zadovoljen.

Sodnik: «Sodišče te je obsodilo na štiri leta težke ječe. Ali se pritožiš?»

Zatoženec: «Čemu neki? Vesel sem, da štiri leta ne bom videl ne sodnika ne orožnika!»

31. Kakor bo.

Sodnik vpraša zatoženo tatico: «Ali si omožena?»

Tatica: «Ne!»

Sodnik: «Si li morda zaročena?»

Tatica: «Ne vem!»

Sodnik: «Kako to? Povej razločno.»

Tatica: «Vidite, gospod sodnik, to je tako. Zenin mi je namreč rekel, da me vzame, če ne dobim več nego pol leta; če pa dobim več, dejal je, da me neče čakati tako dolgo. Zato zdaj ne vem, kaj bi odgovorila!»

32. Lahka volitev.

Sodnik: «Obsojeni ste na štiri dni ali 20 goldinarjev, kaj vam je ljubše?»

Obtoženec: «Prosim torej 20 goldinarjev.»

33. Še jedno ničlo.

Sodnik reče možu in ženi, ki se hočeta ločiti: «Zaradi vednih prepиров ločim vajin zakon za 10 let! Sta li zadovoljna?»

Mož: «Prosim, gospod sodnik, dodajte še jedno ničlo, da bode vsaj mir za vselej!»

34. Pijano sodišče.

Sodnik: «Priča Dedek, kaj je rekel zatoženec, ko ste ga zasačili pri tatvini?»

Priča: «Rekel je, da je pijan!»

Sodnik: «Rad bi zvedel prav njegove besede. Ponovite jih natanko; saj vender ni rekel: On je pijan!»

Priča: «Dà, tako je rekel!»

Sodnik: «Ne umejete me! Prav njegove besede bi rad slišal. Menda je rekel: Jaz sem pijan!»

Priča: «Bog ne daj, gospod sodnik, kako bi bil rekel kaj takega o vas! Bil bi ga tudi takoj —»

Državni pravdnik: «Ne tako! Saj ne umejete vprašanja. Gospod sodnik misli, je li zatoženec rekel: Jaz sem pijan!»

Priča: «Vas niti ne pozna! Kako bi bil torej rekel kaj takega o vas!»

Zagovornik: «Poslušajte, ljubi mož, kaj vas vprašam jaz. Slavno sodišče bi namreč rado zvedelo natančne zatoženčeve besede. Če govori o sebi, vender ne pravi: on ali mi ali ti. Zdaj ste menda pač že razumeli, in vprašam vas torej kot zapriseženo pričo, je li moj varovanec rekel: Jaz sem pijan?»

Priča: «Bog ne daj! Vi imate sicer prav rdeč nos, pa o vas ni zatoženec rekel ničesar! Kaj pa mislite! Če misli kdo kaj ukrasti, vender si ne upa trditi, da je vse sodišče pijano!»

35. Dovtipno uradno poročilo.

Sodnik na Ogerskem je dobil dopis višjega sodišča, naj kot varuh poroča, kaj se je zgodilo z deveterimi prašički, katerih ne najde nadvarstveno oblastvo v izkazu varovančevega premoženja. Sodnik je odgovoril na kratko: «Svinja je prašičke požrla!» Nadvarstveno oblastvo ni bilo zadovoljno s tem pojasnilom ter je naročilo sodniku, naj naznani, kako je to, da je svinja prašičke požrla. Sodniku se je zdelo to vprašanje bedasto, zato je poročil nadsodišču: «Svinja je prašičke zato požrla, ker ni hotela, da bi bili dobili varuha in bili nadlegovani z nepotrebnimi dopisi!»

Odgovor na to poročilo je bila kazen: nad-sodišče je naložilo dovtipnemu sodniku 20 gld. globe, katere je rad plačal, češ: «Starega sem pa le razjezil za 100 gld.!»

36. Prijazen nasvet.

Sodnik: «Obsojeni ste na vislice. Bodi vam to odslej v svarilo!»

37. Med akte.

Ubog kmet stoji pred starim birokratom: «Milostivi gospod, prosim, pomagajte mi, dovolite mi to in to!» Birokrat stoji, kakor bi mu tičal kol v hrbtišči, in reče: «Niks da, hod'te k notarju in prinesite pisan ,pitšrift'!» — Toda kmetu se pri besedi «notar» zablisne dobra misel; hitro odgovori: «Milostivi gospod, ne zamerite, tisti, ki prosi, sem jaz sam, čemu tedaj treba še notarja in pisane prošnje, saj sem jaz sam tukaj!» Birokrat: «Kaj? Disputieren auch noch! Hod'te k notarju in prinesite pisano ,pitšrift'; vas ne morem dejati med akte!»

38. Nezadovoljna priča.

Predsednik sodišča: «Orožnik! Privedite prihodnjo pričo!» (Orožnik odide. Takoj pri vratih pokaže na predsednika; nato pride nekdo predenj.)

Predsednik: «Kako se pišete?»

Peter: «Peter Žrjav.»

Predsednik: «Koliko let imate?»

Peter: «Mislim, da to ravno ne spada sem!»

Predsednik (zakriči): «Takoј poveјte, koliko let imate!»

Peter: «Triintrideset let.»

Predsednik: «Katere vere ste?»

Peter: «Pa gospod predsednik . . .»

Predsednik (ga ustavi): «Če se še jedenkrat predrznete govoriti vmes . . .»

Peter (hitro): «Katoličan sem.»

Predsednik: «Ste li z zatožencem v sorodu ali v njegovi službi?»

Peter: «Jaz? — S tem? — Kaj neki mislite, gospod predsednik!» — (Smeh med poslušalci prihaja vedno večji.)

Predsednik: «Pustite vsako neprimerno opazko! Vzdignite roko, da prisežete!»

Peter: «Gospod predsednik, tega pa res ni treba!» — (Smeh med poslušalci.)

Predsednik (vstane ter divje zakriči): «Dam vas zapreti, če se še jedenkrat predrznete kaj ugovarjati. Vzdignite roko in prisežite!»

(Peter vzdigne roko; predsednik narekuje prisego in Peter govori za njim.)

Predsednik: «Prisezam na živega Boga.»

Peter: «Prisezam na živega Boga.»

Predsednik: «Da povem vse, kar vem.»

Peter: «Da povem vse, kar vem.»

Predsednik: «Da ne zamolčim ničesar, kar bi utegnilo razjasniti ves ta dogodek.»

Peter: «Da ne zamolčim ničesar, kar bi utegnilo razjasniti ves ta dogodek.»

Predsednik: «In da bom govoril le čisto resnico.»

Peter: «In da bom govoril le čisto resnico.»

Predsednik: «Amen.»

Peter: «Amen.»

Predsednik: «No, kaj veste torej?»

Peter: «Gospod polkovnik se vam lepo priporoča in prosi, da bi danes zvečer ob osmi uri prišli na večerjo k njemu. Tudi srno, katero je včeraj ustrelil na planini, dobil je že domov.» —

(Glasi smeh med poslušalci.)

Predsednik: «Kaj? — Niste li priča?»

Peter: «Ne, gospod predsednik! Polkovnikov sluga sem, in poslali so me, da vas povabim. Ker vas pa nisem dobil doma, prišel sem semkaj. Ko sem orožnika vprašal po vas, poslal me je v to sobo.»

39. Nesrečna salomonska razsodba.

Dva lovca, prej prijatelja in tovariša, se skregata za lovskega psa, o katerem sta rekla, da je vreden 50 tolarjev. Vsak je trdil, da ga je on izučil, da je torej njegov. Gresta pred sodnika, in ko ju ta zasliši, reče jima: «Stopita vsak v drug kot sobe, jaz bom pa psa držal v sredi. Ko odštejem: „Jedna, dve, tri!“ naj vsak psu zazvižga, jaz pa ga izpustim; h kateremu izmed vaju skoči pes, tistega bode.» Lovca sta bila oba zadovoljna. Sodnik drži psa. Ko odšteje «tri», zazvižgata lovca na vse pretege, on psa izpusti in pes skoči — skozi odprte duri in zbeži. — Lovca pa tožita zopet od kraja.

40. Druga salomonska rabsodba.

V Illinoisu v Ameriki se je na železnici prigodila nesreča. Jeden mož je bil ubit, drugemu je odtrgalo nogo. Vdova ubitega moža in oni jednogi sta tožila železnico za odškodnino. Sodnik je vdovi za izgubljenega moža odločil 500 dolarjev, onemu, ki je izgubil nogo, pa 15.000 dolarjev. Nejevoljna zaradi take sodbe, reče vdova sodniku: «Ali je to prav, da dobi ta več nego jaz? Ali ni življenje zakonskega moža več vredno nego samo jedna noga?» Sodnik odgovori: «Žena! Ta mož ne dobi za noben denar druge noge. Ti pa dobiš lahko drugega moža, ki bo morda še lepši in boljši, nego je bil ubiti.»

41. Še jedna salomonska rabsodba.

V Parizu je pred sodiščem zahteval mož, naj ga postavno ločijo od žene. «Imate li kaj otrok?» vpraša ga sodnik. — «Seveda, gospod!» — «Koliko?» — «Tri; dva dečka in jedno deklico, in prav zaradi tega sva prišla k vam. Žena moja zahteva zase dva otroka, toda jaz tudi!» — «Ali se hočeta tedaj oba zadovoljiti z mojo rabsodbo?» — «Dà!» pravita oba. — «Tedaj počakajta, da bosta imela četrto dete, potem si pa lahko vsak izmed vaju vzame po dva, in jaz določim, kako se vama imajo otroci razdeliti!»

Mož in žena sta bila s tem izrekom zadovoljna, in sodnik ni čul nič o njiju celi dve leti. Pri neki priliki sreča sodnik moža na ulicah ter ga vpraša: «Kako je z ono rečjo?» — «Oh,

gospod sodnik, zdaj se še ne more govoriti o ločitvi!» — «Zakaj ne?» — «No, zdaj imava pa pet otrok!» — «Tedaj počakajta, da vama dá Bog še šestega!» odgovori sodnik ter gre svojim potem.

42. Še jedna salomonska razsodba.

Čudno razsodbo je izrekel sodnik v Missouriji v Ameriki. Nekoga, ki ni znal pisati in čitati, obsodil je zaradi prestopka tako dolgo v zapor, dokler se ne bi naučil čitati in pisati. Drugega zatoženca, ki je znal oboje, pa je obsodil, da mora ostati tako dolgo v zaporu, dokler ne nauči prvega čitati in pisati.

Čez tri tedne sta oba rešila svojo nalogo prav povoljno, in sodnik ju je izpustil.

43. Sodnik ne vé, dokler ne najde v koranu.

V Bosni je živel sodnik, katerega sta «raja» kakor Turek sovražila zaradi lakomnosti in podkupnosti. Bil je to grabljiv Turek, kateri ni nikomur privoščil ničesar.

Nekega dne sedi popoldne v stanovanji, kadi tobak in srka kavo. V sosedni krčmi so sedeli kmetski podložniki, in med njimi je bil zvit lisjak iz bližnje vasi. Razgovarjali so se o sodniku, kakšen oderuh je, da se ga sami Turki sramujejo in ne marajo zanj, tako da mora ves dan sam sedeti v sobi. Omenjeni lisjak, kristjan, vstane in pravi: «Moram iti k njemu in ga nekoliko opehariti!» — «Ako ga opehariš, junače, pa ti damo za vino in jed!» pravijo tovariši.

Lisjak gre k sodniku ter mu ponižno reče: «Častiti sodnik! Imel sem zvestega psa, varuha pri ovcah. Večkrat mi je zapodil zlega volka, da mi ni naredil škode. Ko mi je pred nekaj leti volk zopet ugrabil ovco, rekel sem psu: ‚Gorov, ljubi pes, tvoje bodi jagnje, ako ga dobiš iz volkovih krempljev!‘ In Gorov ga je dobil. — Iz jagnjeta je vzrasla ovca in dvakrat na leto je imela mladiče, in Gorov je imel že sedemnajst glav od nje. Te dni mi je pa Gorov poginil, in jaz siromak zdaj ne vem, čegave so po pravici one ovce. Pes nima naslednikov v svojem rodu, jaz si pa nečem prisvajati tuje stvari. Prišel sem torej k tebi, slavni sodnik, s prošnjo, da razsodiš, čegave so po pravici one ovce.»

Lisjak konča, sodnik se zamisli in pravi čez nekaj časa: «Ne vem, dokler ne najdem v koranu!» (Turško sveto pismo.) Vzame knjigo v roko, išče, čita in potem odgovori: «Ker tvoj pes Gorov nima naslednika iz svojega rodu, pripadajo po zakonu one ovce meni; glej, da mi jih hitro priženeš!»

«Slavni sodnik,» pravi muhasti raja, «ako mi dokažeš, da si iz rodu mojega psa Gorova, priženem ti ovce précej!» Izgovorivši to, bil je že tudi iz sobe.

Turek jezen poskoči, razsaja in steče za rajo. Ker ga je pa sram, da bi Turki kaj zvedeli in se mu še smijali, vrne se ves jezen domov in — molči. V sosedni krčmi pa so raje gostili zvitega soseda.

44. Kakor nalašč.

Nekje na Hrvaškem pošlje krojač k pekarju sušit svinjsko pleče. Pek odreže velik kos z njega. Ko krojač to vidi, reče pekarju, naj mu povrne škodo, sicer ga pojde tožit.

Pekar pa steče prej k sodniku in mu dá lepo veliko potico v dar. Krojač pride tožit, in sodnik zasliši oba. Pekar pravi, da so muhe pojedle toliko mesa. Sodnik torej reče krojaču: «Ako so muhe storile to, znosite se na muhah; pobijajte jih, kjerkoli dobite katero!»

Slučajno ugleda krojač zdaj muho na sodnikovem obrazu. Brez pomisleka lopne s pestjo po sodnikovem nosu, da se mu takoj kri pcedi, in reče: «Kakor nalašč! Jedna je že tukaj!»

45. Samo jedenkrat.

Hudodelec, katerega so v silnem dežji gnali iz mesta na morišče, godrnjal je, da mora hoditi ob takem vremeni. «Ej!» pravi orožnik, «kaj bi godrnjal, ko ostaneš zunaj, a mi drugi moramo potem tudi nazaj v takem dežji!»

46. Golšasti hudodelec.

Krvnik je obešal golšastega hudodelca. Ker ga pa vrv ni prijela dobro, hudodelec ni obvisel na vešalih, nego se je izmuznil. «Kaj takega se mi pa še ni zgodilo!» vzklikne prestrašeni krvnik. — «Meni tudi ne!» odgovori hudodelec.

47. Ubogi grešniki.

Ladovič gre s sinom mimo vešal. «Kakšna priprava je to?» vpraša sinček. «Na to obešajo uboge grešnike, da morajo umreti,» odgovori oče. «Uboge grešnike?» vpraša deček, «kam pa obešajo bogate?» — Oče Ladovič je tako malo poznal svet, da temu ni vedel odgovora.

48. Krojač namesto kovača.

V Hrastji so imeli kovača, ki se je bil tolikanj pregrešil, da ga je sodišče obsodilo na vešala. Ko to občinski odborniki zvedo, vložijo to-le prošnjo: «Veleslavno sodišče! Zvedeli smo, da ste obsodili našega jedinega kovača na smrt. Ker imamo v vasi tri krojače, izmed katerih bi lahko utrpeli jednega ali dva, prosimo prav ponižno, da obešite kateregakoli izmed krojačev, a kovača nam zopet izpustite, ker ga ne moremo pogrešati!»

49. Usodni nahod.

Višji državni pravdnik pride v jetnišnico ter vpraša nekega jetnika: «Kaj je tebe spravilo v ječo?» Jetnik: «Nahod!» Državni pravdnik: «Kaj? Nahod te je spravil v ječo?» Jetnik: «Dà, gospod! Imel sem silen nahod in ravno ko sem lezel skozi okno v notarjevo stanovanje, moral sem kihnuti; to je vzbudilo gospoda, ki me je ujel in spravil semkaj!»

50. Prav lahko.

Odvetnik pride nekdam v jetnišnico mari-borsko. Ko ugleda med jetniki svojega znanca, vpraša ga: «Kako pa si ti prišel semkaj?» — «Oh, prav lahko!» odgovori mu ta. «Našel bi bil semkaj, ko bi bil tudi popolnoma slep; zakaj gnala sta me dva orožnika!»

51. Malo upanja.

Jetničar odpuščenemu jetniku: «Upam, da se ne bodeva več videla tukaj!»

Jetnik: «Tako? Ali vas prestavijo kam drugam ali greste v pokoj?»

52. Prekanil ga je.

Marovšek stoji z odvetnikom pri novem plotu, narejenem okolo vrta, in reče: «Vidite, gospod doktor, zdaj je ta hudobni sosed venderle dal napraviti plot. Saj veste, kako so hodile skoz prejšnji razdrti plot vedno njegove kure na moj vrt ter tu razkopavale?»

Odvetnik: «In zdaj ste ga brez pravdanja pripravili, da je postavil plot?»

Marovšek: «Nisem imel nobenih potov in tudi ne več troškov nego kakih 30 jajec. Ker se je sosed mojim pritožbam vedno le posmehoval, pošiljal sem mu vsak dan po pet jajec, rekoč, da so jih znesle njegove kure na mojem vrtu. Ko mu potem nekaj dnij nisem poslal nobenega več, bil je plot v osmih dneh narejen!»

53. Modrost v žepu.

Dva odvetnika, prvi čez mero velik, drugi čez mero majhen, sta se prepirala prav resno. V prepiru reče velikan malemu: «Kaj bi se repenčili, saj vas lahko vtaknem v žep!» Brzo mu odgovori mali: «No, potem boste imeli v žepu več modrosti nego v glavi!»

54. Dobljena pravda.

Odvetnik: «Dobro, da vas najdem! Oj, vi srečni človek, objemite me!»

Klijent: «Zakaj, gospod doktor?»

Odvetnik: «Le moji bistrumnosti se zahvalite, da ste dobili pravdo vsaj v zadnji instanci!»

Klijent: «No, torej vendar po dolgih osmih letih!»

Odvetnik: «No, bolje pozno nego nikoli!»

Klijent: «Koliko pa dobim?»

Odvetnik: «Sodišče vam je priznalo 2000 goldinarjev; moji troški znašajo 2300 gld.; torej dobim še 300 gld.!»

Klijent: «Ljubi Bog! Potemtakem sem še na izgubi!»

Odvetnik: «Denar je sevé izgubljen, pa pravda je dobljena!»

55. Dober svèt.

Hranilniški uradnik v Novem Yorku pride k imenitnemu odvetniku in reče: «Ukradel sem hranilnici nad 100.000 dolarjev, pa to še ni

prišlo na dan; kaj mi je storiti?» Odvetnik odgovori: «Le pojdite nazaj k hranilnici, pa ji ukradite še 100.000, potem pridite zopet k meni!»

Uradnik gre, ukrade res še več nego 100.000 dolarjev ter pride zopet k odvetniku. Ta poroči ravnateljstvu tiste hranilnice, da ji je njegov klijent ukradel 200.000 dolarjev, pa da jih hoče dati polovico nazaj, ako ostane stvar skrivna. — Ravnatelji so prav radi vzprejeli ponudbo, in tat je še dandanes bogat in spoštovan mož.

56. Darilo odvetniku.

Odvetnik na Hrvaškem je vodil pravde za več kmetov iste vasi. Neko jutro jih pride devet k odvetniku, da bi zvedeli, kako je s pravnimi. Da ne smejo priti prazni, to so kmetje dobro znali in zato so prinesli s seboj purana.

Prvi s puranom v naročaji se predstavi odvetniku; ta ga prijazno vzprejme, dá mu zahtevano pojasnilo in mu naposled reče, naj oddá purana v kuhinjo. Drugi pride zopet s puranom pred odvetnika in opravi takisto; pride tretji, četrti do devetega, vsak s puranom v roki, in vsakega napoti odvetnik po dovršenem poslu s puranom v kuhinjo. Ko so tako klijenti opravili svoj posel ter odšli, odpravi se odvetnik veselega srca v kuhinjo gledat svojih devet puranov. Ali ni bilo v kuhinji devet puranov, še jednega ni bilo, kamoli devet, ker so bili kmetje vsi skupaj prinesli samo jednega purana v mesto in je bil vsak odvetniku le pokazal purana, dal mu ga pa ni nobeden, ker ga niti ni imel vsak svojega, ampak

vsi skupaj so imeli samo jednega, a še tega so si odnesli v krčmo, kjer so ga spekli in pojedli sami.

57. Akte mlatiti.

Kmet prepirljivec je izgubil pravdo ter se držal jako kisko, ko je odvetnik na mizo položil osoljeni račun z «akti», t. j. pravnimi pismi vred. Mož jih vzame v roko, pazno jih pregleduje in reče: «Za Boga, plačati imam toliko denarja, tukaj pa vidim, da je vsaka pola popirja popisana le do polovice, druga polovica pa je prazna; čemu taka potrata?» Odvetnik ga pomiri, rekoč: «Dragi moj, tega vi ne umejete; to se pravi pri nas advokatih ,akte mlatiti‘.» Ko kmet spozna, da je vse ugovarjanje zastonj, naprosi odvetnika potrpljenja, rekoč: «Gotovega denarja sedaj nimam, a če hočete, ponudim se vam za mlatiča ter sem voljan na vaši pristavi omlatiti letošnje žito.» Odvetnik je s to ponudbo zadovoljen. Čez nekoliko časa pride na pristavo. Ali kako se prestraši, ko zapazi, da je vsak snop omlačen le na pol. Nejevoljen reče kmetu: «Za Boga, ali imate še kaj vesti? Toliko služite, pa tako slabo delate, snopovje ima v sebi še dobro polovico zrnja, čemu taka nemarnost?» Kmet pa pomiri odvetnika, rekoč: «Dragi gospod, tega pa vi ne umejete; to se pravi pri nas kmetih ,akte mlatiti‘.»

58. Veliko čudo.

Kmet se je pravdal zaradi malenkosti, dokler ni zapravdal vsega posestva. Ko so ga bili že spodili s posestva, stal je nekega dne več ur

pred hišo svojega odvetnika ter neprestano ogledaval hišne duri. Začuden ga vpraša odvetnik, kaj hoče. «Ej,» pravi kmet, «premišljujem, kako je bilo mogoče, da je šlo vse moje veliko posestvo skozi tako majhna vrata.»

59. Čez mero opral.

Vsak zatoženec dobi pri krvavem sodišči zagovornika. Prigodilo se je, da je takšno opravilo sodišče izročilo zelo mlademu odvetniku. Ta se hoče prvič dobro izkazati, zatorej se skrbno pripravi ter zagovarja zatoženca tako izvrstno, da ga porotniki spoznajo za nekrivega. Sedaj stopi zatoženec vesel pred odvetnika, rekoč: «Lepo vas zahvaljam za izvrstno zagovarjanje; niti sam si nisem mislil, da sem res tako nedolžen!»

60. Testament.

Trgovec je zapustil 100.000 tolarjev. V testamentu je bilo zapisano: «Ker mi je jedini sin tako zelo grenil življenje ter je bil takov pridanič, izročam vse premoženje krajni bolnici proti temu, da oskrbnništvo mojemu sinu izplača toliko, kolikor samo hoče.» Ko se testament objavi, izplača bolniško oskrbnništvo sinu le 10.000 tolarjev. Sin, s tem nezadovoljen, si najame odvetnika. Odvetnik je vso stvar tako-le obrnil na korist tožiteljevo: «Zadnja volja umršega trgovca slove: Oskrbništvo mora sinu dati toliko, kolikor samo hoče. No, oskrbnništvo hoče zase 90.000 tolarjev, torej mora to vsoto dati sinu, onih 10.000 tolarjev pa si lahko obdrži samo.»

XI.

Iz življenja umetnikov, učejakov in vladarjev.

1. Prehitro veselje.

Slikar: «Oddaste li to sobo?»

Gospodinja: «Dà, gospod! — Deset goldinarjev bo treba plačevati na mesec!»

Slikar: «Dobro! — Vzamem jo!»

Gospodinja: «Smem li vprašati, s kom mi je čast govoriti?»

Slikar: «Umetnik sem!»

Gospodinja: «Umetnik? — No, to je lepo! Imam mladega psa pri hiši, tega morate kaj naučiti!»

2. Namazal.

Gledališki igralec T. pripoveduje to-le dogodbo: «Leto dnij je minilo, kar sem bil prišel na potovanji v Benetke. Tam grem stanovat v jako obiskovano gostilno. Neko jutro, ko sem bil sosebno dobre volje, napravil sem se za brivca, šel po vseh gostilniških sobah in kričal: ‚Gospoda, kdo se dá briti?‘ Tako jih namažem dvanajst in vsakemu rečem, da sem spodaj nekaj pozabil.

Ko vse namažem, stečem v svojo sobo, urno se preoblečem, namažem še sebe in grem potem na hodnik ter začnem razsajati, kje je tisti brivec, ki me je namazal, zdaj ga pa ni nikjer. Pridejo tudi vsi drugi namazani iz sob, jeze se in kriče in pravijo, da jih je imel brivec za norca. Jaz seveda sem se jezil najbolj. Nihče pa ni vedel, da sem bil jaz oni brivec. — Zdaj, ko je minilo že leto, pa mi ni treba več molčati!»

3. Trije umetniki.

Sedeli so skupaj trije slikarji. Bili so vsi trije lažniki prve vrste in legali so se, da se je kar kadilo. V pogovoru prične prvi slikar: «Nekoč sem naslikal tanko deščico tako pristno po naravi, da je bila popolnoma taka kakor pravi marmor. Ko sem jo potem vrgel v vodo, potopila se je, kakor da je res marmor.»

«E, kaj to!» reče drugi slikar. «To ni še vse nič. Nekoč sem naslikal polarne kraje, a ko sem se sliki približal s termometrom, padlo je živo srebro do — 20° R.»

«Tudi to še ni nič!» oglasi se tretji. «Da sta videla poslednje moje delo, podobo gospoda V., znala bi, kaj je mojster. To podobo sem zadel tako dobro, da moram gospoda V. vsak teden po dvakrat — obriti!»

4. Rdeče morje.

Bogat, pa zelo skop grof pokliče slavnega angleškega slikarja Hogartha († l. 1764.) k sebi ter ga naprosi, da bi mu v veliki dvorani na

steno naslikal, kako so šli Izraelci skozi Rdeče morje in kako jih je kralj Faraon zasledoval z vojsko. Slikar zahteva za tako delo 300 goldinarjev, a skopuh mu jih obljubi le petdeset. Slikar se nekoliko zamisli, potem pa reče: «Ker ravno potrebujem denarja, napravim vam sliko za 50 goldinarjev, a to pač prosim, da se mi denar précej izplača!»

Grof mu dá denar in ključ do dvorane, češ, da lahko začne drugi dan na vse zgodaj.

Komaj se drugo jutro zdani, že gre Hogarth z nekim mazačem, ki je prinesel veliko vedro rdeče barve in velik čopič, v dvorano na delo. In predno je vstal grof z mehkega ležišča, že je bila stena v dvorani krvavordeče preslikana. Hogarth pogleda delo ter pokliče grofa. Ko stopi ta v dvorano, pravi slikar: «Evo, milostivi gospod grof, evo vam storjenega dela!»

«Kje je kaj storjeno? Jaz ne vidim drugega nego rdečo steno! Kaj pomeni to?» pravi grof.

«To je Rdeče morje!» odgovori Hogarth ponosno.

«Rdeče morje!» zajeca bogatin, videč, kam meri slikar. «A kje je Faraon? Kje so njegovi vojaki?»

«Ti so že vsi utonili!» odgovori slikar.

«A kje za Boga so Izraelci?» reče zopet grof.

«Izraelci? Dà, ti! No, ti so že vsi onostran morja!» Reče, ponižno se prikloni ter odide.

5. Čarovnikova osveta.

Madjar si je šel ogledat razstavo v Chicagu (l. 1893.). Zvečer vidi v krčmi čarodejca, ki razkazuje svoje umetnosti. Po predstavi pravi Madjar, da znajo njegovi rojaki doma veliko težje in lepše reči, nego so bile te. Ko Amerikanec to zasliši, pomeni se naglo na tihem z natakarnjem, stopi potem k Madjaru in reče: «Rekli ste, da znajo čarodejci v vaši domovini lepše in težje reči, nego sem jih razkazoval jaz. Mogoče! A jaz znam še druge čeznaravne reči, kakeršnih prej nisem pokazal. Tako n. pr. vam dam sedaj zaušnico, ki je ne boste občutili vi, ampak oni natakarn pri mizi!» — «No, to bi pa vender rad videl!» reče Madjar. Nato mu pritisne Amerikanec zaušnico, da kar zazveni po dvorani. Takoj poskoči natakarn, prime se za lice, zastoče in se zvija v silnih bolečinah. Vesel pa reče Madjar: «Saj sem rekel, da nič ne znate! Jaz sem jo tudi občutil!»

6. Najlepša godba.

Imenitni glasbeniki so se pogovarjali in pričkali, katerega godala glas je najprijetnejši. Ta je hvalil gosli, oni orglje, tretji flavto i. t. d. Na posled vprašajo tudi moža, ki je dosedaj tiho poslušal te razgovore, naj pove, katerega godala glas najbolj ugaja njemu. «Meni?» odgovori mož, «meni najbolj ugaja, če slišim, da cvrči pečenka na ognjišči.»

7. Kdo je večji mojster?

Slavna glasbenika Mozart in Haydn sta se pričkala, kdo igra spretneje na klavir. Zmenita se, da postavi drug drugemu napev, katerega naj preigra. Najprej postavi Haydn Mozartu težko skladbo. Mozart sede ter igra gladko in brez težave do konca. Nato postavi Mozart Haydnu napev. Haydn sede ter igra veselo dalje. Zdajci pa obstane, rekoč: «Ljubi prijatelj, to ne gre! Te note naj igram z desno roko, te tukaj z levo, a tukaj na sredi je še jedna nota, katero naj udarim istočasno z onimi; to ni mogoče!» — «Nič ložjega nego li to!» pravi Mozart. Sede h klavirju ter igra. Ko pride do onega mesta, udari tudi z nosom po tipki. Tako je zmagal.

8. Evangelist Lukež.

Slavni Lessing pride v krčmo. Sede za mizo in ker mu je dolgčas, vzame knjigo ter čita. Takoj za njim pride drug gost. Ko vidi Lessinga v knjigo zamaknjenega, pogleda mu preko ramena v knjigo ter vpraša: «Kdo pa ste, gospod?» Lessing, nejevoljen zbok te predrznosti, odgovori na kratko: «Evangelist Lukež!»

Kakor znano, slika se ta svetnik z volom, ki mu gleda preko ramena.

9—13. Primeri zamišljenosti.

a.

Slavni matematik Newton je rad po dolge ure modroval o kakem predmetu. Pri tem je bil tako zamišljen, da je pozabil vsega, celo jedi in pijače.

Nekdaj povabi prijatelja, po imeni Stukleyja, na obed. Ta pride, ko pa Newtona dolgo ni k mizi, ker se je bil po svoji navadi zaprl v sobo, začne prijatelj, vedé za muhe svojega gostoljuba, obedovati in uživati piščanca. Potem vrže kosti v skledo in jo povezne s pokrovom. Za dolgo časa se šele prikaže Newton, potoži, da je lačen, in privzdigne pokrov. Ali ko ugleda oglodane kosti v skledi, reče: «Saj sem res menil, da še nisem obedoval; zdaj šele vidim, kako se človek lahko zmoti.»

b.

Imenitni glasbenik Beethoven stopi nekdam na Dunaji v gostilnico, da bi obedoval. Dá si prinesiti jedilni list ter si naroči juhe. Ko mu strežnik prinese list, obrne ga, napravi pet črtic in začne vanje zapisovati note. Brž potem prinese strežnik juho, a Beethoven ga nejevoljno zavrne: «Saj sem že jedel,» plača juho in odide, ne da bi bil kaj jedel.

c.

Nedavno se je pripetila znanemu učenemu kemiku nesreča. Nekaj poskuša je, ožgal si je namreč nos ob spiritovi luči. Nekaj dnij pozneje ga sreča prijatelj ter ga vpraša, zakaj ima obliž na nosu. «Kaj ne, slabo se mi podaja?» vpraša kemik. Prijatelj ga uveri, da mu res ni ravno v posebno diko; ko pa zve, da si je nos ožgal, vpraša ga, ali ga je zelo bolelo. «Čisto nič,» odgovori kemik. «Sploh nisem nič občutil, tako močno sem se bil zamislil v svoje poskuse. Najsi je vedno nekaj dišalo po sežganem mesu, mislil sem

vender, da prihaja ta duh iz bližnje kuhinje, in poskušal sem dalje. Zdajci me strežnik opomni, da mi gori nos. Hitro se primem za nos. Ko se prepričam, da res gori, vtaknem ga v blizu stoječe vedro vode ter pogasim ogenj.»

č.

Jeden najčudnejših vzgledov zamišljenosti je bil gotovo star vaški župnik. Ta gospod je sedel nekđaj na ognjišči pri ognji, držal v jedni roki brevir, v drugi pa kos slanine, katero je mislil dati v lonec. Ali v zamišljenosti vrže brevir v lonec, slanino pa dene pod pazduho ter gre v cerkev. Šele ko skoči pri cerkvenih vratih velik pes vanj ter mu izmakne ta čudni brevir, spozna svojo zmoto.

d.

O upokojenem davkarji v V. pripovedujejo razne čudne reči, katere je baje napravil v zamišljenosti. «Nekđaj», pripoveduje mlad davkarski uradnik, «položil je svojo suktnjo v posteljo, sam pa se je obesil na stolovo naslanjalo ter ostal tako vso noč.» Mlad učitelj, kateremu se je zdela ta laž nekoliko predebela, dejal je nato: «To ni vse nič; poznal sem gospoda, ki je gorečo svečo položil v posteljo, samega sebe pa upihnil.»

14. Čuden potres.

Ob silnih potresih v Zagrebu meseca novembra 1880. l. je hotel profesor fizike g. St. natanko določiti število in silo raznih podzemeljskih sunkov. Ko je v ta namen prečul tudi vso

noč od dne 15. do dne 16. novembra in si je bil že sedem «dobrih» potresov zabeležil v zapisnik, zaspal je lepo mirno proti jutru oblečen na postelji. Pustil pa je bil vrata odprta, menda zato, da bi bil lože pobegnili, ako bi bilo treba.

Pride v jutro ob šesti uri k njemu znanec in prijatelj, kateri je z družino imel stanovanje v baraki na trgu, in vidi, kako lepo spi gospod profesor oblečen na postelji.

Vzbuditi ga ni hotel, ker se mu je menda smilil, ampak splazil se je pod posteljo profesorjevo, uprl hrbet ob deske in trikrat krepko vzdignil posteljo s fizikom vred.

«Oj, presneto! Takšnega potresa pa še ni bilo!» reče profesor, skoči s postelje, pogleda na uro in zabeleži vestno ta hudi potres s tremi navpičnimi udarci; nato pristavi še uro, minuto in sekundo.

Ko je prijatelj po dokončanem potresu prilezel izpod postelje, bil je profesor sicer jako hud, storil pa ni nagajivcu ničesar.

Čez nekaj dnij zopet leži naš fizik oblečen na postelji s svinčnikom v roki. Strese ga, a on prime za palico ter sune nekolikokrat ž njo pod posteljo, rekoč: «Ali si že zopet tukaj, prismoda? Ali mi še ne daš miru?» Toda nikogar ni bilo pod posteljo — bil je resničen potres!

15. Pozabil je!

Slavnoznani dunajski vseučiliški profesor dr. Hyrtl vpraša pri strogi izkušnji (rigorozu) kandidata medicine: «Čemu je slezena?» Kandidat

premišljuje nekaj časa, potem reče: «Ne vem več; pozabil sem!» Dr. Hyrtl pa mu položi ves žalosten roke na rame in reče: «Oh, vi nesrečnež! Jedini vi na svetu ste to vedeli, pa še vi ste pozabili!»

16. Izrael, žaluj!

O prav tem profesorji se pripoveduje tudi to-le: Oglasi se židovski kandidat po imeni Jeruzalem k zadnji strogi izkušnji. Mnogi tovariši-židi so ga spremljali na vseučilišče ter v živahnem pogovoru čakali zunaj na hodniku pred dvorano, da bi potem čestitali novopečenemu doktorju. — A Jeruzalem je znal in vedel premalo! Ko Hyrtl to vidi, odpre vrata ter zakliče iz sobe: «Izrael, žaluj; Jeruzalem je padel!»

17. Času primerno.

Jurij Leclerc Buffon, jeden najslavnejših prirodznancev osemnajstega stoletja, katerega je francoski kralj Ludovik XV. povzdignil v grofovski stan, povabi nekega dne več slavnih prirodznancev na kosilo. Po kosilu se gredo na vrt izprehajati.

Bilo je vročega poletnega dne.

Na lepem kolu na vrtu je bila steklena krogla, kakeršnih vidimo zadosti po naših vrtih. Nekdo iz društva položi roko na kroglo in opazi, da je na senčnati strani toplejša negoli na prisolnčni. Takoj naznani to važno odkritje tovarišem, in drug za drugim polagajo roko na kroglo in vsak pritrди, da je res tako.

Vse društvo se zdaj zbere okolo krogle ter prične živ pogovor o tem čudnem prikazu; ugibljejo in ugibljejo, kako bi se dal razjasniti. Vsak privleče svojo teorijo na dan. Jeden meni, da izvira iz refleksije, drugi, da iz ekshalacije, tretji, da iz odboja (repulzije); česar ne vé jeden, vé drugi, iz kratka: po naravnih zakonih doženejo, da mora biti tako in da bi se bilo le čuditi, ko bi bila krogla na prisolnčni strani bolj vroča nego na senčni.

Jedinemu Buffonu ni šla reč v glavo, dasi so jo tovariši dokazovali kar najučeneje in najbistroumneje.

Pokliče torej vrtnarja ter mu reče: «Janez, kako to, da je krogla na senčni strani bolj vroča nego na solnčni?»

«Kako to?» odgovori vrtnar, «no, zasukal sem jo ravno prej, da bi se preveč ne razgrela!»

18. Čudna molitev.

Leta 1664. so prišli Turki čez Oggersko že blizu do Štajerske. Pri Sv. Gothardu se jim postavi cesarska avstrijska vojska nasproti. Predno se bitka prične, poklekne poveljnik Ivan pl. Spork ter moli na glas to-le molitev: «Vsegamogočni vojskovodja tam gori nad nami! Ako nečeš danes pomagati nam pravovernim otrokom, pa vsaj ne pomagaj Turkom in videl bodeš, kake čudeže bomo delali!» — Bog je pomagal kristjanom. Turki so bili popolnoma premagani.

19. Še druga taka čudna molitev.

Pred bitko pri Murtnu (1476. l.) so pokleknili Švicarji, in njih poveljnik je molil na glas tako-le: «Ljubi Bog! Če je pravica naša, prosim Te, pomagaj nam! Če pa je nasprotnikova, pomagaj njim! Če imamo pa pravico vsi, pa samo glej, kako se bomo bčili!»

20. Prekanjen prošnjik.

Friderika Viljema, kralja pruskega, pride mlad gospodek osebno prosit kakeršnekoli službe. Kralj ga vpraša: «Odkod doma?» — «Iz Berlina, cesarost!» — «Ej, berlinski izrodek ni vreden piškavega oreha; le idi!» A prošnjik se po tem odgovoru nikakor ne dá ostrašiti, ampak reče: «Dovolite, Veličanstvo, poznam vender dva Berlince, ki sta kaj vredna!» — «In katera sta to?» vpraša kralj. — «Vaše Veličanstvo in — jaz!»

21. Papež Pij II. in Starotržani.

Eneja Silvij Piccolomini, znani tajnik cesarja Friderika IV. in pozneje (1458.—1464.) papež po imeni Pij II., je bil, pravijo, iz prva župnik v Starem Trgu pri Slovenjem Gradci. Ko Starotržani zvedo, da je njih nekdanji burkasti župnik papež, gre jih nekaj, kakor se pripoveduje, v Rim, da bi mu čestitali.

Ko pridejo Starotržani v sobo, kjer papež vzprejemlje tujce, tedaj jih Pij II. ne spozna. Starotržani se potolažijo s tem, da jih le neče takoj

spoznati tu vprico vseh, a da bo že pozneje drugače. Ko se prvi Starotržan pripogne, da poljubi sveto relikvijo na papeževih nogah, zmiga papež slučajno z nogo. Starotržan, mislé, da je to znamenje, da jih papež pozna, nagovori ga prav po domače: «No, so še zmirom tak nor'c, kot so bili prej!» Na tem originalnem ogovoru spozna papež ljube nekdanje župljane, vzprejme jih prijazno, gosti jih ves teden ter jih naposled odpusti bogato obdarovane.

22. Nerabni glasbeni stroji.

Dahomejski kralj v zapadni Afriki je čul od podložnika, kateri se je vrnil iz Egipta, mnogo o krasoti vojaške godbe in je naposled odločil, da si tudi sam napravi godbo. Poznal je trgovca v St. Louisu, ki je imel mnogo posla z Evropo, in pri njem je naročil glasbene instrumente.

Trgovec se obrne do prodajalca godal v Parizu in naroči vse, česar je treba za godbo. — Instrumenti pridejo, in kralj jih razdeli med velikaše. Vesel priredi veliko svečanost in jim zapove, naj igrajo. Na njegovo besedo začne vsak trobiti ali udarjati, kakor misli, da bi najbolj ugajalo kralju. Kralj nekaj časa posluša in pomišlja, da je morebiti to lepo, ker je iz Evrope. A počasi ga mine mir in naposled reče trobcem in bobnarjem, da tega ne more več poslušati. Takoj naj utihnejo.

Razjarjen poroči sedaj trgovcu, da niso dobljene reči ničvredne. Trgovec takoj obvesti trgovca v Parizu, da godala niso za rabo. Nato dobi od-

govor iz Pariza, da boljših godal ni mogoče dobiti. Zdaj pride šele ubogi posrednik v zadrego: kralj pravi, da ne veljajo, trgovec, da ni boljših na svetu. — V tej sili vpraša kralja pismeno: «Ali ima Vaše Veličanstvo tudi glasbenike (godce)?» Kralj mu jezen odgovori: «Lepo vprašanje! Ko bi imel godce, ne bi vas vprašal po instrumentih. Toda ali vi olikanci nimate godal, katerim ni treba umetnikov? Kjer so umetniki, tam ni treba instrumentov!»

23 — 25. Črtice iz življenja Rudolfa Habsburškega.

1.

Cesar Rudolf, prednik naše vzvišene cesarske rodovine, je bil še v starosti velik prijatelj dobre šale. Pripetilo se mu je torej marsikaj smešnega. Nekega dne ga sreča berač ter ga nagovori tako-le: «Brate Rudolf, daj mi kaj!» — «Od kdaj pa sva si brata?» vpraša cesar, kateremu je bil tak nagovor kaj novega. «Ej», pravi berač, «ali si nismo od Adama sem vsi bratje?» — «Prav govoriš», pravi Rudolf, «tega se nisem takoj spomnil!» Rekši seže v žep in mu podari krajcar. «Pa jeden krajcar je za tako mogočnega cesarja venderle premalo!» reče berač. «Kaj?» pravi Rudolf, «premalo? Prijatelj, glej, da dobiš od vsakega brata po Adamu le jeden krajcar, pa boš kaj skoro najbogatejši mož v vsi državi!» — Po tem bratovskem daru mu je najbrž dal tudi cesarskega.

2.

Nekega dne pride k Rudolfu trgovec s to-le pritožbo: «Ni še dolgo, da sem prenočil pri krčmarji I. Zvečer, predno sem šel spat, dal sem krčmarju, o katerem sem mislil, da je pošten, spraviti veliko usnjato mošnjo, kjer je bilo dosti denarja. Ko se drugega jutra odpravim na pot, naprosim krčmarja, naj mi prinese mošnjo z denarjem. A kdo bi si bil mislil kaj takega! Krčmar neče ničesar vedeti o mošnji in pravi, da mu je nisem dal. Jaz ga prosim in rotim, a vse zaman. Kaj mi je bilo storiti? Odidem brez mošnje ter pridem do Vašega Veličanstva s trdnim zaupanjem, da mi pomorete do pravice in do narporno pridobljenega denarja.»

Rudolf zve, da je med tistimi, ki se mu žele danes pokloniti, tudi zviti krčmar. To priliko misli cesar modro porabiti. Takoj reče trgovcu, naj gre v stransko sobo ter naj ondu nekoliko počaka. Trgovec odide v sobo.

Ko stopi krčmar v cesarjevo dvorano ter se cesarju dostojno prikloni, izprašuje ga Rudolf prav prijazno o njegovih družinskih razmerah in njega obrtu. Ko se še tako razgovarjata, reče mu Rudolf, ne da bi krčmar slutil kaj posebnega: «Vi imate pa zelo lep klobuk; meni je všeč. Ali ne bi hoteli menjati z mojim?» Krčmar je bil na to cesarjevo ponudbo zelo ponosen in je takoj privolil. Rudolf se pokrije s krčmarjevim klobukom in stopi za trenutek iz sobe. Zunaj pokliče meščana in mu reče: «Pojdite hitro k ženi krčmarja I., dajte ji ta klobuk in ji recite, da hoče njen mož usnjato mošnjo s

trgovčevim denarjem, ker ga nujno potrebuje. Za potrdilo ji pošilja svoj klobuk.»

Žena brez pomisleka meščanu takoj izroči mošnjo z denarjem, katero meščan prinese cesarju, kakor mu je bilo naročeno.

Zdaj pokliče cesar trgovca iz stranske sobe. Trgovec vpričo krčmarja ponovi svojo pritožbo. Krčmar taji in se roti, da ni nikoli prejel kaj denarja od tega trgovca, katerega niti ne pozna. Pri tej priči potegne Rudolf usnjato mošnjo iz žepa. Krčmar obledi in se tako prestraši, da ne more izpregovoriti niti besedice. Rudolf izroči mošnjo z denarjem poštenemu trgovcu, a sleparskemu krčmarju prisodi ostro kazen.

Iz «Vrtca».

3.

Tri leta pred smrtjo je bil Rudolf Habsburški s svojimi vojaki v Mogunciji. Kar nastane velik mraz. Ko gre Rudolf nekđaj čisto sam v mesto, vidi pri peku kup žrjavice, katero je pek ravno- kar potegnil iz peči. Da bi se nekoliko ogrel, stopi cesar k ognju; a pekarica ga začne kregati ter ga hoče nagnati. Po obleki namreč Rudolfa ni bilo lahko spoznati, ker je nosil časih obleko navadnih vojakov, dà, nekoč si je ob vojski celo sam zakrpal suknjo. Ker ga žena le preveč krega, reče ji: «Bodite usmiljeni proti ubogemu staremu vojaku, ki je zadovoljen, da je na toplem!» — «Eh, kaj», razhudi se žena, «poberi se k svojemu beraškemu cesarju! Prav se vam godi; saj nam hočete itak vse pobrati in požreti!» — «Kaj vam je pa vender storil ubogi cesar?» — «Kaj?»

zakriči žena, «ne hodi li od mesta do mesta ter nam s svojimi vojaki dela nadlego? Še jedenkrat ti rečem, poberi se!» Predno more Rudolf pekarico še zopet poprositi, polije ga hudobna žena z vodo. Ves moker pride domov. Pri obedu dá strežniku steklenico vina in skledo najboljših jedil, rekoč: «Ponesi to k pekarici ter ji reci, da ji to pošilja oni stari vojak, katerega je danes zjutraj polila z vodo, in da se ji lepo zahvaljuje.» Žena takoj spozna cesarjevega strežnika ter omedli od strahu. Ko se zopet zavé, steče k cesarju, poklekne predenj ter ga poprosi milosti. Za kazen ji naloži cesar, da mora vse psovke od davi ponoviti prav tako jezno vpričo vseh gostov. Rudolf je pazil, da ni ničesar izpustila in da se je zraven vedla prav tako kakor zjutraj. Seveda so se ji gostje smijali na vse grlo.

26—50. Črtice iz življenja cesarja Jožefa II.

1.

Cesar Jožef II. je vprašal profesorja, ki se mu je prišel poklonit: «Katerih jezikov učite mlade plemiče v Terezijanišči?» Profesor mu odgovori: «Francoskega, italijanskega in angleškega jezika!» — «Zakaj pa ne tudi češkega?» vpraša Jožef dalje, ki je sicer nemški jezik najbolj širil po šolah, «saj imam več čeških podložnikov nego francoskih in angleških!»

2.

Nekdo je prišel k cesarju v obleki iz francoskega sukna. Jožef II. stopi k njemu, potiplje njegovo obleko in ga vpraša: «Odkod imate to

sukno?» — «S Francoskega.» — «Kaj bi nosili, če bi takega ne bilo?» — «Pomagal bi si s tem, ki bi se utegnilo dobiti doma.» — «In vi hočete službo v mojih deželah?» reče Jožef mrzko ter se obrne.

3.

Nekdaj pride k cesarju kmetica ter privede s seboj dva sina. «Kaj bi radi, mamka?» vpraša jo cesar. Kmetica odgovori: «Ne zamerite, da vas prihajam nekaj vprašat. Glejte, starejšega sina, katerega tako zelo potrebujem pri gospodarstvu, hočejo vzeti k vojakom, in vender ste, Veličanstvo, dali oklicati, da so jedini sinovi prosti vojaščine. Ta dva pa sta moja jedina sinova.» Nasmehoma pravi cesar: «No, za zdaj bodi. Odslej pa pomnite, da je le jeden jedini sin prost.»

4.

Nekega dne pride žid, ki se je bil dal krstiti, k Jožefu ter mu pripoveduje na dolgo in široko, koliko je storil za človeški rod, da se je dal krstiti in da je tudi brate in sestre pregovoril do tega; naposled naprosi cesarja, naj mu dá kaj penzije. Cesar ga prime za roko in reče: «Tako lepo in modro ste ravnali, da vas ne morem poplačati; tega ne more storiti nobeden človek; to je samo Bogu mogoče in ta vas bo tudi poplačal, ako se niste pokristjanili zgolj iz dobičkarstva.»

5.

Bogatinec je prosil cesarja Jožefa stipendije svojemu sinu in je prišel tudi s sinom k cesarju. Sin je bil ves nališpan in je imel dve uri z

dolgima verižicama, s katerima se je igral, ko je oče cesarju razkladal, da brez tuje pomoči sina ne more dati študirati. Cesar mu reče: «Saj tudi ni treba. Vidim, da ga veselé ure, naj se rajši izučí za urarja.»

6.

Mlad človek plemenite rodovine je dobil imenitno službo in se je prišel cesarju zahvalit. «Pre-svetli cesar», reče mu, «te časti nisem vreden.» — Jožef mu odgovori: «To pač sam dobro vem; podelil sem vam to službo samo, da se iznebim vaših sitnih roditeljev.»

7.

L. 1783. je prišla k njemu žena in se pritožila, da njen mož grdo ravna ž njo. Na kolenih je prosila cesarja, naj ji privoli, da se loči od moža. Cesar ji pravi: «To mene prav nič ne peče.» Ko zvitá žena vidi, da ne doseže svojega namena, reče, da njen mož prav tako celo cesarju ne prizanaša s svojim jezikom. Cesar ji odgovori mirno in kratko: «To pa tebe nič ne peče. Izpolnjuj svoje dolžnosti, tedaj bo mož tudi izpolnjeval svoje. Z Bogom!»

8.

Nekega dne je slišal cesar, kako sta vojaka pred njegovimi vrati nejevoljno govorila o njem. Stopi k njima in reče: «Ljuba moja, ako hočeta tako govoriti o meni, pojdita vsaj izpred vrat, da vaju ne bom slišal.» Preplašena poklekmeta vojaka pred cesarja, in nihče ga ni odsihdob bolj hvalil nego onadva.

9.

Meseca novembra 1787. l. sta se sešla generala Lascy in Lavdon na hōdniku pri cesarji. Jožef vpraša Lavdona: «Koliko časa, mislite, bo treba, da premagate Beligrad?» Lavdon odgovori: «Pre-svetli cesar, ako je vse pripravljeno, česar je treba za obsedanje, upam si v desetih ali dvanajstih dneh mesto dobiti v oblast!» Lascy je mislil, da je Lavdon pač govoril nekaj preveč. A cesar ga prime za roko in reče: «Midva, dragi Lascy, mu morava že verjeti, ker nobeden naju še ni premagal trdnjave.»

10.

Ko je cesar Jožef II. potoval po svojih de-želah, prehitela ga je nekega večera tema, da ni mogel dalje. Stopi tedaj v bližnjo krčmo, da po-večerja in prenoči. Stopivši čez prag, ugleda ži-vahno tolpo pivcev, kateri mu zakličejo: «Le sem, imamo ga, pa bi ga še radi.» Seveda je bil cesar preoblečen, zatorej si tega ni dal dvakrat reči, tem menj, ker so bili pivci vojaki. Sede k njim, in spravljajo ga pod kožo, da je kaj. Po-lagoma pa izgine zdaj ta, zdaj drugi, in nazadnje ostaneta samo še cesar in nekov vojak. Še tega bi bil cesar rad spravil. A vojak, že močno vinjen, odgovori: «Piti ga morava; najsi nimava denarja; zastavim pa sabljo, saj imam itak doma leseno sabljo, ki mi dostikrat pomaga v denarni stiski; vtaknem jo v nožnice namesto jeklene» Rečeno, storjeno. Izlivata ga še precēj čas, naposled pa se vender pobere tudi ta vojak, kajpada brez sablje. Drugo jutro po krepilnem spanji bi imel

cesar oditi. Prej pa še hoče plačati vojaku vince, katero sta popila sinoči. Imeli so v tistem kraji hudodelnika, ki je bil obsojen, da mu odsekajo glavo. Odženo ga na morišče; ž njim pa veliko vojakov, med katerimi je tudi oni z leseno sabljo.

Cesar prijezdi na vranci v cesarski obleki in v večji časti nego sinoči, ko je bil preoblečen. Poglavar mora odločiti, kdo naj odseka glavo. Cesar pokliče tistega vojaka, s katerim je sinoči pil, dobro vedoč, da ima leseno sabljo. «Joj, kako bi odsekal glavo?» zakriči prestrašeni vojak. Švigajo mu misli po glavi, kako bi se izvil. Skuha jo ter zakriči, držeč za sabljo: «Ako si nedolžen, izpremeni se moja sablja v leseno.» V tem hipu jo zasučje, in — sablja je lesena. Zdaj pokliče cesar vojaka k sebi, podeli zviti buči častništvo, hudodelnika pa oprostí smrti.

11.

Ko je bil cesar Jožef zopet nekđaj na potovanji, prišla ga je stara kmetica prosit za svojega sina, ki je bil pri vojaki, rekoč: «Dober dan, gospod cesar! Želim, da bi bili vi, gospod cesar, še lepo zdravi. Kaj počenjajo gospa mati? Ali so tudi še zdravi?» Cesarja razveseli to vprašanje prav zelo; zato dá ženici nekaj cekinov in ji reče: «Dobra mamica! Razven tebe me na vsem mojem potovanji še nihče ni vprašal po moji materi. V jednajstih dneh dobiš sina zopet domov.»

12.

Nekđaj pride cesar Jožef II. v mesto Versailles pri Parizu. Nekega jutra se gre preprosto oblečen izprehajat po versaillskem vrtu; naposled

si hoče ogledati tudi imenitni zverinjak, ki je bil tedaj tamkaj. A lastnik tega zverinjaka mu reče, naj počaka, da pride več ljudij, zakaj ne izplača se za jednega človeka odpirati vseh oddelkov. Cesar ne odgovori ničesar, ampak mirno čaka skoro jedno uro. Ko se naposled nabere zadosti ljudij, stopi, še vedno nespoznan, v zverinjak ter si ga ogleda. Pri odhodu stisne lastniku deset cekinov v roke, in sedaj šele spozna lastnik, da je bil slavni cesar, ki je moral čakati tako dolgo.

13.

Ko je prišel cesar Jožef II. na potovanji v Pariz pred spremstvom na poštno postajo, kratil si je dolgčas s tem, da se je sam bril. Ker je poštar vedel, da pride danes cesar mimo postaje, vprašal je tega tujca, ali ni morda tudi on izmed cesarjevega spremstva. «Sem, sem!» odgovori Jožef. Nato je poštar šele prav radoveden, vprašuje in vprašuje ter naposled tujca celo vpraša kakšno službo opravlja pri cesarji. «Ej», pravi Jožef, «brijem ga časih!»

14.

Drugič pride cesar Jožef na Češko ter sreča kmeta. «Kam pa, kam, prijatelj?» vpraša ga cesar. «Kuma iščem svojemu devetemu otroku,» odgovori kmet; «moja žena je doma že vse pripravila, le kuma še nimava!» — «Ne skrbite, prijatelj, grem pa jaz za kuma», dé cesar in gre s kmetom. Spotoma vpraša kmet spremljevalca: «Kaj mislite, kum, kaj je moja žena doma skuhala dobrega?»

Ugenite, če morete!» Cesar ugiblje in ugiblje, pa ne more ugeniti, in vselej pravi kmet: «Više, više!» Naposled se kmet naveliča neplodnega ugibanja in pravi kaj čmerno: «No, štruklji so, štruklji, te bova jela!» Sedaj pride vrsta na cesarja, da tudi on zastavi kmetu uganko. «Kaj mislite, oče, kdo bo kum vašemu otroku?» Kmet začne pri rokodelci in trgovci, cesar pa pravi vedno: «Više, više!» Ko pride kmet že do svetovalca in plemenitaša, povesijo se mu roke ob telesi, ko pa dospe do generala in slednjič do cesarja, poklekne od strahu. Prijazno pa ga cesar vzdigne, gre ž njim na dom ter ondu kumuje njegovemu otroku.

15.

Ko je nekdam Jožef potoval ob bavarski meji po Šumavi, prišel je tudi do vasi Lužnice ter šel naravnost v prvo kmetško hišo. Kmetica je ravno stala pri peči ter vsajala kruh. Ko ugleda cesarja, ima ga po njegovi potni obleki za potnika in mu reče: «Ravno prav ste mi prišli! Nimam nikogar doma; pridite, pridite in podajajte mi te hlebe; saj nič ne zamudite. Potem pa vam prinesem skledico mleka in kos kruha.» Cesar si tega ne dá dvakrat reči, hitro se loti dela in podaja kmetici hlebe. Ko jih je kmetica že vsadila, prinesla je cesarju mleka in kruha, zraven pa pristavila, da bi bila prinesla lepšega, če bi ga imela.

«Ali povejte mi, mati», povzame cesar, ulomivši kos kruha, «zakaj pa imate ta božji dar tako zelo črn; ali se vam godi tako hudo?» — «Oj, hudo, hudo, gospod! Kar le ima človek, vse mu požre gosposka; ona pojé belo moko, nam

pa ostane črna; ona posname smetano, mi pa moramo biti zadovoljni zgolj z vodenim mlekom.» — «Jaz bi se pa pritožil cesarju, da vas gosposka tako dere in objeda; on bi gotovo ne pripustil, da bi se vam delala krivica.» — «Cesarju? Bog pomagaj! Že vidim, da nič ne veste, kako se godi po svetu! Cesar sam nam pobere največ. Vsak trenutek se spraska ali stepe s kom zaradi stvari, ki niso vredne črnega za nohtom, in mi mu moramo dajati svoje može in sinove, da jih pobijajo, moramo dajati denar in ga tako živiti v potu svojega obraza. Oh, da bi le mogla do njega, vse bi mu povedala, kar mu gre! Saj slišim, da rad posluša tudi ubornega kmeta!» — «No, mati!» deje cesar; «jaz sam sem cesar Jožef!» Rekši razgrne vrhovno suktnjo. Ugledavši svetle zvezde na njegovih prsih, zgrudi se kmetica predenj in ga prosi, naj ji oprostí. A cesar jo vzdigne, veli ji sestí in ukaže, naj mu razodene vse težave in bridkosti kmetskega stanu.

Predno je odšel, pa je še bogato obdaril kmetico, ki mu je povedala marsikatero gorko; košček črnega kruha pa je vzel s seboj in za trdno sklenil, da neče mirovati, dokler ne izboljša ubožnega stanu svojih podložnikov.

16.

Ko pride cesar Jožef nekđaj na Ogersko, ugleda med došlim ljudstvom moža, za dobro glavo daljšega od drugih. Cesar ga pokliče k sebi in ga vpraša, koliko čevljev ima. Preprosti kmet ne razume tega vojaškega izraza in odgovori: «Par čevljev in par škornjev.» Cesar se nasmeje in reče: «Ná tri cekine, kupi si še par šlap!»

Jožef II. je potoval po Sedmograškem. Kmet zve, da pride cesar ta in ta dan skozi njegovo vas. Osedla torej najlepšega konja, odiči ga po svoje, odžene ga iz vasi ter čaka ob cesti cesarja, češ, da mu konja ponudi v ježo. Brez spremljevalca prijezdi cesar, ogrnjen v preprosto gorenjo suktnjo, in vpraša kmeta, kaj namerja s tem odičenim konjem. Kmet, misleč, da ima pred sabo dvornega strežnika, pravi: «Čakam svojega ljubega cesarja in kralja. Naprosil ga bodem, naj blagovoli zasesti tega mojega konja; dobri gospod mi gotovo ne odbije te prošnje, in moji otroci in otrok otroci bodo še govorili, kako čast so nam izkazali presvetli cesar.» — «Pa boste morali še dolgo čakati,» odgovori cesar, «dajte meni jezdit, plačam vam za to nekaj cekinov!» — «Tega pa že ne», pravi kmet, «če mi plačate tudi vsega konja; moj cesar ga morajo jezdit, drugače mi je vse veselje skaženo.» — «Saj sem vender jaz sam cesar,» méni nato Jožef, «ali me ne poznate?» Nejevoljen reče kmet: «Veste, gospod, za tako neumnega me pa ni treba imeti! Ko bi potem cesar prišli, pa bi se zelo jezil; zakaj že dolgo sem se veselil denašnjega dne, vsa vas ve o tem.» — «Pa pogledjte sem!» veli cesar in odpne gorenjo suktnjo, «poglejte ta trak in te rede na prsih!» Zopet mu reče kmet: «Vse lepo in prav, gospod, pa vender me ne prevarate! Gospodov, ki so imeli take zvezde na prsih, videl sem v našem velikem mestu že dosti, a vender niso bili cesarji!» Ko pride ob tem pogovoru cesarjevo spremstvo ter spoštljivo pozdravi

cesarja, spozna kmet, da ima res cesarja samega pred seboj. Poklekne predenj in ga prosi, naj mu oprostí, da je tako govoril. Cesarju pa je ta ljubezen kmetova tako ugajala, da je rad zajahal konja, kmeta pa je bogato obdaril.

18.

Na potovanji po Tirolskem sreča cesar Jožef II. nekega moža ter ga vpraša, čegav je. Mož, ki cesarja ni poznal, odgovori osorno: «Sam svoj!» Nato mu reče cesar: «Tedaj imaš pač bedastega gospodarja!»

19.

Ko pride cesar Jožef II. nekđaj v ogersko vas, sreča zelo ošabnega graščaka. Cesar ga vpraša: «Kdo pa ste?» Graščak odgovori: «Veličanstvo! Kaj me ne poznate? Jaz sem baron Falvy!» Cesar odgovori: «Imel bi pač preveč dela, ko bi hotel poznati vse bedake v svoji državi!»

20.

V hrvaškem mestu je zapazil starega ujetega moža, ki je delal vkovan v železje. «Zakaj si v železji?» vpraša ga cesar. «Ubil sem pred svojo hišo zajca!» — «Kaj si še zakrivil?» — «Nič!» — «Nič drugega?» — «Nič, milostivi gospod!» — «Kdo je tvoj gospodar? Hočem prositi zate!» — «O, milostivi gospod, nikar ne storite tega! Že je drug gospod prosil zame, a to mi je doneslo 50 batin, ko je gospod odšel!» Ko se Jožef prepriča o resnici te moževe izjave, ukaže jetnika oprostí, oskrbniku graščakovemu pa naložiti 50 batin ter ga ukleniti v verige.

21.

Jožef je zvedel, da ravna graščak silno strogo in nečloveški s podložnimi kmeti. Hotel se je sam prepričati, ali je to res.

Preobleče se torej za navadnega delavca ter gre h kmetu onega graščaka. Ker je bilo že pozno na večer, naprosi kmeta prenočišča ter obljubi zato drugi dan namesto njega iti h graščaku na tlako. Kmet je s tem zadovoljen, in takoj se spravi Jožef spat.

Zjutraj zgodaj pride kmet cesarja klicat, naj vstane ter gre h graščaku kosit. Jožef mu odgovori, da se ne mudi, ker je čas za tlako po cesarskih postavah šele ob devetih. Kmet mu pritrди, a dostavi, da se njegov graščak nič ne ozira na to določilo, temveč zahteva, da morajo biti vsi delavci s svitom vred na delu, drugače čaka vsakega ostra kaznen. Jožef ga potolaži, naj bo brez skrbi, on že napravi, da bo prav.

Mirno ostane torej Jožef do devetih doma. Ko pa ob devetih pride s koso na rami na graščakov travnik, zagrmi graščak nanj, ali ne ve, kdaj je treba priti na delo. Ko mu Jožef odgovori, da se drži cesarskega zakona, ki določuje začetek tlake na deveto uro, ukaže graščak, naj ga zvežejo in mu naštejejo petdeset gorkih.

S tem je prikipela cesarjeva jeza do vrhunca. Dá se spoznati, ukaže vsem delavcem oditi domov, graščaku pa naloži ostro kaznen. — Od tega dne se kmetom v tem kraji ni bilo treba bati graščaka.

22.

Nekdaj je nastala na Češkem velika lakota. Mnogo ljudij je živelo v največji bedi in ni imelo kaj jesti. Da bi jim pomagal, poslal je Jožef II. mnogo žita in drugega živeža na Češko ter zapovedal svojim uradnikom, naj vse skupaj razdele med stradajoče ljudi. Skrivaj pa se je sam napotil v one kraje, da bi se prepričal, kako bodo ravnali uradniki.

V preprost plašč ogrnjen pride v neko mesto. Pred hišo uradnikovo je stalo mnogo kmetov z vozovi v prav živem pogovoru. Ko jih Jožef vpraša, zakaj se pogovarjajo toli živahno, zve, da že dolgo čakajo žita, da je uradnik zbral danes veliko družbo pri sebi in da se ne méni za kmete. Zraven stoječi uradnikov pisar potrди, da je res tako.

Cesar gre v uradnikovo stanovanje. Osorno ga vpraša uradnik, kdo je in česa želi. «Cesarski častnik sem ter prosim, da odpravite uboge kmete tu zunaj!» — «Kmetje še lahko čakajo!» zarohni uradnik; «sploh pa se ne vtikajte v reči, ki se vas celo nič ne tičejo!» — «Pa moramo vender tudi s kmeti ravnati po človeško!» zavrne ga Jožef. «Obdržite svoje nauke zase!» zakriči uradnik zopet. Dlje pa cesar ni mogel prebiti uradnikove surovosti in brezsrčnosti. Ves vzplamtel mu torej reče: «No, tedaj vam pa povem, da sem jaz vaš gospod in cesar. Od tega trenutka ste odpuščeni iz službe in ne bo vam več treba deliti žita med kmete. Delil ga bode odslej vaš pisar, katerega postavljam namesto vas!» — In tako je ostalo.

23.

Na lovu blizu Dunaja pusti Jožef spremljevalce same. Ko pride zopet na cesto, doide kmeta. Cesar ga nagovori: «Kam greš, prijatelj?» Kmet pove, da gre v mesto kupovat nekaj potrebnih rečij. Cesar, katerega kmet ne pozna, pridruži se mu, in oba gresta skupaj proti mestu. Kmet reče med drugim, da bi rad kdaj videl tudi cesarja, o katerem je slišal že toliko lepega. Jožef odgovori: «No, če želiš videti cesarja, pojdi le z menoj, jaz grem naravnost do njega!» Kmet vpraša dalje: «Kako pa naj spoznam cesarja?» Jožef odgovori: «Ko prideva v mesto, glej samo, kdor se ne bo odkril, ko se mu bodo vsi drugi odkrivali. tisti je cesar!»

Ko prideta nedolgo potem v mesto, odkrivajo se jima vsi Dunajčani spoštljivo, le kmet in njegov tovariš obdržita klobuk na glavi. Ko prideta že blizu cesarskega gradu, vpraša cesar kmeta: «No, veš li zdaj, kdo je cesar?» Kmet odgovori: «Ne vem, kako bi rekel! Pa zdi se mi, da je jeden izmed naju!»

24.

Za svojega bivanja na Kranjskem se je cesar Jožef II. izprehajal nekega dne preprosto oblečen, da bi ga vsakdo ne spoznal, ob travnikih in njivah nekje tam na Dolenjskem. Na jedni teh njiv je ugledal kmeta, ki je ravno sejal pšenico. «Bog daj dobro srečo!» ogovori cesar kmetiča. «Kako je, očka? Ali boste pridelali kaj prida?» Kmet se popraska za ušesi ter odgovori černo: «No, no, če pride, ne pride —

če ne pride, pa pride.» — Čuden odgovor! Cesar misli in misli, kako bi si raztolmačil te kmetove besede, a ne more pogoditi prave; zatorej veli kmetu, naj mu reši zastavico. Šegavi kmetič, ki ni kaj zaupal gospodi, brani se in brani, in šele ko se mu cesar razodene, razloži mu stvar tako-le: «Vidite, presvetli cesar, tukaj-le blizu moje njive na oni strmi pečini gnezdi silno veliko divjih golobov, katerim gre moja pšenica so-sebno v slast. Če tedaj pridejo golobje zobat pšenico, tedaj je ne pride mnogo v moj skedenj, da bi jo omlatil; če se mi pa posreči, da preženem požrešne ptice, pride tudi pšenica v moje shrambe.» — «To si treba zapomniti», misli cesar sam v sebi ter pravi kmetiču: «Dobro ste jo pogodili, oče, nate pet tolarjev za zastavico, ali proti temu, da živemu človeku ne poveste rešitve svoje uganke, dokler mene stokrat ne vidite v svoji hiši, sicer zapadete glavo!» — «Že dobro!» odgovori kmet, spravi tolarje, ter seje dalje, a cesar se vrne domov.

Takoj potem je bila velika pojedina pri cesarji v Ljubljani, h kateri je bilo povabljeno mnogo imenitne gospode. Pri tej priliki pravi cesar zbrani gospodi, da pove zastavico, katere gotovo ne ugame nihče. Napravijo veliko stavo ter določijo čas, do kdaj bi bilo treba ugeniti zastavico. Ministri in svetovalci ter vsa druga imenitna gospoda si beli lase z zastavico: «Če pride, ne pride — če ne pride, pa pride», ali zastonj — vsa njih bistrournost je brezuspešna. Dobila pa se je vender zvita glavica, kateri je bilo dobro znano, da cesar rad občuje nepoznan s preprostim ljud-

stvom, in ta zvita glava je bil cesarjev prvi svetovalec. Ta prehodi vso okolico ter pozveduje, s kom je cesar občeval v zadnjem času (da cesar zastavice ni sam izumil, o tem je bil prepričan). Naposled res naleti na kmeta, kateri se sicer udá, da je cesarju zastavil omenjeno uganko, rešitve pa svetovalcu nikakor neče povedati, spominjaje se cesarjeve grožnje. Cesarski svetovalec mu ponudi deset, petdeset, sto srebrnih tolarjev, ali vse zastonj. Vsota dveh sto tolarjev pa vender zavede kmeta do izpovedbe. Vesel se vrne cesarski svetovalec domov, a ne menj vesel spravi zviti kmetič lahko zaslužene srebrnjake.

Dan, ko bi se bila morala ugeniti zastavica, pride. Cesar se zbrani gospodi nagajivo posmehuje, ker si je v svesti, da zastavice nihče ne ugane. Ali kako se začudi cesar, ko mu prvi svetovalec ugane zastavico, a še bolj se razjezi, ko mu na njega zahtevo izpove, kako je prišel do prave rešitve.

Pošljejo orožnike po kmeta, ki je tudi pričakoval kaj takega. Vzemši dvesto tolarjev, katere mu je podaril svetovalec, odide radovoljno z orožniki.

«Glej, glej, tak mož-beseda si!» nagovori ga cesar ostro, «ali ti nisem ukazal molčati, dokler me ne vidiš stokrat v svoji hiši?» — «Dane besede nikakor nisem prelomil», odgovori kmet. «Glejte, cesarost! Ko sem vas videl desetkrat, nisem se hotel udati; ko sem vas videl petdesetkrat, tudi ne, in takisto ne, ko sem vas videl stokrat; a ko sem vas videl dvestokrat, povedal sem šele skrivnost; kdo je tedaj prelomil besedo?»

— «Nesramni lažnik!» vzklikne cesar, «saj me niti jedenkrat ni bilo v tvoji hiši, kako bi me bil tedaj videl dvestokrat?»

«Motite se, presvetli cesar,» odreže se kmetič pogumno ter strese tolarje iz vrečice na mizo, «ali ni na vsakem izmed teh tolarjev vaša podoba, in ali ni tukaj-le dvesto tolarjev — blagovolite jih prešteti in potlej povejte, ali vas nisem videl dvestokrat v svoji hiši?» — Vsa gospoda se nasmeje kmetovi zvijači, in ko ukaže cesar kmetu odšteti še sto tolarjev za njegovo prekanjenost, smeje se kmetič še najbolj. Iz «Slov. čitanke I».

25.

Jožef II. je bil ljubljenec ljudstva, ki dolgo ni hotelo verjeti, da je res umrl. Vedno je ljudstvo upalo, da se zopet prikaže ter pomore ljudem. Sosebno genljiva pa je ljubezen ubogih Slovakov do Jožefa. Slovaki si še sedaj kaj radi pripovedujejo o dobrem cesarji Jožefu, ki je svojo zlato obleko podaril siromakom, sam pa hodil ogrnjen v star plašč. Ali ko je hotel pomagati tožnemu slovaškemu narodu, izginil je v valovih reke Morave. Toda utonil ni in tudi ni umrl do danes. — Od tega časa morajo slovaški dečki hoditi daleč daleč po svetu in iskati dobrega cesarja Jožefa. V slovo pravijo slovaškim dečkom: «Kjer komu izmed vas podare belega pšeničnega kruha, tam ste našli sled dobrega cesarja, in kjer vas kdo prijazno pozdravi, tam cesar Jožef ni več daleč!»

51, 52. Črtice iz življenja cesarja Franca Jožefa I.

1.

Pred nekaterimi leti je prišel cesar Franc Jožef I. nenadoma v Dunajsko Novo Mesto nadzirat ondotno vojaško šolo. Prišel je v razred, kjer je stotnik-učitelj ravno razlagal zgodovino. Cesar prijazno pozdravi učitelja in pravi: «Prosim, ne dajte se motiti, gospod stotnik, nego nadaljujte pouk!» Ko to izreče, položi generalski klobuk na prvo klop pred nekega učenca, nasloni se ob klop ter pazno poslušša.

Mladega učenca pa začne mikati cesarjev klobuk. Ko misli, da ga nihče ne opazuje, izdere jedno zeleno peresce iz klobuka, vtakne ga v svojo knjigo in — imel je spomin na cesarja. A njegovi tovariši so to opazili ter ga po znamenjih prosili, da pribavi tudi njim tak spominek. Mladenič se dá preprositi, puli peresce za perescem ter jih razdeljuje med tovariše. Zdajci pa mu izpodleti cesarjev klobuk ter pade cesarju na roko. Cesar se ozre ter vidi predrznega mladeniča, kako stoji pred njim bled in trepetaje od strahu. «Kaj si hotel s peresci, ljubi moj?» vpraša ga cesar prijazno. «Spomin na Vaše Veličanstvo bi bili radi imeli!» zajeca mladenič. «Tako!» pravi cesar, «spomin na mene bi radi imeli, no bodi vam! Tu imate še ostalo perje!» To rekši izdere cesar svojeročno vse ostalo perje iz generalskega klobuka ter podari peresa presrečnim učencem. Nato se obrne k stotniku, rekoč: «Gospod stotnik, prosim, bodite tako prijazni ter posodite mi za nekaj časa svojo kapico!»

2.

Kadar stanuje Franc Jožef I. v svojem poletnem gradu Schönbrunnu blizu Dunaja, vstaja navadno med peto in šesto uro zjutraj. Nato popije skledico kave, zapali si viržinko ter gre pri stranskih vratih (kjer stoji vedno častna straža) v miren kotic graščinskega vrta. Tam čita nemočen časnike in druge vladarske stvari.

Nekoč je ostal čez navadni čas na vrtu, in straža pred vrati se je v tem času premenila. Ko potem cesar pride in misli skozi ona vrata oditi v svoj grad, ne pusti ga stražnik, ki ne pozna cesarja, oblečenega, kakor je navaden častnik. «Strogo mi je ukazano, da smem skozi ta vrata pustiti jedino cesarja.» — «Saj sem jaz cesar!» pravi Franc Jožef I. Stražnik zmaje z glavo ter odgovori: «To bi lahko rekel vsakdo! Cesar je drugače oblečen nego vi, in sploh se jaz držim ukaza ter ne pustim nikogar skozi ta vrata kakor le presvetlega cesarja samega!» To rekši sname puško z rame ter jo napne proti gospodu. Kako si je cesar pomagal iz te zadrege? Prav čudno. Odhitel je takoj na vojaško stražarnico, poklical zapovedujočega častnika in dva vojaka, in ti so morali iti s cesarjem do vrat ter izpričati, da je res on cesar.

Stražnika odvedo nato v veliko stražarnico ter ga na cesarjev ukaz pohvalijo za njegovo vestno vedenje. Cesar sam mu pošlje polno pest čisto novih srebrnih goldinarjev, češ, da bo drugič spoznal cesarja tudi brez prič.

53. Kako je vladar spravil svoje kmete v cerkev.

Minilo je že nekaj let, odkar je nekje vladal vsega spoštovanja vreden vladar. Nekdaj zve, da kmetje neke vasi, ne da bi ob nedeljah hodili v cerkev, sede po krčmah pri žganji, pijo, kolnejo in govore razne nespodobne reči. Vojvoda, ki ni vpraševal pri vsaki reči, po katerem paragrafu bi se odpravilo to ali ono zlo, ampak je poskušal povsod pomagati sam, hotel se je prepričati, ali je ta govorica resnična.

Neko nedeljo torej ogrne siromašen plašč, potisne širokokrajn klobuk globoko na čelo ter odide v ono vas. Ker je ravno zvonilo, šel je v krčmo. In res, kmetje so sedeli za mizo in se niso niti zmenili, da vabi v cerkev.

Najsi je vojvodi zelo zamrzelo to krčemsko opravilo, kazal se je vender, kakor bi mu bilo to povsem po volji ter je celo sedel na sredo med kmete. Kmetje pa, ki ga niso spoznali, nego so mislili, da je jeden njih tovarišev, praznovali so svojo nedeljo dalje. Skoro dobe na mizo v skledi velik vrč žganja. V žganje dado nekoliko sladkorja ter zažgo spirit v skledi. Ko pogori, zmešajo žganje, in sedaj vzame kmet na desni od vojvode vrč ter pije. Napivši se, dá ga desnemu sosedu, rekoč: «Daj ga dalje!» Ta tudi pije ter ga z istimi besedami dá dalje. Tako gre vrč od kmeta do kmeta, dokler ne priroma h kmetu na levi od kneza. Ko se napije tudi ta, ponudi vrč z istimi besedami knezu. Knez ga vzame, nastavi k ustom, toda ne pije, ampak ga vrne levemu sosedu, rekoč: «Naj gre zdaj tu okolo.» Sosedu ni bilo treba še posebe ponujati vrča, nego vesel ga je

vzel, pil ter ga dal levemu sosedu. Tako je šel sedaj vrč narobe okolo od pivca do pivca, dokler ni prišel zopet k tistemu, ki je bil pil prvi. Ta izroči vrč zopet vojvodi, ki ga vzame kaj resno. Vojvoda tudi sedaj neče piti, pa vrča tudi ne dá dalje, ampak ga postavi mirno in slovesno na mizo. Ko je vrč na mizi, vzdigne vojvoda počasi roko ter založi desnemu sosedu takšno zaušnico, da kar zazveni. Zajedno reče takisto mirno kakor prej pri vrči: «Daj jo naprej!»

Ves divji poskoči kmet izza mize, da bi mu posojeno glavnico vrnil z obrestimi vred. Pa tudi vojvoda vstane, pogleda kmeta resno in strogo ter ponovi trdo in mirno kakor prej, ko je vrč pošiljal dalje: «Daj jo dalje!» Ker zajedno odgrne svoj plašč in kmet na mnogih redih in na meči spozna, da ima pred seboj kneza, o katerem je vedel, da ne umeje šale, upade mu pogum. Obrne se torej ter dá desnemu sosedu zaušnico, kakeršno je sam dobil, rekši: «Daj jo dalje!»

In kakor je bil prej romal vrč z žganjem na desno okolo mize, tako je šla sedaj okolo nje zaušnica. Ko je tudi že kmet na levi strani od kneza dobil svoj delež ter se obrnil h knezu, zasolil mu je ta še za desno uho jedno ter dejal kakor prej pri žganji: «Naj gre zdaj tu okolo!» Tako je šla zaušnica sedaj na levo okolo mize. Ko obhodi ves pot, knez molče odide ter pusti kmete same, da so tem lože premišljevali to očetovsko darilo. Pa so jo tudi brez dolgega premišljanja ugenili tako dobro, da prihodnjo nedeljo ni mogel vrč z žganjem hoditi več okolo mize, ampak da so bili vsi ti kmetje lepo v cerkvi.

XII.

Iz židovskega življenja.

1. Kako koristita krava in vol.

Učitelj: «Milica, katera žival je najkoristnejša domača žival?»

Milica: «Krava.»

Nato vzdigne Jekeles (židov sin) roko, češ, da ve boljši odgovor.

Učitelj: «No, ali poznaš še koristnejšo žival?»

Jekeles: «Vol je koristnejši.»

Učitelj: «Kako to?»

Jekeles: «Za jednega vola si lahko kupim dve kravi!»

2. Kaznovana nagajivost.

Neko jutro srečajo trije dijaki žida ter se sklenejo ž njim nekoliko pošaliti. Prvi mu reče: «Dobro jutro, oče Abraham!» Drugi: «Dobro jutro, oče Izak!» Tretji: «Dobro jutro, oče Jakob!» Žid se dela, kakor da ni opazil teh zabavljic. Obrne se počasi k dijakom ter reče: «No, gospodje! Jaz nisem niti Abraham, niti Izak, niti Jakob, ampak Savel, sin Kisov, katerega je oče poslal, da bi poiskal izgubljene osle. In glejte, našel sem jih!»

3. G. M. J. R.

James Rothschild v Parizu je bil kaj poseben možicelj. Nadlegovali so ga pogostoma njegovi bratje po veri, ubogi židje, sosebno oni, ki so prišli s Poljskega v Pariz. Nekega dne se oglasi jeden takih židov pred Rothschildovimi vrati. Služabnik ga neče pustiti pred gospodarja. Žid mu reče, naj izroči gospodu vsaj listek. Na njem so bile hebrejske črke: «G. M. J. R.» James Rothschild jih pogleda in radoveden reče slugi, naj stopi židovče predenj. Vpraša ga bankir, kaj značijo te črke. Židovče se globoko prikloni in reče po nemško: «Črke G. M. J. R. pomenijo: „Guten Morgen, James Rothschild!“» — «Kaj hočete reči s tem?» vpraša Rothschild začuden. Židovče se zopet globoko prikloni in reče: «G. M. J. R. znači: Gebt Mir, James Rothschild!» Bankir se nasmehne zaradi lokavosti tega berača in mu podari bankovec za 10 gld.

A naše židovče še obrača listek na desno in na levo, tudi bankovec suče na vse strani in izpregovori iz nova: «G. M. J. R. tudi še znači: Gebt Mehr, James Rothschild!» — «Ná še jeden bankovec in poberi se, drugače mi s temi štirim črkami izslovkuješ vso mojo blagajnico!» zarenči James in nažene žida.

4. Gnus.

Žid, ki je šel z drugim židom mimo lepe žene, pljunil je. «Mojzes, kaj pljuješ pred to lepo ženo?» — «Ne pljujem pred to lepo ženo, pljujem le zaradi babe, ki jo imam doma!»

5. Trajno blago.

Žid je hvalil svoje blago neki ženski, rekoč: «To blago je za večnost in potem je daste lahko še obrniti!»

6. Najdeno blago.

Žid dobi ob cesti spečega potnika, poleg katerega leži tudi nekaj v robci zavitega oblačila. Bliže stopivši vzame žid robec z oblačilom ter hitro odide svojim putem. Ko se prebudi, vidi, da nima robca z oblačilom. Vstane in ugleda že precej daleč žida z ukradenim blagom, kako naglo koraka po cesti. Hitro stopi za njim, prime ga in ga odžene pred sodišče. Žid se izgovarja, da je blago našel, a ne ukradel. Sodnik reče: «Tukaj stoji potnik, kateremu ste vzeli blago.» Žid odgovori: «No, kaj hočete še več dokazov? Našel sem tega potnika in blago poleg njega; blago sem pobral, a potnika sem pustil, ker je pretežak, da bi ga bil nesel.»

7. Moder žid.

Žid na Hrvaškem, recimo, da mu je bilo ime Itzig Jeiteles, naredil je nekaj, kar ni bilo prav. Sodnik je izrekel tako-le obsodbo: «Itzig Jeiteles je kriv in je obsojen, da si lahko sam izbere kazen: Ali bode zaprt 20 dnij, ali bode plačal 100 gld. globe, ali jih dobi 25 po stari ogerski pravici.» — «Katera bi bila najboljša kazen?» premišlja naš Jeiteles, potem pa reče, da hoče odsedeti 20 dnij. Sodnik précej vtakne Jeitelesa v luknjo, kjer žid pošteno strada. Preide 10 dnij, in Jeitelesu prihaja že dolgčas; zato

premišlja, ali ne bi bilo boljše, če bi jih prevzel 25 po stari ogerski pravici. Štirinajsti dan se javi sodniku in ga naprosi, naj mu jih dá odmeriti 25.

Sodnik privoli, pozove pandurja in mu veli, naj jih Jeitelesu odmeri poštenih 25. Pandur je bil že priučen takemu poslu, zato je précej došel z leskovačo. Toda ne le jedne, ampak še debel zveženj jih je imel s seboj, če bi se mu bila katera zlomila. Ko pandur opravlja službeni posel, Jeiteles strašno kriči: «Ach wai! Ach wai!» Ali njegov «Ach wai!» mu ni nič koristil, ker je bil pandur vesten človek in je tudi znal pošteno vihteti svoj instrument. Do deset je šlo, do petnajst je tudi prišlo, več jih pa Jeiteles ni vzdržal, ampak naprosil si je nekoliko premisleka, potlej pa rekel, da jih ima dosti in da rajši plača 100 gld. globe.

Sodnik je bil dober človek, pa je précej uslišal ponižno prošnjo Jeitelesovo, kateri je radostno naštel 100 gld. globe in bil vesel, da ima tako dobrega sodnika.

8. Menica v krsti.

Bogatin je zapustil premoženje trem dedičem, katerih prvi je bil katolik, drugi protestant, tretji pa žid, proti temu, da mora vsak osebno položiti 100 gld. v krsto. To so tudi res storili vsi trije, a kako? Protestant je položil 100 gld. v popirnatih desetakah, katolik pa v zlatu. In žid? Ta je položil mrtvemu v krsto menico za 300 gld. in da bi mu pokojnik ničesar ne ostal dolžan, vzel je žid iz krste onih 200 gld., katere sta vložila katolik in protestant.

9. Zgodaj začne žgati . . .

Samuel sinu Benjaminu: «Kadar dospeš v Krakovo, ni treba pisati. Vzemi ta-le frankovani zavitek ter ga vrzi tam v poštno nabiralnico; tako zvem, da si srečno tja došel!» Sin odgovori: «Oče, to znamko si lahko prihraniva! Vrgel bom nefrankovano pismo v skrinjico, in ti ga ne vzprejmi; a vedel boš vendar, da sem srečno dospel v Krakovo!»

10. Dobro posojilo.

«Priatelj», reče kristjan židu, «ali mi moreš posoditi 1000 gld.» — «Prav rad», odgovori žid, «za koliko časa?» — «Za leto in dan.» — «Dobro, ali vedeti moraš, da dajem svoj denar le na obresti.» — «Vem, vem», odgovori kristjan. — «Tedaj mi daš 10 od sto.» — «Prav rad», reče kristjan. — «Ako mi daš 10 gld. od sto, iznaša to od 1000 gld. 100 gld. na leto, tedaj ti položim tukaj-le 900 gld.» — «Dobro», reče kristjan, «ti si moj pravi dobrotnik; dovoli, da te vprašam še nekaj. Morebiti ti jaz za leto in dan ne bom mogel povrniti denarja; zato te prosim, da mi jih posodiš na dve leti.» — «Tudi prav», odgovori žid, «to ljubezen ti rad izkažem; za dve leti iznašajo obresti od 1000 gld. 200 gld., dobiš tedaj le 800 gld.» — «Če bi ti pa tudi v dveh letih ne mogel vrniti denarja?» vpraša kristjan, «kaj bi bilo, ko bi naredila na štiri leta?» — «Na štiri leta?» vpraša oni, «tudi to je mogoče; za štiri leta mi plačaš na obrestih 400 gld., a ti dobiš zdaj samo 600 gl.» — «Veš kaj», pristavi

kristjan, «najbolje bo zate, da mi 1000 gld. posodiš na deset let, pa ti ne bo treba naštetih niti krajcarja v gotovini.»

11. Narobe šestka.

Židovski oderuh je jemal od kristjana devet odstotkov obrestij. Stvar pride pred sodišče, in sodnik reče židu: «Znano vam je, da dovoljuje postava največ šest odstotkov. Kako se nekoč za tako oderuštvo opravičite pred Bogom?» — «Dovolite, gospod sodnik», reče žid, «če gleda Bog iz nebes, vidi devetko vedno za šestko!»

12. Spekulacija.

Gnali so tri žide iz mesta, da bi jih obesili. Ko pridejo k vešalom ter že vsem trem smrtni znoj rosi čelo, prinese kraljev odposlanec pomislostitev za jednega teh treh židov. Oni, kateremu je došla ta sreča, ostane mirno ob vešalih. Na vprašanje, zakaj ne gre domov, odgovori: «Čakam, da obesijo ona dva; morda kupim njiju obleko.»

13. Kako je žid za pet palic kupoval konja.

V krčmi je sedel star žid med različnimi gosti; kupoval in prodajal je razno staro navlako. H krčmi prijezdi vojak na čilem konji; pred krčmo se ustavi in stopi v hišo. Vojaka žid mahoma nagovori: «Tako mi vere, krasen je konj, katerega je prijezdila vaša milost.»

«Veseli me, da vam je po volji, sin Abrahamov!» odgovori vojak.

«Sto palic bi rad vzdržal, ako bi bil potem moj», reče žid.

Vojak udari z bičem po škornjih in dé: «Zakaj sto palic? Dobite ga tudi za petdeset.»

Žid, vesel te vojakove darežljivosti, reče: «Ali bi ga ne dobil za petindvajset palic?»

«Tudi za petindvajset palic», odgovori vojak, «in ako bi vam bilo to preveč, tudi za petnajst ga dam.»

«Kaj li, ko bi jih držal samo deset?»

«No, če ni drugače, zadovoljen sem, ako vzdržite samo pet palic.»

Žid si misli: «Za Boga živega, kako po ceni bi dobil krasnega konja! Deset palic sem vzdržal že v kaznilnici in še me ni konec, a da bi me bilo samo od petih? — Gospod», reče dalje, «vi ste vojak, in vojaki spoštujejo svojo besedo; ali smem torej trdno verovati vaši besedi?»

Vojak odgovori: «Če ne zaupate mojim besedam, hočete li pismo?»

«Ljubše bi mi bilo», odgovori žid.

Oba gresta potem k beležniku, in ta naredi tako pismo: «Če gospodar tega pisma dobi od vojaka s trdo leskovačo pet palic ter jih vzdrži mirno in zadovoljno, tedaj mu vojak svojega vranca takoj dá brez nobene druge plače ali odmene.» Potem so podpisali kraj, dan in priče.

Ko ima žid to pismo v rokah, vrneta se v krčmo in žid mirno leže na stol, da bi odslužil pogojeno plačilo za konja. Ob prvem udarci se zdrzne ter misli sam v sebi: «Ta ti je bil za profosa, ker huje tepe nego birič v kaznilnici.»

Po prvi palici vojak sede ter mirno čaka pri kozarci vina. «Kako si, Abrahamov sin?» vpraša za nekoliko časa žida.

«Prosim, odštejte, kar sem dolžan, da pretrpim hitreje.»

«Bodi ti», reče vojak ter mu priloži drugo, ostrejšo od prve. Potem zopet sede in pije. Pozneje mu odmeri tretjo in četrto, a vselej tako kakor prvo. Žid je nejevoljen, ker je vojak tako obotaven, in reče naposled: «Ne vem, ali bi vam bil hvaležen, ker mi dajete pogojene palice tako polagoma? Udarite naglo še peto, da bode vranec vedel, čegav je, in da midva prideva v red!»

A vojak mu odgovori: «Sin Abrahamov! Pete palice boš dolgo čakal» ter vrže leskovačo v kot.

Žid prosi in preti, a vse zastonj; vojak mu neče dati pete palice. Vsi so se smijali, a žid je šel k beležniku, da bi mu pomogel k peti palici, katero mu je vojak pismeno zagotovil. Beležnik pogleda v pismo in reče: «S tem pismom ne opravite ničesar. Pismo ne govori, da bi vam bil vojak prisiljen dati pet palic, ako vam jih neče.»

Zato baje žid še danes čaka pete palice in konja vranca.

Iz «Vrtca».

14. Opeharjeni žid.

Na semanji dan stopi v mestu C. v krčmo vojak, zarožlja s tremi srebrnimi goldinarji in reče: «Kje je oni dobri mož, ki me je pred nekaj urami rešil iz največje zadrege, ker mi je posodil te tri goldinarje?» Naposled, ko vsi molče, vstane izza zakotne mize žid in pravi, da je on tisti, ki

mu je posodil denar. Vojak mu izroči denar in reče: «Sedaj pa bodite tako dobri in dajte mi uro, katero sem vam moral zastaviti.» Žid ostrmi ter pravi, da mu vojak ni zastavil niti ure niti česa drugega.

«Kaj?» zakriči vojak, «ali bi mi bili vi posodili tri goldinarje, ko bi vam ne bil ničesar zastavil? Ali mi daste uro nazaj, ali vas pa zatožim.» Ker je žid vedno trdil, da mu vojak ni zastavil ničesar, prišla je stvar pred sodnika. Sodnik razsodi: «Žid mora vojaku za uro (katere niti videl ni) dati 20 gld.; zakaj neverjetno je, da bi posodil žid neznanemu človeku tri goldinarje brez zastavila.»

15. Prevelika in premajhna.

Porednež zasmehuje nekega žida zaradi njegovih velikih ušes. «Res», pravi žid, «res, da so moja ušesa za človeka nekoliko prevelika; a prav tako je tudi res, da so tvoja za osla nekoliko premajhna!»

16. Samosvoja obsodba.

Žid jezdi na oslu po vasi. Ko vidi, da ga gledajo otroci in tudi nekateri odrasli ljudje, reče jim: «Kaj me gledate? Ali še niste nikdar videli osla?»

17. Nedovoljeno veselje.

Žida so imeli obesiti. Ko pride žena zadnjič k njemu v zapor, vpraša ga, ali ne bi smeli biti otroci vpričo, ko ga obesijo. Obsojenec odgovori, da ne. Ljubezniva žena pa reče nato: «To se

že vidi na tebi! Tak si bil vedno. Če bi ubogi otroci užili res kaj veselja, ne privoščiš jim ga!»

18. Proti pogodbi.

Graščak: «Že dve leti čakam denarja, ki mi gre po najini kupni pogodbi. Zadnjič vas prosim, da ga plačate, sicer si bom moral pri sodišči poiskati pomoči!»

Žid: «Ljubi gospod, le potrpite! V kupni pogodbi stoji, da vam plačam takoj 10.000 gld., drugo pa ostanem dolžan. Onih 10.000 gld. sem vam izplačal, drugo pa vam ostanem tudi še dalje dolžan, zakaj če vas izplačam, ravnal bi proti pogodbi!»

19. Skopuh.

Veran: «Kako napraviš, da ne daš nikdar beračem ubogajme?»

Žid: «Vidiš, tako: Pri sebi imam vedno srebrn goldinar. Če me berač poprosi ubogajme, potegnem oni goldinar ter mu ga pokažem, rekoč: ‚Ali mi moreš menjati ta goldinar?‘ Če berač odgovori, da ne, rečem mu: ‚Škoda! Rad bi ti bil kaj podaril, pa nimam drobiža!‘ Če pa berač reče, da mi lahko menja, tedaj zagrmim nanj: ‚Tako! Goldinarje menjuješ, pa beračiš? Sram te bodi!‘ Tako se odkrižam vsakega!»

20. Kdo je bil slepar.

Graščak gleda skozi okno in vidi, kako je cigan nekemu židu prodal konja. Radoveden, kdo je večji slepar, pokliče najprej cigana k sebi.

«Za kaj sta se ravnokar pogajala z židom?»

«Prodal sem mu konja!»

«Za koliko?»

«Za deset goldinarjev!»

«Oj, ti bedasti cigan, kako moreš konja prodati tako poceni!»

«Gospod, konj je hrom!»

Zdaj pokliče graščak žida in mu reče: «Oj ti neumni kupec, kako moreš kupiti konja, ki je hrom?»

«Konj ni hrom!» odgovori žid, «ampak je le zato šepast, ker je slabo podkovan!»

Zdaj pokliče graščak zopet cigana in mu reče: «Oj ti bedasti cigan, tvoj konj ni bil hrom, ampak je le zato šepal, ker je bil slabo podkovan!»

«Ne, gospod!» zavrne ga cigan, «konj je bil res hrom; podkovati sem ga dal le zato slabo, da bi menil kupec: Konj šepa zato, ker je slabo podkovan!»

Nato je bil zopet poklican žid. «Oj ti neumni žid!» reče mu graščak, «konj je resnično hrom in je bil le zato slabo podkovan, da bi ti mislil: Konj šepa zato, ker je preslabo podkovan!»

Zdaj se žid nasmeje in pravi: «Saj mu ga nisem plačal s pravim desetakom, ampak — s ponarejenim!»

21. Pomiritev.

Mlad žid se je hotel dati krstiti. Rabbi mu ugovarja in pravi, da se oče, ako to zve, obrne še v grobu. «No, no», odgovori mladenič, «to se bo vse zopet poravnalo, zakaj čez nekaj dnij se dá krstiti tudi moj brat, in — oče se zopet obrne na ono stran, na kateri leži sedaj.»

22. Kako so žida spravili iz nebes.

Umrli je žid, a dušica njegova je prišla k vratom nebeškim.

«Kdo je?» zakliče sveti Peter, ko žid polahkoma potrka. Nato odpre duri, da pogleda po prišleci.

«Prosim, to sem jaz», odgovori žid.

«Vidim, da si ti, ali vedi, ljubček moj, da ne prideš sem noter», reče sv. Peter. «Skoro bode temu že 1882 let, kar ne smejo židje tukaj razprostirati svojega slabega duha.»

«Wie hajst, razprostirati slabega duha?» izgovarja se žid. «Saj nimam slabega duha. — Doli na zemlji sem izkusil že marsikaj slabega.»

«Kaj takega?» vpraša sv. Peter.

«Khaj takega? — Nü! Kho sem chodil pho ulicah in sem khričal: Ainderlvú! — zaslišim z nekega okna: ‚Phisk!‘ — a kho se obrnem spet drugje: ‚Phisk!‘ in kho se obrnem tja, spet od druge strani: ‚Phisk!‘ — Waj mir! Tholiko sem se naobračal, da se mi je glava phobesila, in od tega sem imel smrt. Wajs Gott! Phrosim thorej, phustite me nother!»

«I no, pravzaprav ne bi smel», misli si sv. Peter, «ali bodisi! Za jednega ne bo tako zlo. — Poslušaj, Flekeles!»

«Phrosim, jaz sem Sekeles!» popravi žid.

«Tedaj poslušaj, Sekeles! Pravzaprav bi moral iti nekam drugam, ali ker si toliko trpel na zemlji, storim ti to ljubav.»

Odpre mu vrata nebeška, a židova dušica skoro vztrepeče od veselja, ko ugleda toliko krasu in slave.

Skoro potem sede sv. Filip k sv. Petru na klopico poleg vrat, katera je bil nebeški ključar iz nova zaklenil. «Kaj si pa tega spaka spustil v nebo, Peter?» izpregovori sv. Filip. «Le poglej ga, kako vse povsod otipava?» Peter pogleda na stran in zapazi Sekelesa, kako s svojim bruskom poskuša steber, je li res zlat in od pravega suhega zlata; tam zopet sope na drago kamenje in ga gladi z rokavom; iz kratka, vede se, kakor ne bi bil v nebesih, ampak kje v zlatarski prodajalnici.

«Veruj mi, Peter, to je bedak!» reče sv. Filip.

«Da ti povem resnico», odgovori sv. Peter, «vedi, da pravzaprav ne sodi med nas; ali prosil me je tako milo, da sem ga z ozirom na njega pozemeljsko trpljenje izpustil v nebesa, dasi je — žid.»

«Kaj? Žid?» zakliče sv. Filip osupel. «No, lepa hvala ti za to, kar si storil. Ali si pozabil ostre prepovedi?» —

«No, no!» potolaži ga sv. Peter; «saj ne bo tako hudo. Ako pa misliš, da nikakor ni prav, no — odslovimo ga!»

Sv. Petru je bilo to lahko reči, ali Sekeles se ni dal spraviti iz nebes. Rajši nego bi se ločil od tolikih dragocenostij, pritožil bi se bil pri najvišjem prestolu. Sv. Peter se nagovori dosti in dosti, ali Sekeles se drži tega — da tudi ostane, kamor kdaj sede.

«Peter! Tako ne pojde», pošepeta sv. Filip. «Zvijačno ga moramo odpraviti. Daj, naredi hudo nevihto!»

Sv. Peter res zavrti glavo, ne vedoč, čemu bi delal grmenje, vender ga naredi. V nekoliko trenutkih se razlega pod nebesi tak silen tresk in grom, kakor bi bil izpustil milijon čarovnic v oblake.

Tudi do neba zazveni grmenje, ali tako slabo in zamolklo, kakor bi zunaj le bobnali.

«Wie hajst?» — zakliče Sekeles in nastavi ušesa. — «Jaz slišim bhoben!» — «Seveda je boben», odgovori sv. Filip; «dražbo oznanja.» — «Dražbo? Kje pa?» — «Menda pred vrati», odgovori se mu. «Oh, gotovo za nekoliko teh zlatih stebrov — —»

«Phustite me! Phustite me!» zakriči Sekeles in sili proti vratom. «Gospod ključar, odprite! Na dražbo moram!» —

In komaj vrata odpro, že je Sekeles zunaj nebes . . .

Iz «Zore».

XIII.

Protivoljne smešnice v časnikih in v šoli.

A. V časnikih.

1.

Kdor želi svoje kosti prodati, naj jih pri-
nese v Vrtne ulice št. 9.

2.

Podpisanec naznanja, da prodaja sosebno lepe
rokavice za gospode od jelenove kože.

3.

Svojo dobro povojeno slanino priporoča
Seb. Budalovič.

4.

Devetleten potnik v spiritu želi za svojega
umršega šefa novega principala v isti tekočini.

5.

Išče se Francozinja za vzgojevateljico majhnih
otrok; porojena ima prednost.

6.

Kuharica, ki zna z dobrimi izpričevali kuhati, dobi takoj službo pri meni.

7.

Dekla, pripravna za prodajo, išče službe.

8.

Ženska, katera hoče prevzeti perilo s popraviljanjem nekega moža, naj se zgласi pri meni, hiš. št. 17.

9.

Roditelji, kateri mislijo svoje 7- do 14letne sine poslati na gimnazijo v K., vzamejo se na stanovanje. Kje? Zve se v hiš. št. 13.

10.

Dobra žepna ura se je izgubila včeraj v pijanem stanji.

11.

Posestnik mnogo obiskovane krčme se proda za 30.000 goldinarjev.

12.

Prodaja moje rajne gospe napreduje na trgu prav vrlo.

13.

Ona gospodičina, ki je zadnjo nedeljo izgubila zlato verižico, našla se je, in moči je priti ponjo.

14.

Ker zdaj poleti moj opravek, odmetavanje snega, prestane, naznanjam, da bom do zime izdiral in zdravil zobe. Uljudno se priporoča

15.

Oni razstavljalci, kateri se niso v svojih oddelkih pripustili k razstavi, shranili se bodo v skupnih omarah.

16.

Društveno leto se začne dne 1. avgusta in se konča dne 31. julija istega leta.

17.

Podpisanec službeno naznanja, da je danes ob 10. uri dopoldne pes Trepanovega hlapca, bel jazbečar, ne samo jedenkrat, ampak več dnij brez postavnega znamenja ali torbe tekal po mestu in se za moja svarila ni le celo nič menil, ampak se mi je celo porogljivo smijal.

Jurij Kalin,
mestni redar.

18.

Danes pribijejo na rotovži črno tablico, kamor bodo po postavi obešali zaročence in zaročenke, ki mislijo stopiti v zakon.

19.

Mestni župan je naznanil v časniku to-le: «Otroci, ki se bodo dne 1. oktobra vzprejemali v šolo, pribiti so v črni omarici na občinski hiši.»

20.

V uradnem ukazu smo čitali: «Ker se je šolsko poslopje podrlo in je torej učitelj brez stanovanja, ukazuje se s tem, da se učitelj deloma pospravi pri občanih.»

21.

Nihče ne sme pustiti perutnine razven golobov, koz, ovac, svinj in goved letati po cesti.

22.

Zvedeli smo, da nekateri gospodarji volom, kravam in ovcam nastiljajo z gorečimi smodkami in pipami; to se bo odslej kaznovalo s 30 kr.

23.

Določilo se je sicer, da dobi vsakdo, kdor reši vtopljenca, 20 goldinarjev; pa ker so se pri tem godila razna sleparstva, ukazujemo, da mora oni, ki bi zahteval to plačo, prej dokazati, da se je rešenec res že prej vtopil.

24.

Vzpričo naznanila c. kr. glavnega konzulata v Varšavi se je v okrajih Radovskem pokazala goveja kuga.

25.

Pozivljam dninarja Zajca, naj mi naznani svoje bivališče, da se pogodimo zaradi delitve njegove rajne matere. Občinski predstojnik v Č.

26.

Podpisano županstvo pozivlja Petra Kurenta, ki je padel l. 1859. v bitki pri Kustoci, od kantske krogle v glavo zadet, naj se na prošnjo njegovega brata v letu dnij ali sam zgłosi tukaj, ali pa naj sodišču naznani sedanje bivališče.

27.

Prebivalci kranjske dežele vedno rasto.

28.

Najsrčnejšo zahvalo izrekam «Nizozemskemu zavarovalnemu društvu za življenje», ker je tako hitro uredilo zavarovalnino. Komaj pred tremi meseci se je dal moj mož zavarovati, danes pa že počiva več dnij v zemlji. Tako poštenega društva ni treba šele priporočati, nego priporoča se samo.

V Celovci i. t. d.

A. Z.,

vdova fabriškega delavca.

29.

V sled poročila iz zlate Prage izdihnil je 23. decembra 1893. v tamošnji bolnišnici vrli domoljub, pesnik in pisatelj Jos. Fr.

«Domovina» št. 1. l. 1894.

30.

V trgu «Mačji hrbet» se odda občinska gostilnica v najem. Najemnik sme goste prenočevati, hraniti in klati.

Županstvo.

31.

V starem časniku sem čital to-le: L. 1701. je bila tako huda zima, da je ogenj s plamenom vred na ognjišči zmrznil v kepo. Za zimo pa je prišlo tako vroče poletje, da so se pri kosilu raztopili srebrni noži, vilice in krožniki ter stekli raz mizo.

32.

Ker se želim resnično poboljšati, prosim prav ponižno vse krčmarje tu in v okolici, da mi ne dado ničesar več na «puf».

J. G. p. d. Bibla.

33.

Naznanjam, da mi je v torek, dne 14. aprila t. l., ušla žena. Kdor jo najde in obdrži, dobi 100 kron.

Miha Čebulček.

34.

Mlad mož, lepe rasti in precèj imovit, ki se želi oženiti, išče tem ne več nenavadnim potem starega izkušenega moža, ki bi mu to misel izbil iz glave. — Več pove uredništvo.

B. V šoli.

1.

Rimljani so imeli v bitki pri Kani 30.000 mož. Od teh je bilo 20.000 ujetih, 40.000 mrtvih, 120.000 pa jih je ušlo.

2.

Kralj Alfons je imel ob rojstvu šele dve leti.

3.

Na povratku s Španskega so bila pota tako slaba, da so morali osem voz vpreči pred jednega konja.

4.

Rihard III. je dal pomoriti vse svoje naslednike.

5.

Servij je prišel v Rim in se je tam porodil.

6.

Karol Veliki je tolikokrat premagal Sase, da ga naposled kar počakali niso.

7.

Suvarov je s svojo vojsko marširal tako hitro, da ga niso dohajali niti pešci niti konjiki niti topničarji.

8.

Ko veliki vezir drugi dan vstane in vidi, da nima glave — dà, tako to ne gre.

9.

Ko je Humboldt prišel na vrh Čimborasa, bil je zrak tako tenak, da ni mogel čitati brez naočnikov.

10.

Na Angleškem dela Ramsden najboljše astronomske ure, ki vsak dan prehite le tri do štiri ure.

11.

Ujeli so Hovnika, iztrgali mu srce iz prsij, vrgli mu je v glavo, a potem ga izpustili.

12.

Afrikanski lev rase do desetega leta, od tega časa pa prihaja vedno večji.

13.

Sedemletna vojska bi se bila končala dosti prej, ko bi jo bili le prej začeli.

14.

Agamemnon in Menelaj sta bila brata, a za gotovo se ve to le o prvem.

15.

Filozof je človek, ki vedno misli in pre-mišljuje in ko pride do konca, začne zopet od kraja.

16.

Imel sem psa, ki si je na povelje jezik lizal.

17.

Grki so se naslanjali pri jedi ob laket, z drugim pa so jedli.

18.

Profesor razlaga: «Cezar vstane in reče zbranim senatorjem (vidi v zadnji klopi nered): Oj, vi capini tam zadi, ali ni trenutek ne morete držati jezika za zobmi!»

XIV.

Raznoterosti.

1, 2. Potres leta 1895.

Na velikonočno nedeljo (dné 14. aprila) 1895. l. je zadela vse slovenske dežele, osobito pa nje središče belo Ljubljano, strahovita nesreča, potres, kakeršni se dogajajo v Evropi le malokdaj. Izmed 1400 hiš, ki jih šteje Ljubljana, prizanesel je potres le malokateri. Večino hiš je poškodoval tako, da ni bilo varno prebivati v njih. Zato so pobegnili ljudje pod milo nebo ter več nočij prebdeli po vrteh, v rastlinjakih, kolibah, na podeh, kozolcih, železniških vozovih, celo po zelnatih kadeh in sodih. Pa tudi v teh dneh obče nesreče je obdržal Slovenec zdravi humor. Izmed obilice smešnih prizorov in dovtipov priobčujemo tu le dva:

1.

Tiste dni je stanoval tudi ljubljanski meščan B. v takem zelnem sodu ter dišal zelo po kislem zelji.

Prišel sem nekega večera k njemu tja, kjer so bili razpostavljeni sodi lepo po vrsti. Ni mi ga bilo treba dolgo iskati. Od desnega krila zelne

baterije je prihajalo zateglo hreščanje. Mislil bi, da reže skrhana žaga deske za nove sode.

Toda to niso bile deske, to ni bila žaga, ampak to je bil B. sam, ki je smrčal v posebnem spalnem salonu ob desnem krilu zelne kolonije.

Prijateljsko sem ga dregnil. Nehal je hrkati, vzdramil se pa ni. «Še jedno porcijo!» hohnjal je dremajoč. Potresel sem ga drugič. Leno se je zgenil z nogami, molečimi iz soda, in zagodrnjal nekaj neumevnega. Spal je zdravo spanje. Začel sem torej bobnati po njegovem vonjavem kabinetu — B. je skočil po konci, misleč, da je potres.

«Glej ga», pozdravil me je, «vsaj pet minut bi bil prišel pozneje! Veš, odkar prenočujem v tem sodu za kislo zelje, sanja se mi vedno in vedno ven in ven o samih kranjskih klobasah! In prav zdaj-le mi jih je ponujala, čeprav v sanjah, natakarica v 'Črni govedini'. Take so bile, da se jih kar nisem mogel nagledati, no — pa prideš ti! Take klobase! Kaj pa misliš! Take klobase!»

Poparjen sem zajecal nekaj v svoje opravičilo, potem pa nadaljeval: «Slišal sem, da se je ljudstvo, zbrano po bližnjih sodih, glasno pritožilo. Govore po Ljubljani, da motiš in kališ javni mir ponoči.»

«Ali morda zato, ker preveč smrčim?» vprašal je mirno.

«Nič morebiti. Dà, zato, ker preveč smrčiš! Slišal sem tudi, da organizirajo tvoji sosede splošno revolucijo, v kateri bodo razdivjani uporniki zvalili tebe s sodom vred v Gradaščico, kjer boš —»
«Poginil sredi vode v valovih, morebiti?»

«Ne, ampak kjer boš dobil revmatizem do hladnega groba.»

«O joj! — Pa ni nič res; revolucijona ne bo, veš. Zmenil sem se s sosedi, da bom smrčal samo podnevi, ponoči pa ne bom spal. Saj bo to trajalo le še nekaj dnij, potem se vrnem v svojo hišo. Doma bom pa smrčal na vse pretege in vsa okna bom odprl!»

Potem sva zažgala svečo in začela na žimnici B.-jevo najljubšo igro, marijaž. Srčni kralj se je bil izgubil; mesto njega sva vzela B.-jevo vizitnico, katero je imel pribito zunaj na sodu. B. je imel nesrečo v igri.

«Pik štirideset!» napovedal je jedenkrat. Kar se je potresla zemlja.

«B., ali si čutil? Zdaj-le je bilo! Zbeživa!»

«Nič! Zdaj, ko si me obral, kaj ne? Ali bi jih rad odnesel? Pa se ne ganeva nikamor, zdaj ko dobivam! Aha! Karo dvajset je šestdeset — le počakaj!»

Čof! Brrrr! B. je v veselji od nenadne sreče udaril z roko ob sod in se zvrnil v stran. Naš kabinet je izgubil ravnovesje in se začel gugati. Sveča je ugasnila. Marijaž je letel na vse strani. Sod pa se je trkljal, začetkoma počasi, potem vedno hitreje z nama tja v nočno temino. Mene je zagnalo na B.-a. Porabil sem to priliko in ga vprašal na uho, kam se peljeva. Skoro nato pa je ležal B. na meni in mi odgovoril tudi na uho, da nima nobenega pojma! Še nekolikokrat se je zasukal B. okolo mene in jaz okolo njega. Potem se je sod venderle ustavil, in uvažujé, da so ostale druge kadi mirne, uveril se je B., da sva doživela v najinem sodu le privatne sunke. «Sl. N.»

2.

Hlapec v Šiški pri Ljubljani je legel v potresni noči na svisli, zjutraj pa se je vzbudil med kravami v hlevu. Potres je bil svisli zasukal tako, da je fant padel v hlev, ne da bi se bil vzbudil. Ko je videl, da je med živino, vzkliknil je nepopisno presenečen: «Ktir hudič je biu teku neumen, de je krave na svisl prpêlu!»

3. Požigalec.

Bogati angleški lord Makwel je zavaroval vse svoje zgorljive reči zoper škodo po požaru. — Čez nekaj let se je hotel z zavarovalnico nekoliko pošaliti ter ji je poslal poziv, naj mu povrne škodo, katero ima s tem, da je požgal šest zabojčkov havan in 100 kilogramov finega tobaka, skupaj za 260 gld. Zavarovalnica, ki je takoj spoznala lordove muhe, izplačala mu je vestno zahtevanih 260 gld., a ga potem zatožila — kot požigalca.

4. Neljuba pomota.

Amerikanski urednik je izgubil na ta-le čuden način dva zvesta naročnika: Neki oče, ki je imel dvojčka, vprašal je urednika, kako naj pomaga otrokoma, da ne bosta toliko trpela sedaj, ko dobivata prve zobe; neki posestnik pa je prosil, da bi mu naznanil pomoček zoper kobilice, katere mu hočejo pokončati vse sadno drevje. Urednik je odgovoril v «listnici urednikovi» obema, a po nesreči je zamenil vprašalca. Oče dvojčkov je dobil odgovor: «Pokrite jih s

slamo ter jo zažgite. Drobiži se bodo še nekaj sekund valjali v ognji, a skoro se jih iznebite!» — Oni pa, ki je vprašal zaradi kobilic, prejel je ta-le odgovor: «Dajte jim nekaj kapljic ricinovega olja in drgnite jim rahlo čeljust s slonokoščeno paličico!»

5—9. Kako se človek zagovori.

1.

Pridigar, ki je hotel župljanom prav živo predočiti potrebo prave pokore, navedel je med drugimi vzroki tudi to, da marsikdo zvečer leže zdrav, zjutraj pa mrtev vstane.

2.

Duhovnik se je nekoč na leci prav zelo hudoval na izprijenost in brezbožnost sedanje mladine.

«Vnebovpijoče je», pravi, «kako malo pazijo nekateri roditelji na otroke. Otroci, ki še ne znajo hoditi in govoriti, tekajo po ulicah in cestah ter govore najsurovejše in najgrše reči.»

3.

Pri porotnem sodišči zagovarja odvetnik hudo delca in reče med drugim: «Pomislite, gospodje porotniki, tudi to, da je zatoženec gluhi in da torej ni mogel slišati glasu svoje vesti!»

4.

Pri porotnem sodišči je zagovarjal odvetnik tatu ter končal govor tako-le: «Gospodje, ko bi bili vi v tistem času namesto tega moža, ne vem,

ali ne bi bil kdo izmed vas tudi segel po uri, saj je ležala tako vabno na mizi in v tistem hipu ni bilo nikogar v sobi!»

5.

Dva tatova sta ukradla nekaj žita in sta zasačena prišla pred porotnike. Državni pravdnik je poudarjal, da se morata oba ostro kazniti. Zakaj pri obeh so okolnosti, katere obtežujejo njiju hudodelstvo. Prvi tat se je drznil krasti o belem dnevi, drugi pa v mirni noči, ko pošteni ljudje spe.

Ko to zagovornik zasliši, reče ves začuden porotnikom: «Tožnik graja pri mojih varovancih sedaj, da se je kradlo podnevi, drugič pa, da ponoči. Za Boga, gospodje porotniki, povejte mi, kdaj naj bi tedaj kradel pošten človek?»

10—14. Jeza napravi človeka neumnega.

1.

Gospod pošlje strežnika po neko reč. Strežnik opravi naročilo napačno, in gospod mu reče jezno: «Če hočem osla kam poslati, grem rajši kar sam, veš!»

2.

Ko pride gospod domov, ugleda strežnika, kako spi sede na zofi. «Hej, Janez, hej!» — Strežnik se počasi vzdrami. «Lepo, Janez, lepo! Bil bi torej rad gospod! No, neumen si za to res dosti!»

3.

Strežnik zadene pri mizi s skledo ob jako sitnega gospoda. «Bik!» zakriči gospod. «Oprostite», reče strežnik, «to se pač pripeti časih, da se zadene drug ob drugega!»

4.

Župan: «Kako govorite z menoj? Sem li jaz župan ali vi?»

Tajnik: «Prosim! Vem, da nisem jaz!»

Župan: «No, zakaj torej govorite tako neumno?»

5.

Mož se spre z ženo. V jezi ji reče: «Še toliko nisi vredna, da bi te hudič vzel.» — «Kaj?» zakriči žena ter upre roke ob bok, «kaj? Vredna nisem, da bi me hudič vzel?» — «Pač, pač, ljuba moja!» pravi mož, «saj si vredna, saj!» — «Sreča tvoja, da si umeknil besedo!» pravi togotna žena.

15. Skromnost.

Meščan se odpelje na svoje posestvo kake pol ure zunaj mesta. Ko si ogleda hrame, gre se izprehajati na vrt. Tu najde vrtnarja, ki spi v senci košatega drevesa. «Lenuh!» zakriči gospod, «kaj spiš, ko bi moral delati! Res nisi vreden, da bi te solnce obsevalo!» — «Prav zato sem tudi legel semkaj v senco!» odgovori vrtnar malomarno.

16. Čuden kotel.

Nekov Hadji si je izposodil od soseda Turčina kotel, v katerem je žgal slivovico. Ko skuha, dá v izposojeni kotel drug majhen kotel in oba pošlje sosedu. Sosed se začudi, kako to, da dobi dva kotla, a posodil je samo jednega.

«Ej, znaš brate», reče hadji Turčinu, «tvoj kotel je bil brej, povrgel je tega-le malega, in zdaj sta oba tvoja! Alah je vsemogočen!» — «Alah je vsemogočen!» odgovori Turčin pobožno, pa radostno odnese domov oba kotla, starega in mladega. In veroval je, da je bil njegov kotel brej in da je povrgel.

Čez štirinajst dni pošlje hadji zopet po kotel k istemu Turčinu. Ta si misli, da njegov kotel zopet povrže; zato vzame največji kotel ter ga posodi hadji, češ, čim večji je stari kotel, tem večji bo mladi.

Ali mine precěj časa, kotla pa le ni nazaj. Gre torej Turčin vprašat, kaj je s kotlom. Hadji pa mu reče: «Ej, brate moj, tvoj kotel je umrl, moli mu za dušo!» — «Kotel nima duše, ne more umreti», pravi Turčin. — «Če je mogel imeti mladiča, mogel je tudi umreti. Alah je vsemogočen!» reče nato hadji. «Alah je vsemogočen!» vzdihne Turčin ter odide žalosten brez kotla domov. Veroval pa ni, da je kotel umrl.

17. Telegraf.

Legenski grof si je napravil v svoji graščini domači telegraf. Kmet iz bližnje okolice pride nato v grad ter zasliši o tej čudni napravi. Ko pride

domov, pravi sosedom: «V našem gradu se je zgodilo nekaj čudnega, samo ne vem prav, ali je sedaj grof tele, ali tele grof!»

18. Telefon.

Kmet: «Ali kupite seženj bukovih drv?»

Trgovec: «Morda! Vprašal bom svojega poslovodjo!» (Stopi k telefonu ter govori.) — Potem pravi: «Poslovodja mi je dejal, da imamo še dosti drv!»

Kmet: «Gospod! Najsi nisem tako pameten, kakor ste vi, pa tako neumen tudi nisem, da bi verjel, da čepi vaš poslovodja tam-le v oni skrinjici! Srečno!»

19. Komu škodi tobak.

«Ali vam nič ne dé, če kadim tobak?» vprašal je mlad pobalin starega moža, s katerim se je vozil po železnici. «Meni nič!» odgovori mu starček, «če le tebi ne!»

20. Velika krivica.

Gospodar: «Ne morem si pomagati, milostiva gospa, moram vam odpovedati stanovanje. Vse stranke se pritožujejo zaradi vednega igranja na klavir!»

Gospa: «Prosim, to je samo zmota! Od nas nihče ne zna igrati. Samo moj štiriletni Slavko časih za kratek čas nekoliko tolče po klavirji, to se pa ne pravi igrati!»

21. Angelji.

V nekem društvu je nazival gospod staro, pa zelo nečimerno gospo vedno «Moj angeljček!» — «Oh, dragi gospod», reče naposled gospa, «tega imena vender nisem vredna!» — «Dà, dà», odgovori gospod, «zakaj najstarejše stvari so angelji.»

22. Zasluženno plačilo.

Mlad človek, ki se je prav rad vtikal v verske stvari, pripovedoval je v družini, da se duše po smrti res selijo iz človeka v živali, ker še sam dobro pomni, da je bil zlato tele. Prebrisana gospa pa ga plača prav dobro, rekoč: «Gospod, ne bojte se, razven zlata niste še prav ničesar izgubili od takrat.»

23. Pravi vzrok.

Na plesni veselici stopi plesalec drugemu na noge. Jezno reče ta: «Mislite li, da sem ukradel noge?» Mirno mu odgovori oni: «Tega nikakor ne mislim; zakaj izbrali bi si bili menda pač boljše.»

24. Dokaz.

Na gledališki galeriji nastane skoro pred predstavo velik hrup. Nekdo zakliče jezno iz parterja: «Mir zgoraj, vi biki!» A od zgoraj se zasliši: «Tu zgoraj je le gumno, spodaj je hlev.»

25. Božični dar.

«Kaj ste pa vi, mamica, dali v dar svojemu gospodu za božične praznike, ako smem vprašati?» vpraša na trgu branjevka Bogatajka postarno gospo. «Eh, nekaj jako primernega. Moj mož je ves zaljubljen v smodke, katerih nakupi vsak dan po več — in jaz, ki sem dobra gospodinja, jemala sem mu skrivaj dan za dnevom po jedno ter jih skrbno spravljala. Tako se jih je nabralo sto in te sem lepo povezala, dala mu jih — in on je bil neizrečno vesel mojega daru.»

26. Previsok nos.

Mlad grof je moral na cesarskem dvoru streči visoki dvorski gospe. Ta pa je bila jako sitna in je z vednim godrnjanjem dražila mladega grofa. Nekoč je kihnila, in ker mladenič ni hitro rekel: «Bog pomagaj!» vprašala ga je jezno: «Ali niste slišali, da sem kihnila?» — «Nisem mogel slišati, milostiva gospa, nosite nos previsoko.»

27. Nevarne razvaline.

Profesor pride pred vas, kjer sreča starega kmeta. «Oče, povejte mi, ali ni bil na hribu tukaj na desni nekdanj grad?» Kmet: «Bil je res nekdanj ondu grad.» Profesor: «Kaj pa pripovedujejo ljudje o njem?» Kmet: «Oj, strašne reči! Ni še dolgo temu, ko sta dva gospoda iz mesta šla nanj, pa ju ni bilo več nazaj!» Profesor prestrašen: «Za Boga, kaj se jima je zgodilo; zakaj se nista več vrnila?» — «No», odgovori kmet nasmehoma, «ker sta šla po oni strani s hriba!»

28. Izplačana šala.

Dve mladi gospodičini sedita na travniku tik ceste. Ko ugledata moža, ki ima že nekoliko osivelih las, vpraša ga jedna porogljivo: «Oče, ali bo že skoro na planini sneg zapal?» Mož ji odgovori: «O, še dolgo ne, ker se še pasejo telice po travnikih!»

29. Izgubljeni lasje.

Srečata se stara prijatelja, ki se že dolgo nista videla. «Kako si, prijatelj, ali si zdrav?» vpraša prvi. «Hvala, prav dobro! Le lase sem žal zgubil!» Nato sname prvi klobuk z glave, pokaže mu svojo plešo ter reče: «Prijatelj, mene ne moreš obdolžiti, da bi jih bil našel!»

30. Česar kdo išče, najde.

Nekdo vpraša v društvu mladega učitelja P., da bi ga podražil: «Gospod učitelj! Če tehtajo štiri teleta 200 kilogramov, kako težak je tedaj star bik?» — «Prosim, postavite se tja na tehtnico, pa vam natanko povem!» odgovori učitelj mirno.

31. Velike zahteve.

V upravništvo nekega lista je prinesel nedavno srednjih let mož to-le oznanilo: «Pisalec teh vrstic se želi kar najhitreje oženiti z damo iz dobre rodbine, katera ima ta-le svojstva: visokost 5 čevljev, 4 in pol palca; teža 136 funtov, širokost prsij 39 palcev, pas 28 in tri četrtine palca;

število obutala 3, število rokavic 6.» Administrator se nemalo začudi ter pravi: «Zdi se mi, da zahtevate precèj mnogo.» — «Mogoče», odgovori inserent, «a to ni brez vzroka. Prva žena mi je umrla skoro po poroki. Roditelji so ji dali po svatbi veliko obleke, in vsa je krasna in popolnoma nova. Vidite, časi so slabi, bilo bi škoda, ko bi se obleka ne dala več porabiti. Zato iščem žene, katera bi bila prav takega života kakor moja rajnica, da bi lahko nosila nje obleko. Slabi časi so; dragi moj!»

32. Kaj je fenomen.*

Amerikanski časnik poroča: Nedavno je potujoč modrijan svojim poslušalcem razlagal, fenomen' tako-le: «Pač še ne veste, kaj je, fenomen' ? Poslušajte, povedal vam bom! Gotovo ste že vsi videli kravo. No, krava ni fenomen. Videli ste pa menda že tudi jablano. No, jablana tudi ni fenomen. Pa ko bi kdaj krava splezala na jablano ter tam z repom trgala jabolka — to bi bil fenomen!»

33. Češnja.

Amerikanski časnik poroča: Minulo poletje je mladenič Henderzon iz Newyorka požrl češnjo s koščico. Čez teden dnij ga je začel želodec boleti, in čez štiri tedne potem je umrl. Ta smrt je vse zdravnike jako zanimala. Več se jih je zbralo, pa so razrezali truplo nesrečnega mladeniča. Kako se

* Čudezen prikaz imenujemo s tujo besedo «fenomen».

začudijo, ko dobe v trebuhu češnjevo drevesce, čegar korenine so se razšle po vseh čevih mladega moža! Zdaj so zvedeli, kaj je temu vzrok: Fant je bil pojedel češnjo s koščico vred, in peška mu je v želodci pognala, vzrasla in mladeniča — podrla.» — Škoda le, ker še ni živel mož nekaj časa, da bi mu bile rdeče češnje mahale iz ust!

34. Dobra soseda.

Prišla je soseda k sosedi, ki je baš pekla krape ter jo je naprosila, da bi jih spekla tudi ona v njeni že vroči masti. Soseda ji dovoli. Ko so krapa spečeni, zahvali se ji došla žena in reče: «Hvala vam, soseda! Kadar bom jaz zelje kuhala, prinesite vi pleče, da se vam skuha v mojem zelji, tako vam vsaj nekoliko vrnem prijaznost in dobroto.»

35. Če govori občinski pisar francoski.

Občinski pisar se je pogostoma v krčmi kratkočasil z nekim kmetom ter mu je časih ponudil tobakiro za njuhanje. Ko je kmet potem kihal, rekel mu je pisar vselej: «A vôtre santé!»* Kmet se dolgo ni menil za te besede, naposled pa je vender vprašal dijaka, kaj se to pravi. Dijak, zvita bučica, zapazi, da ima kmet rdeče lase. «Mož», reče mu torej, «povedal bi vam, pa bojim se, da ne bi bili jezni name; — ,a vôtre santé' se pravi slovenski: Ti rdečelasi tepec!» — Da je kmeta ta razlaga razjarila, to si lahko mislimo. —

* Na zdravje!

Prihodnjo nedeljo se zopet snide s tajnikom. Pisar mu ponudi tobakiro, kmet kihne — «A vôtre santé!» oglasi se zopet pisar. «Vse, kar je prav!» reče kmet jezno, «dosti dolgo sem mirno poslušal». — Rekši telebne ubogega pisarja nekolikokrat za uho. Odpravljajoč se iz krčme, godrnja: «Zapomni si, tajnik, kmetje tudi umejemo francoski!»

36. Kako visoko je sezala voda.

«Dovolite, je li sezala voda ob zadnji povodnji res tako visoko?» — «Pravzaprav ne! Glejte, samo do tod je stala; a otroci so mi počekali pisanje tu spodaj in ga zamazali. To me je razjezilo, pa sem dal zapisati višino semkaj gori — zdaj je pa ne morejo doseči!»

37. Dober izgovor.

Mlad mož ubije v mestu slučajno steklo pritličnega okna ter zbeži po ulicah. Gospodar ga doteče in pravi: «Ubili ste pri meni okno!» — «Vem!» odgovori prvi. «Plačajte ga torej!» oglasi se zopet gospodar. «Ne vidite li, da tečem ravno po denar domov?» reče mladenič ter uide v stranske ulice.

38. Za vsak slučaj.

Neumna žena prinese tri lepe voščene sveče v dar; dve sv. Mihaelu, jedno pa — hudiču. Cerkvnik, hoteč jo poučiti, pravi: «Pa hudič vender ni vreden sveče!» — «Vem, da ne»,

odgovori žena, «pa človek ne ve, kam pride po smrti, in zato je dobro, da si preskrbi povsod prijateljev.»

39. Jednakost.

Bobek: «Kakšen razloček je med možem, ki ima hudo ženo, in med zvonikom?»

Babek: «Nobeden; vsak nosi svoj — križ.»

40. Zakaj je Mohamed prepovedal vino piti.

A: «Zakaj je Mohamed prepovedal vino piti, več žen pa je dovolil imeti?»

B: «Ker je mislil, da ima trezen človek že jedne žene zadosti.»

41. Uspehi denarja.

A: «Kakšen razloček je med muto (šrango) in človekom?»

B: «Človek se pripogne pred denarjem, muta pa se vzdigne pred njim.»

42. Dobra ura.

A: «Kdaj ima berač dobro uro?»

B: «Kadar gre iz Celja v Vojnik.»

43. Koliko ur.

Gredoč skozi mesto L., vpraša potnik kmeta na cesti: «Prijatelj, koliko ur je od tukaj do Ljubljane?» — «Ur?» odgovori kmet, «skoro v vsaki hiši je vsaj jedna, po nekaterih hišah jih

je celo po več.» — «Ne mislim tako», reče potnik, «ampak želim le zvedeti, koliko računajo iz vašega mesta do Ljubljane; samo to, prosim, mi povejte!» — «Koliko računajo? I no, če greste peš, ne računajo nič, ako se pa želite peljati, plačate dvajset grošev», odgovori mu šaljivec, in nato se ločita.

44. Vožnja v mesto.

Potnik vpraša krčmarja, pri katerem se je ustavil, koliko je do bližnjega mesta z dvema konjema. Krčmar mu odgovori: «Dve uri.» Potnik vpraša dalje: «A s štirimi konji?» Krčmar nekoliko pomisli in reče: «Jedno uro.» Ko to zasliši nekov šaljivec, reče potniku: «Uprezite šest konj, pa se vam ne bo treba voziti, kar hipoma boste v mestu!»

45. Kako daleč je solnce.

Jurija Pavliho je nekdo hotel spraviti v zadrego. Bil je namreč nanj hud, ker je spretno odgovarjal vsem vprašanjem. Reče tedaj vpričo mnogih ljudij: «Prebrisani Jurij! Ker že vse veš, povej nam še, koliko mačjih repov je treba, da bi segli do solnca?» Jurij Pavliha pa se nasmehe in reče: «Ne več nego jednega, če je ta zadosti dolg.»

46. Interpelacija.

Volilci nekega okraja so poklicali svojega poslanca predse, da bi jim poročal o svojem delovanju. Volilec očita razjarjen poslancu: «Pazno smo prečitali vse debate in se prepričali, da v zadnjih

desetih sejah niti jedenkrat niste odprli ust.» — «Dragi prijatelj», odgovori poslanec, to je zgolj obrekovanje; brezštevilmokrat sem zazdehal!»

47. Srebrna miš.

Ko je pred nekaj leti pruski deželni načelnik v Lotaringiji potoval po svojem okraji, prišel je nekega dne v francosko vas, ki je imela jako lepo cerkev, posvečeno Materi božji. Slula je ta Mati božja za čudodelno, in zato je veliko romarjev prihajalo vanjo. Župan odvede pruskega deželnega načelnika v to cerkev, kjer mu vse razkaže. Ko prideta do stranskega oltarja čudotvorne Marije device, ugleda načelnik med darovi, posvečenimi Mariji devici, tudi srebrno miš ter vpraša župana, kaj to pomeni. Župan pravi, da se je pred nekoliko leti v tem kraju pokazalo strašno veliko mišij, ki so pretile pokončati vse poljske pridelke. Zato so se obrnili prebivalci tega okraja k Mariji devici za pomoč in so ji posvetili to srebrno miš. Ko se je to zgodilo, izginile so kar hipoma vse miši s polja, kakor bi bil odrezal. Nato vpraša pruski deželni načelnik ves začuden župana: «Pa tudi vi, izobražen mož, verjamete kaj takega?» Župan se nasmehne in odgovori: «Ako bi to verjel, tedaj bi précej denašnji dan na oltar pred Marijo devico postavil — srebrnega Prusa.»

48. Zlobna občina.

Občina Bereg na Ogerskem je postavila velik lesen križ in zapisala pod njega v ogerskem jeziku, da bi svet vedel, kdo je postavil križ:

«Naš Gospod Jezus Kristus je bil na križ pribit — ob troških občine Bereg dné 8. maja 1877.»

49. Berača.

Dva berača sta jedla skupaj iz iste sklede; jeden je videl, drugi je bil slep. Dogovorjeno je bilo, da ne smeta naglo grabiti; kdor bi naglo grabil, tega sme drugi z žlico udariti po glavi. Ko tako jesta, udari zdajci slepec tovariša po glavi. «Kaj me biješ!» razjezi se ta, «ko še videti ne moreš, če naglo grabim?» A slepec mu reče: «Ker jaz hitim, kar morem, pa me ti vender ne udariš, tedaj si lahko mislim, kako grabiš šele ti!»

50. Kako se komu napravlja veselje.

Sosed vidi soseda, ki neusmiljeno pretepa psa. Nejevoljen stopi k njemu in ga vpraša: «Zakaj vender tako neusmiljeno preteplate ubogega psička?» — «Rad bi mu napravil veselje», odgovori soseď. — «To pač ubogemu psu ni v veselje, ako ga bijete tako neusmiljeno!» — «Res je, da zdaj ne čuti veselja, ali čutil ga bo potem, kadar ga izpustim!»

51. Zakaj se psi vohajo.

Le malokdo menda ve, zakaj se psi vohajo, kadar se srečajo. Pravi vzrok temu je ta-le: Nekdaj je napravil lev drugim živalim velike gosti. Ko sede pri mizah, zapazijo, da nimajo popra. Lev pošlje psa, naj jim brž prinese popra. Pes gre, a ni ga več nazaj. To leva silno razsrđi.

Ukaže torej vsem drugim psom, naj gredo iskat lenega tovariša, sicer jih raztrga.

Od tega časa se psi vohajo, če se srečajo, češ, da najdejo porednega tovariša, ki ima poper pri sebi.

52. Pa se!

Ko so bili v začetku tega stoletja Francozi v Ljubljani, stal je na dolenski mitnici francoski vojak na straži. Po dolenski cesti pride dolenski kmet s košem na hrbtu. Straža ga ustavi, rekoč: «Qui vive?» Naš Dolenjec se odreže tako robato, da tega niti zapisati ne smem. Francoz, ki je kmetove besede morebiti raztolmačil kot «bon ami» ali kaj takega, reče na to: «Passé!»*

Naš Dolenjec pa je besedo razumel po svoje, češ: «Pa se!» to je: Dajva se. Zato odgovori mirno: «Kako se bova? Vi imate puško, jaz pa koš!»

53. Zakaj ljudje kade.

Kitajski princ je prišel nekoč v Evropo. Zelo se je čudil, videč, da po mestih skoro vsak človek kadi. V hotelu, kjer je kosil, vprašal je torej nekega gospoda: «Povejte mi, ljubi gospod, zakaj kadite?» Gospod odgovori: «Da želodec bolje prebavlja, ni boljšega pomočka nego smodka po kosilu.» — «Aha!» misli si princ, «ta kadi, da lože prebavlja!»

Drugi dan se popelje princ v mestno okolico. V senci košatega drevesa ugleda berača, ki kadi iz

* Qui vive? = Kdo je? — Bon ami = Dober prijatelj.
— Passé = Idi!

kratke pipice. Princ veli kočijažu, naj ustavi, in vpraša berača: «Zakaj kadiš?» Berač odgovori: «Častiti gospod! Danes nisem še ničesar jedel, če kadim, pa sem menj lačen!» Princ se zelo začudi temu odgovoru, ker jeden kadi, da lože prebavlja, drugi, da je menj lačen.

Pozno v noč se vrne v gostilno. Gostilničar sam pričakuje visokega gosta. Po veži hodé, puši smodko za smodko. Ko se princ pripelje ter vidi, da gostilničar kadi, vpraša ga: «Gospod, zakaj kadite?» Gostilničar odgovori ponižno: «Brez zamere, Visokost! Hotel sem vas sam pričakati, a ker nisem vajen dolgo bdeti, zato sem si prižgal smodko, ker drugače bi bil gotovo zadremal.» — Princ se nasmehne ter reče sam v sebi: «Ta tedaj kadi, da si odganja spanec!»

Prihodnji dan je bil princ povabljen k ministru na večerjo. Po večerji so ponudili strežniki vsakemu gostu smodke. Kadili so vsi, a najpridnejši je bil minister, ker je pušil smodko za smodko. Začuden ga vpraša princ, čemu toliko kadi. Minister odgovori, da ne more zaspati, ako po večerji ne pokadi nekaj smodk. To je bilo princu preveč! Prvi kadi, da lože prebavlja, drugi, da si odganja glad, tretji, da lože bdi, četrti, da lože spi! Nikogar ni hotel več vprašati, zakaj kadi, ampak začel je sam kaditi.

54. Kako raste pamet.

Star kmet je pripovedoval to-le o svojih sinovih: «Ko so imeli moji sini 16 — 20 let, vedeli so vsako reč bolje nego jaz; ko so imeli 25 let, vedeli so

še prav toliko; s 30 leti so me časih slušali, če sem jim kaj nasvetoval; ko so dosegli 35. leto, prišli so me časih že sami vprašat za svet; kadar bodo imeli 40 let, mislim, pa spoznajo, da ,stari' tudi še kaj ve!»

55. Prepovedano.

«Ako umrjem, vzemi si za ženo najstarejšo hčer hudega duha, da ima le mnogo denarja!» reče na smrt bolna žena možu skopuhu. «Potolaži se!» odgovori ji mož, «naša postava nam prepoveduje jemati dve sestri!»

56. Zakaj zvoni.

Tujec: «Zakaj pa zvoni sedaj?»

Domačin: «Mislim, ker cerkvenik za vrv vleče!»

57. Vsaka reč ima svojo dobro stran.

A: «Povej mi, Adolf, kako si neki moreš vzeti ženo, ki jeca?»

B: «To ima tudi svojo dobro stran! Glej, predno zvečer izgovori besede: ,A-a-a-do-do-lf, a-a-li g-gre-š že zo-zopet v go-o-stil-stilno?' tedaj sem že davno zunaj pri vratih!»

58. Večina.

Blaznika so vprašali, zakaj so ga zaprli v blaznico. «Čisto lahko!» odgovori jim ta, «trdil sem, da so vsi ljudje blazni, drugi pa so rekli, da sem jaz blazen; večina je zmagala!»

59. Muhast odgovor.

Baron, ki je bil zapravil vse premoženje, rekel je nekdanj možu, ki je nesel drva iz njegovega nekdanjega gozda: «He, kje si ukradel ta drva?»

Tat odgovori: «Le molčite, ljubi gospod! Saj vem, da bi bili veseli, ko bi rekel, da v vaši hosti.»

60. Kaj se vse vidi na semnji.

Žena: «Ugani, ljubi mož kaj sem danes videla na semnji!»

Mož: «Morda kako komedijo ali čudno zver?»

Žena: «Ne! Videla sem, da je bilo vse silno drago!»

61. Blag namen.

Višji gozdar: «Niste li zapazili, da je Gregec z ženo in peterimi otroki tu v naši hosti pobiral vejevje? Čemu imate dve oči?»

Gozdar: «Da lahko pri ubogih ljudeh jedno zatisnem!»

62. Čudna potnika.

Nedavno sta se pripeljali po železnici v živinskem vagonu v posebnem zaboji dve goski v Trst. Zunaj na zaboji je visela tablica z napisom: «Čestiti gospod! Midva sva zakonski par iz vasi blizu Prage ter potujeva v Trst. Prosiva, vlijte nama nekoliko dobre vode v korito, ker sva žejna! — Hvala lepa!»

63. Kako se spozna gospoda.

Ko je bil slavni Franklin poslednjič na Angleškem, spremljal ga je zamorec, ki se ni mogel načuditi življenju v Londonu in drugje na Angleškem. — Ko se vrneta domov, vpraša ga Franklin: kako mu ugaja Angleško. Zamorec odgovori: «Vse dela v tej državi! Voda dela, veter dela, ogenj dela, sopar dela, pes dela, vol dela, konj dela, osel dela, možje in žene delajo, vse dela, le svinja ne. Svinja jé, pije, spi ter lenari ves dan — svinja je jedini gospod na Angleškem!»

64. Slabo je naletel.

Smučiper se je namenil po železnici v Ljubljano. Ko stopi k železniškemu vozu, hoče se nekoliko pošaliti ter reče: «No, je li Noetova barka že polna?» Takoj se zasliši od znotraj glas: «Ne, jeden sedež je še prazen — osla še ni!»

65. Lepa prihodnjost.

V mestu I. so obešali razbojnika. Velika množica ljudstva se je zbrala ob vešalih. Jeden izmed gledalcev reče: «Bodi mu Bog milostiv! Ta je že svoje prebil, nas pa šele čaka.»

66. Lakomnik.

Lakomnik, izgubivši veliko denarjev, vzame v obupnosti vrv in se obesi. Naglo pristopi njegov sluga, prereže vrv in tako svojega gospodarja reši smrti. Ko gre nekaj mesecev pozneje sluga

iz službe, utrga mu lakomnik nekoliko krajcarjev za prerezano vrv, rekoč: «Vrv, ki si jo prerezal, bila je še čisto nova; moral bi jo bil le lepo razozlati.»

67. Kako se odpode cigani.

Szegedinski župan je iznašel nov pomoček, kako se je moči odkrižati ciganov. Ker so se ti ljudje vedno klatili okolo Szegedina in jih ni odvrnila nobena kazen, ukazal je, ko se je vrnilo tisto krdelo, katero je ravnokar dal odtirati, naj vsem ciganom postrizejo dolge lase. Komaj cigani to zaslišijo, poklekujejo in prosijo, naj bi se jim odpustila ta «sramota» — zastonj! Skoro so pele škarje, in oskubeni kakor kokoši so odšli. Pridušali so se potem, da nobeden iz njih rodu ne stopi več v to vražje mesto.

68. Gos ob jedni nogi.

Jezus in sv. Peter sta šla skozi široko dolino. Ker je bila ravno nedelja, dal je Jezus Petru denarja, da bi šel v bližnjo krčmo in kupil pečeno gos. Peter gre in kupi gos. Ko se vrača, ne more si kaj, da ne bi snedel jedne gosje noge. Jezus ga potem vpraša: «Peter, kje ima gos drugo nogo?» — «Ni imela druge!» odgovori Peter. «Kako li more gos biti samo ob jedni nogi?» vpraša zopet Kristus. «Resnično, Sin nebeški!» veli učenec. «Vidiš li, ona gos tam stoji tudi samo na jedni nogi!» Ko Peter to izreče, pokaže čedo gosij na trati. Jezus umolkne. Zdaj razrežeta gos, snesta jo pod senčnatim drevesom ter odideta.

Skoro dospeta v gozd, kjer reče Vzveličar tako: «Peter, denarja nimava, a potrebovala ga bodeva skoro. Pod tem trhlím porobkom je zaklad; primi kol, izruj porobek in vzemi zaklad». Peter stori, kakor mu je velel učitelj, in res najde mnogo zlata. Jezus prešteje, razdeli zlato na tri jednake kupčke, vzame kupček sebi, drugega dá Petru in tretjega pusti na tleh. Peter vpraša: «Sin nebeški, čegav li bode ta kupec?» Vzveličar odgovori: «Ta bodi tistemu, ki je snedel gosjo nogo!» Petra oblije rdečica, obide ga nemir in zatorej zajeca: «Sin nebeški, drugo gosjo nogo sem pojedel jaz, ker sem bil jako lačen!» Jezus se razhudi in reče žalosten: «Peter, ako lažeš ti, ki si najbližji mojemu srcu, kaj mi je misliti o drugih ljudeh?» Peter se je srčno pokesal svojega pregreška in je bridko jokajoč prosil oprostila ter obetal, da se nikoli več ne zlaže. Ko je Vzveličar videl njegovo resnično kesanje, odpustil mu je, ker ga je ljubil.

Češka narodna.

69. Lažnivec nad lažnivcem.

V kavarni sta sedela dva Amerikanca, ki sta se pomenkovala in legala drug drugemu; zakaj Amerikanci so prav izvrstni lažnivci. «Ne verjamete», pravi prvi, «kaj se je one dni pripetilo nekemu zdravniku! Imel je bolnika, ki se je bil prehladil. Da bi se dovolj izpotil, zapisal mu je zdravila, ki pa so bila tako močna, da je bolnik ponoči utonil v svojem potu.» — «To sem čul tudi jaz», pravi drugi; «najeti pa so morali celo čoln, da so prišli do mrliča.»

dolgčas, poklical je lovca, in šla sta na izprehod. Kar mu je gospod zastavil z besedo, vsemu je lovec odgovoril modro in šaljivo.

Nekega dne se gospod z lovцем izprehaja po drevoredu in mu reče, naj mu v pol uri prešteje in pove, koliko listov ima največje drevo v drevoredu. Gospod si je mislil, da lovec tega ne bo mogel storiti, in je bil zelo radoveden, kako bo šaljivec rešil to nalogo. Ali kako se začudi, ko mu reče lovec, da reši svojo nalogo prej nego v pol ure. «Ukažite samo,» reče lovec, «kje naj začnem šteti, od spodaj ali od zgoraj?» Gospod mu reče, naj začne od vrha. Lovec takoj spleza na drevo, a gospod odide dalje. Za četrte ure že prihiti lovec za gospodom, rekoč: «Liste na drevesi sem že preštel.» — «No, koliko pa jih je?» vpraša gospod. «Od vrha doli jih je prav toliko kakor od spodnjih vej do vrha, a števila si nisem zapisal, ker mi tega niste rekli», odreže se lovec.

76. Obljubiti in storiti.

Nastala je na morji tako strašna nevihta, da je vsak potnik prosil Boga in vse svetnike na pomoč. Nekdo pa zakliče: «Oh, sveti gospod Miklavž, pomagaj nam iz te nevarnosti, hočem ti darovati svečo, ki bo tako debela, kot je moja noga!» — Nevihta ne preneha. — Začne novič klicati: «Pomagaj nam, sveti Miklavž, podarim ti svečo, ki bo težja, nego sem sam!» — Morje se neče pomiriti. — Nato vzklikne tretjič: «Pomagaj nam, sveti Miklavž, obljubim ti svečo,

ki bo taka, kot je največja smreka!» Njegovi sopotniki reko: «Bedak! Kje neki bi dobil toliko voska in kako bi ga plačal?» V tem se veter nekoliko poleže, in morje se umiri. «Vi ste bedaki, vi», odgovori jim potnik, «da le pridem na suho, ne dobi mi sv. Miklavž niti najmanjše svečice!»

77. Velika zadrega.

Šaljivec: «Gospodje, nekaj vas bom vprašal, in kdor mi odgovori, temu se priklonim do tal. Poslušajte tedaj! Nekemu človeku se je sanjalo, da potuje po morji. Poleg njega na ladji sta sedela njegova žena in njegov jedini sin. V tem hipu nastane strašen vihar in ladja je v veliki nevarnosti . . . Potniku se zdi, kakor bi mu pravil notranji glas, da se samo tako reši pogube, ako žrtvuje ženo ali pa jedinega sina morskim valovom. To je bila groza za ubogega potnika. Ženo in otroka je ljubil nad vse . . . Koga naj tedaj pahne v globočino? — Gospodje, kdo mi odgovori in pove, kako bi rešil ubogega potnika iz velike zadrege?» — Vsi poslušalci se globoko zamislijo — a nobeden ne ve, kaj bi odgovoril šaljivcu. Nato odgovori on sam tako-le: «Gospodje, nič ni ložjega nego to! Jaz bi namreč šel k potniku in bi ga vzbudil iz sanj, in rešen bi bil vseh zadreg.»

78. Kristus in sv. Peter.

Kristus in sv. Peter prideta do neke hiše in prosita prenočišča. Gospodinja ju vzprejme in jima obljubi prenočišče, če ji drugi dan omlatita

pšenico. Kristus in sv. Peter objubita. — Vsa trudna drugi dan nekoliko poležita. Kar pride gospodinja, polasa Petra, ki leži ob kraji, in pravi: «Lenuha! Ali bosta vstala ali ne?» Žena odide; Kristus in sv. Peter pa zopet zaspita. Čez nekaj časa pride gospodinja zopet in se huđuje. Ko jo sv. Peter zasliši, skoči urno na drugo stran, češ, da bi ga zopet ne zlasala. Zdaj pride gospodinja k postelji in pravi: «No, ali bosta vstala ali ne in omlatila pšenico? Prej sem tega pri kraji, zdaj bom pa onega», in zopet zgrabi sv. Petra za lase.

Sv. Peter in Kristus skoro potem vstaneta. Kristus vzame gobo, vkreše ogenj in zažge snopje. Pa nikar da bi zgorelo, leti pšenica na jeden kup, pleve na drugega in slama na tretjega, in pšenica je omlačena. Kristus in sv. Peter pa odpotujeta dalje. — Drugo leto je imela žena zopet mnogo pšenice. Kar ji pride na um, kako stani napravila potnika. Vzame torej ogenj, zažge žito, in — zgori ji pšenica in vse poslopje.

Narodna iz «Vrtca».

79. Skrivni pomoček.

Bogatin, ki je sosebno rad čital časnike, imel je na vrtu lep ribnik. Nekega dne zapazi v časniku ta-le oglas: «Pri meni se dobiva za tri cekine prah, s katerim se zarede ribe! Drugega ni treba, nego da se ta prah vrže v vodo, pa za nekoliko dnij bo vse polno rib.» — «Da te treni», misli si gospod, «to je pa velika sreča za moj ribnik na vrtu!» Brž drugi dan zapečati tri cekine

v list in jih pošlje človeku, ki je bil podpisan pod oglasom. Čez nekaj dnij dobi to-le pismo od omenjene osebe: «Blagorodni gospod! Žal mi je, da vam ne morem poslati naročenega prahu za ribe. Moj oglas so bile limanice za nekatere gospode. Stavil sem namreč s prijatelji, da se lahko po časnikih razglasi največja neumnost in da je vender dosti ljudij, ki ji verjamejo. In glejte, česar sam nisem prav verjel, o tem sem se prepričal — stavo sem dobil. Dobil sem res dosti oslov, a vi, blagorodni gospod, ste med njimi sedem in dvajseti.»

80. Kako se ljudje pozdravljajo.

V Parizu je bilo ob zadnji svetovni razstavi ljudij iz vseh delov sveta. Nekov Parižan opisuje tako-le, kako se pozdravljajo ljudje različne narodnosti: Braziljanec položi glavo na trehuh onega, komur je pozdrav namenjen. — Mehikanec se dotakne najprej z roko zemlje, a potem poljubi roko onemu, kogar pozdravlja. — Sijamec sleče gorenje hlače ter jih omota onemu okolo telesa, katerega pozdravlja. — Indijanka iz Malabara si povsem odkrije prsi pri pozdravu. — Prebivalec otokov južnega morja si sname pernatu krono z glave ter jo dene na glavo onemu, kogar pozdravlja. — Ako se srečata dva Araba, delata se, kakor bi hotela drug drugemu poljubiti roko, a v resnici ne smeta tega storiti. — Prebivalci z otoka Otahaitija razkrijejo ves gorenji del života. — Etijopec odpaše pas onemu, kogar pozdravlja, in ga pripaše sebi. — Prebivalec v Grönlandu

pozdravljajoč poljubi lice onemu, kogar pozdravlja.
 — Kafarec pljune v roko onemu, kogar pozdravlja.
 — Evropec sname z glave cilinder. Najbolj pri-
 lično pozdravlja prebivalec iz Kalifornije, ker sploh
 ne pozdravlja.

81. Koristi male loterije.

Vsaka reč ima svoje dobre in slabe strani tako tudi naša razvpita mala loterija, katero bi tako radi odpravili nekateri naši državni poslanci. Mislimo, da se to godi zgolj iz nevednosti, zakaj mala loterija ima mnogo res prav dobrih strani, proti katerim kar izginja ono malo število slabih. Poslušajmo! 1.) Denar onih, kateri so zaljubljeni v loterijo, ostane v deželi. 2.) Državni dohodki se po prostovoljnih doneskih precěj pomnožujejo. 3.) Loterijski obrt daje mnogim ljudem dela in zaslužka. 4.) Vztrajna, tiha marljivost razumnega igralca se je že večkrat poplačala kaj bogato. 5.) Pri loteriji ni nikakeršne prilike za osebne prepire in za sleparstva. 6.) Vsakdo si lahko izbere loterijo za zasebno zabavo. 7.) Loterija bistri naš razum. 8.) Po loteriji uživamo dlje časa upanje na dobiček.

82. Slovenska jezikoslovca.

Dva jezikoslovca gresta na izprehod in pri-
 deta ob svojem pogovoru o besedah in oblikah v
 hud prepir kakor vselej. Da bi se nekoliko ohla-
 dila, gresta se kopat na samotni kraj. Ko sta že
 oba v vodi, pravi jeden: «Jaz sem v globokejši
 vodi nego ti.» — «V globljejej vodi — tako

se reče», popravi drugi. «Kaj boš ti, ki hočeš vse po svoji domišljavi glavi!» razjezi se prvi, «kdo pa govori tako? Samo ti.» — «Molči!» zadržere se drugi, «ti nič ne veš. V globljejej vodi — tako se pravi.» — «Jaz pa ostanem pri globokejši», poprime prvi. Tako gre prepir dalje, oba si mečeta prav hribovsko robate v obraz. Kar zakriči prvi: «Joj, krč, krč, pomagaj mi, da ne utonem!» — «Z v ali u — kako pišeš besedo utoniti?» vpraša oni hladno. «Z v», zagreči oni in že leze pod vodo. «Napak; z u se piše,» odgovori drugi, «ljudje, ki tako kvarijo jezik in pisavo, naj le vtonejo v globokejši vodi!» Izreče in pusti, da prijatelj utone. «Brencelj.»

83. Vprašati se mora znati.

Na Dunaji so srečali nedavno na ulicah štiri-letnega jokajočega dečka. Ko ga vprašajo, zakaj se joče, pove jim, da se je izgubil in da ne zna domov. Na vprašanje, kako se piše, kaj in kje so njegov oče, ni vedel odgovoriti drugega, nego da je njemu ime Jožek. Posvetovali so se sedaj, kaj naj store z dečkom. Naposled ga sklenejo odvesti na redarstvo. «E kaj», oglasi se zdajci postarna ženska, «potrpite, takoj bomo zvedeli, čegav je in odkod.» To rekši stopi k dečku ter reče: «Čuj, Jožek, kam hodiš po žganje za očeta?» — «K Zvezdi!» odgovori deček hitro. Nato ga prime žena za roko, odvede ga v krčmo «Pri zvezdi» ter vpraša natakarja, čegav je dečko. Ta ji pove, da je sin tesarjev, tam in tam doma.

84. Ni treba zapisati.

Župan: «Vi Žoržl, vi ste bili vpričo, ko je Strnjak govoril razne nespodobne reči o meni?»

Žoržl: «Dà, bil sem!»

Župan: «Kaj pa je n. pr. rekel?»

Žoržl: «Rekel je med drugim, da je naš župan prava svinja, in še pristavil, da nam to dá zapisano, če mu drugače ne verjamemo!»

Župan: «No, ste mu li rekli, naj vam to zapiše?»

Žoržl: «Ne, gospod župan, ker smo mu itak verjeli!»

85. Raztrgani škornji.

Berač pride h gospodu, kateri mu je nekaj dnij prej podaril škornje, in reče: «Gospod, 50 novčičev stane popravilo!»

Gospod: «Katero popravilo?»

Berač: «Za škornje, katere ste mi podarili!»

Gospod: «No, in? —»

Berač: «Zato prosim onih 50 novčičev, ker vender menda ne zahtevate, da bi dajal jaz na svoj račun popravljati vaše raztrgane škornje.»

86. Izpred oltarja.

Neža: «No, Metka, ali si že slišala, kako je zadnjič v Celji orožnik nevesto odvedel izpred oltarja?»

Metka: «Za Boga, kaj pa je bila storila?»

Neža: «Nič; za ženo jo je vzel!»

87. Brez skrbi.

Sestra: «Ljubi bratec! Ali se nič ne bojiš vožnje v Ameriko? Če nastane hud vihar in se vam ladja pogrezne?»

Brat: «Nič se ne boj, ljuba sestra! Mene so še povsod ven vrgli, pa me bo še morje!»

88. Najdena ura.

Resnik: «Zakaj so te že zopet zaprli?»

Uzmovič: «Ker sem našel županovo uro!»

Resnik: «No, to vender ni nič hudega!»

Uzmovič: «Veste, pa uro sem našel, predno jo je bil župan izgubil!»

89. Resnica.

Ivan: «Danes se mi je zgodilo nekaj, kar se mi ni še nikdar, pa se mi tudi ne bo, najsi bi živel še sto let!»

Slavko: «Kaj pa takega?»

Ivan: «Danes sem izpolnil 50. leto!»

90. Pusti, česar ne moreš.

Sin: «Oče! Danes sem izpolnil 18. leto, zdaj mi boste vender dovolili, da grem sam v krčmo!»

Oče: «No, pa stori, česar ne moreš pustiti!»

Sin: «Pa, oče, denarja nimam!»

Oče: «No, tedaj pa pusti, česar ne moreš storiti!»

91. Vroča želja.

Snubač: «Micika, ali ti smem razodeti svojo najbolj vročo željo?»

Nevesta: «Le; a glej, da si jezika ne opečeš!»

92. Dobro jim je zasolil.

V čakalnici na kolodvoru se je zbralo nekaj pijancev, ki so pričakovali vlak. Tu sem pride tudi dijak, hodi po sobi in se neprestano ogleduje v zrcalu na steni. Nato mu reče jeden pijanec: «To ste pač zelo zaljubljeni vase, da se tako radi gledate v zrcalo?» Mirno odgovori dijak: «To ravno ne! V zrcalo pogledujem zato, da vsaj časih vidim pametnega in poštenega človeka!»

93. Natančen hlapec.

Graščak reče konjarju: «Jurček, bodi s konjem nekaj bolj prijazen! Gladi ga, govori kaj z njim i. t. d.!»

Jurček obljubi, da bo. — Drugi dan gre graščak v hlev gledat, kako hlapec izpolnjuje njegovo povelje. «Kaj delaš, Jurček?» reče mu, ko stopi v hlev ter vidi hlapca, kako sedi na jasliah in drži časniki v roki. — «Gospod baron!» pravi Jurček, «ukazali ste mi, naj s konjem kaj govorim; a ker mi ravno ni prišlo nič na misel, pa mu čitam časnike na glas!»

94. Zakaj ga ni otel.

Blazen človek skoči v vodo. Kmet to vidi, skoči za njim in ga srečno privleče iz vode.

Ko pa vzame blaznež vrv ter se na bližnjem drevesi obesi, tedaj mu kmet tega ne zabrani. Ko so pozneje kmeta vprašali, zakaj ga ni otel tudi tam, odreže se jim: «I kaj! Mislil sem, da se je obesil le zato, da bi si obleko posušil!»

95. Daljnogleden.

Prvi sosed: «Sosed, ali vidiš muho tam gori na zvonikovem križi?»

Drugi sosed: «Res, res! Glej, ravno se ji zdeha!»

96. Šaljiv kamen.

V kamenolomu najdejo delavci na velikanskem kamenu vdolben ta-le napis: «Blagost njemu, ki me obrne!» — Ko delavci to vidijo, mislijo, da je pod kamenom najbrž zaklad. Zato napno vse moči in ga obrnejo. A glej, na drugi strani je bil napis: «Hvala vam! Naveličal sem se že ležati vedno na isti strani!»

97. Hitro potovanje.

Lovro: «Dà, dà, če pomislimo na one čase, ko še ni bilo železnic, vidimo, kako dolgočasna je bila vožnja! Iz Celja do Trsta sem se moral voziti tri dni; a sedaj sem po železnici v štirih urah tamkaj!»

Milan: «No, čuj, moj rajni oče so se pred 60 leti, ko še ni bilo železnice, vozili tudi le tri ure od Celja do Trsta!»

Lovro: «To ni mogoče!»

Milan: «Prav lahko; ves drugi čas pa so hodili peš!»

98. Vedno priden.

Gospod: «Ali, Peter, zdaj si že tretjič v tem tednu pri meni! To je venderle preveč!»

Berač: «Oh, ljubi gospod, dandanes mora biti človek priden, da pošteno živi!»

99. Kje je posojilnica.

Tujec nagovori mestnega postopača: «Prijetelj, ali mi veste povedati, kje je mestna posojilnica?»

Postopač: «Oh, gospod, jaz je iščem že leta in leta, pa je ne najdem!»

100. Ne prekličé!

Šimen (jecljaje): «V-v-vi o-osel-sel, v-vi fa-fa-lot, v-vi sl-sle-sle-par!»

Rokec: «Prekličíte besede, če ne —!»

Šimen: «P-p-pre-klicati? Za-za-do-do-vo-voljen s-sem, d-da s-so že z-z-zu-naj!»

101. Dolgo ime.

Najmlajši hčerki kralja havajskih otokov je ime: Kavekin Kainlani Dunamelo Kalanijuijagilapalapa! — Pokličí jo!

102. Zvest mož.

«Pa, gospa Polička, kaj se vam je zgodilo, da imate tako zateklo lice?»

«Eh, mož me je tako udaril za uho!»

«Kaj, vaš mož? Tega bi si pač ne bila mislila! Nasprotno pač!»

«I veste, podnevi bi se seveda ne bil upal kaj takega, a udaril me je ponoči v spanji. Bilo pa je tako-le: Sanjalo se mu je, da je v krčmi v družbi svojih znancev, ki so prav robato zabavljali na žene, in jeden izmed njih je obiral celo mene. Kot zvest mož se je seveda moj mož potegnil zame, a ker oni ni molčal, skregala sta se tako resno, da mu je moj mož založil krepko zaušnico. A v sanjah je udaril le mene tako močno, da sem zatekla. — Tako je bilo torej! In vidite, še huda nisem mogla biti, ker je bilo venderle lepo, da se je tako krepko potegnil zame!»

103. Zvita glavica.

Kako prebrisani so časih Ribničani, kaže nam ta-le dogodbica. — Ribničan se je povprečno pobotal za napravo 10 *m* globokega vodnjaka. Ko je že izkopal dobrih 5 *m* globoko jamo, videl je nekega jutra, da se mu je ponoči zasula. Lahko si mislite, kako se je prestrašil, videč, da je vse dosedanje težavno delo zastonj. A kaj stori zvita glavica? Sleče si jopič, obesi ga na bližnje drevo in se skrije v grmovje.

Nedolgo potem pride mimo kmet, in ker ga mika zvedeti, kako globok je že vodnjak, stopi tja, da pogleda. Pa kako se prestraši, ko vidi vodnjak zasut, jopič pa da visi na drevesi, a Ribničana ni nikjer. — Takoj odhiti nazaj v vas in sosedom naznani nesrečo. Vsi prihite z motikami, lopatami in drugim takim orodjem, da bi izkopali ubogega Ribničana, katerega je gotovo podsulo živega. Kopali so, da jim je pot curkoma

tekel raz čelo! Ko čez nekaj ur srečno prikopljejo do dna, ni Ribničana nikjer, ne živega, ne mrtvega.

Dočim se sosedje strmeč pogledujejo, kam je mož izginil, stopi ta izza grmovja ter jih ponižno zahvali, da so mu tako lepo opravili toli težavno delo.

104. Čudovito mesto.

Najčudovitejše mesto na Avstrijskem je Dunajsko Novo Mesto. Ima namreč te-le čudovitosti:

a) najvišji most v državi. — Zvonika župne cerkve sta zvezana nad linami z mostom.

b) Krompir in solata raseta na drevji. — Pri mestu je bilo namreč nekdanj močvirje. V to močvirje so zabili kole (stebre), navozili nanje prsti ter napravili vrt, na katerem rase torej «na drevji» krompir i. t. d.

c) Cerkev, pod katero gre senen voz. — To je neka cerkvica nad nekdanjimi mestnimi vrati.

č) Dve vodi tečeta križema. — To sta reka Litava in Novomeški vodotok (kanal). Vodotok je umetno navrnjen čez reko Litavo.

105. Davek na modrost.

Višji madjarski uradnik je nasvetoval finančnemu ministru, naj poviša državne dohodke tako, da uvede davek na človeško pamet. «Čim več pameti, tem višji davek; čim manj pameti, tem manj davka», pravi svetovalec in nadaljuje: «Videli boste, kako se bodo ljudje silili k temu davku! Drug bo hotel biti pametnejši od drugega!»

«Prav res», odgovori minister, «in v priznanje vaše duhovite iznajdbe boste vi, gospod, prvi oproščeni tega davka!»

106. Kako težek je dim.

A: «Koliko tehta dim 100 kg premoga?»

B: «Pretehtaj ostali pepel, in razlika je teža dimova!»

107. Ob čem žive ljudje.

Pred nekim kraljem je bilo nekoč zbranega mnogo ljudstva. Kralj vpraša ministra: «Ob čem pa živi toliko ljudstva v tem mestu?» Minister odgovori: «Ob tem, da drug drugega sleparijo!»

108. Dve glavi.

Glave slavnih celjskih grofov so shranjene v posebni omari za velikim oltarjem Marijine cerkve v Celji. Ko je bil poznejši braslovški dekan Plaskan še kapelan v Celji, poprosila ga je imenitna družba, naj jo vzame s seboj v cerkev ter ji odpre omarico. Plaskan ustreže tej želji in razlaga, čegava je ta, čegava ona glava. Pokaže jim tudi glavo zadnjega Celjana Urha II., katerega so umorili Madjari v Belemgradu dne 9. nov. 1456. l. Tik te glave leži otroška glava. «Čegava je ta glava?» vpraša neka gospodičina. «To glavo», odgovori Plaskan, «to glavo je nosil Urh II., ko je bil še deček!» — «Oj, kako je to zanimljivo!» odgovori gospodičina.

109. Popolnoma zadovoljen.

Bogat graščak postavi sredi lepega vrta lepo hišo ter napiše na vrata: «To hišo z vrtom podarim njemu, kdor mi dokaže, da je popolnoma zadovoljen in srečen!»

Nekaj dnij pozneje stopi tujec pred graščaka, poprosi ga hiše in vrta, rekoč, da je popolnoma srečen in zadovoljen. Graščak mu odgovori: «Ne obotavljal bi se ni trenutek, ko ne bi bil prepričan, da to, kar trdite, ni res. Zakaj ko bi bili s sedanjim imetjem popolnoma srečni in zadovoljni, ali bi si še želeli te hiše z vrtom?»

110. Katera bo prva.

Žena županova in žena okrajnega glavarja v istem mestu sta se vedno prepirali, kateri gre prednost pri javnih nastopih.

Ko napove deželni vladar za neki dan svoj prihod v to mesto, nista se mogli pogoditi, katera bi stala ob vzprejemu na prvem mestu. Ker se nista pogodili iz lepa, vprašali sta pismeno deželnega vladarja samega, kateri gre prednost. Skoro pride takšen odgovor: «Prednost ima ona, katera je bolj bedasta!» — Kako sta se zmenili potem, o tem šaljivec ne ve natančnega.

111. Dvoumna pohvala.

Gozdarja so prestavili v drug kraj. Ko pride čez nekaj let zopet k nekdanjim prijateljem, vpraša župana: «No, oče, ali je še vedno toliko

bedakov pri vas, kakor jih je bilo nekdej?» —
«Hvala Bogu!» pravi župan, «ni jih več toliko
kakor tedaj, ko ste bili še vi, gospod, pri nas!»

112. Razloček.

A: «Kakšen razloček je med zamorcem in
invalidom?»

B: «Zamorec je storil svojo dolžnost in lahko
gre; invalid je tudi storil svojo dolžnost, pa ne
more iti.»

113. Dekle in ura.

A: «V čem je gizdava deklica podobna uri
na zvoniku?»

B: «Gledamo jo radi, a v hišo je ne jem-
ljemo!»

*

A: «V čem sta si podobni razvajeno dekle
in solnčna ura?»

B: «Obeh se veselimo le, dokler nam sije
sreče solnce.»

*

A: «V čem sta si podobni stenska ura in
ponižno dekle?»

B: «Obe se oglašata le takrat, kadar je treba.»

*

A: «V čem sta si podobni žepna ura in
tvoja žena?»

B: «Obe moraš vsak dan ,naviti‘.»

*

A: «V čem sta si podobni žepna ura in moja žena?»

B: «Obe opravljata tiho in mirno svoj posel.»

114. Parniki.

«Je li res?» vpraša Anglež amerikanskega kapitana, vozečega po reki Mississippi, «je li res, da vozijo vaši parniki tam na zapadu po komaj meter globoki vodi?» — «Po meter globoki?» odgovori kapitan, «take vode še tam moj parnik niti videl ni! Tam vozim večinoma po sami rosi!»

115. Štiri fakultete.

A: «V čem so si podobne fakultete na vseučilišči?»

B: «Vse štiri čistijo: bogoslovna duše, modroslovna možgane, zdraviloslovna želodec, pravoslovna pa — žepe.»

116. Stari Slovani.

A: «Kakšnih las so bili stari Slovani?»

B: «Sivih kakor sedaj!»

117. Prava pot.

Tam doli nekje na Ogerskem si je želel okraj železnice. Prosili so je pri državnem zboru, pošljali odposlance (deputacije) k ministrom, a zastonj, železnice niso izprosili. Nato se napoti v Budo graščak, kateremu bi bila namerjana železnica

mного koristila. Dotičnemu ministerskemu poročevalcu razlaga, kako potrebna je ta železniška proga ter ga naprosi, da bi podpiral ta načrt. A referent je bil gluh za vse prošnje in dokaze. Ko graščak vidi, da tako ne opravi ničesar, vzame denarnico, potegne iz nje štiri tisočake, razpolaži jih skupaj (drugega poleg drugega) na mizo ter nariše s svinčnikom nanje projektirano železnico. Ko doriše železnico z vsemi postajami, reče: «Tu, gospod referent, blagovolite obdržati ta načrt v boljšo informacijo!» Priporoči se in odide. — Čez tri tedne je bila železnica dovoljena.

118. Petak in vinar.

A: «Kakšna razlika je med zmečkanim petakom in novo vinarsko dvajsetico?»

B: «4 gld. 90 kr.»

119. Vzor skrbne gospodinje.

Potovalec: «To vam povem, gospoda, da je ni bilo skrbnejše gospodinje na svetu od moje tašče!» — Gospod: «Ali je že umrla?» — Potovalec: «Žal, dà! V Afriki so jo pojedli kanibali! A glejte! Ko so jo potisnili kanibali v kotel ter je voda že skoro vrela, klicala je še s slabim glasom: ‚Ne pozabite pridejati soli, popra in česna!‘»

120. Nezaupnost.

Piskrač pride v posojilnico ter poterja svoj denar z obrestimi vred nazaj. Uradnik mu izplača vse do zadnjega vinarja. A ne da bi shranil denar,

pravi Piskrač: «Tako, zdaj naj ga pa le zopet shranijo; hotel sem samo vedeti, ali je moj denar res še tu!» Reče in odide.

121. Na razpotji.

Dolgovič: «Zdaj pa res ne vem, ali naj posestvo prodam ali ne. Če ga ne prodam, ne morem plačati davka, če ga pa prodam, mi pa davka ni treba plačati; to se torej pravi, če posestvo prodam, tedaj ga smem obdržati; če ga pa hočem obdržati, moram ga prodati! — Saperlot, to moram premisliti še jedenkrat!»

122. Slab prijatelj.

A: «Kaj, ali še živiš? Pa so mi rekli, da si že davno umrl!»

B: «No, pa si mi res ljub prijatelj; še na moj pogreb nisi prišel!»

123. Umor v gledališči.

Dve kmetici sta prišli v Ljubljani v gledališče, ko se je predstavljala žala igra. Ko vidita, kako so na odru umorili igralca, reče prva drugi: «Pobegniva, drugače naju pozneje pokličejo še za pričo!»

124. V svojem čolnu.

Baron Puhlež: «Dà, milostiva gospa, naš rod je zelo star, že predpotopen!»

Grofinja Zaleska: «To pač pretiravate! Nikjer še nisem slišala, da bi se bil vozil tudi kak baron Puhlež v Noetovi ladji!»

Baron Puhlež: «In vender je res! Baron Puhlež se je vozil takrat v svojem čolnu!»

125—134. Smešnice o Lemberžanih.

1.

Šel je nekdo od «fureža» in je izgubil kaš-nato klobaso, na obeh krajih zašpiljeno.

Ondu je šel mimo potem Lemberžan. Ugle-davši klobaso, ustraši se grozno, da si skoro mimo nje ne upa domov. Vender naredi velik ovinek in pride srečno mimo nje. Potem pa zdirja v Lemberg, kjer spravi vse tržane na noge.

«Joj, ljudje božji, velika nesreča se nam bliža!» kriči divjaje po trgu. «Strašna zverina gre proti Lembergu, ki ima zadi in spredi roge!»

Nato se Lemberžani zbero oboroženi z vi-lami, sekirami, puškami in vsakovrstnim orožjem ter gredo junaški na zverino, da bi še o pravem času odvrnili nesrečo od sebe in od trga.

Zdajci jo ugledajo. Takoj nastavijo puške in streljajo vanjo, da leze po vseh krajih kaša iz nje.

Ko Lemberžani to ugledajo, reko: «Pač sreča, da smo to žival umorili že prej, predno je povrgla. Če bi se bili izlegli vsi ti mladiči, lahko bi bili pokončali ves leंबरški trg!»

2.

Sedem Lemberžanov je šlo nekdam na bližnje Dravsko polje mlatit. Za stezo so pa našli veliko njivo lanu, ki je bil baš v modrem cvetju. Lahen vetrič ga je majal, da je bil podoben morskim valovom, kadar jih vihar razburja.

Lemberžani še nikoli niso bili videli cvetočega lanu, pa tudi morja še ne. Ker so bili že nekoliko čuli o morji, mislili so, da je lan morje, in zatorej so se slekli ter se šli kopat vanj. Ko se zopet oblečejo, preštevajo se, ni li kdo utonil izmed njih.

Šteli so in šteli, a ker vsak, kdor je štel, ni vštel tudi sebe, bilo jih je vedno le šest. Ustrašijo se: «Kaj, ko bi bil sedmi utonil!» — Mimo pride mesar. «Pojdite sem, mož!» naprosijo ga Lemberžani, «in preštejte nas še vi! Kopalimo se tukaj v tem morji, prej nas je bilo sedem, sedaj nas je pa menda le šest. Bojimo se, da ne bi bil sedmi utonil!»

Mesar vidi, kako je stvar, zato jim reče: «Preštejem vas že, pa to mi morate pač dovoliti, da vsakega jedenkrat udarim s palico, ker drugače vas ne morem prešteti!»

Dasi Lemberžanom palice niso bile soseben po volji, vendar so rekli mesarju, naj jih le prešteje, kakor ve in zna, da bodo vsaj vedeli, pri čem so.

Mesar jih je štel, pa vsakega tako pritisnil s palico po hrbtu, da je kar zajeknil. Ko pride do zadnjega, pa reče, da se je zmotil v sredi in da mora zopet začeti od kraja. «O, ne, ne!» prosijo Lemberžani, «čisto prav ste nas prešteli, sedaj že vemo, da nas je sedem in da ni nihče utonil!»

Od tistega časa se Lemberžani baje nikoli ne zmotijo pri številjenji.

3.

Na hribu nad Lembergom je stala in še stoji podružnica Sv. Pankracija. Lemberžanom je bila cerkvica že prenizka in preozka, zato so jo sklenili povečati. Kako so to zvršili, pripovedujejo tako-le :

Po zidu, precěj visoko nad zemljo, so z žerinom potegnili črto in vestno do črte so okrog cerkve navozili vse polno gnoja. Hoteli so ji namreč pognojiti, da bi hitreje vzrasla.

Čez nekoliko dnij, ko se je gnoj sesedel, bila je seveda črta visoko nad gnojem. «Glejte», rekli so Lemberžani, «za koliko je cerkev višja, ko smo ji dobro pognojili!»

Zdaj hitro posnažijo gnoj in se pripravijo na drugo delo, ker cerkev ni bila samo prenizka, ampak tudi preozka. Treba jo je bilo torej še raztegniti. Tudi to so zvršili, in sicer tako, kakor so znali jedino Lemberžani. — Okrog cerkve so pognili svoje suknje, in sicer tako na široko, za kolikor so mislili, da jim bo treba premakniti zid. «Zakaj», rekli so, «kadar pomaknemo zid toliko naprej, da pokrije suknje, tedaj bo cerkev zadosti široka!» Potem so šli vsi v cerkev in so se uprli s pleči ob zid, potiskaje ga na vse strani.

Ko so se Lemberžani potili v cerkvi, prišel je nekdo tam mimo cerkve in jim je neopažen pobral vse suknje ter pobegnil v bližnjo goščo. Ko so Lemberžani potem prišli iz cerkve in niso našli nobene suknje več, bili so jako veseli, ker so cerkev toliko raztegnili, da so se vse suknje skrile pod zid.

4.

Lemberžana sta v gozdu cepila drva. Jeden ugleda lepo veverico na veji, spleza hitro na drevo, da bi jo ujel. Veverica pa je bila urnejša in je skočila na drugo drevo. Lemberžan skoči za njo, a spodrkne mu, da pade na tla in si nos razbije. Ko ga tovariš ugleda vsega krvavega po nosu in ustih, veverice pa nikjer, razjezi se in ga ozmerja: «Vrag volčji ti, kaj si jo požrl kar surovo?»

5.

Lemberžanom je bila nekdam ušla velika svinja v proso na njivi. Vsakdo ve, da taka žival vse pohodi, če pride na žitno njivo. To so takoj opazili tudi Lemberžani, pa kaj jim je bilo storiti? Najsi so jo klicali, nič ni pomagalo, ker je bila tako trmasta, da jih ni hotela slušati; če bi jo bil šel pa kdo iz prosa podit, bil bi pohodil še on nekoliko in škoda bi bila še večja. Težko je bilo res svetovati, a še teže pomagati!

Toda — zakaj bi pa bili Lemberžani tako sloveči, če ne zaradi neprecenljivega svojstva, da so si pomagali iz vsake še tako hude zadrege?

Štirje možje primejo veliko lesa na vsakem oglu, na lesa pa stopi peti z dolgim bičem v roki. Ko ga je četvorica nosila po prosu, pregnal je on svinjo z njive, da ni pohodil niti jedne bilke in ni naredil najmanjše škode.

6.

Imeli so Lemberžani v vsem trgu samo jedno kobilo lepega plemena, pa nobenega konja. Tedaj so bili v skrbeh, kako bi si brez konja ohranili njeno pleme. Sklenejo si v tej reči pomagati sami.

V gozdu naredo veliko gnezdo in pod kobilo polože več debelih buč. Hoteli so jo namreč prisiliti, da bi iz njih izvalila mladiče. Ker pa ni hotela radovoljno sedeti na njih, posekali so ji vse štiri noge, da bi lože valila. Ker si je kobila popravljala trda jajca, katera so jo tiščala v trebuh, in se premetavala po njih, primerilo se je, da se je jedna buča izprožila in se kotala po bregu. Tam se zaleti v grm, kjer je baš spal dolgouh zajec. Ta se ustraši, skoči in zbeži.

Ker so Lemberžani videli, kako se je v grmu iz buče izvalil zajec, mislili so, da je to žrebe, in so vsi udrli za njim. «Šment», rekli so, «kako hitro nam je kobila izvalila lepo žrebe! Hitimo za njim, da nam ne uide!» Ker so opazili, da ima precěj dolga ušesa in kratek rep, klicali so ga, da bi jih rajši počakal: «Kratkorep, dolgouh, nà, nà! Kratkorep, dolgouh, nà, nà!» Pa zajec je tekel vztrajneje nego Lemberžani, in niso ga mogli ujeti, da bi si bili v Lembergu ohranili konjski rod.

7.

Šli so Lemberžani polhe loviti. Da bi pa dosegli poljšjo luknjo, katera je bila precěj visoko v drevesi, stopili so drug drugemu na rame, da je tisti, ki je stal najvišje, lahko posegel v luknjo. Ko otiplje polha, veselo zakliče: «Hoho, jednega

že imam!» Ko spodnji, kateri je moral držati vse druge, to zasliši, misli si, da je sedaj že vse gotovo, in umakne ramena. Vsi drugi popadajo na tla, le najvišji obvisi na drevesi, ker drži roko še vedno v polšji luknji.

Da bi ta mogel z drevesa, metali so mu tovariši sekiro navzgor, da bi mu odsekali roko, spodaj pa so mu nastavili brano na robe, da bi padši z drevesa obvisel na branjekih in se torej ne udaril na zemlji.

8.

Rekli so Lemberžani: «Postavimo si tako hišo, katera ne bode imela nič oken, a bode vedno svetlo v nji. Za tako umetno stavbo nas bodo zavidali in nas imeli za ‚kunštne‘, zakaj take hiše, katera bi bila brez oken, ni na vsem svetu.»

Rečeno, storjeno. Poklicali so tesarje in zidarje, in kaj skoro je bila narejena hiša brez oken. Da bi bila pa tudi svetla, nosili so Lemberžani svetlobo v vrečah in loncih vanjo. To pa tako-le: Vsak si je vzel vrečo, šel ž njo pod milo nebo ter jo držal proti solncu. Potem pa je vrečo hitro zavezal, ponesel jo v hišo, odvezal jo in stresel svetlobo iz nje. Usoda pa je hotela, da jim je vsa «prinesena» svetloba ušla skozi vrata; zatorej niso mogli zvršiti svojega prvotnega načrta in so morali hišo preskrbeti z okni, da so imeli svetlo. Naroče torej tesarju, naj naredi okna na hišo. Tesar jim to obljubi in jim še posebe naroči, naj se čez dva dni vsi snidejo v omenjeni hiši, da jim pokaže, kako se delajo okna.

Cez dva dni, ko se Lemberžani zbero v hiši brez oken, pride tesar in se meni nič tebi nič zaleti v leseno steno. Glej, takoj se v steni naredi luknja, za okno dosti velika. Zvijač je bil namreč ponoči, ko ga ni nikdo videl, steno toliko našagal, da je bilo treba le majhnega truda, in izrezek je odletel. Potem reče strmečim Lemberžanom: «Glejte, vsak naj se tako z glavo zaleti ob steno, kakor sem se jaz, pa bodo okna hitro narejena in vas ne stane tesar ni vinarja, mizar vam pa potem naredi vse drugo, česar je še treba za okna!»

Lemberžani slušajo njegov nasvet in na vso moč z glavami treskajo ob steno. Kako dolgo so se potem zaletavali z glavami v steno in ali so tako naredili kaj lukenj v steno, o tem poročila molče.

R. D. Gorski v «Brusu».

9.

Lemberžani so si dali napraviti na hišo sredi trga lepo solnčno uro s pozlačenimi številkami. Pri seji občinskega odbora omeni župan, da bi bilo škoda, če bi dež poškodoval to umetno delo. Soglasno sklenejo napraviti čez uro široko streho.

10.

Ko so l. 1792. prišli Francozi na Slovensko, ni se jih nobeden kraj odkrižal tako kakor slavni Lemberg. Ko so namreč Lemberžani zvedeli, da so Francozi že prekoračili Štajersko, stekli so takoj na vse strani ter podrli in uničili ne vem koliko ur na okrog vse — kažipote pri cestah. In res, Francozi niso našli v Lemberg.

135—138. Smešnice o Madjarih.

1.

Madjar vpraša Švaba: «Čuj, prijatelj! Je li res, da se Švabi šele s 40. letom spametujejo?»

Švab: «Res je. Vender mora vsak dobro paziti na oni trenutek, ko dopolni 40. leto; zakaj čega zamudi, ostane prav tak osel, kakeršen ste vi!»

2.

Madjar: «Povej mi, ljubi Tirolec, ali je res, da izpregledate vi Tirolci šele deveti dan po rojstvu?»

Tirolec: «Dà, res je! A kadar izpregledamo, vidimo devet ur daleč takega madjarskega bika!»

3.

Madjar pride na Dunaj. Med drugimi znamenitostimi si hoče ogledati tudi cerkev Sv. Štefana. Dospevši do nje, ustavi se na ulicah in gleda velikanski stolp.

Mimo njega se pripelje izvošček in se ustavi z vozom. «Kaj delate, gospod?» vpraša strmečega Madjara. «Golobe štejem, kateri letajo po zvoniku!» — «To pa ni dovoljeno, gospod; morate plačati za vsakega deset krajcarjev; koliko jih je pa bilo?» — «Deset!» odreže se Madjar in poda izvoščku goldinar.

Smehoma se odpelje izvošček z goldinarjem. Madjar zaničljivo pogleda za njim in reče: «Neumni Švab, ali sem te osleparil! Bil je osemnajst golobov, plačal sem pa samo za deset!»

Domov prišedši, pripovedoval je, kako neumni so ljudje na Dunaji, da se dado tako lahko oslepariti.

4.

Prišedši na Dunaj, vozi se Madjar z izvoščkom po mestu. Ker je doma slišal, kako dovtipni so Dunajčani, reče vozniku, naj mu pove dovtip.

Oba stopita v gostilnico. Ko pijeta pivo, razprostre voznik roko po mizi in reče Madjaru, naj na vso moč udari nanjo. Ne bodi len, zavihti ta svojo roko proti mizi, a voznik hitro umakne roko, in Madjar udari po goli deski. Voznik mu reče: «Tu imate dovtip.»

Madjar se vrne domov. Nekega dne se izprehaja s slugo Janošem po polji. Spomni se Dunaja in hoče pokazati slugi, kakih dovtipov se je naučil tamkaj. A nikjer ni mize na polji. Prebrisani Arpad si hitro pomaga. Roko položi na obraz in reče slugi: «Janoš, udari po moji roki!» Sluga si ne upa prav; ko mu pa gospod le veli, zavihti težko desnico in udari. Ali, o joj! Madjar je umeknil roko, in Janoš ga je udaril po obrazu, da se je gospodu kar kri vlila iz nosa.

139. Kdaj je Kolumb odkril Ameriko.

Kočevar je odpotoval po svojem poslu na Dunaj. Ko tu vse opravi, sklene se vrniti z brzovlakom v ljubo Kočevje. Kupi vozni list ter sede v kupej št. 1492. Tukaj so sedeli že trije Dunajčani. Kočevar se začne ž njimi meniti ter potoži, da ima njih kupej tako visoko število, katerega bi si ne mogel zapomniti, ker težko pomni števila, sosebno visoka.

Ko se bližajo Dunajskemu Novemu Mestu, začuti naš Kočevar praznoto v želodci in potoži to sopotnikom. Potolažijo ga, da pridejo skoro v mesto in da dobi tam lahko pravih «kranjskih klobas». — Še pet minut, in potem dojde v mesto, kjer si hoče potolažiti glad z dobrimi klobasicami in jih zaliti s čašo dobrega piva. Ali kako naj si zapomni to vražje število vagonovo? — Kočevar zamiži, da si bolje zapomni število, in ko mu jeden Dunajčanov potem veli, naj mu ga pove, ne more ga pogoditi.

Drugi Dunajčan, ki tudi ni bil modrejši od našega junaka, spomni se, da se je l. 1492. zgodilo nekaj važnega — toda kaj? Napoleona ni to leto bilo v Moskvi, tudi Rimljani si niso tega leta prisvojili Kartage! A nekaj je bilo! — «Ha, spomnil sem se!» vikne tretji Dunajčan, «Kolumb je odkril tega leta Ameriko!»

«Istina, istina!» vzkliknejo takoj vsi.

Zdaj je našemu Kočevarju lože. Dovolj mu bo, da se spomni, kdaj je Kolumb odkril Ameriko, pa odkrije tudi on svoj kupej!

Le še nekaj trenutkov, in stroj se ustavi.

Takoj zleze Kočevar iz voza ter odhiti proti gostilnici. — Ne traja dolgo, in uradnik začne klicati gospodo nazaj v vozove. Že zapira vrata! Zdajci priteče preplašeni Kočevar, držeč v jedni roki klobaso, v drugi čašo piva. — «Hitro!» zakriči izprevodnik, «kje je vaš kupej?»

«Oprostite, gospodine, pozabil sem število! A prosim, povejte mi, kdaj je Kolumb odkril Ameriko?»

«Ali ste zblazneli?» vpraša ga izprevodnik.

«Nisem!» pravi Kočevar. «Ali za Boga, povejte mi, kdaj je Kolumb odkril Ameriko?»

Zlovoljno se obrne izprevodnik od njega ter ga pusti v gneči. Kočevar teka od voza do voza, češ, da ugleda vsaj katerega svojih sopotnikov. Ali nobeden se ne pokaže.

«Ha!» misli si Kočevar, «vprašati hočem drugega uradnika!»

«Oprostite, gospodine, mi li morete povedati, kdaj je Kolumb odkril Ameriko?»

Uradnik ga začuden pogleda ter mu obrne hrbet. V tem pa tudi zazvižga stroj in vlak odhiti proti jugu.

«O moj Bog!» zastoče Kočevar, «vlak je odrinil sedaj z vso mojo prtljago, in jaz ostanem sam tukaj!»

Nekaj železniških služabnikov pride k njemu, da bi videli, kaj je. Vpraša ga jeden: «Zakaj se niste odpeljali, gospod? Ali veste morda vsaj število kupeja? Brzobjavite v Gradec, da vam shranijo tam reči!»

«Saj sem zaostal prav zaradi tega nesrečnega števila!» vzdihne Kočevar. «Ali ve kdo izmed vas, kdaj je Kolumb odkril Ameriko?» — «Kaj? — Ta vam je blazen!» reče jeden služabnikov ter se napoti s Kočevarjem do postajnega načelnika. Tudi ta misli iz početka, da ima blaznega človeka pred seboj, a naposled ga vendar vpraša, zakaj želi zvedeti to število.

«Ker je to število kupeja, v katerem sem se vozil!» reče Kočevar.

«Hvala Bogu; da smo zvedeli!» vzklikne načelnik. Takoj brzobjavi v Gradec, naj shranijo reči iz št. 1492.

S prihodnjim vlakom se odpelje tudi Kočevar iz Dunajskega Novega Mesta ter dobi v Gradcu vse svoje reči. Leta pa, v katerem je Krištof Kolumb odkril Ameriko, še sedaj ni pozabil in ga menda tudi ne bo!

140. Pesem o Možičanih in Črnjanih.

V Možici so nekdam si glave belili,
Kako da Črnjanom bi jo zasolili,
Ker ti so sloveli kot pridni ljudje
In če so b'li trezni, kot modre glavé.

In kaj so v Možici že tac'ga sklenili,
Da pridne Črnjane bi osramotili?
Sklenili poslati so pisker jim vbit,
Prosili Črnjane, mu krpo prišit'.

Najeli so s Pliberka moža za to,
Da piše Črnjanom tud' pismo le-to:
«Črnjani, tu damo vam lonec ubit,
S poveljem visokim: mu krpo prišit'!»

Ko v Črni so pisker in pismo prejeli,
Verjemi, da niso nič bili veseli;
Premišljajo, kak' bi storili le-to,
Da Črna Možici v zasmeh več ne bo.

In dolgo so modre glavé si belili,
Kako bi Možici to šalo vrnili;
Če tudi slovijo kot modri možjé,
Pomagat' si vender nobeden ne vé.

V županovi hiši pa trešči jim v glavo,
Kaj bilo po mislih njihovih bi pravo.
Sklenili vrniti so pisker ubit'
S pristavkom, da treba ga prej obrnit'.

To kronika Črnska nam vé sporočiti,
 Ki visi tam v hiši cesarski na niti,*
 Da Zajec župan se za mizo je vsedel
 In v pismu Možičanom to-le povedal:

«Od nas se še zmirom lahko kaj učite,
 Tnd' znamo zakrpati piskre ubite,
 Pa pisker, če hočete, da bo zašit,
 Narobe ga morate prej obrnit'!»

Ko zopet v Možico so lonec dobili,
 So tuhtali, kak' bi povelje spolnili;
 Pa ker nemogoče je to izvršit',
 Ostal je v Možici tist' pisker ubit.

Iz «Mira».

141. Grenka smrt.

Grenka smrt na vrata kljuka,
 Ostro koso 'ma s sebó.
 Ino vpraša: «Kje si, Luka,
 Hitro vstan' in pojd' z menó!»

Luka vpraša: «Kdo tu kljuka?
 Kdor kaj hoče, naj gre k nam!»
 Ko pa malo ven poluka,
 Vstraši se, da ne ve, kam.

«Grenka smrt, ne bodi taka,
 Me nikar ne kliči zdaj,
 Dosti starih tebe čaka,
 Prosim te, le pojd' naprej!»

«Gor' ta star' bolni Marka
 Te je klical tol'kokrat,
 On že komaj tebe čaka,
 Gvišno pojde s tabo rad.»

* Pravijo, da črnska kronika visi v cesarski hiši na Dunaji na zlati niti.

«Naši Korlek tud' se joka
In se prav grdo drži;
Nanca tudi komaj stoka,
Mica tud' umret' želi!»

«Lenka pravi: „Jaz sem stara,
Že ne morem kašljat' več,
Vender smrt zamé ne mara!“ —
Pojd', le pojd' od mene preč!»

«Jaz še zdaj ne morem vmreti,
Kozol'c moram prej pokrit',
Stare krone tud' prešteti,
Svoje hčere omožit'!»

«Krave moram prej napasti,
In kokošim zobat dat',
Za drug' teden drv nasekat',
In kobile podkovat'!»

«Škornje moram prej nabiksat'
In klobuk skrtačit' si,
Babam moram tresk nacepit',
Zavsem pravda ven še ni!»

«Čak', da kukav'ca zakuka,
Da opravim vse reči,
Potlej pojde s tabo Luka,
Zdaj opravljen'ga nič ni!»

«Pojd', uzam' drugè kajone,
Ki živet' ne mor'jo več,
Ná, tu 'maš tri stare krone,
Pojd', le pojd' od mene preč!»

Smrt pa koso zauzdigne
In ureže ga za vrat —
Luka le en mal' zamigne,
Vse opravi naenkrat.

Narodna iz vojniške okolice.

142. Najboljša.

Moj očka so djali:
 Oženim naj se,
 In zdaj premišlujem,
 Bi vbogal al' ne?

Na levo, na desno
 In križem svetá
 Skrbno se oziram —
 Dovolj je blagá.

Velike ne maram,
 Zapodil bi jo,
 Bojim se, da nosil
 Bi lojtro za njo.

Premajhne ne maram,
 Četud' ima grad,
 Ko bi jo poljubil,
 Bi zlomil si vrat.

Debele ne maram,
 Je polna mastí;
 Še goska pretolsta
 Mi kar ne diší.

Pretanke ne maram,
 Ta je le za post;
 Če treba polena,
 Grem sekati ga v gozd.

Bogate ne maram,
 Če nima možgan;
 Saj kruha ne stradám
 In nisem cigan.

Prevboge ne maram,
 Brez cvenka ni nič;
 Ž njo bi se le jokál,
 Sam pojem kot ptič.

Prestare ne maram,
 Ker kača je kač;
 Se nečem znebiti
 Prezgodaj še hlač.

Premlade ne maram,
 Je hude krví,
 In kar posušila
 Bi moje kostí.

Pregrde ne maram,
 Je vrag čez in čez,
 In nečem o solnci
 Zatiskat' očes.

Prelepe ne maram,
 Ker zame le ni,
 Le srečen je, kdor se
 Rožičkov bojí.

Učene ne maram,
 Najhujši je zlod',
 Ker jaz bi bil hlapec
 In ona gospod.

Neumne ne maram,
 Ker meni gorjé,
 Če prazna le slama
 Ji rase 'z glavé.

Nemškute pa najmenj,
 Ker Slave sem sin,
 Slovencem ne manjka
 Slovenskih deklin.

Najbolj je: nobena!
 Pa kaj bi več pel,
 Saj veste, da ptiček
 Je davno se vjel.

Miroslav.

143. Odgovor.

- Donesle šalico
 «Novice» mi so,
 Kako si ti zbiral
 Skrbno si ženó.
 Pa žali me, da si
 Se tiček že vjel;
 A vender se nad'jem,
 Da bodeš še pel.
- Ko brala, smijala
 Sem res se na glas!
 Če moški si 'zbira,
 Zakaj pa ne jaz?
 Jaz tudi bi rada
 Možila se kdaj,
 Pa ni ga in ni ga,
 Da vzame me v raj!
- Debelega nečem,
 Je «beuf à la mode»;
 Neroden še v hramu
 Predebel je sod!
 In suhega še menj;
 Zanj križa ne dam,
 Ker kožo le v ričetu
 Rada imam.
- Premladega nečem,
 Ker mi je preživ;
 Ko mene privezal,
 Bi druge lovil!
 Prestarega še menj,
 Da grela bi ga;
 Na glavi vesela
 Ne gledam snegá!
- Prelepega nečem;
 Že vsaka pové,
 Da gledajo lepi
 Le sebe možjé!
- Pa grdega še menj,
 Ne morem za to!
 Kdor vrabce le plaši,
 Pa mene ne bo!
- Bogatega nečem,
 Ker zlate roké
 Nikol' ne veljajo
 Nad zlato srcé!
 Pa revnega še menj,
 Je križ brez Bogá!
 Ljubezen brez kruha
 Po vodi bi šla!
- Učenega nečem,
 Podnevi bi bral,
 Zvečer bi zadremal,
 Pa trdno zaspal!
 Bedaka še najmenj!
 Kdor nima glavé,
 Ne vedel bi zame,
 Še zase ne vé!
- Velikega nečem,
 Pri srci mi ni,
 Ker lahko jo kupim,
 Če treba žrdi!
 In majhnega še menj,
 Zakaj pa? — Zato:
 Ker paperk je paperk
 In večji ne bo!
- Sem srednje postave,
 In zvest'ga srcá,
 Le takega h'tela
 Za zdaj bi možá!
 Prebrisane glave,
 Le mora pa bit',
 Če ne, v Mehikansko
 Naj gre se solit'!

Pod palcem tud' nekaj,
 Ker to se že vé,
 Da prazni žakliči
 Po konc' ne stojé!
 Ne vem pa, kdo vzame,
 Al' ne, me na dom:
 Če srednji al' nihče,
 Pisala ti bom.

Majarčičeva.

144. Nezaovoljna žena.

Lani sem možila se,
 Letos me že greva,
 Dobila sem hud'ga moža,
 Je hujši kot kopriva.

Jutri bo v Celovci sej'm,
 Na sejm ga bom peljala,
 Če ga ne bom zamenjala,
 Ga bodem pa prodala.

Koprivo mi še mraz umori,
 Pa moža mi ne more,
 Ker mož moj za pečjo sedi,
 Da mraz do nja ne more.

Prav po ceni ga ne dam,
 Sem ga težko dobila,
 Še rajši ga domu peljam,
 Za peč ga 'm posadila.

Narodna.

145. Deset zapovedij Slovanu.

Tržaška «Edinost» priporoča Slovanom te-le zapovedi:

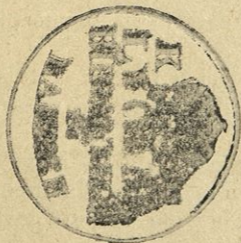
- 1.) Veruj v srečno in slavno prihodnjost Slovanstva!
- 2.) Ne govori z bratom v tujem jeziku!
- 3.) Posvečuj telesne in duševne moči svojemu narodu!
- 4.) Kot solnce čista bodi tvoja ljubezen in delavna tvoja vera do naroda in domovine!
- 5.) Ne mahaj po bratu Slovanu, ne z jezikom, ne s palico!
- 6.) Ne ženi se s tujko!
- 7.) Ne kradi besed iz tujih jezikov in ne vtikaj jih v svoj jezik!

8.) Ne pričaj ležnivo zoper brata!

9.) Ne želi škode bratu, ampak veseli se, kadar ga vidiš srečnega!

10.) Ne želi si tujih stvari: ne jezika, ne šeg (navad), ne vere, ne cerkve, ne česa drugega — kar diha s tujim duhom!

Rojaki! Držite se teh zapovedij Slovanstvu v prid in slavo!

IZVESTJE

iz založbe Ig. pl. Kleinmayrjeve in Fed. Bambergove.

Jos. Stritar je naš najodličnejši kritik in jeden najznamenitejših naših pesnikov-učiteljev. Prvi se je on obrnil proti premilostnemu vzpodbujanju nadepolnih pesmarčkov, proti preveliki potrpnosti v presojanju slovenskih umnih proizvodov, ki je pa navadno svoj vir imela le v nevednosti, a je zakrivila, da je naše slovstveno polje zarastel gost plevél. S svojimi kritičnimi pismi je preoral Stritar to ledino, in novejši razcvit našega pesništva je za velik del uspeh njegovega truda. Zahteval je, naj se pri nas — dasi smo majhen narod — meri vrednost umotvorov s tisto mero kakor drugod. Moški pa se je sam podvrgel svoji postavi in v svojih pesmih, romanih in novelah pokazal vzor, kako naj se poje in pripoveduje. Poudarjal je pa dalje, da je za slovenski narod resnica ravno tista kakor za druge, in kazal na ideale, ki so navduševali najvišje duhove družih narodov.

Jos. Stritarja zbrani spisi obsezajo 6 zvezkov, in sicer:

Zvezek I.: Poezije.

- » II.: Pripovedni spisi. Svetinova Metka — Zorin — Gospod Mirodolski.
- » III.: Pripovedni spisi. Sodnikovi — Rosana — Priletnega samca sveti večer — Mož z mačico — Odpusti.
- » IV.: Prizorni spisi. Pismo — Otročji bazar — Oderuh — Zapravljivec — Najemnina — Rejenka — Iz Bosne — Očetovo pismo — Očetov god — Rosana — Klara — Zorko — Po velikem požaru — Nedolžen — Pravo junaštvo — Klasične podobe — Apostrof — Ljubezen — Živalski pogovori — Zimske podobe.
- » V.: Poučni spisi. Kritična pisma — Preširen — Pogovori.
- » VI.: Razni spisi. Triglavàn iz Posavja — Deveta dežela — Vino — Zelodec — Sol — Sreča — Ko bi človek vse videl in vedel — Hudi stric — Oče za sina — Popotna pisma — V Ljubljano — Nekaj posebnega — Znanstvena terminologija — Nova knjiga — Preširnu na spomin — Glasba — Župnik Wakefieldski — Slovenska imena — Šestomer slovenski — Zona — Spomini — Zgódnji Danici — Dunajska pisma — Srcé.

Levstikovi zbrani spisi. Urédil Francíšek Levec. Naročilna cena vsem petim zvezkom v mehki vezbi je av. velj. 10 gold. 50 kr., v platno vezani stanejo 13 gold. 50 kr., v pol francoski vezbi 14 gold. 50 kr., v telečjem usnji (najfinejša vezba) 15 gold. 50 kr.

Levstikovi zbrani spisi obsezajo 5 zvezkov, in sicer:

- ### Zvezek I.: Pesni — Ode in elegije — Sonetje — Romance, balade in legende — Tolmač.
- » II.: Otroče igre v pesencah — Različne poezije — Zabajlice in pušice — Jéza na Parnás — Ljudski Glas — Kraljedvorski rokospis — Tolmač.
 - » III.: Povesti, pravljice in pripovedke — Potopisi — Zgodovinski spisi — Književno-zgodovinski spisi — Tolmač.
 - » IV.: Kritike in polemike I. — Tolmač.
 - » V.: Kritike in polemike II. — Razni spisi.

Od pluga do krone se imenuje delo domače književnosti, izšlo v najinem založništvu. Jako mični, poljudni zgodovinski roman je zajél pisatelj prav globoko iz življenja našega národa v poslednji polovici minulega stoletja. Prav sto let je, ko se je odlikoval

IZVESTJE

iz založbe lg. pl. Kleinmayrjeve in Fed. Bambergove.

junak romana, naš rojak, c. kr. topniški častnik baron Jurij Vega, povsod, kjer se je pokazal v kratki, toda sijajni dobi življenja svojega, bodisi v navadnem meščanskem, bodisi v strogem a oskromnem vojaškem, kakor tudi v suhoparnem učenjaškem življenju. Tesno združene z baronom Vego so druge, večinoma zgodovinski resnične podobe v romanu, risane sicer preprosto, a tolikanj markantno, da jih tudi nevajeno hribovsko oko takoj spozná za domače. Vsak njih korak nam je nekako znan, domač, sléharna podoba naša, in teh je toliko in vrsté se také različno, da ti vabijo sedaj dobrovoljen nasmeh na ustna, takoj nató pa te ginejo globoko v srcé. Zaradi gladke domače besede in prijetnega, razločnega tiska se bode omilil izvestno také v salonu kakor pod slamnato streho. — (Stane 1 gold. 50 kr., vezan 2 gold.)

Godec. Poleg narodne pravljice o Vrbskem jezeru. Cena mehko vezani knjigi 1 gold. 20 kr., elegantno vezani knjižici z zlatim obrezkom 1 gold. 80 kr.

Gospod A. Funtek, ki je v svojem «Zlatorogu» prenesel nazaj na damača tla pravljico s triglavskega pogorja, izbral si je tudi sam lepo poetično pripovedko o nastanku Vrbskega jezera za snov svojega prvega daljšega pesniškega proizvoda. Kakor tam, odlikuje ga tudi tu lepi, gladki jezik in brezhibna pesniška oblika.

Godec je tudi po svoji elegantni zunanji opravi dobro došlo praznično darilo.

Odkritje Amerike. Predelal H. Majar. Trije deli. 436 strani. Vsi trije deli broširani 1 gold. 40 kr., v platno vkupe vezani 1 gold. 60 kr.

«Odkritje Amerike» je najbolj razširjena nemška knjiga za odraslo mladino. Spisal jo je, kakor tudi «Robinzona mlajšega», slavni pedagog-filantrop J. H. Campe. Iz nemščine so jo prevéli v svoj jezik večinoma vsi drugi izobraženi narodi. G. pater Hrys. Majar si je pridobil za mladino našo in za vse odgojitelje veliko zaslugo, preloživši to preznamenito knjigo v lepo in lahkoumevno slovenščino.

Zvončeki. Zbirka pesnij za slovensko mladino. Nabral Anton Brezovnik. 355 strani, osm. Mehko vezani stanejo 1 gold. 30 kr.

Na 355 straneh obsezajo «Zvončeki» 254 pesenc za mladino. Kot mnogoleten knjižničar in praktičen šolnik je uvidel nabiralec teh pesnij, gospod Brezovnik, živo potrebo po taki antologiji, kojo je móči z mirno vestjo izročiti mladini v roke. Nabiral in vjejal je s strogo razsodnostjo in pravim zmisлом izkušenelega pedagoga to duševno hrano, in smelo se lahko reče, da bode ta knjiga povsem vzpodbujala in krepila deco v ljubezni do Boga, cesarja in domovine.

Vaje v petji. Spisal A. Nedved. Vel. osm., 6¼ tisk. pôle. Mehko vezane stanejo 60 kr. Doslej smo pogrešali dobrega poučila v petji, in zató bode izdava tega spisa odpomogla že dolgo čutnemu nedostatku ter bode spis vsestransko dobro došel.

Kratek nauk o glasbi. Osmerka, 30 strani, broširan, cena 15 kr. Ta mali nauk o glasbi obseza podstavne početke o glasbi.

Početni nauk v petji. Po Weinwurm sestavil Anton Nedved. Opozarjava na ta izborni nauk o petji, ki je izšel v nemški izdavi že v mnogih natiskih.

